

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

RAPORT

PËR ZBATIMIN E
BUXHETIT TË SHTETIT

2021

Tiranë 2022

RAPORT PËR ZBATIMIN E BUXHETIT TË SHETIT

2021

Tiranë 2022

P Ë R M B A J T J A

	Faqe
Hyrje	1
Opinionimi mbi Raportin e Buxhetit Faktik të Vitit 2021	3
Përmbledhje ekzekutive	7
I. PLANIFIKIMI DHE REALIZIMI I BUXHETIT	21
1. PLANIFIKIMI, REALIZIMI DHE AUDITIMI I TË ARDHURAVE	21
1.1 Realizimi i të ardhurave nga tatimet dhe doganat	26
1.1.1. Të ardhurat nga Tatimi mbi Vlerën e Shtuar (TVSH)	29
1.1.2. Të ardhurat nga tatimi mbi fitimin	31
1.1.3. Të ardhura nga tatimi mbi të ardhurat personale	32
1.1.4. Taksa nacionale dhe të tjera	32
1.1.5. Të ardhurat doganore	33
1.2 Të ardhurat nga fondet speciale	37
1.2.1 Sigurimi shoqëror	38
1.2.2 Sigurimi shëndetësor	39
1.2.3 Fondi i kompensimit të pronarëve	39
1.3 Të ardhurat jotatimore	40
1.4 Të ardhurat nga pushteti vendor	40
1.5 Rezultatet e auditimeve në fushën e të ardhurave të buxhetit të shtetit	44
2. PLANIFIKIMI, REALIZIMI DHE AUDITIMI I SHPENZIMEVE	51
2.1 Shpenzimet korrente	52
2.1.1 Shpenzimet për fondet speciale	55
2.2 Shpenzimet kapitale	64
2.3 Fondi rezervë dhe kontigjenca	75
2.4 Fondi i rindërtimit	78
2.5 Koncesionet/PPP dhe risqet fiskale – Impakti buxhetor	82
2.6 Shpenzimet për buxhetin vendor	101
2.7 Rezultatet e auditimeve në fushën e shpenzimeve	107
2.8 Shoqëritë publike dhe ndikimi i tyre në buxhet	113
2.9 Menaxhimi i kadastrës dhe impakti fiskal	114
3. DEFICITI BUXHETOR	115
4. MENAXHIMI DHE RAPORTIMI I BORXHIT PUBLIK	119
II. MBI MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN E BRENDSHËM	131
Anekset e Raportit	151

Hyrje

Kontrolli i Lartë i Shtetit, në cilësinë e institucionit më të lartë të kontrollit ekonomik dhe financiar në vend i nënshtrohet vetëm Kushtetutës dhe ligjeve. Nëpërmjet veprimtarisë kontrolluese, kemi audituar veprimtarinë ekonomike të institucioneve shtetërore e të personave të tjerë juridikë shtetërorë, përdorimin dhe mbrojtjen e fondeve shtetërore nga organet e pushtetit qendror dhe atij vendor, veprimtarinë ekonomike të personave juridikë, në të cilët shteti ka më shumë se gjysmën e aksioneve, si dhe huat, kreditë dhe detyrimet e tyre të cilat garantohen nga shteti.

Në zbatim të detyrimeve kushtetuese, Kontrolli i Lartë i Shtetit i paraqet Kuvendit Raportin konsoliduar në auditimin e zbatimit të buxhetit të vitit 2021, si një sintezë të treguesve dhe veprimtarisë kundrejt objektivave të paracaktuara në kuadër të menaxhimit të financave publike nga institucionet e qeverisjes së përgjithshme, si dhe mendimin për raportin e Këshillit të Ministrave për shpenzimet e vitit të kaluar financiar para miratimit nga Kuvendi.

Në hartimin e raportit vjetor të zbatimit të buxhetit të konsoliduar jemi bazuar në pasqyrat e konsoliduara vjetore për transaksionet financiare të shtetit për vitin 2021, raportin për zbatimin e buxhetit vjetor, raportin për borxhin publik dhe përbërjen e tij, raportin për përdorimin e fondit rezervë dhe kontigjencës, si dhe raportin për situatën e kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme të përgatitur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë në fund majin e vitit 2022.

Në funksion të hartimit të Raportit për zbatimin e buxhetit të vitit 2021, janë edhe auditimet kryera dhe të evaduara të përputhshmërisë, financiare, të IT-së, të performancës, si dhe auditime të kombinuara, mbi tërësinë e të ardhurave, shpenzimeve dhe financimeve të qeverisjes qendrore e vendore dhe të fondeve speciale, të cilat miratohen me ligj nga Kuvendi i Shqipërisë ose me vendim të këshillit të njësisë së qeverisjes vendore, përfshirë dhe fondet publike të cilat mblidhen, arkëtohen, mbahen, shpërndahen e shpenzohen nga njësitë e sektorit publik dhe që përbëhen nga të ardhurat, shpenzimet, kreditë dhe grantet për njësitë e sektorit publik.

Raporti paraqet në mënyrë të përmbledhur dhe problematikat, mangësitë dhe të metat, e konstatuara në lidhje me çështje të planifikimit, monitorimit dhe zbatimit të buxhetit në auditimet e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, në fondet speciale (ISSH dhe FSDKSH), si dhe institucione qendrore dhe të varësisë dhe entitete të tjera publike.

Për të përmirësuar përgjegjshmërinë publike, transparencën dhe llogaridhënien e qeverisë, KLSH do të mbështesë institucionet publike për të parandaluar, por edhe do të vijojë me identifikimin e mangësive, shpërdorimeve dhe shkeljeve në përmbushjen e rregullt të detyrës nga ana zyrtarëve publik, duke i shoqëruar me rekomandimet përkatëse, pasi në këtë mënyrë i shërbehet mospërsëritjes dhe parandalimit, të cilat kushtojnë shumë më pak, se sa pasojat e keqmenaxhimit dhe të abuzimeve financiare.

Raporti për zbatimin e buxhetit të vitit 2021 vijon me një opinion për buxhetin në tërësi, çështjet e planifikimit dhe realizimit të të ardhurave, të shpenzimeve, të deficitit buxhetor, të menaxhimit të borxhit publik, duke u mbyllur me vlerësimin e efektivitetit të sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik.

Opinionimi mbi Raportin e buxhetit faktik të vitit 2021

Kontrolli i Lartë i Shtetit ka audituar përputhshmërinë e aktiviteteve të hartimit, miratimit, ekzekutimit, raportimit dhe respektimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2021, si dhe masat që kanë marrë institucionet e qeverisjes së përgjithshme.

Ne kemi audituar nëse proceset dhe transaksionet në kuadër të sistemit buxhetor, janë në pajtueshmëri me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i detyrueshëm për zbatim për institucionet e audituara dhe kemi hartuar opinionin bazuar në raportin e konsoliduar të zbatimit të buxhetit vjetor 2021, raportin e menaxhimit e borxhit publik, si dhe pasqyrat vjetore të përdorimit të fondit rezervë e të kontigjencës.

Ne kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit. Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar tek paragrafi “Përgjegjësitë e audituesve për auditimin e përputhshmërisë”. Objektivi ynë është që përmes këtij opinionimi, të vlerësojmë nivelin dhe shkallën e zbatimit nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të parimeve të menaxhimit të sistemit buxhetor, të tilla si, transparencë, parashikueshmëria, gjithëpërfshirja, disiplina fiskale në përputhje me stabilitetin makroekonomik dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe social, kontrolli i ekzekutimit të buxhetit dhe se si janë zbatuar objektivat e politikës së programit buxhetor për vitin që po analizojmë.

Ne besojmë se dëshmitë e marra gjatë auditimeve të përfunduara, janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për mbështetjen e bazës për opinion.

Auditimi i KLSH ka identifikuar procedurat që sigurojnë integritetin dhe saktësinë e informacionit të pasqyrave të konsoliduara vjetore për transaksionet financiare të shtetit.

Kuadri ligjor, nënligjor dhe rregullator në zbatimin e buxhetit 2021, mbi të cilin kryhen transaksionet financiare të entiteve të qeverisjes së përgjithshme, dhe dokumentacioni i kërkuar dhe i vënë në dispozicion nga subjektet e audituara, i kanë shërbyer auditimeve tona për t’i shqyrtuar e marrë dëshmi të mjaftueshme, për të arsyetuar e vlerësuar nëse pasqyrat e konsoliduara janë përgatitur saktë në aspektin material sasior e cilësor.

Baza për opinion:

Nga auditimet profesionale të kryera, KLSH ka arritur në konkluzionin se, me përjashtim të disa situatave të theksuara në Raportet Përfundimtare të Auditimit, procedurat e përgatitjes, miratimit dhe ekzekutimit të Buxhetit të Shtetit zbatohen në përputhje me kuadrin ligjor dhe dispozitat rregulluese në fuqi. Respektivisht, planifikimi e realizimi i shpenzimeve dhe transfertat, si dhe planifikimi dhe realizimi i të ardhurave dhe të hyrave të tjera, janë në përputhje me shumat dhe dedikimet e përcaktuara në buxhetet e miratuara të njësive shpenzuese buxhetore.

KLSH konstaton se Raporti i Zbatimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2021 i cili tregon se: të ardhurat buxhetore faktike ishin në shumën 510.6 miliardë lekë, shpenzimet e përgjithshme publike gjatë vitit 2021 u realizuan për 595.9 miliardë lekë, borxhi publik arriti nivelin prej 73.2% të PBB-së, dhe deficitin fiskal në 2021 arriti në 4.5% të PBB-së, jep informacion të besueshëm për të ardhurat e shtetit, shpenzimet, investimet dhe operacionet financiare.

Pavarësisht indikatorëve të përfshirë në Raportin Vjetor të përgatitur nga Qeveria mbi Zbatimin

e Buxhetit të Shtetit dhe Situatën Makroekonomike për vitin 2021, bazuar në gjetjet dhe rezultatet e auditimeve tona, nënvizojmë se:

- KLSH vlerëson se në përgjithësi, transaksionet ekonomike të shtetit në të gjitha aspektet materiale, janë kryer në përputhje me ligjin për Menaxhimin e Sistemit Buxhetor, Ligjin e Buxhetit të Shtetit të vitit 2021 dhe aktet e ndryshimit të tij. Por, nga kryerja e procedurave audituese, rezulton që, në disa njësi shpenzuese janë konstatuar parregullsi e veprime në jo në zbatim të dispozitave ligjore në fuqi, apo transaksionet financiare të kryera prej tyre nuk janë në pajtueshmëri me kërkesat ligjore. Në bazë të auditimeve financiare, Kontrolli i Lartë i Shtetit tërheq vëmendjen për procedurat e kryera në kundërshtim me kriteret e buxhetit të shtetit dhe dispozitat kryesore buxhetore për financat e qeverisë qendrore e vendore dhe fondet speciale gjatë vitit buxhetor 2021. Si rrjedhojë e kësaj situate, nga auditimet financiare, të përputhshmërisë, të TI, të performancës dhe të kombinuar (përfshirë dhe tematikë) për 121 auditime të ushtruara në 131 subjekte. Për 104 auditime financiare, të përputhshmërisë dhe të kombinuara (financiare dhe të përputhshmërisë) në 80 % të tyre opinionet e dhëna janë të llojit të modifikuar (kualifikuar dhe të kundërt).
- Zbatimi i kontroleve dhe masave parandaluese, detektuese, dhe korrigjuese që do të garantonin disiplinimin fiskal të sektorit publik nuk është i plotë dhe paraqet dobësi sidomos në institucionet e vetëqeverisjes vendore. Proceset dhe aktivitetet mbështetëse të sistemit të kontrollit të buxhetimit, rishikimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit të tij, vijnë të jenë ende të pa konsoliduara mjaftueshëm, për të frenuar dhe minimizuar shkeljet e disiplinës fiskale nga entitetet publike, sidomos kjo, në kushtet e presioneve në treguesit e deficitit dhe borxhit publik.

Për sa më sipër, bazuar në rezultatet e auditimeve të kryera me bazë vlerësim të riskut, si dhe duke marrë parasysh:

- nivelin e mospajtueshmërisë apo shkeljen e disiplinës fiskale në kuadër të gjithë subjekteve publike të audituara nga KLSH, për pjesën takuese të mbulimit me auditim të vitit 2021,
- se jo të gjitha transaksionet dhe aktivitetet janë kryer në përputhje me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm për subjektet e audituara në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare buxhetore,
- janë identifikuar në njësitë shpenzuese parregullsi e shkelje të vlerësuara të rëndësishme materiale në zbatimin e akteve të buxhetit të shtetit,
- shkallën e risqeve ekzistuese operationale dhe strategjike, efikasitetit të masave për minimizimin e riskut për veprimet ekstra- buxhetore si dhe atyre mbi shmangien e shpërdorimit, të parregullsive apo mashtrimit,
- faktin se ende nuk është siguruar nëpër njësitë buxhetore, funksionimi i duhur dhe efektiv i kornizës së kontrollit të brendshëm të harmonizuar, për të parandaluar dhe zbutur risqet kryesore të subjekteve publike,

Gjithashtu, nga auditimet që i përkasin aktivitetit të vitit 2021 (plotësisht ose pjesërisht) kanë rezultuar të ardhura të munguara dhe efekt negativ në të ardhurat e buxhetit gjithsej në vlerën 47,852.5 milion lekë, kryesisht nga shkeljet e legjislacionit tatimor dhe doganor, si dhe dëm ekonomik dhe përdorim të fondeve publike pa efektivitet, eficiencë dhe ekonomicitet të shpenzimeve gjithsej në vlerën 37,046 milion lekë.

KLSH jep *një opinion të kualifikuar të përputhshmërisë*¹, për shkak të rëndësisë dhe përhapjes së çështjeve të përmendura në këtë raport, ku identifikohen devijime materiale (sasiore dhe cilësore) në drejtim të hartimit, ekzekutimit dhe raportimit jo në përputhje me ligjin nr. 137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” dhe akteve normative për ndryshime këtij ligji, ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr.9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr.10296, datë 8.7.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, ligjin nr. 114/2015, datë 22.10.2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik” etj., si dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Përgjegjësitë e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe strukturave menaxheriale të Institucioneve të Qeverisjes së përgjithshme:

Ministria e Financave dhe e Ekonomisë është autoriteti përgjegjës për hartimin dhe miratimin e sistemit të rregullave, standardeve dhe procedurave, që garantojnë në mënyrë të arsyeshme administrimin ekonomik, eficient dhe efektiv të burimeve financiare publike. Kjo strukturë është ngarkuar për drejtimin e proceseve të vlerësimeve e parashikimeve makroekonomike dhe buxhetore, si dhe drejtimin e procedurave për hartimin, ekzekutimin, monitorimin dhe raportimin buxhetor; nxjerrjen dhe garantimin e zbatimit të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tyre; kontrollin e procesit të raportimit të treguesve fiskal; administrimin e sistemit të thesarit, vlerësimin e risqeve fiskale dhe detyrimeve kontigjente, ndjekjen e stokut të detyrimeve të prapambetura; bashkërendimin e përgjithshëm, harmonizimin dhe monitorimin e shërbimit të auditimit të brendshëm publik, në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr. 9665, datë 18.12.2006, “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huas në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr. 10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, ligjin nr.48/2014, datë 24.04.2014, “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare”, ligjin nr. 114/2015, datë 22.10.2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik” etj., si dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Menaxhimi i institucioneve të qeverisjes së përgjithshme, është përgjegjës për: procesin e hartimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit buxhetor për institucionet që drejojnë, në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjit nr. 137/2020 , datë 16.11.2020 “Për buxhetin e vitit 2021” të ndryshuar etj., si dhe aktet e tjera nënligjore në zbatim të tyre.

Përgjegjësitë e audituesve të KLSH mbi Auditimin e Përputhshmërisë:

Objektivat e veprimtarisë audituese synojnë dhënien e sigurisë së arsyeshme për publikun dhe instancat shtetërore, nëse treguesit e konsoliduar fiskalë të raportuar paraqesin anomali

¹ Referuar ISSAI 4000 “Standardet e Auditimit të Përputhshmërisë”, paragrafi 194, të Kornizës së Deklarimeve Profesionale të INTOSAI-t (IFPP), me ndryshimet editoriale të vitit 2019: Audituesi modifikon opinionin e tij/saj (lëshon opinion të kualifikuar), në rastet ku mospërputhjet vlerësohen materiale. Në varësi të shkallës së mospërputhjes, kjo mund të rezultojë në një opinion të kualifikuar (nëse devijimet e përputhshmërisë janë materiale, por jo të përhapura).

materiale, si dhe për të konkluduar me një raport auditimi që përfshin një opinion mbi përputhshmërinë e hartimit, ekzekutimit, monitorimit dhe raportimit të Buxhetit të Shtetit për vitin 2021, sipas parashikimeve në kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi.

Në zbatim të Standardeve Ndërkombëtare Profesionale të fushës së auditimit të jashtëm publik (ISSAI-t), siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por që nuk garanton se auditimi i kryer në përputhje me standardet, të identifikojë çdo gabim apo anomali që mund të ekzistojë. Anomalitë mund të lindin nga gabimet apo mashtrimet dhe konsiderohen si materiale, nëse individualisht ose në tërësi ato influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve të raportit të treguesve fiskalë të konsoliduar të buxhetit.

Përmbledhje ekzekutive

Kontrolli i Lartë i Shtetit, në plotësim të detyrimit kushtetues për paraqitjen e Raportit për zbatimin e buxhetit të shtetit, si dhe dhënien e mendimit për raportin e Këshillit të Ministrave për shpenzimet e vitit të kaluar financiar (neni 164/1 i Kushtetutës); në zbatim të ligjit nr.154/2014 “Për organizmin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit” për të dhënë opinion për raportin vjetor të zbatimit të buxhetit të konsoliduar, i cili përfshin edhe vlerësimin e bërë përgjatë veprimtarisë audituese mbi parregullsitë dhe dëmet financiare gjatë administrimit të fondeve publike (neni 10, pika 2, si dhe neni 31, pika 1, germa “a” dhe “b”), si dhe referuar ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, pasi ka shqyrtuar treguesit konsoliduar vjetor për transaksionet financiare të shtetit (neni 63), i paraqet Kuvendit raportin për zbatimin e buxhetit të vitit të mëparshëm fiskal 2021.

Theksojmë se krahas auditimit të zbatimit të ligjit nr. 137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” dhe akteve normative për ndryshime të këtij ligji, në arritjen e opinionit jemi bazuar dhe në nivelin e zbatimit të ligjit organik të buxhetit (nr. 9936); kuadrit ligjor dhe rregullator specifik të subjekteve të audituara për çështje financiare; si dhe të ligjit nr.10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar.

Opinionin dhe përfundimet e arritura në zbatimin e buxhetit faktik 2021 janë të bazuara në auditimet e kryera në Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë, në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, në Institutin e Sigurimeve Shoqërore, në Fondin e Sigurimit të Kujdesit të Detyrueshëm Shëndetësor, në ministri dhe institucione të tjera qendrore, njësi të vetëqeverisjes vendore, shoqëri publike e ente të tjera shtetërore, të cilat kanë të përfshirë aktivitetet që përkon me vitin buxhetor 2021 dhe që ju përket gjithsej 121 auditimeve, të cilat përfshijnë 131 subjekte të evaduara në vitin 2021 dhe janar - shtator 2022.

Për përgatitjen e Raportit të buxhetit faktik të vitit 2021 jemi bazuar në rezultatet e 121 auditimeve, nga të cilët 26 auditime financiare, 47 auditime përputhshmërie, 41 auditime të kombinuara: financiare dhe përputhshmërie, 5 auditime IT dhe 2 auditime të performancës.

Nga të dhënat e Raportit “Mbi zbatimin e buxhetit vjetor, situatën makroekonomike dhe fiskale gjatë vitit 2021” përgatitur nga MFE dhe të auditimeve të mësipërme rezulton se, të ardhurat totale të buxhetit të konsoliduar për vitin 2021 janë realizuar në vlerën 510,572 milion lekë, nga 507,727 milion lekë të buxhetit të planifikuar vjetor të rishikuar me Aktin Normativ (AN) nr.34, datë 03.12.2021, duke tejkaluar planifikimin me 2,845 milion lekë, pra realizuar në masën 100.6%, si dhe krahasuar me vitin e kaluar janë realizuar 84,667 milion lekë më shumë.

Të ardhurat e realizuara në buxhetin e vitit 2021 përbëjnë 28.8 % të PBB².

Shpenzimet janë kryer në vlerën gjithsej prej 595,968 milion lekë nga 628,269 milion lekë të buxhetit të rishikuar në dhjetor 2021 me Aktin Normativ nr.34, ose realizuar në masën 94.9%, me një mos realizim prej 32,301 milion lekë, si dhe krahasuar me vitin e kaluar janë kryer 11.1% më shumë shpenzime në vlerën prej 59,461 milion lekë, pavarësisht mosrealizimit të shpenzimeve të planifikuara të vitit buxhetor 2021.

² PBB e llogaritur sipas vlerësimit të FMN- World Economic Outlook (WEO) në shumën 1,769,258 milion lekë.

Shpenzimet buxhetore të kryera në vitin 2021 përbëjnë 33.6% të PBB

Sipas ligjit të buxhetit për vitin 2021, deficitin buxhetor fillimisht ka qenë 108,695 milion lekë dhe me Aktin Normativ nr.26, datë 22.06.2021 është ndryshuar në rritje në vlerën gjithsej prej 120,542 milion lekë, por gjithsesi më i ulët krahasuar me planifikimin e vitit 2020, që ishte 132,965 milion lekë. Sipas treguesve të konsoliduar fiskal të MFE dhe auditimit në këtë institucion, deficitin buxhetor për vitin 2021 ka rezultuar 85,397 milion lekë, pra është përdorur 71% e totalit të planit të ndryshuar, në një kohë që janë realizuar 95% e shpenzimeve të planifikuara të rishikuara, të cilat janë dukshëm më të përmirësuara se në vitin 2020, si rezultat i rritjes së nivelit të të ardhurave të grumbulluara. Në vitin 2021 financimi i deficitit buxhetor ka pësuar rënie në vlerën prej 25,205 milion lekë krahasuar me vitin 2020.

Tabela nr.1 Ndryshimi i planit dhe realizimi i të ardhurave, shpenzimeve dhe deficitit 2021

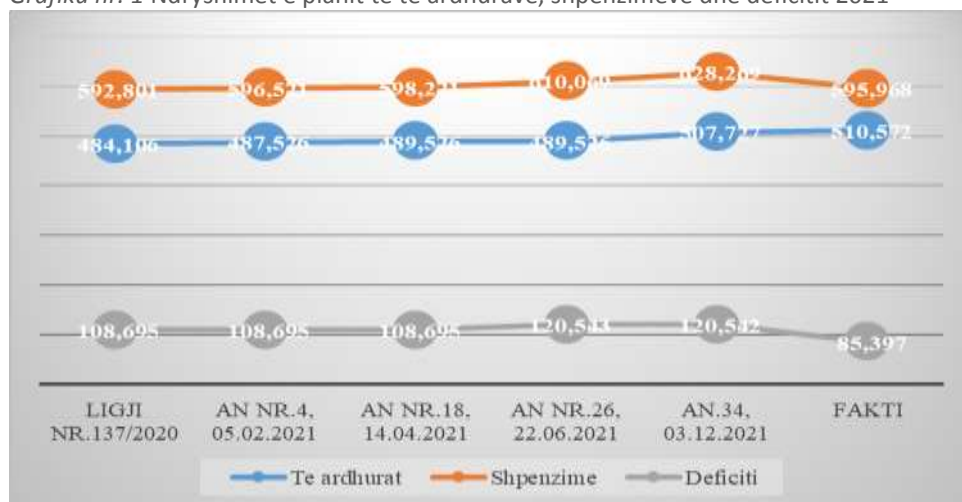
Në milion lekë

Emërtimi	Viti 2020		Viti 2021					
	Plani	Fakti	Ligji nr. 137/2020	AN nr.4, 05.02.21	AN Nr.18, 14.04.21	AN nr.26, 22.06.21	AN.34, 03.12.21	Fakti
Te ardhurat	446,570	425,905	484,106	487,526	489,526	489,526	507,727	510,572
Shpenzime	579,535	536,507	592,801	596,521	598,221	610,069	628,269	595,968
Deficiti	132,965	110,602	108,695	108,695	108,695	120,543	120,542	85,397

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Duhet theksuar se buxheti i vitit 2021 është karakterizuar nga ndryshime të shumta gjatë vitit, të cilat fillojnë në muajin shkurt, 2 muaj pas hyrjes në fuqi të ligjit dhe mbyllen në më pak se një muaj para mbylljes së vitit buxhetor. Përveçse të gjitha ndryshimet me akte normative deri në muajin korrik, proceduralisht duhet t'i nënshtroshin dokumentacionit dhe afateve si në projektbuxhetin vjetor, numri i lartë i ndryshimeve tregon se buxheti fillestar mund të mos ketë qenë realist, duke lëkundur besueshmërinë e procesit të planifikimit, si pasojë e mangësive të kapaciteteve institucionale, pjesë të zinxhirit të planifikimit buxhetor.

Grafiku nr. 1 Ndryshimet e planit të të ardhurave, shpenzimeve dhe deficitit 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga analiza e përbërjes strukturore të të ardhurave buxhetore gjithsej konstatohet se ato përbëhen nga ndihmat, të ardhurat tatimore si dhe të ardhurat jotatimore. Të ardhurat nga ndihmat janë realizuar në vlerën 12,671 milion lekë ose 65.5%, duke krijuar një mosrealizim prej 6,682 milion lekë, me gjithë i planifikimin në ulje gjatë vitit dhe peshën e papërfillshme në të

ardhurat gjithsej prej 2.5%. Ky mosrealizim është mbuluar me tejkalimin e dy zërave të tjerë: të ardhurat tatimore janë realizuar në vlerën 475,612 milion lekë ose 101.9% (të cilat zënë peshën kryesore prej 93%) dhe të ardhurat jotatimore në vlerën 22,289 milion lekë.

Duke e konsideruar kuadrin makroekonomik fiskal dhe treguesit e tij të një rëndësie të veçantë në përcaktimin e përparësive strategjike të qeverisë dhe të synimeve dhe objektivave në lidhje me treguesit kryesor të politikës fiskale, rezultojnë se vijon të mungojë saktësia në parashikimin e treguesve analitikë të të ardhurave në periudhë afat mesme dhe vjetore.

Nga analiza e ecursisë mujore e mbledhjes së të ardhurave gjatë vitit 2021 rezultojnë se në muajin shkurt është niveli më i ulët i të ardhurave të grumbulluara gjithsej dhe atyre tatimore dhe muaji dhjetor me nivelin më të lartë, me një rritje prej 40 -50% e tyre, gjë që shfaq dhe punën jo sistematike të institucioneve të ngarkuara me mbledhjen e të ardhurave

Pjesë përbërës e të ardhurave tatimore janë të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga pushteti vendor dhe të ardhurat nga fondet speciale, të cilat në planin përfundimtar buxhetor kanë qenë në vlerën 466,773 milion lekë dhe janë realizuar 475,612 milion lekë ose në masën 102%, duke tejkaluar planin me 8,839 milion lekë.

Tabela nr. 2 Realizimi i të ardhurave tatimore

Në milion lekë

Emërtimi	2020 Fakti	2021			
		Plani	Fakti	%	Diferenca
Të ardhura tatimore gjithsej	398,658	466,773	475,612	102	8,839
<i>Të ardhura nga tatimet dhe doganat</i>	<i>278,984</i>	<i>332,792</i>	<i>338,074</i>	<i>102</i>	<i>5,282</i>
<i>Të ardhura nga pushteti vendor</i>	<i>21,975</i>	<i>25,926</i>	<i>26,666</i>	<i>103</i>	<i>740</i>
<i>Të ardhura nga fondet speciale</i>	<i>97,699</i>	<i>108,055</i>	<i>110,872</i>	<i>103</i>	<i>2,817</i>

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga të dhënat rezultojnë me tejkalime në krahasim me të ardhurat e planifikuara tre grup-zërat përbërës të të ardhurave tatimore, ndjeshëm më shumë se realizmi i tyre në vitin 2020.

Megjithëse të ardhurat gjithsej nga tatimet dhe doganat janë tejkaluar, sipas zërave dhe nënzërave të tatimeve dhe taksave, rezultojnë se nuk janë realizuar: TVSH brenda vendit për 11,075 milion lekë, tatimi mbi të ardhurat personale për 1,888 milion lekë dhe renta minerare për 1,455 milion lekë.

Për të ardhura nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga TVSH, megjithëse janë realizuar në total 100.9%, DPT nuk ka realizuar të ardhurat e planifikuara të rishikuara të TVSH neto për vlerën prej 10,959 milion lekë, për shkak jo vetëm të mos arkëtimit të të ardhurave nga TVSH e krijimit të detyrimeve të reja, por dhe tejkalimi i planit të rimbursimit me 42%, duke shtuar dhe faktin që me ndryshimet në rritje të vlerës së TVSH së arkëtuar, MFE ka mbajtur të pandryshuar nivelin e rimbursimit, duke ndikuar në thellimin e mosrealizimit.

Krahasuar me vitin 2020, TVSH neto ka një rritje të papërfillshme, në një kohë që TVSH bruto ka një rritje të konsiderueshme të ardhurash prej 18%, për shkak të tejkalimit të ndjeshëm të rimbursimit të TVSH.

Megjithëse, DPT ka raportuar në MFE stokun e rimbursimit të TVSH në vlerën 476,650 mijë lekë, nga auditimi ka rezultuar se, në mbyllje të periudhës ushtrimore 2021, janë 69 kërkesa për rimbursimin e TVSH-së të pranuar, por të pa miratuara në vlerën totale për 1,893,609 mijë lekë, të cilave u ka kaluar afati maksimal prej 60 ditë nga data e paraqitjes së tyre dhe nuk janë

rimbursuar. Pra, në vlerësimin e KLSH stoku i rimbursimit më 31.12.2021 është 2,370,259 mijë lekë, ose 1,893,609 mijë lekë më shumë se raportimi i DPT.

Sipas raportit të MFE, tatimi mbi të ardhurat personale është realizuar 39,312 milion lekë ose me një mosrealizim prej 1,888 milion lekë, megjithëse janë mbledhur 6% më shumë se një vit më parë.

Nga auditimi në DPT rezulton se taksat nacionale dhe të qarkullimit rrugor janë me një mos realizim prej 818 milion lekë.

Renta minerare në planin përfundimtar ka qenë 3,900 milion lekë dhe janë mbledhur 2,445 milion lekë, me një realizim prej 62.7%, duke krijuar një deficit në të ardhurat nga ky zë prej 1,455 milion lekë.

Nga auditimi në DPT është konstatuar se në përbërjen e të ardhurave faktike të vitit ushtrimor të strukturuar sipas natyrës dhe llojit të të ardhurave janë edhe të hyrat e kontabilizuara në llogarinë 466 "Mjete në ruajtje" e cila përfaqëson arkëtimet e paidentifikuara (parapagime) me një detyrim në sistemin C@TS deri në sistemin e tyre në vlerën prej 27,217 milion lekë, shumë e cila ndikon në raportimin real të të ardhurave vjetore të mbledhura, si pasojë e parapagimeve nga ana e tatimpaguesit.

Realizimi i të ardhurave doganore kundrejt planit të vitit 2021, në terma bruto rezulton në masën 106.7%, ose 12,115 milion lekë më shumë dhe në terma neto rezulton në masën 106.5%, ose 11,790 milion lekë më shumë se plani. Nga analiza e 60 grup artikujve kryesor, të cilët përbëjnë 89% të të ardhurave doganore gjithsej, evidentohet se shtimi i të ardhurave është rezultat i rritjes së volumit të importeve në masën 75%, dhe i ndryshimit të të ardhurave për njësi në masën 25%.

Për të ardhurat nga pushteti vendor, të cilat në total ishin planifikuar 25,926 milion lekë dhe janë realizuar 26,666 milion lekë, pra në masën 103%, nuk janë realizuar të ardhurat nga taksat lokale për vlerën 112 milion lekë, por që janë mbuluar me tejkalimin e të ardhurave nga tatimi mbi pasurinë dhe detyrimeve të prapambetura të tatimit mbi biznesin e vogël.

Nga auditimet e kryera nga KLSH në 51 njësi të vetëqeverisjes vendore, për aktivitetin e vitit buxhetor 2021, janë konstatuar shkelje me pasojë efekt negativ për të ardhurat e buxhetit të bashkive në vlerën 770.8 milion lekë, nga e cila: vlera 183.9 milion lekë nga mos zbatimi i ligjit për taksat dhe tarifatat vendore, 37.3 milion lekë nga keqadministrimi i pronës shtetërore, 259.9 milion lekë nga mos arkëtimi i gjobave dhe vlera 289.7 milion lekë nga shkelje të legjislacionit tatimor. Gjithashtu, është konstatuar se nuk janë marrë masa për arkëtimin e taksës së ndikimit në infrastrukturë, duke krijuar të ardhura të munguara në Bashkinë Kukës, Lushnjë, Kavajë etj.

Stoku i borxhit tatimor për 36 bashkitë të audituara, për vitin ushtrimor 2021, është në vlerën 10,478.9 milion lekë, me rritje vjetore për vlerën 1,674.4 milion lekë.

Vijon të mbetet problem në disa bashki mungesa e ndërtimit të një sistemi tatimor të informatizuar dhe cilësor, me qëllim që të sigurojë evidentimin dhe administrimin e drejtë të të ardhurave, për të rritur nivelin e arkëtimin të të ardhurave të pushtetit vendor.

Për të ardhurat nga fondet speciale, megjithëse në total janë realizuar në masën 103%, është konstatuar se të ardhurat nga kontributi i sigurimeve shëndetësore nuk janë realizuar në vlerën

543 milion lekë dhe fondi i kompensimit të pronarëve për 269 milion lekë, ndërsa janë tejkaluar të ardhurat nga sigurimet shoqërore në vlerën prej 3,629 milion lekë.

Nga shqyrtimi i relacionit të projektbuxhetit të MFE për vitin 2021, rezulton se efekti i rritjes së pagës minimale ishte parashikuar në 3 miliard lekë³, gjë që tregon se rreth 83% e rritjes së të ardhurave kontributeve kanë ardhur si rezultat i këtij veprimi.

Nga auditimi i kryer në ISSH, ka rezultuar se në vitin 2021 numri i kontribuuesve gjithsej në skemën e detyrueshme të sigurimeve shoqërore është rritur me 42 960 persona, nga të cilët rreth 26% i përkasin sektorit shtetëror (buxhetor dhe jobuxhetor) kontribute që paguhën në pjesën më të madhe nga buxheti i shtetit, është ulur numri i kontribuuesve në subjektet private me 31 085 persona dhe janë rritur ndjeshëm të vetëpunësuarit.

Fakti që me Aktin Normativ nr.34, datë 03.12.2021 kontributet nga sigurimet shëndetësore janë planifikuar në rritje me 1,000 milion lekë krahasuar me ligjin e buxhetit dhe nuk janë realizuar, si dhe nga fakti që kontributet e sigurimeve shoqërore janë tejkaluar, tregojnë se ka pasur mungesë saktësie në planifikimin buxhetor për kontributet e sigurimeve shëndetësore.

Nga auditimet e kryera në DPT dhe DPD ka rezultuar se detyrimet e prapambetura tatimore, doganore dhe të sigurimeve shoqërore e shëndetësore të subjekteve tatimpaguese në fund të vitit 2021, janë në vlerën gjithsej 180,646 milion lekë, me rritje vjetore neto prej 13,124 milion lekë (shtesa - pakësime), ose 7.3% të detyrimeve progresive të papaguara gjithsej.

Të dhënat tregojnë se stoku i detyrimeve të papaguara tatimore rritet me një ritëm më lartë se sa pakësohet (mbledhjet), si dhe numri dhe vlera më e lartë e detyrimeve të papaguara ju përket subjekteve pasive dhe 80 % e borxhit i përket periudhave mbi 2 vjet, duke rritur dukshëm vështirësinë në mbledhjen e këtyre detyrimeve.

Duhet theksuar se e njëjta situatë konstatohet dhe në detyrimet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, ku niveli i borxhit në fund të vitit 2021 ishte 17,743.3 milion lekë, si dhe atyre doganore në vlerën 1,264.8 milion lekë me një trend rritës të numrit të debitorëve dhe nivelit të borxhit krahasuar me vitin 2020.

Mbledhja e të ardhurave të buxhetit në masën 94% është nën përgjegjësinë e veprimtarisë së Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave me drejtoritë dhe degët rajonale të tyre.

Nga auditimi i kryer në *Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve*, kanë rezultuar 678 kontrolle të pezulluara, të papërfunduara, ose të pafilluara, si dhe të mbartura që nga viti 2015 e në vijim, gjë që sjell për pasojë jo vetëm performancë të ulët të veprimtarisë kontrolluese duke humbur efektin e shqyrtimit dhe analizës së subjekteve tatimpaguese, por me ndikim dhe në nivelin e mbledhjes së të ardhurave tatimore.

Mundësitë e mbledhjes së të ardhurave tatimore janë akoma më të mëdha, po të mbajmë në konsideratë se numri i kontrolleve nga DRT për vitin 2021 e krahasuar me vitin paraardhës është realizuar në masën 81% ndërsa niveli i zbulimeve është në masën 45%, çka tregon për punën jo efektive në luftën kundër evazionit fiskal.

Nga auditimi në *Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave* ka rezultuar se plani përfundimtar i të ardhurave doganore të raportuara nga DPD, nuk është i njëjtë me planin e të ardhurave doganore sipas tabelës së treguesve të konsoliduar të buxhetit të shtetit, referuar Aktit

³ Relacion mbi projektligjin "Për buxhetin e vitit 2021", faqe 12

Normativ nr. 34, datë 03.12.2021, për rrjedhojë analizat mbi realizimin e të ardhurave doganore nga vetë institucioni nuk janë kryer duke ju referuar planit të MFE.

Gjithashtu, nuk janë ndërmarrë aktivitete kontrolli shtesë për minimizimin e risqeve të cilat kanë ndikuar negativisht në rikuperimin e borxhit doganor, por përgjithësisht është mjaftuar vetëm në evidentimin e borxhit doganor të raportuar nga degët doganore, si dhe mungesë e burimeve njerëzore në ndjekjen e procedurave.

Sipas treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar 2021, **shpenzimet gjithsej** janë realizuar në vlerën prej 595,968 milion lekë ose 94.9% me një mosrealizim prej 32,301 milion lekë. Shpenzimet buxhetore në pjesën më të madhe përbëhen nga shpenzimet korrente 461,075 milion lekë (77.3%), shpenzimet kapitale 98,203 milion lekë (16.5%), fondi i rindërtimit 29,521 milion lekë (4.5%) etj.

Krahasuar me vitin e kaluar janë shpenzuar 59,461 milion lekë më shumë ose në masën 11.1%, kryesisht në shpenzimet korrente 39,708 milion lekë, shpenzimet kapitale me 12,894 milion lekë, në fondet për rindërtimin 12,930 milion lekë etj.

Duhet theksuar që secili prej zërave kryesor përbërës të totalit të shpenzimeve në treguesit e konsoliduar nuk është realizuar krahasuar me planifikimin buxhetor përfundimtar me Aktin Normativ nr.34, datë 03.12.2021. Kështu, shpenzimet korrente kanë mosrealizimin më të lartë prej 11,792 milion lekë, megjithëse është tejkaluar fondi i pagave në shpenzimet e personelit në vlerën prej 1,247 milion lekë, shpenzimet operative mirëmbajtje për 3,570 milion lekë, shpenzimet për fonde speciale për sigurime shoqërore dhe shëndetësor në vlerën 4,259 milion lekë, shpenzime të tjera sociale në pagesën e papunësisë dhe bonusin e lindjeve) me 1,255 milion lekë etj.

Gjatë kryerjes së shpenzimeve në vitin 2021, nga auditimet e kryera në MFE dhe njësitë e tjera të qeverisjes së përgjithshme e shoqëritë publike kanë rezultuar problematika dhe mangësi në fazën e regjistrimit, monitorimit dhe realizimit të shpenzimeve, krahas dëmit ekonomik të shkaktuar dhe përdorimit pa efektivitet të fondeve publike.

Nga auditimi në MFE, ka rezultuar se plani i buxhetit të miratuar me Aktin Normativ nr. 34, 03.12.2021 krahasuar me atë të hedhur në SIFQ sipas treguesve fiskal ka diferenca në pothuajse tek të gjithë zërat e shpenzimeve, me një vlerë neto prej 13,999 milion lekë; ka një numër të lartë rialokimesh prej 2 560 budget ID; rishikime të shumta të fondeve buxhetore të kryera përgjatë gjithë vitit, ku rezultojnë rreth 2 517 projekte të rishikuar, me një ndryshim neto të fondeve disponibël prej 65,100 milion lekë, si dhe 348 regjistrimi i rialokimeve me data kontabile, efektive më të hershme (retrospektive).

Gjithashtu, janë evidentuar 16 projekte investimi me vlerë 406 milion lekë të cilat në ligjin buxhetor 2021 kanë përshkrimin "*Fond i ngrirë*".

Janë paguar detyrime të prapambetura në verën 10,065 milion lekë, të cilat përfaqësojnë rreth 14% të Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm të realizuara për vitin 2021, duke mos paraqitur drejtë treguesit e realizimit të investimeve publike, pasi janë përfshirë edhe fatura të cilat datojnë nga viti 2009.

Janë regjistruar plan pagesash në SIFQ në vitin 3 për 15 projekte, në shumën 1,900 milion lekë, pa plan pagese për vitin aktual, vitin 1 dhe vitin 2. Regjistrimi në këtë vit i këtyre projekteve të investimeve është kryer në kushtet e mungesës së fondeve buxhetore të miratuar për angazhime të ndërmarra në vitin aktual apo vitet e mëparshme buxhetore, pasi nuk është e

mundur që angazhimet e ndërmarra me kontrata përkatëse, të mos parashikohet që të ekzekutohen përgjatë 2 viteve të ardhshme buxhetore.

Janë realizuar investime kapitale me financim të brendshëm në vlerën për 1,148 milion lekë, të regjistruara në SIFQ, të cilat nuk kanë plan buxheti të miratuar, ndërkohë që në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar janë raportuar të realizuara ndaj planit të buxhetit.

Janë nënshkruar kontrata pas datës 15 Tetor për investimet publike, në total 1033 kontrata, me vlerë totale të kontraktuar 40,311 milion lekë, ndërsa angazhimi për vitin 2021 rezulton 4,295 milion lekë.

Në lidhje me investimet publike rezultojnë edhe problematika të tjera në regjistrimin dhe monitorimin e projekteve si:

- Janë kryer rishikime në pothuajse të gjitha projektet e investimeve me financim të brendshëm, të cilat rezultojnë në uljen e buxhetit të kontratave të lidhura rishtazi, në projekte investimi në vazhdim, si pasojë e alokimit të buxhetit në projekte infrastrukturore në masën 20 %, pa kaluar më parë në PBA 2021-2023.
- Gjatë vitit 2021, projektet e investimeve janë paraqitur dhe miratuar në mënyrë të fragmentarizuar, duke krijuar një numër shumë të madh projektesh, gjë që e vështirëson monitorimin e tyre.
- Rialokimet e shumta, që shërbejnë për të krijuar hapësirë buxhetore për fillimin e projekteve të reja, kryesisht për programin e transportit rrugor dhe furnizimi me ujë dhe kanalizime;
- Si rezultat i alokimeve të fondeve nga ato ekzistuese për projektet e reja, krijohen kushte për lindjen e detyrimeve të prapambetura në këto investime, duke e detyruar qeverinë të ndërmarrë rregullimet buxhetore nëpërmjet akteve normative.

Problematikat e mësipërme tregojnë për mangësi të theksuara kryesisht, planifikimi të investimeve publike nga ana e institucioneve qendrore dhe vendore, me efekt presion për rritjen e borxhit publik, si pasojë e mosrespektimit të kufijve të miratuar për shpenzime në vitin buxhetor aktual dhe kufijtë e miratuar për vitet e ardhshme buxhetore

Nga auditimi i 8 projekteve me financime të huaja, janë konstatuar mangësi dhe shkelje me pasojë dëm ekonomik në shpenzime në shumën 8 milion lekë për likuidimin e punimeve të pakryera, si dhe përdorim pa ekonomikitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve publike në shumën 551 milionë lekë, si rrjedhojë e mangësive në drejtim të zbatimit të punimeve, konkretisht shtyrjes së afateve të zbatimit të kontratës, si dhe zgjidhjeve teknike jo të favorshme.

Referuar kuadrit makroekonomik fiskal, **Kontratat koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore**, përfshihen në risqet fiskale me impakt buxhetor.

- Për vitin 2021 nga 13 kontrata koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore, janë kryer pagesa për 12 prej tyre në shumën gjithsej prej 11,517.7 milion lekë me një realizim të shpenzimeve në nivelin prej 97.4% kundrejt planit. Nga ana e qeverisë është respektuar kufiri i pagesave deri në 5% të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2020, pasi sipas përllogaritjeve rezultojnë 2.89%. Nga auditimi në MFE i pagesave për kontratat koncesionare/PPP është konstatua se, janë kryer pagesa për vitet e kaluara në vlerën prej 292.6 milion lekë ose 2.5% e shpenzimeve gjithsej për to, të cilat përbëjnë risk të shtuar për krijimin e detyrimeve të

prapambetura, si dhe në një rast, detyrimet kontraktuale nuk rezultojnë të buxhetuara, dhe as të regjistruara si detyrim në SIFQ, (projekti i ndërtimit të shkollave në Bashkinë e Tiranës), veprim në kundërshtim me përcaktimet në udhëzimin standard të zbatimit të buxhetit.

Nga auditimi në Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH) lidhur me kontrata koncesionare “Për ofrimin e hemodializës” janë konstatuar faturime për shërbime të pakryera për 6 248 seanca që i përkasin vlerës prej 69.9 milion lekë, duke sjellë si pasojë efekt financiar për faturimin e shërbimeve të pa realizuara. Kjo vjen si rezultat i mangësive në hartimin e projeksioneve, të cilat nuk janë në përputhje me nevojat reale sipas qendrave për kryerjen e këtij shërbimi.

Për koncesionin/PPP “Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale” është konstatuar se shërbimi është marrë brenda vlerës së buxhetuar, por ka ndryshuar numri i instrumenteve në mënyrë të paargumentuar për disa prej seteve nga viti në vit; nuk ekziston një protokoll i saktë sipas ndërhyrjeve/seteve; ka një numër shumë më të madh diagnozash/ndërhyrje në krahasim me numrin e seteve të përdorura; për të njëjtat ndërhyrje/sete janë aplikuar tre nivele kompleksiteti etj., duke sjellë për pasojë vështirësi në monitorim, si dhe vështirësi në respektimin e tavanit buxhetor, me ndikim zhbilancim në buxhet dhe kufizime në ndërhyrje për pacientët.

- Në lidhje me koncesionin e laboratorëve ka filluar implementimi i kontratës koncesionare përgjatë vitit 2021 në spitalet universitare e rajonale, si dhe dy spitalet bashkiake të cilat përcaktohen sipas kontratës së koncesionit/PPP.

Vlera fillestare e shpenzimeve të planifikuara për PPP e laboratorëve ka qenë në shumën 1,280.4 milion lekë, dhe me ndryshimet e mëvonshme plani përfundimtar për vitin 2021 është përcaktuar 1,137.8 milion lekë, pra duke u pakësuar me 142.6 milion lekë. Sipas të dhënave nga FSDKSH rezulton se shpenzimet e realizuara janë 1,106 milion lekë, si dhe nuk ka detyrime të prapambetura.

Sipas të dhënave të vëna në dispozicion nga FSDKSH për financimin e kontratës së koncesionit të Kontrollit bazë të popullsisë (check up) konstatohet se, ofrimi i këtij shërbimi ka rifilluar në vijim të urdhrat të MSHMS në datën 01.09.2021, duke paraqitur mbi realizim në krahasim me projeksionin për periudhën në vijim të vitit, por që me disa ndryshimin të bëra në këtë kontratë, ka kontribuar në uljen e kostos së këtij shërbimi, pasi këto raste i zbriten faturës së shërbimit mujor.

- Detyrimet e ndërsjella midis kompanive të sektorit energjetik janë një element i rëndësishëm i risqeve fiskale, të cilat në fund të vitit 2021 rezultojnë në vlerën 144.21 miliard lekë. Nga kjo vlerë, 36.88 miliard lekë janë detyrime të kompanive të këtij sektori ndaj MFE dhe 6.7 miliard lekë detyrime të OSHEE ndaj DPT. Detyrimet e ndërsjella midis OSHE dhe OST, variojnë nga 13.9-17.8 miliard lekë. Niveli i lartë i detyrimeve të ndërsjella midis kompanive të sektorit energjetik dhe mungesa e këtij rakordimi përbëjnë të risk të shtuar për buxhetin e shtetit.

- Detyrimet e akumuluar të ndërmarrjeve të ujësjellës-kanalizimeve deri në dhjetor 2021 rezultojnë të jenë në vlerën 21.9 miliard lekë, ku vetëm ndërmarrja e UK SHA Durrës ka 6.71 miliard lekë të këtyre detyrimeve. Vështirësitë financiare të këtyre ndërmarrjeve përbëjnë një risk të shtuar për shkak të nevojës për mbështetje buxhetore, me qëllim frenimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura.

- *Për njësitë e qeverisjes së përgjithshme*, detyrimet e prapambetura deri në fund të vitit 2021 evidentohen në shumën 13.33 miliard lekë, me një ndryshim në pakësim krahasuar me vitin 2020 në vlerën rreth 1 miliard lekë. Duhet theksuar se ky raportim nuk paraqitet i saktë dhe i plotë nga MFE, pasi nga auditimi i pagesave për detyrimet e prapambetura sipas të dhënave në SIFQ rezultojnë 1.2 miliard lekë më pak se pagesat e raportuara, vlerë kjo që i përket 359 institucioneve buxhetore.
- MFE nuk përfshin në raportimin e detyrimeve të prapambetura detyrimet e shtetit shqiptar nga vendimet Gjykatave të Arbitrazhit dhe Gjykatës së të Drejtave të Njeriut. Sipas raportit të MFE të mes vitit 2021 “Mbi zbatimin e buxhetit 2021”, *“Vlerësimi i situatës makroekonomike fiskale dhe buxhetore për 5 mujorin 2021 dhe pritshmëritë për 12 mujorin”*, detyrimi total i akumuluar për Arbitrazhet Ndërkombëtare për periudhën janar-qershor 2021 paraqiten në vlerën prej 155,712,905 euro. Të dhënat e mësipërme, si dhe ato të përditësuara në fund të vitit 2021, lidhur me detyrimet e vendimeve të Arbitrazhit Ndërkombëtar, nuk janë paraqitur në Raportin e Këshillit të Ministrave, përgatitur nga MFE, *“Mbi zbatimin e buxhetit vjetor, situatën makroekonomike dhe fiskale gjatë vitit 2021”*.

Fondi i rindërtimit për përballimin e pasojave të tërmetit të vitit 2019, në ligjin e buxhetit është planifikuar në vlerën 28,000 milion lekë, ndërsa me Aktin Normativ nr.34, datë 03.12.2021, ky fond është shtuar me vlerën 7,000 milion lekë, duke arritur në shumën 35,000 milion lekë. Rezulton se fondi i rindërtimit është realizuar në shumën 29,521 milion lekë, ose në masën 84.4%, nga të cilat, shpenzimet për qeverisjen qendrore përbëjnë 39% të realizimit, ndërsa shpenzimet e qeverisjes vendore 61%.

Parashikimi në nenin 7, të ligjit nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” të fondeve të rindërtimit për njësitë e qeverisjes vendore duke shtuar kufijtë e transfertës së pakushtëzuar, nuk është në përputhje me përcaktimet e ligjit “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, pasi midis të tjerave, transfertat janë pa kusht, ndërkohë, që këto janë të kushtëzuara në akordimin e fondeve për rindërtimin e objekteve të cilët kanë pësuar dëmtime nga tërmeti, duke cenuar edhe formulën e shpërndarjes së tyre.

Nga auditimi në MFE është konstatuar, se vlera e fondeve prej 30,573 milion lekë, të shpërndara me VKM deri në fund të vitit 2021, është mbi vlerën e përcaktuar në ligjin e buxhetit të vitit 2020 dhe 2021 të marrë së bashku për fondet e parashikuara të rindërtimit, pasi fondet e planifikuara janë në shumën 67,000 milion lekë, ndërsa me VKM janë shpërndarë gjithsej 97,573 milion lekë.

Gjithashtu, rezulton se, disa VKM kanë përcaktuar si burim financimi edhe ngurtësimin e fondeve nga projektet e rindërtimit me ecuri të ngadaltë, në shumën 4,468 milion lekë. Përdorimi i ngurtësimit të fondeve për këtë qëllim, nuk është i mbështetur në kritere ligjore, pasi në ligjin organik të buxhetit dhe ligjin vjetor të buxhetit nuk parashikohet ngurtësimi, si mënyrë për rialokimin e fondeve.

Për vitin 2021, shpenzimet operative për strehimin e familjeve shtëpitë e të cilëve janë dëmtuar nga tërmeti, rezultojnë në shumën 2,985 milion lekë, ose 61 milion lekë më shumë se në vitin 2020, duke rritur më tej koston totale të procesit të rindërtimit.

Fondi rezervë në ligjin nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” ishte parashikuar 4,000 milion lekë dhe me katër Akte Normativ është ndryshuar në vlerën përfundimtare 9,000 milion lekë,

duke respektuar kufirin ligjor përkatës deri në 3% vlerës totale të fondeve të miratuara. Me përdorimin e 1,000 milion lekë për përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin, pjesa e tjetër prej 8,000 milion lekë është përdorur në vlerën prej 7,745.3 milion lekë ose 96.8 % nëpërmjet 30 VKM, nga i cili 54.7% nga MSHMS, 19.2% nga MFE etj. Destinacioni i përdorimit të fondit rezervë ka qenë 87.4% shpenzime korrente (shpenzime operative dhe transfertat të brendshme) dhe vetëm 9.2% për investime.

Nga auditimi në MFE, është konstatuar se, akordimi dhe përdorimi i fondit rezervë për të financuar shpenzime të paplanifikuara operative dhe të investimeve, si dhe pagesa të prapambetura të institucioneve buxhetore ka devijuar nga parimi i përgjithshëm i qëllimit të këtyre fondeve për amortizimin e ngjarjeve të papritura si fatkeqësi natyrore, etj., duke sjellë për pasojë denatyrim të përdorimit të fondit rezervë.

Deficiti buxhetor në ligjin nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” ka qenë planifikuar 108,695 milion lekë dhe është ndryshuar me Aktin Normativ nr.26, datë 22.06.2021 me një rritje prej 11,848 milion lekë dhe plan përfundimtar vjetor prej 120,543 milion lekë, shumë e cila përbën 6.8% të PBB.

Ligji nr.137/2020, “Për buxhetin e vitit 2021” i miratuar më datë 16.11.2020, për deficitin e përgjithshëm nuk ka respektuar kufirin e deficitit të përgjithshëm buxhetor deri në 2% të PBB të përcaktuar në ligjin nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, neni 4/1, pika 1.d, por e ka parashikuar mbi 3-fish më të lartë. Kjo pasi ligji nr. 86/2021, për miratimin e Aktit Normativ nr. 25, datë 22.06.2021 “Për disa ndryshime në ligjin nr.9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar” është miratuar më datë 01.07.2021, pra mbi 7 muaj pas miratimit të ligjit buxhetor fillestar.

Deficiti buxhetor në fund të vitit 2021 ka rezultuar 85,397 milion lekë, i cili përfaqëson 4.5% të PBB. Pavarësisht se, janë respektuar tavanet e ekzekutimit të deficitit buxhetor gjatë vitit, duhet theksuar se ai ka arritur nivelin prej 61.5% të tij në muajin dhjetor, për shkak se 44% e shpenzimeve kapitale me financim të brendshëm janë kryer në këtë muaj, duke komprometuar përdorimin me eficiencë, efektivitet dhe ekonomicitet të fondeve publike, nga përqendrimi i përdorimit të tyre në fund të vitit.

Në raportin e buxhetit faktik për vitin 2021 të hartuar nga MFE është raportuar se **stoku i borxhit publik** ndaj PBB në nivelin e 73.2% në vitin 2021 nga 74.5% në vitin 2020. Nga analiza, rezulton se, rënia e treguesit të borxhit publik në raport me PBB ka ardhur kryesisht nga dy faktor si: rënia e borxhit të pushtetit lokal dhe norma e rritjes së PBB-së më e madhe se rritja e stokut të borxhit publik. Kështu, ritmi vjetor i rritjes së PBB-së është më i madh se borxhi, por vetë borxhi rezulton me rritje në vlerë prej 158,506 milion lekë ose me rreth 13% më shumë se viti 2020.

Gjatë vitit 2021 nuk janë emetuar bono thesari 6-mujore për mbulimin e humbjeve nga kursi i këmbimit në shumën 6.9 miliard lekë me efekt në nënvlerësimin e stokut të borxhit real të raportuar në fund të vitit 2021.

Gjithashtu, është konstatuar se, pagesat e principalit dhe interesave për garancitë jo performuese kryhen nga Buxheti i Shtetit, pa u marrë të gjitha masat e nevojshme nga ana e institucionit huadhënës për rikuperimin e detyrimit, por vetëm bazuar në vetdeklarimin e

përfituesit të garancisë mbi paaftësinë paguese të tij.

Nga auditimi në MFE, është konstatuar krijimi i detyrimeve të reja në shumën 6,511 milion lekë të subjekteve nënhuamarrëse në kuadër të marrëveshjeve të nënhuasë përgjatë vitit 2021, si pasojë e mos shlyerjes së detyrimeve përkatëse.

Garancitë shtetërore paraqesin një risk të shtuar në drejtim të administrimit të tyre, ku pothuajse e gjitha ulja e stokut të garancive të huaja i atribuohet pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit. Gjatë vitit 2021 janë krijuar detyrime të reja në shumën 1,529 milion lekë në kuadër të dështimit të pagesave për kreditë e garantuara nga përfituesi i garancisë, pa përfshirë efektin e garancive të dhëna në kuadër të projektit me numër identifikimi në regjistrin e kredive “88” në vlerën 403.9 milion lekë, duke sjellë për pasojë që rritja vjetore të vlerësohet në shumën 1,932.9 milion lekë.

Nga sa më sipër rezulton se, me gjithë realizimin e treguesve buxhetor të vitit 2021 dhe përmirësimet krahasuar me vitin e kaluar, procesi i buxhetimit vjetor vijon të mbart mangësi harmonizimi në drejtim të planifikimit afatmesëm dhe atij vjetor; në disa institucione publike janë shfaqur dobësi në performancën e zbatimit të buxhetit. KLSH, gjatë veprimtarisë audituese, ka evidentuar problematika dhe mangësi në zbatimin e buxhetit të vitit 2021 nga institucionet e qeverisjes qendrore, njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe entet e tjera publike, si në fushën e të ardhurave ashtu edhe në atë të shpenzimeve, me pasojë dëm ekonomik dhe efekte negative në buxhetin e shtetit.

Referuar rezultatit të 121 auditimeve të kryera dhe të evaduara, që i përkasin vitit buxhetor 2021, të ardhura të munguara dhe dëm ekonomik gjithsej ndaj buxhetit të shtetit është konstatuar në vlerën 46,604 milion lekë.

Në fushën e të ardhurave i është shkaktuar buxhetit të shtetit një dëm prej 46,327 milion lekë, e cila përfaqëson shkelje në zbatim të legjislacionit tatimor në masën 98% dhe pjesa e tjetër nga shkeljet në zbatimin e kodit doganor, nga shkeljet në zbatim të legjislacionit për taksat dhe tarifat vendore etj.

Në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, dhe në disa prej drejtorive rajonale dhe degëve doganore janë konstatuar mangësi dhe të meta, të cilat kanë sjellë për pasojë të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit, si pasojë jo vetëm e numrit dhe cilësisë së ulët të kontrolleve tatimore, por ashtu edhe nga vlerësimi doganor, gjë që nxjerr në pah dobësinë e kapaciteteve institucionale të ngarkuar për këtë qëllim.

Dëmi ekonomik për buxhetin e shtetit në fushën e shpenzimeve ka rezultuar 277 milion lekë, kryesisht në fushën e investimeve 92%, por edhe në shpenzimet operative, në projektet me financim të huaj, etj.

Nga auditimet kanë rezultuar efekte negative në buxhetin e shtetit në vlerën 38,295 milion lekë, nga të cilat 1,525 milion lekë në të ardhurat e buxhetit (kryesisht në zbatimin e kodit doganor dhe në taksat dhe tarifat vendore) dhe 36,769 milion lekë në shpenzimet buxhetore (në pjesën më të madhe në zërin të tjera shpenzime për vendimet gjyqësore për largime të paligjshme nga puna, si dhe në zbatimin e investimeve).

Krahas sa më lart, KLSH, në vitin 2021 dhe më parë, nëpërmjet auditimeve të teknologjisë së informacionit i ka trajtuar çështjet e informatizimit jo thjeshtë dhe vetëm në kuadër të

mungesës së strategjisë dhe akteve rregullative për sistemet e ngritura, por ka theksuar vazhdimisht pamjaftueshmërinë në garantimin e sigurisë së të dhënave, si dhe vazhdimësinë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet Teknologjisë së Informacionit, si në AKSHI, APP, ASHK, AKU, ISUV etj., me qëllim marrjen e masave në këto drejtime.

Çështjet e **menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm** janë konsideruar të rëndësishme nga ana e KLSH, duke i përcaktuar drejtime të veçanta të auditimeve, pasi mundësojnë menaxhimin me efikasitet dhe efektshmëri të shërbimeve publike, nëpërmjet një sistemi politikash, procedurash, veprimtarish dhe kontrollesh për planifikimin, drejtimin dhe kontrollin e burimeve financiare.

Bazuar në Raportin “Mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2021”⁴ si dhe në auditimet e kryera nga KLSH arrihet në konkluzionin se, vijon të mungojë angazhimi i duhur për përmirësimin e nevojshëm dhe të domosdoshëm në këtë drejtim, pavarësisht se zbatimi një sistemi efektiv të menaxhimit financiar dhe të kontrollit është detyrim ligjor i njësive të qeverisjes së përgjithshme, shoqërive tregtare, si dhe e çdo njësie që shpenzon fonde publike.

Nga pesë komponentët e menaxhimit financiar dhe kontrollit, konstatohet se me përjashtim të mjedisit të kontrollit dhe të informacionit e komunikimit, të cilat vlerësohen me rezultate mesatare, menaxhimi riskut, veprimtaritë e kontrollit dhe të monitorimit vazhdojnë të vuajnë nga probleme të shumta dhe nuk kanë prirje përmirësimi.

Veprimtaria e auditit të brendshëm në sektorin publik cilësohet se ka një progres të moderuar por vijon të jetë larg pritshmërive dhe me sfida thelbësore teknike dhe profesionale. Fakti që për vitin 2021 janë 42 ente publike (19 institucione të pavarura, 13 agjenci dhe 10 bashki) që nuk janë të mbuluara me auditim të brendshëm në asnjë nga format e përcaktuara në kuadrin ligjor, nënligjor dhe rregullator, të cilat përbëjnë ¼ e të gjitha institucioneve për auditim, tregon se mungon mbikëqyrja e sistemeve të kontrollit, dhe për pasojë nuk ka asnjë lloj sigurie se menaxhimi financiar i fondeve publike kryhet në përputhje me kuadrin ligjor dhe rregullator dhe se përdorimi i tyre bëhet me efektivitet, eficiencë dhe ekonomicitet.

Veç kësaj, strukturat e auditimit të brendshëm rezultojnë me mungesë për 52 pozicione audituesi ose 25%, duke vijuar në të njëjtat problematika si në vitet e kaluara. Nga vlerësimet e jashtme të cilësisë të kryera nga Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik rezultojnë se shfaqin dobësi si në krijimin e strukturave të auditimit të brendshëm ashtu edhe për rekrutimin e audituesve, zbatimin e standardeve të auditimit të brendshëm etj., kryesisht në nivel lokal dhe në qendrat spitalore.

Parregullsitë e evidentuara në zbatimin e ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, dëmet ekonomike dhe mungesa e përdorimit me efektivitet, eficiencë dhe ekonomicitet e fondeve publike të rezultuara nga auditimet, të shoqëruara me mangësi të theksuara në funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, tregojnë se mbetet shumë për të bërë në drejtim të mirëmenaxhimit të financave publike.

⁴ Raport mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2021” të përgatitur nga Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, në Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë, maj 2022

Duhet theksuar që KLSH, për çdo auditim, sipas rastit ka evidentuar përgjegjësitë për moszbatimin e legjislacionit buxhetor në tërësi, si dhe ka kërkuar ndëshkimin e zyrtarëve përgjegjës sipas nivelit të përfshirjes në parregullsitë dhe mangësitë e rezultuara, me synim rritjen e përgjegjshmërisë, transparencës, eficiencës dhe disiplinës fiskale në planifikimin dhe shpenzimin e fondeve publike.

Kontrolli i Lartë i Shtetit, në përmbushje të detyrimit kushtetues dhe mision të saj, bazuar në rezultatet e auditimeve për zbatimin e buxhetit të shtetit të vitit 2021, nëpërmjet rekomandimeve të lëna ka konsideruar çështje kyçe që kërkojnë vëmendje të shtuar nga ana e Qeverisë në të ardhmen:

- Përmirësimin e vazhdueshëm të procesit të planifikimit buxhetor afat mesëm dhe atij vjetor për t'i harmonizuar midis tyre, si dhe për të siguruar saktësi dhe cilësi në zbatimin e prioriteve strategjike, garantimin se ndryshimet e buxhetit vjetor i nënshtrohen dokumentacionit dhe afateve siç përcaktohet në ligjin që menaxhon këtë sistem, me synim një buxhet vjetor realist, të mirëbalancuar e të qëndrueshëm me një raport të ulur të borxhit publik;
- Rritja e të ardhurave buxhetore nëpërmjet uljes së informalitetit dhe zgjerimit të bazës së tatimpaguesve; arkëtimit të detyrimeve të prapambetura tatimore dhe doganore, duke forcuar institucionalisht administratën fiskale, me pasojë zhvillim ekonomik të qëndrueshëm dhe reduktimin e borxhit publik;
- Mirëmenaxhimin e vazhdueshëm të projekteve të investimeve publike, me qëllim rritjen e efektivitetit, eficiencës dhe ekonomicitetit në përdorimin e fondeve publike, në funksion të uljes së kostos dhe rritjes së cilësisë së shërbimit ndaj taksapaguesve dhe qytetarëve;
- Sigurimin e angazhimit të nevojshëm dhe të domosdoshëm në funksionimin dhe përmirësimin e zbatimit të një sistemi efektiv të menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm, nga ana e njësive të qeverisjes së përgjithshme, shoqërive tregtare si dhe e çdo njësie që shpenzon fonde publike.

I. PLANIFIKIMI DHE REALIZIMI I BUXHETIT

1. PLANIFIKIMI, REALIZIMI DHE AUDITIMI I TË ARDHURAVE

Ligji nr.137/2020, miratuar më 16.11.2020 “Për buxhetin e vitit 2021” ka planifikuar të ardhura gjithsej 484,106 milion lekë, të cilat kanë ndryshuar me Akte Normative si më poshtë:

- AN nr.4, datë 05.02.2021 totali i të ardhurave 487,526 milion lekë, me një rritje 3,420 milion lekë ose 0.7% nga buxheti fillestar;
- AN nr.18, datë 14.04.2021 totali i të ardhurave, pra në 489,526 milion lekë; me një tjetër rritje 2,000 milion lekë ose 1.1% nga buxheti fillestar;
- AN nr.34, datë 03.12.2021, totali i të ardhurave në 507,727 milion lekë, duke parashikuar kështu një rritje totale vjetore prej 23,621 milion lekë, ose në masën 4.9% krahasuar me ligjin e buxhetit 2021.

Nga auditimi në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë (MFE) ka rezultuar se, ligji nr.137/2020 ka devijime nga dokumenti i PBA i rishikuar dhe kuadri makro i cili ka një parashikim më optimist se ai i miratuar në ligjin vjetor të buxhetit.

Tabela nr. 3 Planifikimi i të ardhurave buxhetore 2021

Në milion lekë

Zërat		Buxhet faktik 2020	Kuadri makro/PBA faza I+II	Kuadri Makro rishikuar	Projekt Buxheti	Ligj buxhetit
A	Totali i të ardhurave	425,905	520,378	505,379	478,965	484,106
I.	Të ardhura nga ndihmat	8,295	16,000	17,353	20,353	20,353
II.	Të ardhura tatimore	398,658	480,528	466,426	437,012	442,153
1	<i>Nga Tatimet& Doganat</i>	278,984	343,259	335,000	311,031	316,172
2	<i>Nga Pushteti Vendor</i>	21,975	27,426	25,426	25,426	25,426
3	<i>Nga Fondet Speciale</i>	97,699	109,843	106,000	100,555	100,555
III.	Të ardhura Jo tatimore	18,953	23,850	21,600	21,600	21,600

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi në MFE është konstatuar se në Projekt buxhetin e vitit 2021 janë shtuar 2 programe të reja të pa parashikuara më parë në PBA 2021-2023: “Mbështetje për rrjetet e komunikacionit” në MIE me vlerë 20 milion lekë dhe “Mbështetje për teknologjinë e sistemit të drejtësisë” në KLGJ me buxhet të miratuar 8.5 milion lekë.

MFE në procedurën për udhëzimin “Për zbatimin e buxhetit të vitit 2021”, nuk ka respektuar afatet e përcaktuara në ligjin nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, pasi ky udhëzim u është dërguar institucioneve në fund të janarit 2021, kur duhej të ishte miratuar jo më vonë se 10 ditë pas hyrjes në fuqi të ligji vjetor i buxhetit nr. 137/2020 miratuar në datë 16.11.2020.

Mangësitë e procesit të planifikimit buxhetor janë konstatuar dhe në auditimin e institucioneve qendrore, si në **Aparatit të Ministrisë së Mbrojtjes**, si njësi shpenzuese e cila nuk ka përgatitur dhe dorëzuar kërkesat për programin buxhetor afatmesëm për programin e buxhetit të administruar nga aparati PBA 2020-2021, 2021-2023 (faza e parë); nuk i ka implementuar fazat e PBA-së përmes sistemit AFMIS; relacioni shoqërues i kërkesave buxhetore nuk rezulton të japë informacion të detajuar e të mjaftueshëm për të shpjeguar kërkesat për programe të caktuara; në planifikimin e buxhetit ka mospërputhje mes shifrave të përlllogaritura për financimin e projekteve sipas viteve, nëse i referohemi planit të paraqitur për vitet 2021-2023 dhe realizimit

deri në vitin 2020, etj.

Këto mangësi në procesin e planifikimit, bazë për detajimin më pas të fondeve për investime të miratuara me ligjin e buxhetit të vitit 2021, bëhen shkak për krijimin e detyrimeve të prapambetura apo mos ekzekutimin në kohë të projekteve të reja apo në vazhdim, si pasojë e mungesës së fondeve në përputhje me ecurinë e punimeve.

Mangësi të tilla janë konstatuar dhe gjatë auditimeve në AKBN, DPSHTRR, DSHQ, dhe FSHZH, ku tek kjo e fundit rezulton edhe mungesa e një analize të mirëstrukturuar për planifikimin e nevojave buxhetore të secilit departament, si dhe rishikime të fondeve në fund të muajit dhjetor, periudhë e mbylljes së vitit buxhetor, pa patur një analizë paraprirëse, të detajuar argumentuese të situatës apo arsyeve që çojnë në këtë vendim-marrje, duke dëshmuar për një proces planifikimi dhe monitorimi të dobët të fondeve buxhetore.

Veç këtyre, lidhur me hartimin e akteve normative për ndryshimin e buxhetit është konstatuar se nga MFE mungon një analizë e detajuar dhe me dokumentacion mbështetës për ndryshimin në rritje të të ardhurave buxhetore, me synimin e optimizimit të realizimit të tyre për pjesën e mbetur të vitit 2021.

Sipas raportit të MFE ndryshimet në ligjin e buxhetit të vitit 2021⁵ ka ndryshuar 6 herë duke filluar nga AN nr.4, datë 05.02.2021; AN nr.8, datë 22.03.2021; AN nr.18, datë 12.04.2021; AN nr.26, datë 22.06.2021; AN nr.31, datë 27.10.2021 dhe AN nr.34, datë 03.12.2021.

Megjithëse e drejta e qeverisë për të ndryshuar buxhetin gjatë vitit parashikohet në Kushtetutë (neni 160), në referencë të ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, neni 46, Rishikimi i zbatimit të buxhetit, në dy paragrafët e fundit përcakton: *“Në rast se Këshilli i Ministrave vendos për ndryshimin e ligjit të buxhetit vjetor, procedura e ndryshimit të tij është e njëjtë me procedurat e përcaktuara në nenin 29 të këtij ligji, për miratimin e Buxhetit të propozuar të shtetit.*

Në rast se miratimi i ndryshimeve nuk bëhet brenda muajit korrik, atëherë propozimi për ndryshimin e ligjit të buxhetit vjetor votohet me procedurë të përshpejtuar”.

Bazuar në sa më sipër, arrihet në konkluzionin se të gjitha ndryshimet me akte normative deri në muajin korrik, proceduralisht duhet t'i nënshtroheshin dokumentacionit dhe afateve si në projektbuxhetin vjetor. Veç kësaj, ndryshimet e shumta dhe të shpeshta të ligjit të buxhetit, tregojnë se akoma nuk është arritur të realizohet një buxhet vjetor i mirëbalancuar dhe i qëndrueshëm me një raport të ulur të borxhit, kjo dhe për shkak të mangësive në fushën e kontrollit, menaxhimit financiar dhe disiplinës fiskale.

Gjithashtu, buxhetet përgjithësisht konsiderohen të besueshëm kur qeveritë zbatojnë planet e tyre të të ardhurave dhe shpenzimeve siç janë buxhetuar. Pavarësisht nevojës që lind për ndryshime buxhetore, devijimet buxhetore mund të pasqyrojnë zhvendosje jo të shëndetshme në prioritetet e shpenzimeve nga ato të programuara në fillim të procesit buxhetor, duke nxjerrë në pah mungesën e kapaciteteve, parashikime të dobëta të të ardhurave ose të faktorëve të tjerë.

Përfundimisht, ndryshimet e të ardhurave të buxhetit me akte normative, pas miratimit të ligjit nr.137/2020 paraqiten në tabelën e mëposhtme.

⁵ Ligji nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2020”

Tabela nr. 4 Ndryshimi i buxhetit me AN sipas treguesve fiskal

Në milion lekë

Zërat	Ligji i buxhetit	AN nr. 4, 05.02.21	AN nr. 8, 22.03.21	AN nr. 18, 12.04.21	AN nr. 26, 22.06.21	AN nr. 31, 27.10.21	AN nr. 34, 03.12.21
A	Totali i të ardhurave	484,106	487,526	487,526	489,526	489,526	507,727
I	Të ardhura nga ndihmat	20,353	20,353	20,353	20,353	20,353	19,353
II	Të ardhura tatimore	442,153	445,573	445,573	447,573	447,573	466,773
1	Nga Tatimet & Doganat	316,172	319,592	319,592	320,792	320,792	332,792
2	Nga Pushteti Vendor	25,426	25,426	25,426	25,426	25,426	25,926
3	Nga Fondet Speciale	100,555	100,555	100,555	101,355	101,355	108,055
III	Të ardhura Jo tatimore	21,600	21,600	21,600	21,600	21,600	21,600

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Gjithashtu, nga auditimi në MFE lidhur me të ardhurat sipas AN nr. 34, planit operativ dhe mbartjen e tij në Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ) janë konstatuar diferenca kryesisht në të ardhurat nga ndihmat, por edhe në të ardhurat tatimore (ato nga pushteti vendor), si dhe në strukturën e të ardhurave jo tatimore. Pra, raportet e ndërtuara dhe ofruara nga SIFQ për qëllime të planifikimit buxhetor nuk përdoren nga Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit si një mënyrë për të kontrolluar saktësinë e detajimit të buxhetit fillestar dhe më pas atij operativ, mundësi këto që sistemi SIFQ ofron për të bërë të gjithë kontrollet e mundshme të regjistrimeve e deri te analizat e nevojshme për monitorimin e zbatimit të buxhetit.

KLSH ka konstatuar se, Aktet Normative të miratuara për ndryshimet e ligjit vjetor të buxhetit, nuk mbartin dhe reflektojnë të gjitha ndryshimet që ka pësuar gjatë vitit nëpërmjet rialokimeve dhe rishpërndarjeve, nga nevoja për të qenë në koherencë me zhvillimet e pa planifikuara dhe politikat, para miratimit të tyre, duke krijuar konfuzion dhe mos rakordim të zërave analitikë të planit sipas treguesve fiskal.

Sipas treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar dhe auditimit në MFE, të ardhurat në total janë realizuar 510,572 milion lekë, nga 507,727 milion lekë të planit të ndryshuar me AN nr.34, datë 03.12.2021, me një tejkalim prej 2,845 milion lekë, pra 100.6%, dhe 5.4% më shumë se ligji fillestar i buxhetit, si dhe afër 14% më shumë se realizimi i vitit të kaluar. Duhet theksuar se të ardhurat buxhetore në vitin 2021, janë më të lartat e arritura në periudhën 2016 – 2021.

Të ardhurat buxhetore gjithsej të vitit 2021 përbëjnë 28.8% të Prodhimit të Brendshëm Bruto, me një rritje prej 0.5% krahasuar me vitin 2020.

Të ardhurat e buxheti janë të grupuar në tre zëra kryesor, të cilat sipas tabelës së mëposhtme.

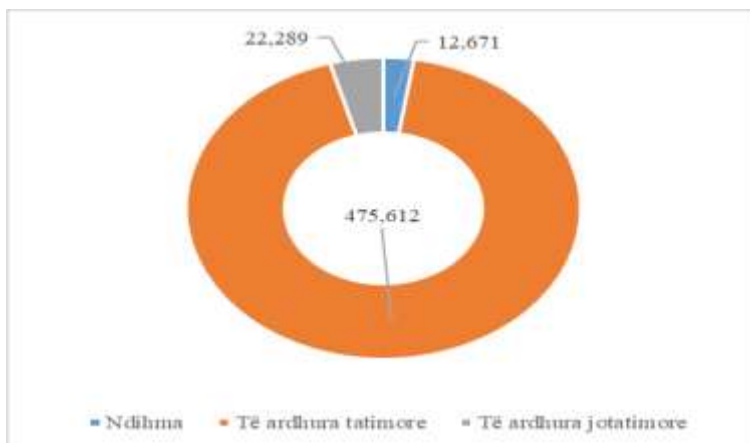
Tabela nr. 5 Të ardhurat gjithsej sipas strukturës

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Ligji nr.137/2020	AN nr.34 03.12.2021	Realizimi	Në % ndaj AN	Dif .+, - Ndaj AN	Në % ndaj ligjit
1.	Të ardhura gjithsej	484,106	507,727	510,572	100.6 %	+ 2,845	105.4 %
a)	Ndihma	20,353	19,353	12,671	65.5 %	- 6,682	62 %
b)	Të ardhura tatimore	442,153	466,773	475,612	101.9 %	+ 8,838	107.5 %
c)	Të ardhura jo tatimore	21,600	21,600	22,289	103.2 %	+ 689	103.2 %

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Grafiku nr. 2 Të ardhurat e realizuara gjithsej sipas strukturës në tre klasifikime kryesore
Në milion lekë

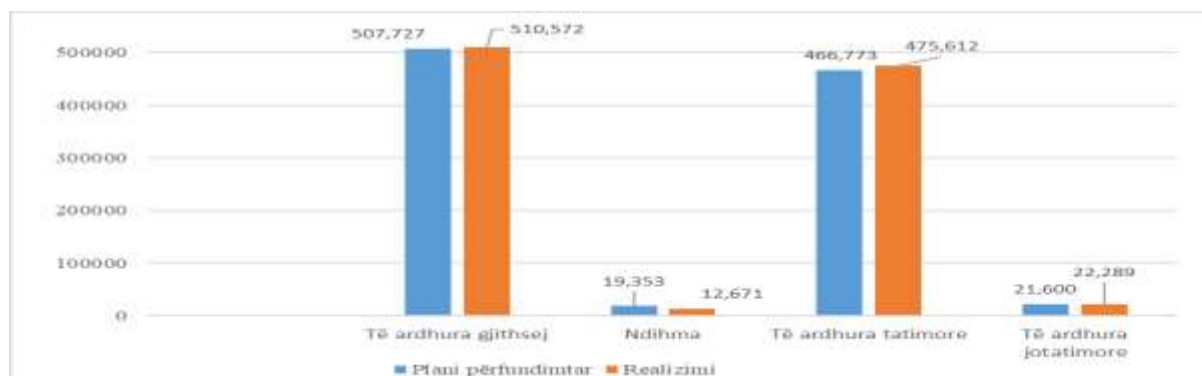

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Në të ardhurat e buxhetit, peshën kryesore e zënë të ardhurat tatimore me 93% dhe më pas ato jo tatimore dhe ndihmat përkatësisht 4 dhe 3 përqind.

Grafiku nr. 3 Plani përfundimtar dhe realizimi i zërave kryesor të buxhetit

Në milion lekë

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

a) Me gjithë ndryshimin në ulje në fund të vitit 2021, **të ardhurat nga ndihmat** (në të cilën përfshihen të ardhurat që merren nga ndihmat që jepen nga qeveritë e shteteve të tjera dhe donatorë të tjerë) janë në vlerën e 12,671 milion lekë, 65.5% e planit, duke mos u realizuar për 6,682 milion lekë, ndonëse janë 1.5 fishuar në krahasim me vitin e kaluar.

Sipas kuadrit makroekonomik fiskal të PBA 2021-2023, për vitin 2021, të ardhurat nga ndihmat kanë qenë parashikuar 17,353 milion lekë, nga të cilat 6,353 milion lekë mbështetje buxhetore nga KE dhe 11,000 milion lekë për projekte të destinuara. Me ligjin e buxhetit dhe ndryshimet e mëvonshme, ndonëse është mbivlerësuar, realizimi i të ardhurave nga ndihmat është dukshëm nën këtë parashikim dhe ligjin e ndryshuar të buxhetit.

b) **Të ardhurat tatimore** përbëhen nga të ardhura nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga pushteti vendor dhe të ardhurat nga fondet speciale, të cilat për vitin 2021, rezultojnë si më poshtë.

Tabela nr. 6 Realizimi i të ardhurave tatimore sipas zërave përbërës

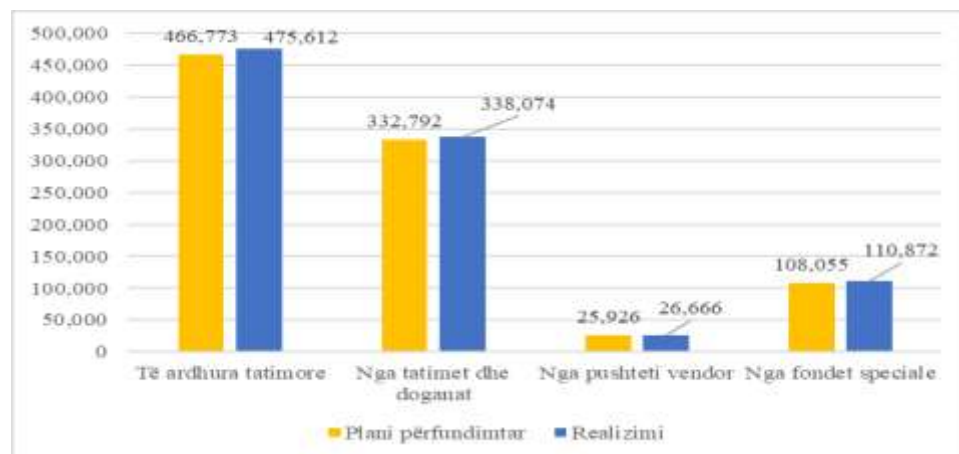
Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	AN nr.34 03.12.2021	Realizimi	Realizimi në %	Dif .+, - ndaj planit
1.	Të ardhura tatimore	466,773	475,612	101.9 %	+ 8,838
a)	Nga tatimet dhe doganat	332,792	338,074	101.6	+ 5,282
b)	Nga pushteti vendor	25,926	26,666	102.9	+ 740
c)	Nga fondet speciale	108,055	110,872	102.6	+ 2,817

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Grafiku nr. 4 Plani përfundimtar dhe realizimi i zërave kryesor të të ardhurave tatimore

Në milion lekë

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Të ardhurat tatimore gjithsej janë realizuar në vlerën prej 475,612 milion lekë nga 466,773 milion lekë të planifikuara, ose në masën 101.9% dhe përbëjnë 93 % të totalit të të ardhurave. Krahasuar me vitet 2019 dhe 2020, të ardhurat tatimore janë rritur përkatësisht me 49,341 milion lekë dhe 76,954 milion lekë.

Të ardhurat nga tatimet dhe doganat janë realizuar 338,074 milion lekë nga 332,792 milion lekë të planifikuara, ose 101.6 %, në të cilën peshën kryesore e mbajnë të ardhura nga TVSH me 48%, Akciza 15%, Taksat nacionale dhe të tjera 12.5%, tatimi mbi të ardhurat personale 12%, tatimi mbi fitimin 10.5% dhe taksat doganore 2%.

Të ardhurat nga pushteti vendor janë realizuar 102.9%, me tejkalim për 740 milion lekë, duke arritur një nivel të lartë së këtyre të ardhurave.

Të ardhurat nga fondet speciale, që përfaqësojnë të ardhurat nga sigurimet shoqërore, sigurimet shëndetësore dhe nga të ardhurat e kompensimit në vlerë të pronarëve, janë realizuar 110,872 milion lekë nga 108,055 milion lekë të planifikuara ose 102.6%, ose 13,173 milion lekë më shumë se viti i kaluar.

Të ardhurat tatimore sipas kuadrit makroekonomik fiskal të PBA 2021-2023 kanë qenë planifikuar 466,426 milion lekë, shifër e cila ndonëse nuk është mbajtur në konsideratë në ligjin fillestar të buxhetit është rritur me ndryshimet e mëvonshme, duke u realizuar dhe tejkaluar. I analizuar sipas zërave përkatës, megjithëse të ardhurat nga tatimet dhe doganat kanë qenë parashikuar 335,000 milion lekë, nuk janë planifikuar në një nivel të tillë në ligjin vjetor të buxhetit dhe as me ndryshimet e mëvonshme, ndonëse janë tejkaluar.

Ndryshe ka ndodhur me fondet speciale, të cilat sipas PBA kanë qenë 106,000 milion lekë, gjë e

cila nuk ka qenë parashikuar në ligjin fillestar, duke u rritur me ndryshimet dhe realizuar e tejkaluar në fakt.

Ndërsa të ardhurat nga pushteti vendor janë respektuar ato të parashikuara në PBA, në ligjin fillestar dhe më pas rishikuar në rritje, duke u tejkaluar të ardhurat për këtë zë të buxhetit.

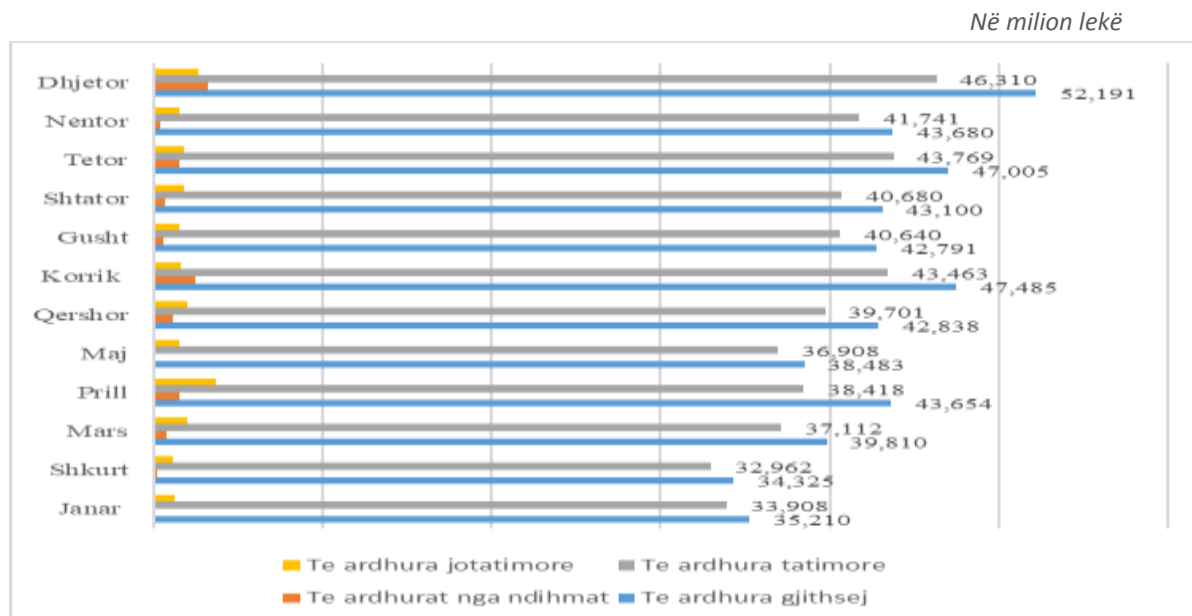
c) Të ardhurat jotatimore (të cilat përbëhen nga: transferim fitimi nga Banka e Shqipërisë 6.7%, të ardhura nga institucionet buxhetore 58.1%, dividendi 0.1%, tarifat e shërbimeve 12.8% dhe të tjera 22.27%) janë realizuar 22,289 milion lekë nga 21,600 milion të planifikuar ose 103%, pavarësisht mosrealizimet në dy nënzhëra: -536 milion lekë në të ardhurat e tjera dhe -285 milion lekë në të ardhurat e institucioneve buxhetore.

Krahasuar me vitin e kaluar, të ardhurat jo tatimore paraqiten me rritje prej mbi 3,000 milion lekë, duke kapur kështu ritmet mesatare të periudhave të mëparshme.

Duke e konsideruar kuadrin makroekonomik fiskal dhe treguesit e tij të një rëndësie të veçantë në përcaktimin e përparësive strategjike të qeverisë dhe të synimeve dhe objektivave në lidhje me treguesit kryesor të politikës fiskale, nivelet e ndryshimeve dhe realizimi i tyre tregojnë edhe një herë se mungon saktësia në parashikimin e treguesve analitikë të të ardhurave në periudhë afat mesme dhe vjetore.

Sa i takon analizës së ecursisë me bazë mujore të mbledhjes së të ardhurave gjatë vitit 2021 rezulton se, në muajin shkurt është niveli më i ulët i të ardhurave gjithsej dhe atyre tatimore në veçanti dhe muaji dhjetor paraqitet me nivelin më të lartë, me një rritje prej 40-50% e tyre, gjë që shfaq dhe punën jo sistematike të institucioneve të ngarkuara me mbledhjen e të ardhurave.

Grafiku nr. 5 Realizimi i të ardhurave sipas muajve gjatë vitit 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

1.1. Realizimi i të ardhurave nga tatimet dhe doganat

Sipas Raportit të MFE, të ardhurat nga tatimet dhe doganat përbëhen nga TVSH, Tatimi mbi fitimin, Akciza, Tatimi mbi të ardhurat personale, Taksa nacionale dhe të tjera, Taksa doganore.

Tabela nr. 7 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani fillestar	Plani i rishikuar	Realizimi	% realizimit	Diferenca fakt-plan	Pesha specifike në %
1	TVSH gjithsej	148,641	160,061	161,536	101	1,475	47.8
a	TVSH në import	109,041	118,751	131,301	111	12,550	38.8
b	TVSH brenda vendit	39,600	41,310	30,235	73	- 11,075	8.9
c	Rimbursim TVSH	17,000	17,000	24,102	142	7,102	7.1
2	Tatimi mbi fitimin	33,031	33,631	35,610	106	1,979	10.5
3	Akciza	49,000	51,400	51,637	100	237	15.3
4	Tatimi mbi të ardhurat personale	41,000	41,200	39,312	95	- 1,888	11.6
5	Taksa nacionale dhe të tjera	38,000	39,500	42,521	108	3,021	12.6
a	Taksa nacionale	35,600	35,600	40,076	113	4,476	11.9
b	Renta minerare	2,400	3,900	2,445	63	- 1,455	0.7
6	Taksë doganore	6,500	7,001	7,457	107	456	2.2
Totali tatime dhe dogana		316,172	332,794	338,074	102	5,280	
Kontributet e mbledhura nga DPT		96,655	103,355	106,266	103	2,911	23.92
Totali tatime dhe dogana, përfshirë kontributet		412,827	436,149	444,340	102	8,191	100

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Sipas ligjit fillestar të buxhetit për vitin 2021, të ardhurat nga tatimet dhe doganat kanë qenë planifikuar 316,172 milion lekë dhe sipas rishikimeve me AN janë rritur mbi 5%, me plan përfundimtar 332,794 milion lekë.

Sipas Raportit të MFE dhe auditimeve të kryera në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve(DPT) dhe në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave(DPD), janë realizuar të ardhura gjithsej 338,074 milion lekë ose 102%, me një tejkalim prej 5,280 milion lekë. Megjithëse të ardhurat gjithsej janë tejkaluar, sipas zërave dhe nënzërave të tatimeve dhe taksave, rezultojnë se nuk janë realizuar:

TVSH brenda vendit për 11,075 milion lekë,

tatimi mbi të ardhurat personale për 1,888 milion lekë dhe

renta minerare për 1,455 milion lekë.

Në të ardhurat e realizuara nga tatimet dhe doganat ,TVSH zë pjesën më të madhe prej 47.8% dhe në vijim të ardhurat nga akciza 15.3%, taksa nacionale 12.6 % etj.

Të ardhurat tatimore dhe doganore në vitin 2021 janë realizuar në vlerën 59,089 milion lekë më shumë se në vitin 2020 ose 21 % më shumë.

Kontributet shoqërore dhe shëndetësore në ligjin fillestar të buxhetit janë planifikuar 96,655 milion lekë dhe rishikuar me AN në shumën 103,355 milion lekë dhe janë realizuar 106,266 milion lekë, ose në masën 102.8%. Gjithashtu, kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore të mbledhura nga sistemi tatimor janë 12,145 milion lekë më shumë se në vitin 2020.

Duhet theksuar se, të ardhurat nga detyrimet tatimore të papaguara në afat (borxhi tatimor)

janë arkëtuar në shumën 1,654.5 milion lekë, që zënë afërsisht 1% të totalit të të ardhurave.

Referuar raporteve të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve (DPT), rezulton se në fund të vitit 2021 janë gjithsej 119,324 tatimpagues aktive, me një shtesë prej 995 subjekte krahasuar me vitin 2019, si dhe kanë kaluar në regjistrin pasiv 11,496 tatimpagues, nga 10,748 në vitin 2019, konsideruar si vit i para pandemisë.

Të ardhurat nga tatimet dhe doganat përfshirë dhe kontributet shoqërore dhe shëndetësore përbëjnë 87% të të ardhurave gjithsej në shkallë vendi, si dhe 25.1% të Produktit Brendshëm Bruto.

Nga auditimet e kryera në DPT dhe DPD ka rezultuar se borxhi gjithsej, tatimor, doganor dhe për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore të subjekteve tatimpaguese në fund të vitit 2021, është në vlerën 180,646,268 mijë lekë, me rritje neto prej 13,123,923 mijë lekë gjatë këtij viti (shtesa - pakësime), ose 7.3% rritje vjetore.

Tabela nr. 8 Detyrimet debitore 2021

Në mijë lekë					
Nr.	Emërtimi	Gjendja në fillim të vitit 2021	Shtesa gjatë vitit 2021	Pakësuar gjatë 2021	Detyrime gjithsej në fund të 2021
1.	Vlera gjithsej e borxhit tatimor	122,468,410	33,418,191	20,951,919	117,191,167
	Vlera për detyrimet tatimore	105,502,610	23,956,127	12,267,571	117,191,167
	Vlera e borxhit sigurimet shoqërore dhe shëndetësore	16,965,800	9,462,064	8,684,348	17,743,515
2.	Vlera e borxhit doganor	45,053,939	1,264,814	607,166	45,711,586
Totali		167,522,349	34,683,005	21,559,085	180,646,268

Burimi: Të dhëna të DPT dhe DPD të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi në DPT rezulton se, në vitin 2021 është rritur numri i subjekteve me 23,850 debitorë, ndërsa detyrimet tatimore gjithsej kanë një rritje të konsiderueshme në vlerën prej 12,466,272 mijë lekë, krahasuar me vitin 2020 ku rritja vjetore e detyrimeve ka qenë në vlerën 5,474,183 mijë lekë. Kjo tregon se stoku i detyrimeve të papaguara rritet me një ritëm më lartë se sa pakësohet (mbledhet) veçanërisht nga subjektet që administrohen nga DRT Qendrore, ku vlera e detyrimeve të shtuara është rreth dyfish i atyre të pakësuara. Theksojmë se, në total principali i detyrimeve tatimore të akumuluar përbën rreth 60% të vlerës totale, i ndjekur më pas nga penalitetet (gjobat) me 35% dhe 5% për kamatëvonesat (interesat).

Nga vlera gjithsej e borxhit tatimor (përfshirë dhe sigurimet shoqërore dhe shëndetësore), gjendje më 31.12.2021 prej 134,934,682 mijë lekë, rezulton se është në proces gjyqësor 14,298,412 mijë lekë ose 11 % e totalit, e cila ju përket 1592 subjekteve.

Në DPT, subjektet aktive dhe pasive zënë respektivisht 43% dhe 57% të numrit total të subjekteve debitore me vlerat përkatëse 46,830 milion lekë dhe 88,104 milion lekë, të cilat përfaqësojnë 35% dhe 65% të masës totale të borxhit. Numri dhe vlera më e lartë e detyrimeve të papaguara të subjekteve pasive, si dhe fakti që 78% e borxhit i përket periudhave mbi 2 vjet, rrit dukshëm vështirësinë në mbledhjen e këtyre detyrimeve, për sa kohë këto subjekte nuk vijojnë aktivitetin e tyre.

Detyrimet e papaguara të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në fund të vitit 2021 rezultojnë në vlerën 17,743,515 mijë lekë, nga të cilët 7% në proces gjyqësor, me një rritje neto (shtesa-pakësime) të detyrimeve në vlerën prej 777,716 mijë lekë. Duhet theksuar se si në llojet

e tjera të tatimeve ka një vështirësi të madhe në vjeljen e plotë të detyrimeve për shkak të moshës së borxhit ku 62% e të cilit i përket periudhave mbi 2 vjet.

Nga auditimi në DPD rezulton se gjatë vitit 2021 borxhi doganor është shtuar në vlerë 1,264,813 mijë lekë, si dhe janë pakësuar me vlerë 607,166 mijë lekë, gjë që tregon se vijon të ketë një trend rritës të borxhit krahasuar me vitin 2020 në shumën 657,648 mijë lekë.

Në gjendjen e detyrimeve në fund të vitit 2021, detyrimet doganore përbëjnë 28% të totalit, penaltitetet 57% dhe kamatëvonesat 15%, gjë që tregon se mosha e borxhit mbi 5 vjet përbën 54% të të gjitha detyrimeve doganore.

Veç sa më sipër, nga auditimi në DPT ka rezultuar se më 31.12.2021 janë gjendje detyrime kreditore të mbartura ndër vite (detyrime financiare të DPT kundrejt subjekteve tatimpaguese për vlera tatimore të parapaguara dhe TVSH të pakërkuar) në vlerën gjithsej prej 98,497 milion detyrime të cilat janë të kërkueshme menjëherë dhe mund të vënë në vështirësi administratën tatimore.

1.1.1 Të ardhurat nga Tatimi mbi Vlerën e Shtuar (TVSH)

MFE, në të ardhurat e buxhetit të shtetit për grupin e të ardhurave tatimore sipas ligjit të buxhetit 2021, ka planifikuar të ardhura nga TVSH në vlerën 148,641 milion lekë dhe me AN nr.34, datë 03.12.2021, të ardhurat nga TVSH janë rishikuar në vlerën 160,061 milion lekë. Sipas Raportit të MFE, rezultojnë se të ardhurat nga TVSH janë realizuar në vlerën 161,536 milion lekë, pra 100.9%, krahasuar me planin e ndryshuar.

Të ardhurat e realizuara nga TVSH për vitin 2021 përbëjnë 32% të të ardhurave gjithsej, si dhe 9.4% në nivel PBB referuar projeksioneve të FMN, tetor 2021.

Të ardhurat gjithsej nga TVSH, realizohen në masën mbi 80% nga sistemi doganor dhe pjesa e tjetër nga sistemi tatimor.

Tabela nr. 9 Të ardhurat e realizuar nga TVSH sipas strukturës

Në milionë lekë				
Nr.	Emërtimi	Plani	Fakt	Realizmi (%)
1	TVSH gjithsej	160,061	161,536	100.9
a	Import	118,751	131,301	110.6
b	Brenda vendit	41,310	30,235	73.2

Burimi: Të dhëna të MFE përpunuar nga KLSH

A. Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, sipas MFE ka pasur fillimisht të programuar 109,041 milion lekë të ardhura nga TVSH dhe ndryshuar me AN plani përfundimtar rezulton në shumën gjithsej 118,751 milion lekë, ose me një rritje prej 9,710 milion lekë. Nga auditimi në DPD ka rezultuar se të ardhurat nga TVSH në import janë realizuar në vlerën 131,301 milion lekë, pra 110.6 %, ose 12,550 milion lekë më shumë, gjë e cila ka ndikuar pozitivisht në realizimin e të ardhurave gjithsej nga TVSH, duke mbuluar edhe mosrealizimin e DPT për këtë zë të tatimeve.

B. Nga auditimi në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, rezulton se të ardhurat nga TVSH bruto janë planifikuar në ligjin fillestar të buxhetit 56,600 milion lekë dhe janë rishikuar në rritje në AN nr. 4, datë 05.02.2021 në 58,310 milion lekë, pa ndryshuar rimbursimin e TVSH prej 17,000 milion lekë.

Megjithëse, TVSH-ja vazhdon të jetë kontribuesi kryesor në të hyrat publike me 32.3% të të

ardhurave tatimore, nga ana e DPT për vitin 2021, në terma bruto u realizuan në shumën 54,461.5 milion lekë, ose në masën 93.4% të planit, me një mosrealizim në vlerën prej 3,848.5 milion lekë, si ndikim edhe i situatës COVID-19, krahas mangësive në planifikim. Krahasuar me vitin 2020, të ardhurat nga TVSH janë arkëtuar rreth 18% më shumë, ose 8,287 milion lekë.

DPT nuk ka realizuar të ardhurat e planifikuara të rishikuara të TVSH neto, për vlerën prej 10,959 milion lekë, pasi nga 41,310 milion lekë sipas AN nr.18, datë 14.04.2021 janë realizuar 30,359 milion lekë ose 73.5%. Kjo për shkak jo vetëm të mos arkëtimit të të ardhurave nga TVSH dhe krijimit të detyrimeve të reja, ndikimi i fenomeneve të Covid 19, por dhe tejkalimi i planit të rimbursimit me 42%.

Tabela nr. 10 Pani dhe realizimi i TVSH dhe rimbursimit të saj

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Realizimi 2020	Ligji i Buxhetit 2021	AN nr. 4, datë 05.02.2021	Realizimi 2021
1	TVSH (bruto)	46,175	56,600	58,310	54,461.5
	- TVSH (neto)	29,663	39,600	41,310	30,359
	- Rimbursimi	16,511.5	17,000	17,000	24,102

Burimi: Të dhëna të DPT të përpunuar nga KLSH

Rezulton se, nuk janë realizuar të ardhurat nga TVSH neto për 10,950 milion lekë, për shkak të mosrealizimit të TVSH (bruto) por edhe për shkak të mos ndryshimit të planit të rimbursimit dhe si rezultat i tejkalimit në fakt me 42% të kësaj vlere: nga 17,000 milion lekë të planifikuara për rimbursimin e TVSH janë rimbursuar në fakt 24,102 milion lekë me një tejkalim prej 7,102 milion lekë.

Duke analizuar ecurinë e ndryshimeve vjetore të buxhetit, rezulton se nga ana e MFE, nuk është respektuar një raport i drejtë midis rritjes së planifikimit të të ardhurave bruto nga TVSH me rimbursimin e saj, duke sjellë për pasojë mangësi në vlerën neto të TVSH.

Krahasuar me vitin 2020, TVSH neto ka një rritje të papërfillshme, në një kohë që TVSH bruto ka një rritje të ardhurash prej 18% krahasuar me një vit më parë, për shkak të tejkalimit të ndjeshëm të rimbursimit të TVSH.

Nga auditimi në DPT lidhur me zbatimin e procedurës për dhënien e autorizimeve për përjashtimin e TVSH-së në procesin e rindërtimit është konstatuar se, nga ana e DPT nuk është kryer procesi i monitorimit ndaj drejtorive rajonale, duke sjellë për pasojë mungesën e të dhënave për treguesit që shërbejnë për llogaritjen e TVSH, si vlera e investimeve të përjashtuar dhe impakti i tyre në të ardhurat nga TVSH, duke e lënë këtë proces të pamonitoruar e duke krijuar rrishtje të shtuara në administrimin e të ardhurave nga TVSH-ja. Veç sa më sipër, për autorizimet për përjashtimin nga TVSH të nënkontraktorëve mungon miratimi me shkrim i autoriteteve kontraktore (njësive zbatuese) në prokurimin e procesit të rindërtimit sipas përcaktimeve ligjore, nënligjore dhe rregullatore, duke krijuar vështirësi në monitorimin e këtij procesin nga të gjithë aktorët, krahas deformimit të procesit të prokurimit, dhe krijimin e rrishtjeve potenciale për shmangie të pagesës së TVSH-së nga ana e subjekteve nënkontraktore.

Rimbursimi i TVSH

Në ligjin fillestar të buxhetit si dhe me ndryshimet e mëvonshme me AN, plani i rimbursimit të TVSH nuk ka ndryshuar duke mbajtur vlerën prej 17,000 milion lekë. Nga auditimi në DPT rezulton të jenë rimbursuar 24,102 milion lekë, ose 7,591 milion lekë më shumë se një vit më parë.

DPT ka raportuar në MFE stokun e rimbursimit në vlerën 476,650 mijë lekë, ndërsa nga auditimi i KLSH në DPT ky stok ka rezultuar në vlerën prej 2,370,259 mijë lekë, ose 1,893,609 mijë lekë më shumë se raportimi i DPT. Ky konstatim vjen nga fakti, se në mbyllje të periudhës ushtrimore 2021 janë evidentuar të pranuar 69 kërkesa për rimbursimin e TVSH-së, por të pa miratuara në vlerën totale për 1,893,609 mijë lekë, të cilave iu ka kaluar afati maksimal prej 60 ditëve nga data e paraqitjes së tyre dhe nuk janë rimbursuar.

Mos pagesa në afat e rimbursimeve të TVSH-së vijon të mbetet problem, duke rritur stokun e rimbursimeve me pasojë paraqitjen e një niveli jo real të të ardhurave në zërin e TVSH.

Nga auditimi në DPT, rezulton se peshë të konsiderueshme në vlerën e rimbursimit të TVSH e zënë marrëveshjet e pagesës me këste, pasi për vitin 2021 janë paguar në total 10,753,352 mijë lekë që i takon 71 kërkesave.

Auditimi në DPT ka konstatuar problematikë lidhur me rimbursimin e tatimpaguesit "Trans Adriatic Pipeline AG Albania". DPT ka negociuar me subjektin në vitin 2020 për të lidhur marrëveshje për pagesë me këste, por subjekti ka propozuar të rishikojnë kushtet e marrëveshjes, ku të përfshihet llogaritja edhe e interesave, të cilat nuk gjejnë mbështetje ligjore në VKM nr. 146, datë 13.02.2020 "Për procedurat dhe kriteret e marrëveshjes për pagesën me këste të tatimit mbi vlerën e shtuar, të miratuar për rimbursim". DPT në vitin 2021 ka vazhduar dhe ka kryer likuidimin e plotë me këste të tatimpaguesit, pa pasur marrëveshje të lidhur dhe ka shtuar vlerën e përlogaritur të kamatvonesave. Në muajin dhjetor 2021 tatimpaguesi, ka kërkuar nga DPT shlyerjen e detyrimeve që rrjedhin nga kamatëvonesat/interesat për rimbursim të vonuar në shumën 882,688 mijë lekë, vlerë e cila është rakorduar dhe dakordësuar në shumën 806,619 mijë lekë, dërguar për gjykim e vlerësim në MFE. Bazuar në sa më sipër, në lidhje me procedurat e rimbursimit të TVSH në subjektet me vlera të konsiderueshme, pa nënshkruar marrëveshje të pagesës me këste, përbën risk të shtuar për shpenzime pa efektivitet të buxhetit të shtetit.

1.1.2. Të ardhurat nga tatimi mbi fitimin

Sipas Raportit të MFE të ardhurat nga tatimi mbi fitimin për vitin 2021 sipas ligjit të buxhetit kane qenë planifikuar 33,031 milion lekë, me plan të ndryshuar në 33,631 milion lekë dhe realizim 35,610 milion lekë, pra 1,979 milion mbi planifikimin e rishikuar ose 105.9%. Duhet theksuar se janë realizuar 25.8% më shumë të ardhura se në vitin 2020.

Tatimi mbi fitimin përbën 7% të të ardhurave të buxhetit të shtetit.

Nga auditimi në DPT, rezulton se të ardhurat nga tatimi mbi fitimin janë realizuar 35,664 milion lekë, pra janë tejkaluar në vlerën prej 2,033 milion lekë ose 6% më shumë.

Detyrimet për tatimin mbi fitimin në fund të vitit 2021 rezultojnë në vlerën prej 38,753 milion lekë, me një rritje vjetore neto prej 5,361 milion lekë.

Nga auditimi në DPT ka rezultuar se në përbërjen e të ardhurave faktike të vitit ushtrimor të strukturuar sipas natyrës dhe llojit të të ardhurave janë edhe të hyrat e kontabilizuara në llogarinë 466 "Mjete në ruajtje" e cila përfaqëson arkëtimet e paidentifikuara me një detyrim në C@TS deri në sistemin e tyre në vlerën prej 27,217 milion lekë. Funkionimi i kësaj llogarie përfshin në pjesën më të madhe kontabilizimin e pagesave për këstet e tatim fitimit, në vlerën 26,781 milion lekë, të cilat ende nuk kanë një deklaratë përfundimtare në sistem në momentin e

pagesës, pasi ajo deklarohet dhe sistemohet pas mbylljes së pasqyrave financiare.

Konstatohet se, lëvizjet më të mëdha kjo llogari i ka në muajin dhjetor, duke ndikuar në të ardhurat tatimore gjithsej të raportuara nga DPT për periudhën ushtrimore si dhe në saktësinë e raportimit sipas zërave të të ardhurave në llogaritë e dedikuara sipas klasifikimit buxhetor në përputhje me Udhëzimin nr.8 datë 09.03.2018, pika 2.3.

Në këtë mënyrë vlera e mësipërme, e mbetur pezull dhe e pa kontabilizuar në llogarinë e të ardhurave cënon raportimin real të të ardhurave si pasojë e parapagimeve nga ana e tatimpaguesit.

1.1.3. Të ardhura nga tatimi mbi të ardhurat personale

Sipas raportit të MFE, tatimi mbi të ardhurat personale fillimisht në ligjin e buxhetit për vitin 2021 ishte planifikuar 41,000 milion lekë dhe më pas është ndryshuar me AN në 41,200 milion lekë, i cili është realizuar 39,312 milion lekë ose me një mosrealizim prej 1,888 milion lekë, pra duke mos realizuar as planin fillestar, pavarësisht rritjes prej 6% më shumë nga një vit më parë.

Tatimi mbi të ardhurat personale përbën 7.7 % të të ardhurave gjithsej të buxhetit.

Nga auditimi në DPT ka rezultuar se, tatimi mbi të ardhurat personale është realizuar në vlerën 43,801 milion lekë, ose në masën 106.9%, me një tejkalim prej 2,601 milion lekë nga planifikimi.

Rezulton se borxhi me moshë “deri në 1 vit” për tatimin mbi të ardhurat personale është 385 milion lekë, gjendje detyrimi në fund të vitit 2021 rezultojnë 2,230 milion lekë.

DPT, vetëm për muajin dhjetor 2021, në 13 propozime për verifikim të mëtejshëm për 742 shtetas, për saktësimin e procedurave lidhur me vlerësimin tatimor mbi të ardhurat personale të padeklaruara dhe të pa tatuara, ka konstatuar në total 24.5 milion lekë të padeklaruara, gjë që tregon se mbetet akoma shumë për të bërë në këtë drejtim nga strukturat kontrolluese të administratës tatimore për mbledhjen e të ardhurave.

1.1.4. Taksa nacionale dhe të tjera

“Taksa nacionale dhe të tjera” në ligjin fillestar ishte 38,000 milion lekë dhe ndryshuar me akte normative në 39,500 milion lekë është realizuar 42,521 milion lekë ose 107.6%, dhe rreth 19% më shumë se viti 2020.

“Taksa nacionale dhe të tjera” përbëjnë 8% të të ardhurave gjithsej të buxhetit dhe përbëhet 94% nga taksa nacionale dhe pjesa e tjetër nga renta minerare.

Nga taksat nacionale dhe të tjera, “taksat dhe tarifat nacionale” që administrohen nga DPT, kanë qenë të planifikuar në vlerën prej 35,600 milion lekë. Renta minerare si pjesë e taksave nacionale ka qenë planifikuar në vlerën prej 3,900 milion lekë, e cila është nën përgjegjësinë e mbledhjes së Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave.

Nga auditimi në DPT rezulton se taksat nacionale, të qarkullimit rrugor, lojërat e fatit dhe të tjera së bashku janë realizuar gjithsej në një vlerë prej 34,782 milion lekë, me një mos realizim prej 818 milion lekë, më të theksuara tek taksat nacionale dhe ajo e qarkullimit rrugor (përkatesisht -785 dhe -794 milion lekë), por janë tejkaluar të ardhurat nga lojërat e fatit me 650 milion lekë.

Renta minerare administrohet nga DPD dhe në buxhetin fillestar ishte 2,400 milion lekë dhe në

planin përfundimtar ka qenë 3,900 milion lekë (AN nr.34, datë 03.12.2021) dhe janë grumbulluar 2,445 milion lekë, me një realizim prej 62.7%, duke krijuar një deficit në të ardhurat nga ky zë prej 1,455 milion lekë, pavarësisht se ato paraqiten me 36% rritje nga viti 2020 dhe më pak se viti 2019.

Sa i takon rakordimit të të dhënave të raportuara, nga krahasimi i të dhënave të raportuara nga DPT me ato të MFE janë konstatuar diferenca, për të ardhurat nga TVSH të cilat në DPT raportohen me shumë për vlerën 124 milion lekë; të ardhurat nga tatim fitimi raportohen më shumë për vlerën 54 milion lekë; të ardhurat personale raportohen më shumë për 4,489 milion lekë, ndërsa të ardhurat nga taksat kombëtare e të tjera raportohen më pak për vlerën 5,294 milion lekë.

Lidhur me raportimin e të ardhurave tatimore konstatohet se, të ardhurat nga gjobat e vendosura nga sistemi tatimor gjatë vitit 2021, në vlerën prej 633,826 mijë lekë, raportohen në të ardhurat tatimore, në një kohë që sipas legjislacionit përkatës duhet të përfshihet në të ardhurat jotatimore.

Pra, ndërmjet të dhënave të MFE, që është përgjegjëse për konsolidimin e treguesve fiskalë të buxhetit të shtetit dhe të DPT konstatohen diferenca, të cilat vijnë si rezultat i metodologjive të ndryshme të raportimit të përdorura nga këto dy institucione.

1.1.5. Të ardhurat doganore

Plani i të ardhurave doganore, miratuar me Ligjin nr. 137/2020, datë 06.11.2020 “Për buxhetin e vitit 2021” ka pësuar tre ndryshime gjatë vitit 2021, sipas Akteve Normative (AN) nr. 4, datë 05.02.2021; AN nr. 18, datë 14.04.2022 dhe AN nr. 34, datë 03.12.2022.

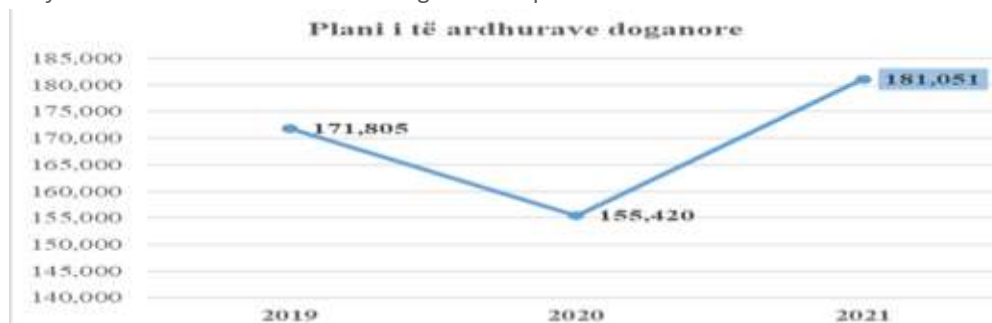
Referuar, ligjit fillestar dhe ndryshimeve të mësipërme plani përfundimtar i të ardhurave doganore në vitin 2021, rezulton në vlerën 181,051 milion lekë, me një rritje në shumën 14,110 milion lekë, ose në masën 8.4 % më shumë krahasuar me planin fillestar.

Planifikimi sipas zërave të të ardhurave doganore, në krahasim me vitin e mëparshëm buxhetor 2020, rezultojnë me rritje:

- TVSH, në masën 17.4 %, ose në shumën 17,651 milion lekë;
- Akciza në masën 13.4 %, ose në shumën 6,100 milion lekë;
- Taksa doganore në masën 8.3 % ose në shumën 540 milion lekë,
- Renta minerare me rritje në masën 52.3 %, ose në vlerën 1,340 milion lekë.

Në krahasim me planin e të ardhurave të vitit 2020, plani i të ardhurave të vitit 2021, ka pësuar rritje në vlerë absolute në shumën 25,631 milion lekë, ose në masën 16.5% më shumë, ndërsa në krahasim me vitin 2019, plani i vitit 2021, është projektuar me rritje në shumën 9,246 milion lekë, ose në masën 5.4 % më shumë.

Grafiku nr. 6 Trendi i të ardhurave doganore në planifikim

Burimi: Të dhëna të DPD të përpunuara nga KLSH

KLSH ka evidentuar se plani përfundimtar i të ardhurave doganore të raportuar nga DPD, nuk është i njëjtë me planin e të ardhurave doganore, sipas “Tabelës së treguesve të konsoliduar të buxhetit të shtetit”. Planin përfundimtar i raportuar nga DPD i referohet AN nr. 18, datë 14.04.2021, dërguar në DPD me shkresën e MFE nr. 8443, datë 12.05.2021, për vlerën gjithsej 169,051 milion lekë ndërsa MFE i referohet planit përfundimtar të të ardhurave doganore sipas AN nr. 34, datë 03.12.2021, për vlerën 181,051 milion lekë, me një diferencë prej 12,000 milion lekë.

Sa i takon procesin të planifikimit, detajimit dhe monitorimit të të ardhurave në nivel dege doganore, konstatohet se nuk ka një metodologji të mirëpërcaktuar.

Nga auditimi i kryer në DPD, konstatohet se, realizimi i të ardhurave nga Administrata Doganore për vitin 2021, i rakorduar me SIFQ edhe sipas treguesve të konsoliduar të buxhetit të Shtetit, është në shumën 193,166 milion lekë (të ardhura bruto) dhe 192,841 milion lekë (të ardhura neto), pasi gjatë vitit 2021, ka rezultuar rimbursim akcize në shumën 325 milion lekë. Realizimi i të ardhurave doganore kundrejt planit në vitin 2021, në terma bruto rezulton në masën 106.7%, ose 12,115 milion lekë më shumë dhe në terma neto rezulton në masën 106.5%, ose 11,790 milion lekë më shumë se plani.

Tabela nr. 11 Planin dhe realizimin i të ardhurave doganore, sipas zërave

Në milionë lekë

Nr.	Struktura e të ardhurave	Planin përfundimtar	Fakt	Diferenca Fakt/Plan	Realizimi në %	Pesha në %
1	Taksa doganore	7,000	7,458	458	106.5	3.8
2	Akciza	51,400	51,962	562	101.1	27.0
3	TVSH nga importi	118,751	131,301	12,550	110.6	68.0
4	Renta minerare	3,900	2,445	(1,455)	62.7	1.2
5	Totali	181,051	193,166	12,115	106.7	100
6	Rimbursim akcize		(325)			
	Totali neto	181,051	192,841	11,790	106.5	

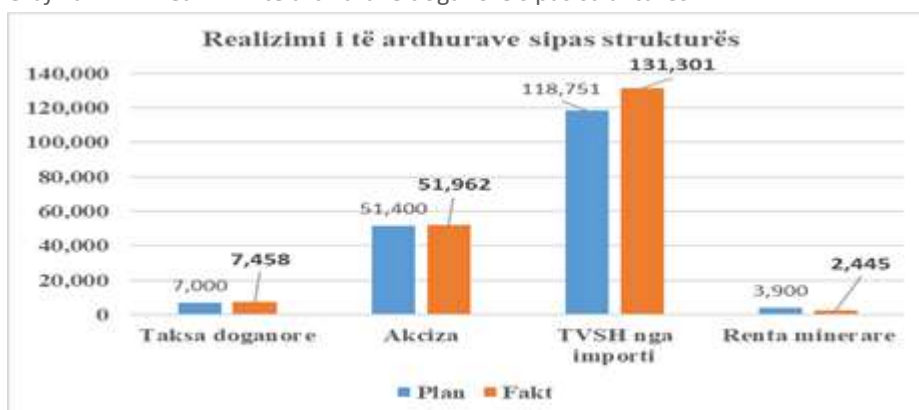
Burimi: Të dhëna të DPD të përpunuara nga KLSH

Realizimi i të ardhurave doganore në vitin 2021, kundrejt dy viteve të mëparshme paraqitet me rritje në shumën 28,207 milion lekë më shumë se në vitin 2019 dhe me 39,539 milion lekë më shumë se në vitin 2020. Rritja e të ardhurave ka ardhur si rezultat i liberalizimit të masave antiCovid dhe rritjes së volumit të importeve.

Nga analiza e 60 grup artikujve kryesor, të cilët përbëjnë 89% të të ardhurave doganore gjithsej, evidentohet se shtimi i të ardhurave është rezultat i rritjes së volumit të importeve në masën 75%, dhe i ndryshimit të të ardhurave për njësi në masën 25%.

Gjatë vitit 2021, të ardhurat nga TVSH rezultojnë me një tejkalim në shumën 12,550 milion lekë, ose me + 6 %; të ardhurat nga Akciza, rezultojnë me një tejkalim në shumën 562 milion lekë, ose me +1.1 % dhe të ardhurat nga Taksa doganore rezultojnë me një tejkalim në shumën 458 milion lekë, ose në masën +6.5 %. Të ardhurat nga Renta minerare rezultojnë me mosrealizim në shumën 1,455 milion lekë, ose në masën 62.7 %, por që nuk kanë ndikuar në realizimin e të ardhurave doganore në total, për shkak se pesha specifike e këtyre të ardhurave ndaj totalit është në nivele të ulëta me 1.2 %.

Grafiku nr. 7 Realizimi i të ardhurave doganore sipas strukturës

Burimi: Të dhëna të DPD të përpunuara nga KLSH

Të ardhurat nga akciza janë rezultat i aplikimit të shkallës së taksimit sipas Ligjit nr. 61/2012, “Për akcizat në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.

Gjatë vitit 2021, realizimi i të ardhurave neto nga akciza, të cilat zënë 27% të të ardhurave doganore, rezultojnë në shumën 51,637 milion lekë nga 51,400 milion lekë të planifikuara me një tejkalim në shumën 237 milion lekë neto, ose 1% mbi planin. Realizimi i të ardhurave bruto të akcizës është 51,962 milion lekë dhe vlera e rimbursimit rezulton 325 milion lekë.

Në krahasim me vitin 2020, realizimi i të ardhurave (neto) nga Akciza paraqitet me një rritje në masën 15.9% më shumë dhe në krahasim me vitin 2019 rezulton me një rritje në masën 10.6%.

Tabela nr. 12 Realizimi i të ardhurave nga akciza sipas kategorive

Në milion lekë

Nr.	Artikulli	Njësia	Sasi			Akciza		
			2019	2020	2021	2019	2020	2021
1	Cigare Duhan Total	Ton	3,096	2,847	3,093	17,594	17,052	19,862
2	Birre Total	mijë litra	89,318	80,815	89,974	2,384	2,176	2,219
3	Pije Alkoolike Total	mijë litra	2,003	1,426	2,180	444	327	475
4	Vere Total	mijë litra	6,552	5,053	6,739	300	257	330
5	Pije energjike Total	mijë litra	11,489	13,784	18,002	0	0	0
6	Kafe	Ton	8,618	8,162	8,941	444	411	441
7	Karburante Total	Ton	599,049	546,023	631,374	25,356	23,144	26,850
8	Gaz i Lëngët	Ton	139,560	151,912	179,767	734	748	665
9	Të tjera					1,052	1,001	1,120
Totali						48,307	45,116	51,962

Burimi: Të dhëna të DPD dhe të përpunuara nga KLSH

Në vitin 2021, në krahasim me vitin 2019, ka rezultuar rritje e volumit të importeve për artikujt “Pije energjike” me 6,513 mijë litra më shumë; “Karburant” me 32,325 ton më shumë dhe “Gaz i lëngshëm” me 40,207 ton më shumë, ndërsa për artikujt e tjerë është ruajtur pothuajse i njëjti nivel i volumit të importeve.

Të ardhurat nga TVSH, në vitin 2021 janë realizuar në shumën 131,301 milion lekë, me një tejkalim në vlerë absolute në shumën 12,550 milion lekë, ose në masën 110.6%, kundrejt planit. Realizimi i këtyre të ardhurave në raport me dy vitet e mëparshme paraqitet me rritje. Në krahasim me vitin 2019 të ardhurat nga TVSH në import janë rritur në shumën 23,765 milion lekë, ose në masën 22.1% më shumë dhe kundrejt vitit 2020 janë rritur në shumën 12,550 milion lekë, ose në masën 30.6%.

Në rritjen e të ardhurave nga TVSH në import e cila zë dhe peshën specifike më të lartë në të ardhurat nga TVSH me 81%, ka ndikuar çlirimi i masave antiCovid pas situatës pandemike në nivel global, rritja e importeve, si dhe e disa çmimeve me peshë specifike të lartë në realizimin e të ardhurave doganore si karburante, energji, metale, etj.

Të ardhurat nga taksa doganore, në vitin 2021, të cilat zënë vetëm 3.8% të realizimit të të ardhurave doganore në total, rezultojnë në shumën 7,458 milion lekë nga 7,000 milion lekë të planifikuara, me një tejkalim në vlerë absolute në shumën 458 milion lekë, ose në masën 6.5% më shumë se plani.

Në krahasim me vitin 2020, realizimi i të ardhurave nga taksa doganore është me një rritje në shumën 1,216 milion lekë, ose 19.4% më shumë, si dhe në krahasim me vitin 2019 rezulton me një rritje prej 15.9% më shumë.

Të ardhurat nga renta minerare në vitin 2021, janë realizuar në shumën 2,445 milion lekë, ose në masën 62.7%, kundrejt të ardhurave të planifikuara në shumën 3,900 milion lekë, pra me një mosrealizim në shumën 1,455 milion lekë.

Në raport me një vit më parë realizimi i të ardhurave nga renta minerare është rritur në masën 37.9%, por krahasuar me vitin 2019, ky realizim paraqitet me rënie me 8.2%.

Tabela nr. 13 Të ardhura nga renta minerare"

Në mijë lekë

Artikujt/mallrat	Realizimi i të ardhurave nga renta minerare			Diferenca Në vlerë	Diferenca në vlerë	Diferenca në %	Diferenca në %
	2019	Viti 2020	Viti 2021	2021/2019	2021/2020	2021/2019	2021/2020
Naftë bruto	2,193,523	1,340,824	1,968,914	-224,609	628,090	-10.2	46.8
Minerale	469,605	431,206	476,140	6,535	44,934	1.4	10.4
Gjithsej	2,663,128	1,772,030	2,445,054	-218,074	673,024	-8.2	37.9

Burimi: Të dhëna të DPD dhe përpunuar nga KLSH

Të ardhurat nga renta (naftë bruto) në vitin 2021 kundrejt vitit 2020 janë rritur në shumën 628 milion lekë, ndërsa në raport me vitin 2019 paraqiten me ulje në shumën 224 milion lekë.

Në realizimin e të ardhurave nga renta kanë ndikuar, çmimi i naftës bruto në import; rritja e taksës së rentës për njësi nga 2.28 lekë/ton në 3.19 lekë/ton, si dhe negativisht ka ndikuar ulja e eksporteve të naftës dhe eksporteve të mineraleve.

Drejtoria e Përgjithshme të Doganave, në fund të vitit 2021, rezulton me një stok borxhi doganor në shumën 45,711,586 mijë lekë e përfaqësuar nga 4,688 raste. Referuar strukturës konstatohet se stoku i borxhit përbëhet nga: penalitetet në shumën 25,965,427 mijë lekë (57%); detyrimet doganore në shumën 12,920,276 mijë lekë (28%), dhe kamatëvonesat në shumën 6,825,884 mijë lekë (15%).

Tabela nr. 14 Borxhi doganor 2017-2022 sipas DPD

Në mijë lekë

Periodha	Raste	Totali	Shtesë / Pakësim në vlerë	Në % kundrejt vlerës
2017	4,251	23,946,599		
2018	4,520	27,596,148	3,649,549	15%
2019	4,364	41,972,864	14,376,716	52%
2020	4,708	45,053,939	3,081,075	7%
2021	4,688	45,711,586	657,647	1%

Burimi: Të dhëna të DPD dhe përpunuar nga KLSH

Nga auditimi në DPD rezulton se borxhi doganor në fund të vitit 2021, krahasuar me vitin 2020, ka pësuar rritje në shumën 657,647 mijë lekë, ose me 1% më shumë.

Ndikim të konsiderueshëm në stokun e borxhit doganor, vazhdon të ketë borxhi doganor i krijuar në vitin 2019, si rezultat i transferimit nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (DPT), në zbatim të Udhëzimit të MFE-së nr.9, datë 11.03.2019 *“Mbi modalitetet e transferimit pranë Administratës Doganore të të dhënave për subjektet e akcizës të cilat rezultojnë me detyrime të papaguara”* me vlerë 13,387,702 mijë lekë dhe peshë specifike në masën 29%, kundrejt totalit të stokut të borxhit të vitit 2021.

Nga analiza e stokut të borxhit në nivel dege doganore, ka rezultuar se peshën kryesore të stokut të borxhit doganor në 31.12.2021, e zë Dega Doganore Tiranë në masën 39.69%, Dega Doganore Fier në masën 31.28% dhe Dega Doganore Durrës në masën 15.72%, të cilat përfaqësojnë në total 86.7% të stokut të borxhit, në vlerën 39,631,083 mijë lekë.

Nga aplikimi i indikatorit të performancës “Borxh doganor/të ardhura doganore”, në nivel DPD dhe dege doganore ka rezultuar se, borxhi doganor në total krahasuar me të ardhurat e vitit 2021 është në masën 24%.

Mosha e borxhit doganor, sipas të dhënave të Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave, paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 15 Vjetërsia e borxhit doganor, raste dhe vlerë

Në mijë lekë

1 vit		2vjet		3-Vjet		4-Vjet		Mbi 5 vjet	
Raste	Vlerë	Raste	Vlerë	Raste	Vlerë	Raste	Vlerë	Raste	Vlerë
686	657,647	485	3,081,075	422	14,376,716	292	3,649,549	2,803	23,946,599

Burimi: Të dhëna të DPD dhe përpunuar nga KLSH

Referuar këtyre të dhënave konstatohet se, mosha e borxhit mbi 5 vjet nga momenti i lindjes së detyrimit është në vlerën 23,946,599 mijë lekë ose në masën 54% të totalit të stokut të borxhit, për rrjedhojë duke qenë se më shumë se gjysma e borxhit të trashëguar në vite është mbi 5 vjet, tregon një performancë të dobët të masave të marra, nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave dhe degët doganore.

Nga auditimi në DPD ka rezultuar se faktorët që kanë ndikuar negativisht në performancën e rikuperimit të borxhit doganor, mungesë e theksuar e strukturave të borxhit në degët doganore, si dhe mungesa e bashkëpunimit midis sektorëve ose specialistëve të borxhit në degët doganore me shoqëritë e shërbimit përmbartimor shtetëror apo privat, të kontraktuar prej tyre, me qëllim ndjekjen dhe zbatimin e procedurave të rikuperimit me forcë të borxhit.

1.2 Të ardhurat nga fondet speciale

Sipas raportit të MFE dhe auditimit të kryer nga KLSH në këtë institucion, të ardhurat nga fondet speciale përbëhen nga kontributet e sigurimeve shoqërore, kontributi i sigurimit shëndetësor, si dhe të ardhurat për kompensimin në vlerë të pronarëve. Për vitin 2021 janë realizuar në masën prej 110,872 milion lekë, ose 102.6 % ndaj buxhetit të rishikuar me Akte Normative i planifikuar 108,055 milion lekë, pra 2,817 milion lekë mbi planifikimin, duke shënuar rritje edhe në krahasim me një vit më parë afër 28 % më shumë.

Të ardhurat e realizuara nga fondet speciale përbëjnë 22% të të ardhurave publike në fakt gjithsej në shkallë vendi.

Tabela nr. 16 Realizimi i të ardhurave për fondet speciale sipas strukturës

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani përfundimtar	Realizimi	Realizimi (në %)	Diferenca + / -
1.	Të ardhura nga fondet speciale	108,055	110,872	103 %	+ 2,817
a	Sigurime shoqërore	91,271	94,900	104	+ 3,629
b	Sigurime shëndetësore	15,084	14,541	96	- 543
c	Fondi i kompensimit të pronarëve	1,700	1,431	84	- 269

Burimi: Të dhëna të MFE, përpunuar nga KLSH

Tejkalimi i të ardhurave nga fondet speciale ka ardhur si rezultat i tejkalimit të të ardhurave nga sigurimet shoqërore prej 3,629 milion lekë, pavarësisht mosrealizimit të të ardhurave nga sigurimet shëndetësore dhe fondi për kompensimin e pronarëve, respektivisht me 543 dhe 269 milion lekë.

1.2.1 Sigurimi shoqëror

Të ardhurat kontributive nga Sigurimet Shoqërore, në ligjin për buxhetin e vitit 2021 kanë qenë planifikuar 85,471 milion lekë dhe me ndryshimet e bëra me AN nr.34, datë 03.12.2021 janë rritur në 91,271 milion lekë, si dhe janë realizuar në shumën prej 94,900 milion lekë ose, afër 104%, duke tejkaluar planin e rishikuar me 3,629 milion lekë.

Sipas relacionit të projektbuxhetit të MFE për vitin 2021, efekti i rritjes së pagës minimale dhe maksimale në shkallë vendi për këtë vit ishte parashikuar në 3 miliard lekë⁶, gjë që tregon se rreth 83% e rritjes së të ardhurave kontributeve kanë ardhur si rezultat i këtij veprimi.

Kontributet dhe të ardhurat e tjera në skemën e sigurimeve shoqërore për vitin 2021 përbëjnë 5.36% të PBB.

Të ardhurat kontributive për sigurimet shoqërore përbëhen nga të ardhurat për sigurimin e detyrueshëm dhe të ardhurat nga kontributet e sigurimit suplementar, të cilat mbliidhen nga organet tatimore dhe një pjesë shumë e vogël nga Instituti i Sigurimeve Shoqërore dhe rezultojnë me tejkalim për dy institucionet.

Krahasuar me vitin 2020, rezulton rritje e ndjeshme në të ardhurat për kontributet e sigurimeve shoqërore në vlerën prej 11,385 milion lekë, pasojë edhe e ndikimit të situatës pandemike.

Nga auditimi i kryer në ISSH, ka rezultuar se në vitin 2021 numri i kontribuuesve gjithsej në skemën e detyrueshme të sigurimeve shoqërore është rritur me 42 960 persona, nga të cilët rreth 26% i përkasin sektorit shtetëror (buxhetor dhe jobuxhetor)- kontribute që paguhen në pjesën më të madhe nga buxheti i shtetit, është ulur numri i kontribuuesve në subjektet private me 31 085 persona dhe janë rritur ndjeshëm të vetëpunësuarit.

Një faktor tjetër që ndikon të ardhurat kontributive është dhe ulja në mënyrë të vazhdueshme e numrit të siguruarve nga të vetëpunësuarit në bujqësi; megjithëse ka një rritje të numrit të tyre sidomos gjatë vitit 2021, duke kapur nivelin e vitit 2017.

Të dhënat e mësipërme tregojnë edhe një herë se rritja e kontributeve në vitin 2021 nuk ka ardhur kryesisht nga shtimi i numrit të kontribuuesve në skemën e sigurimeve, por nga rritja e pagës minimale nga 26 mijë lekë në 30 mijë lekë.

⁶ Relacion mbi projektligjin "Për buxhetin e vitit 2021", faqe 12

Nga auditimi kryer në ISSH ka rezultuar se, detyrimet e papaguara në afat për kontributin e sigurimeve shoqërore më 31.12.2021 janë në vlerën 15,866,737 mijë lekë, që i përket 103 628 subjekteve. Gjatë vitit 2021 janë rritur detyrimet e pa paguara në vlerën prej 1,474,616 mijë lekë, ose 9% e totalit, e përfaqësuar me shtimin e 6 795 subjekteve debitore. Në detyrimet e papaguara të vitit 2021, 65% i përket biznesit të vogël, 30% biznesit të madh dhe pjesa e tjetër subjekteve jobuxhetore.

Nga auditimi në DPT rezulton se, në totalin e kontributit të sigurimeve shoqërore të mbledhura prej tyre, janë 426,348 mijë lekë që i përket kamat-vonesave dhe gjobave, pra nuk përbëjnë të ardhura kontributive nga punësimi, por penalizime të subjekteve punëdhënëse apo të vetëpunësuarve.

1.2.2 Sigurimi shëndetësor

Kontributet e sigurimeve shëndetësore sipas ligjit për buxhetin janë planifikuar 14,084 milion lekë, ndryshuar në rritje me AN nr.34, datë 03.12.2021 në vlerën 15,084 milion lekë dhe janë realizuar 14,541 milion lekë, ose në masën 96%, me një mosrealizim prej 543 milion lekë, megjithëse me një rritje prej 809 milion lekë nga viti i kaluar.

Fakti që me AN nr.34, datë 03.12.2021 kontributet nga sigurimet shëndetësore janë rritur me 1,000 milion lekë krahasuar me ligjin e buxhetit, si dhe nga fakti që kontributet e sigurimeve shoqërore janë tejkaluar ndjeshëm, tregojnë se ka pasur mungesë saktësie në planifikimin buxhetor për kontributet e sigurimeve shëndetësore, duke mos marrë parasysh ndryshimin e ndjeshëm të strukturës së kontribuuesve në skemën e detyrueshme sigurimeve.

Referuar auditimeve të kryera në DPT dhe në ISSH, rezulton se detyrimet e papaguara në afat për kontributin e sigurimeve shëndetësore më 31.12.2021 janë 1,876,778 mijë lekë, e cila përfaqëson 10% të detyrimeve kontributive gjithsej shoqërore dhe shëndetësore.

Nga auditimi në DPT rezulton se në totalin e kontributit të sigurimeve shëndetësore të mbledhura prej tyre, 62,922 mijë lekë përbëhen nga kamat-vonesa dhe gjoba.

1.2.3 Fondi i kompensimit të pronarëve

Të ardhurat nga fondi i kompensimit të pronarëve është realizuar në vlerën 1,431 milion lekë nga 1,700 milion lekë sipas ligjit të buxhetit, pra 84% me një mosrealizim prej 269 milion lekë.

Krahasuar me vitin 2020, rezulton se janë mbledhur më shumë të ardhura në vlerën prej 270 milion lekë.

Bazuar në realizimin e këtij treguesi në periudhën 2019-2020, rezultojnë mangësi planifikimi në të ardhurat nga fondi i kompensimit të pronarëve, pasi vlera faktike ka qenë në nivele të ulta.

Të dhënat e mësipërme janë konfirmuar dhe nga auditimi i KLSH të ushtruar në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.

Konstatime nga auditimi i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave në fushën e të ardhurave.

- Nga auditimi i kryer në *Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve* konstatohet se, pavarësisht se të ardhurat janë realizuar në masën 103.3%, disa prej zërave nuk janë realizuar krahasuar me planin, si: Tatimi mbi Vlerën e Shtuar, Taksat Kombëtare dhe Taksa e Qarkullimit Rrugor.

- Gjendja e detyrimeve të papaguara në fund të vitit 2021 rezultojnë në vlerën rreth 134,935 milion lekë që i përket një numri prej 192,701 subjektsh debitorë, me një rritje vjetore prej rreth 12,467 milion lekë nga 23,850 subjekte, dukshëm më shumë se të dhënat e vitit 2020 me detyrime të shtuara rreth 5.4 miliard lekë dhe 17,609 subjekte debitorë.

- Kanë rezultuar 678 kontrolle të pezulluara, të papërfunduara, ose të pafilluara, të mbartura që nga viti 2015 e në vijim, gjë që sjell për pasojë jo vetëm performancë të ulët të veprimtarisë kontrolluese duke humbur efektin e shqyrtimit dhe analizës së subjekteve tatimpaguese, por duke ndikuar dhe në nivelin e mbledhjes së të ardhurave tatimore.

- Nga auditimi në *Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave* ka rezultuar se plani përfundimtar i të ardhurave doganore të raportuara nga DPD, nuk është i njëjtë me planin e të ardhurave doganore sipas tabelës së treguesve të konsoliduar të buxhetit të shtetit, referuar AN nr. 34, datë 03.12.2021, publikuar nga MFE, ndërsa për efekt planifikimi DPD i referohet AN nr. 18, datë 14.04.2021. Planin përfundimtar të cilit i referohet DPD është në shumën 169,051 milion lekë, ndërsa sipas MFE është në shumën 181,015 milion lekë dhe për rrjedhojë analizat mbi realizimin e të ardhurave doganore nga ana e DPD, nuk janë kryer duke ju referuar planit të MFE.

- DPD përgjithësisht është mjaftuar vetëm me evidentimin e borxhit doganor të raportuar nga degët doganore, por nisur nga situata e vështirë e stokut të borxhit, analizimi i gjendjes, ecurisë në vite, vlerësimi i risqeve aktuale dhe atyre eventuale, dhe nuk ka ndërmarrë aktivitete kontrolli shtesë për minimizimin e risqeve të cilat kanë ndikuar negativisht në rikuperimin e borxhit doganor.

- Transferimi i përgjegjësi për vjeljen e detyrimeve nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave drejt Degëve Doganore, ku në pjesën më të madhe të Degëve Doganore ka vetëm një punonjës përgjegjës për arkëtimin e detyrimeve, pra pa e shoqëruar transferimin e kësaj përgjegjësie me burime njerëzore të nevojshme për ndjekjen e procedurave të evidentimit, njoftimit, monitorimit të debitorëve, duke shtuar edhe trendin në rritje të detyrimeve (raste dhe vlerë) ka sjellë mungesë efektiviteti dhe rezultatesh të kësaj strukture në Degët Doganore.

- Në fushën e të ardhurave ka rezultuar një efekt negativ në vlerën gjithsej 45,712 milion lekë, e cila përfaqëson stokun e borxhit në fund të vitit 2021.

1.3 Të ardhurat jotatimore

Në të ardhurat jotatimore përfshihen transferimi i fitimit nga Banka e Shqipërisë, të ardhura nga institucionet buxhetore, dividendi, tarifat e shërbimeve si dhe të tjera të cilat kanë qenë planifikuar në total 21,600 milion lekë, dhe janë realizuar 22,289 milion lekë, ose në masën 103%, me 689 milion lekë mbi planifikimin. Nga të dhënat e MFE rezulton se nuk janë realizuar të ardhurat nga dividendi në vlerën 285 milion lekë, dhe janë tejkaluar zërat e tjerë.

Në totalin e të ardhurave jotatimore për vitin 2021, vlera prej 2,852 milion lekë është realizuara nga njësitë e vetëqeverisjes vendore. Të ardhurat jo tatimore, rezulton se krahasuar me vitin 2020 janë mbledhur më shumë në vlerën prej 3,336 milion lekë, por pa arritur nivelin e vitit 2019.

1.4 Të ardhurat nga pushteti vendor

Të ardhura nga pushteti vendor përbehen nga të ardhurat e taksave lokale, të ardhurat nga

tatimi mbi pasurinë dhe të ardhurat nga tatimi mbi fitimin e biznesin të vogël. Sipas projekt - buxhetit, ligjit për buxhetin e vitit 2021, AN nr. 4, datë 05.02.2021, AN nr. 34, datë 03.12.2021 dhe tabelës fiskale të buxhetit të konsoliduar, planifikimi dhe realizimi i të ardhurave nga pushteti vendor (të ardhurat nga tarifatat dhe taksat vendore) paraqitet si në tabelën në vijim.

Tabela nr. 17 Planifikimi i të ardhurave nga pushteti vendor dhe realizimi i tyre

Në milion lekë

Emërtimi	Fakt 2020	Projekt Buxhet	Buxhet 2021	AN 4	AN 34	Fakt 2021
Të ardhura nga Pushteti Vendor	21,975	25,426	25,426	25,426	25,926	26,666
<i>Taksa lokale</i>	16,468	19,389	19,389	19,778	20,278	20,166
<i>Tatimi mbi pasurinë</i>	5,124	5,648	5,648	5,648	5,648	6,116
<i>Tatimi mbi fitimin e biznesit të vogël</i>	384	389	389	0	0	385

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Lidhur me planifikimin e të ardhurave nga pushteti vendor konstatohet se janë ruajtur vlerat në total dhe të përbërjes së këtyre të ardhurave nga projekt-buxheti në ligjin e buxhetit të vitit 2021. Me ligjin fillestar të buxhetit të ardhurat nga pushteti vendor janë planifikuar në vlerën 25,426 milion lekë, nga të cilat të ardhurat nga taksat lokale janë planifikuar në vlerën 19,389 milion lekë, të ardhurat nga tatimi mbi pasurinë janë planifikuar në vlerën 5,648 milion lekë dhe të ardhurat nga tatimi mbi fitimin e biznesit të vogël janë planifikuar në vlerën 389 milion lekë.

Me AN nr.4, datë 05.02.2021, nuk ka ndryshuar totali i të ardhurave, por të ardhurat e Tatimit mbi fitimin e biznesit të vogël janë hequr, duke e kaluar këtë vlerë në rritje të të ardhurave nga taksat lokale.

Me AN nr. 34, datë 03.12.2021, të ardhurat nga pushteti vendor janë rritur për vlerën 500 milion lekë, duke arritur planifikimi vjetor në vlerën 25,926 milion lekë. Kjo rritje e të ardhurave është bërë në të ardhurat nga taksat lokale të cilat arrijnë në vlerën planifikuar 20,278 milion lekë, ndërsa të ardhurat nga tatimi mbi pasurinë nuk ka ndryshuar vlera prej 5,648 milion lekë që nga ligji për buxhetin e vitit 2021.

Të ardhurat e planifikuara për taksën lokale përbëjnë 78% të të ardhurave nga pushteti vendor dhe tatimi mbi fitimin e biznesit të vogël 22% të totalit.

Për vitin 2021, referuar tabelës së treguesve fiskal të konsoliduar dhe auditimit në MFE, të ardhurat nga pushteti vendor janë realizuar në vlerën 26,666 milion lekë, kundrejt 25,426 milion lekë të planifikuara me planin fillestar ose në masën 104.9%, me mbi realizim për vlerën 1,240 milion lekë, ndërsa në krahasim me planin e ndryshuar, të ardhurat nga pushteti vendor janë realizuar në masën 102.9%, me mbi realizim për vlerën 740 milion lekë.

Të ardhurat e pushtetit vendor për vitin 2021 përbëjnë përkatësisht 5.6% dhe 5.2% të të ardhurave tatimore dhe të të ardhurave gjithsej në shkallë vendi, si dhe përbëjnë 1.5% të PBB.

Të ardhurat e pushtetit vendor për vitin 2021, janë rritur për vlerën 4,691 milion lekë, krahasuar me vitin 2020, ku këto të ardhura janë realizuar në vlerën 21,975 milion lekë.

Të ardhurat nga *taksat lokale* janë realizuar në vlerën 20,166 milion lekë, kundrejt 20,278 milion lekë të planifikuara me AN nr. 34, realizuar në masën 99.4%, me mosrealizim në vlerën 112 milion lekë. Në krahasim me planin fillestar, të ardhurat nga taksat lokale janë realizuar në masën 104%, me mbi realizim në vlerën 777 milion lekë.

Të ardhurat nga *tatimi mbi pasurinë* (ndërtesat), për vitin 2021, janë realizuar në vlerën 6,116 milion lekë kundrejt 5,624 milion lekë të planifikuar me ligjin e buxhetit 2021, ose në masën 108.3%, realizuar më shumë për vlerën 468 milion lekë.

Të ardhurat nga *tatimi mbi biznesin e vogël*, për vitin 2021, janë realizuar për vlerën 385 milion lekë, kundrejt 389 milion lekë të planifikuar me ligjin e buxhetit, ose në masën 98.9% me mos realizimin në vlerën 4 milion lekë. Duhet theksuar se, nga muaji shkurt 2021, me AN nr. 4, datë 05.02.2021, të ardhurat nga tatimi mbi biznesin e vogël janë hequr nga planifikimi buxhetor, pasi me ligjin nr. 122/2020 “Për disa ndryshime në ligjin nr. 9632, datë 30.10.2006 “Për sistemin e taksave vendore”, të ndryshuar” shkalla tatimore e aplikueshme mbi fitimin e tatueshëm është zeruar. Vlera e mësipërme e realizuar e të ardhurave nga tatimi mbi biznesin e vogël prej 385 milion lekë, i përket mbledhjes së detyrimeve të prapambetura.

Referuar bazës së të dhënave të Drejtorisë së Financave Vendore, të ardhurat e pushtetit vendor nga taksat dhe tarifat vendore për vitin 2021 janë realizuar në vlerën 26,647 milion lekë, kundrejt 26,666 milion lekë të raportuar nga Drejtoria e Thesarit në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar, me diferencë në vlerën 19 milion lekë. Kjo diferencë vjen si pasojë e arkëtimeve të llogarisë 7035033 “Taksë vendore e ndikimit në infrastrukturës nga ndërtimet e reja dhe legalizimi” të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, të cilat arkëtohen nga kjo ministri dhe më pas u transferohen njësive të qeverisjes vendore.

Pavarësisht se në “Raportin mbi zbatimin e buxhetit vjetor, situatën makroekonomike dhe fiskale”, Drejtoria e Financave Vendore, ka raportuar se të ardhurat nga taksat dhe tarifat vendore janë në vlerën 26,666 milion lekë, kjo drejtori nuk disponon informacion se cilat njësi të qeverisjes vendore kanë përfituar të ardhura nga transferimi i taksës vendore nga MIE.

Nga 50 auditime të kryera gjatë vitit 2021 nga KLSH, në njësitë e vetëqeverisjes vendore, lidhur me planifikimin dhe administrimin e të ardhurave, krahas punës së bërë nga ana e tyre janë konstatuar edhe mjaft parregullsi dhe shkelje të dispozitave ligjore në fuqi.

Nga auditimet ka rezultuar një dëm ekonomik në të ardhurat vendore në total në vlerën prej 36,569 mijë lekë si pasojë e shkeljeve të konstatuara, të legjislacionit tatimor (qira, taksat vendore, taksa e ndikimit në infrastrukturë etj.)

Gjithashtu, janë konstatuar problematika dhe parregullsi që kanë sjellë një efekt negativ në të ardhurat e buxhetit të bashkive në vlerën 770,802 mijë lekë, nga e cila: 183,895 mijë lekë nga mos zbatimi i ligjit për taksat dhe tarifat vendore, si në: Bashkinë Kukës 6,430 mijë lekë, Lushnjë 24,807 mijë lekë, Kavajë 3,295 mijë lekë, Shkodër në vlerën 29,776 mijë lekë etj.; 37,279 mijë lekë nga keqadministrimi i pronës shtetërore të dhëna me qira dhe koncesione; 259,882 mijë lekë nga mos arkëtimi i gjobave të vendosura nga Inspektorati i Mbrojtjes së Territorit dhe 289,746 mijë lekë nga shkelje të legjislacionit tatimor (mos pajisja me autorizim e karburanteve, taksa e ndikimit në infrastrukturë etj.).

Gjatë auditimit të tarifave vendore për subjektet që tregtojnë hidrokarbure dhe derivatet e tyre, është konstatuar se ka mangësi në plotësimin e të dhënave të këtyre subjekteve në përgjithësi dhe debitorëve në veçanti, si p.sh., në krijimin e një regjistri të posaçëm për këto lloj subjektësh, në evidentimin e subjekteve që e ushtrojnë këtë lloj aktiviteti dhe në mbledhjen e detyrimeve specifike për këto kategori biznesi. Në lidhje me pajisjen me lejet përkatëse të tregtimit dhe pagesat e tyre, në disa raste është konstatuar se tarifa është aplikuar në mënyrë të gabuar, ndërsa në raste të tjera nuk është aplikuar, të cilat përbëjnë të ardhura të munguara për njësitë

vendore si: Bashkia Fier në vlerën 44,200 mijë lekë, Bashkia Mat në vlerën 18,850 mijë lekë, Bashkia Elbasan në vlerën 20,600 mijë lekë, Bashkia Pogradec në vlerën 9,600 mijë lekë, Bashkia Lushnjë në vlerën 27,500 mijë lekë etj.

Planifikimi dhe realizimi i të ardhurave është miratuar me vendime të Këshillave Bashkiak, dhe konstatohet se nga 7,149,124 mijë lekë të ardhura të planifikuara të vitit 2021, janë realizuar në vlerën 4,568,742 mijë lekë ose niveli i realizimit në masën 64%, me një mosrealizim prej 2,580,382 mijë lekë, deviacion që reflekton problematikë në lidhje me mbledhjen e taksave dhe tarifave vendore, e ardhur e munguar në buxhetet e këtyre bashkive dhe pengesë në realizimin e projekteve të planifikuara në shërbim të komunitetit.

Rezultoni se vetëm 6 bashki kanë realizuar dhe tejkaluar planin e të ardhurave (Kukës, Tropojë, Has, Tepelenë, Sarandë dhe Mirditë), plani i të ardhurave të cilave është midis 23,000 mijë dhe 107,000 mijë lekë, me përjashtim të bashkisë Sarandë me një plan të ardhurash prej 430,383 mijë lekë.

Nga bashkitë e audituara rezultoni se deficitin më të lartë në të ardhura e kanë bashkitë Elbasan me 437,787 mijë lekë, Vlorë me 341,125 mijë, Vorë me 324,013 mijë lekë, Korçë me 256,906 mijë lekë etj.

Stoku i borxhit tatimor për bashkitë e audituara, të cilat kanë mbyllur vitin ushtrimor 2021, është në vlerën 10,478,946 mijë lekë, ndërsa në fund të vitit 2020 ishte në vlerën 8,804,527 mijë lekë, vlerë e cili ka ardhur në rritje për 1,674,440 mijë lekë, duke reflektuar nivelin e lartë të të ardhurave të munguara në buxhetet e këtyre njësive, përkthyer në më pak investime për komunitetin. Nivelin më të lartë të borxhit prej 3,747,368 mijë lekë, ose mbi 35% të tij, e zënë 3 bashki: Bashkia Shkodër në vlerën prej 1,369,791 mijë lekë (ose 13 % të borxhit gjithsej), e ndjekur nga Bashkia Mallakastër me vlerën 1,236,241 mijë lekë, Bashkia Lushnjë me vlerën 1,141,336 mijë lekë etj.

Në të gjitha subjektet e audituara është evidentuar fakti se nga strukturat e administratës së bashkive, për vjeljen e detyrimeve ndaj subjekteve debitorë nuk janë ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshme ligjorë, si: bllokimi i llogarive bankare, vendosja e barrës siguroese në Drejtoritë Rajonale të Transportit (për mjetet), apo ASHK (ish- ZVRPP), mos aplikim të gjobave për mos pagesën në afat, dhe në asnjë nga bashkitë e audituara, nuk evidentohet të jenë ndërmarrë hapa për “Kallëzim penal” ndaj tatimpaguesve, pavarësisht faktit se një pjesë e konsiderueshme e subjekteve janë debitorë në vite dhe me aktivitet, të cilëve vetëm ju ngarkohen detyrime pa mundësuar arkëtimin e tyre në vite.

Nga auditimi ka rezultuar, se borxhi nga abonentët familjarë është në vlerën 4,949,126 mijë lekë, ose 47% e nivelit gjithsej të borxhit. Nivel më të lartë të borxhit nga abonentët familjarë prej 627,717 mijë lekë ose 12% e zë Bashkia Elbasan, e ndjekur nga Bashkia Shkodër me vlerën 462,351 mijë lekë, Bashkia Vlorë me vlerën 462,351 mijë lekë, Bashkia Korçë me vlerën 245,544 mijë lekë etj.

Duhet theksuar fakti se, vijon të mbetet problem në disa bashki mungesa e ndërtimit të një sistemi tatimor të informatizuar dhe cilësor, me qëllim që të sigurojë evidentimin dhe administrimin e drejtë të të ardhurave, trajtim të njëjtë të subjekteve objekt të taksave dhe tarifave vendore, duke rritur kështu nivelin e arkëtimit të të ardhurave të pushtetit vendor.

1.5 Rezultatet e auditimeve për të ardhurat e buxhetit të shtetit

Nga auditimet e kryera ka rezultuar se në të ardhurat e buxhetit të shtetit janë evidentuar të ardhura të munguara gjithsej 46,327,209 mijë lekë, nga të cilat, në shkelje të zbatimit të legjislacionit tatimor 45,383,203 mijë lekë, në shkelje të zbatimit të kodit doganor 846,142 mijë lekë, në shkelje të zbatimit të legjislacionit për taksat dhe tarifave vendore 89,591 mijë lekë, në keqadministrim të pronës shtetërore 7,273 mijë lekë, si dhe në të tjera 1,000 mijë lekë.

Veç sa më sipër, janë konstatuar dhe efekte negative në të ardhurat në shumën 1,525,319 mijë lekë, nga të cilat 43% i përkasin shkeljeve në zbatimin e kodit doganor, 36% të taksave dhe tarifave vendore, 12% në zbatimin e legjislacionit tatimor etj.

Në auditimet e tjera, të cilat nuk janë referuara më lart për çështjen e të ardhurave ka rezultuar:

- Nga auditimi i **DRT Tiranë** janë konstatuar të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit gjithsej 44,315,355 mijë lekë, si më poshtë:

- Diferenca në qarkullimin e të ardhurave të deklaruar në kasat fiskale me të ardhurat e deklaruar në deklaratat e TFTH-së dhe TVSH-së për biznesin e vogël pa TVSH, për biznesin e vogël me TVSH, për biznesin e madh; diferenca në qarkullimin e deklaruar në formularin e deklarimit të pagesës të TVSH-së (FDP) dhe deklaratës së Tatimit mbi Fitimit, si dhe diferenca për TVSH-në e deklaruar në tatime dhe TVSH-në e deklaruar në doganë, me pasojë diferenca të pajustificuara, në vlerësimin e të ardhurave tatimore të munguara në zërat e Tatimit mbi Fitimin, Tatimit të Thjeshtuar mbi Fitimin dhe TVSH-së në shumën 44,314,698 mijë lekë, për të cilat DRT Tiranë i është kërkuar të kryejë vlerësimet dhe rivlerësimet përkatëse.
- Nga auditimi i raport kontrolleve të plota dhe rimbursimit të TVSH-së, janë konstatuar parregullsi në veprimet e inspektorëve të kontrollit si: mungesë aplikim penalteti, gabim në verifikimin dhe llogaritjen shpenzimeve të njohura nga subjekti në PASH; gabim në llogaritjen e kostos së mallrave të shitur, keq llogaritje të amortizimit, me pasojë shmangien pagesën e detyrimeve tatimore në shumën 656 mijë lekë.

Nga analizimi i të dhënave të detyrimeve tatimore të papaguara rezulton se nuk janë marrë të gjitha masat shtrënguese të përcaktuara në Ligjin nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, duke sjellë për pasojë që gjendja e detyrimeve të papaguara në fund të muajit Dhjetor 2021, për rajonin Qendror të jetë 100,147,377 mijë lekë, që i përket 117,285 subjekteve me trend rritës për këtë rajon në vitin 2021 me një vlerë prej 9,653,834 mijë lekë më tepër krahasuar me fundin e vitit 2020.

Janë evaduar 68 praktika rimbursimi të TVSH-së nëpërmjet procedurës së kontrollit nga zyra jo në përputhje me afatet që përcaktohen sipas legjislacionit tatimor, duke i hequr në këtë mënyrë tatimpaguesit të drejtën t’i kundërshtojë rezultatet e kontrollit brenda 5 ditëve kalendarike. Gjithashtu, njoftimet e kontrollit të shoqëruar me programet e kontrollit për rimbursimin e TVSH-së nuk përcaktojnë datën, orën kur fillon dhe kur përfundon kontrolli tatimor si dhe kohëzgjatjen e nevojshme të tij, duke mos ju përmbajtur kërkesave ligjore sipas germës f), pika 2, neni 81 i Ligjit Nr.9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

- Nga auditimi u konstatuan mangësi në administrimin dhe monitorimin e situatave financiare të tatimpaguesve, pasi janë gjetur 95 subjekte të cilat kanë plotësuar rubrikat e të ardhurave tatimore të deklaratës me vlera më të ulëta prej 226,726 mijë lekë se të ardhurat ushtrimore dhe 76 subjekte të cilat kanë plotësuar rubrikat e shpenzimeve tatimore të deklaratës me të vlera më të larta prej 67,967 mijë lekë se shpenzimet ushtrimore në mënyrë të pa argumentuar dhe të pa verifikuar nga administrata tatimore. Gjithashtu, janë konstatuar 1,806 tatimpagues me mbi mesatarisht 5 punonjës përgjatë një periudhe tatimore të cilët rezultojnë pa përgjegjësi tatimore të TVSH-së, për të cilët, pavarësisht qarkullimit të deklaruar, prej administratës tatimore nuk janë ndërmarrë verifikimet përkatëse.

- Nga auditimi i kërkesave të bëra nga subjektet për lidhje të Akt –Marrëveshjeve (AM) të pagesës me këste të detyrimeve tatimore, rezulton se subjektet nuk paraqesin argumente mbi aftësinë paguese në të ardhmen; në 91 raste, tatimpaguesit pas pagesës së menjëhershme së para kushtit (20% të vlerës së detyrimit për të cilën lidhet marrëveshja), rezultojnë me 0 këste të paguara pas lidhjes së AM, duke mos zbatuar kështu kushtet e akt-marrëveshjeve për pagesë me këste dhe duke mos arkëtuar vlerën e detyrimeve për të cilën ato janë lidhur. Veç sa më sipër, ka vonesa të konsiderueshme midis datës së anulimit të marrëveshjes dhe kohës kur është paguar kësti i fundit, në kundërshtim me kërkesat e nenit 78 të Ligjit Nr.9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar si dhe me pikën 5.1 dhe 5.2 të Marrëveshjeve të lidhura midis tatimpaguesve dhe DRT-së.

- Nga auditimi i **DRT Korçë**, në përfundim të auditimit kanë rezultuar 220,863.5 mijë lekë të ardhura të munguara si mëposhtë:

- Nga auditimi i të dhënave të sektorit të informatikës mbi mospërputhjet në deklarin të situatës financiare me të ardhurat në pasqyrat financiare ka rezultuar se, ka tatimpagues (aktiv, që kanë bërë kërkesë për çregjistrim dhe pasiv) të cilët kanë kryer deklarinin e TF 2019 por që nuk kanë kryer pagesën e tatim fitimit në vlerën 34,475 mijë lekë, duke shkaktuar të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit.

- Nga kryqëzimi i qarkullimit sipas kasës dhe të ardhurave në deklaratën e TVSH, për bizneset e vogla me TVSH dhe për biznesin e mesëm kanë rezultuar subjekte me qarkullim sipas kasës më të lartë sesa deklarata e TVSH-së, duke sjellë të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit në vlerën 7,243 mijë lekë.

- Kanë rezultuar subjekte të biznesit të madh dhe biznesit të vogël me TVSH, që kanë deklaruar TVSH në tatime në vlerë më të vogël se vlera e TVSH e deklaruar në doganë për mallrat e importit, diferenca të pajustificuara dhe të pa rivlerësuara nga administrata tatimore Korçë, duke sjellë për pasojë të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit në shumën 2,423 mijë lekë.

- Nga auditimi i raport kontrolleve të plota dhe rimbursimit të TVSH-së, u konstatuan parregullsi në veprimet e inspektorëve të kontrollit, si gabime në llogaritjen e kostos së mallrave të shitur, mos aplikim të “Llogaritja e koeficientit të zbritjes së TVSH-së” për subjektet me aktivitet të përzier, mos kryerja e veprimeve të duhura në lidhje me njohjen e shpenzimeve të amortizimit në pasqyrën e performancës etj., duke sjellë për pasojë shmangien e pagesës së detyrimeve tatimore në vlerën gjithsej prej 174,316 mijë lekë.

- Nga analiza e raportit përfundimtar të kontrollit tatimor për procesin e prodhimit të

produktit “Ambalazh” të llojeve të ndryshme, ka rezultuar se nga ana e subjektit nuk është kryer pagesa e plotë për sasinë e mallit të prodhuar ambalazh plastik, duke sjellë për pasojë detyrimin tatimor gjithsej prej 2,406 mijë lekë penaltitet, bazuar dhe në nenin 5 “Agjentët e taksave” të ligjit nr. 178/2013 “Për disa shtesa në ligjin nr. 9975 datë 28.07.2008 “Për taksat kombëtare”.

- ka rezultuar se për 7 mujorin 2021 ka pasur 8,122 raste debitorë në shumën 2,489,601 mijë lekë për të cilën ka kaluar më shumë se një vit nga lindja e pagesës së detyrimeve tatimore.

- Nga auditimi i **Degës Doganore Tiranë**, kanë rezultuar të ardhura të munguara për buxhetin e shtetit në shumën 505,215.5 mijë lekë, si më poshtë:

- Konstatohet se nuk janë ndjekur hapë pas hapi metodat e vlerësimit doganor lidhur me mallrat e importuar sipas kërkesave të kuadrit rregullator në fuqi; është pranuar transaksioni kur vlerat e artikujve kanë qenë nën referencë; është ndërhyrë në llogaritjen e detyrimeve doganore duke mos e pranuar çmimet e faturës së paraqitura nga subjektet, por masa e ndërhyrjes nuk ka qenë e njëjtë për subjekte të ndryshëm që importojnë të njëjtin artikull nga e njëjta origjinë, apo edhe në nivelin e vlerave të dhënave të disponueshme; etj., të cilat janë me pasoja në të ardhurat në buxhetin e shtetit, i cili është i rekomandueshëm për shpërblim për mos llogaritje dhe mos arkëtim të detyrimeve doganore në shumën 376,642 mijë lekë;

- Në disa prej magazinave doganore nuk është respektuar detyrimi ligjor për dorëzimin e inventarëve të gjendjes kontabël të artikujve të importuar dhe nga ana e personelit përpunues doganor nuk është mbajtur proces-verbal i shkeljes doganore me shkrim për këtë problematikë për 9 operatorë ekonomike. Për regjimin e përpunimit aktiv, ka rezultuar tejkalimi i afatit të dhënies së destinacionit sipas përcaktimeve në autorizim, për 25 subjekte; 27 subjekte me sasi malli të eksportuar me tepër se sasi të autorizuar në RPA etj., me pasojë të vlerësimit jo në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi në vlerën gjithsej prej 116,831 mijë lekë, e cila përbën të ardhura të munguara për buxhetin e shtetit.

- Nga auditimi i dokumentacionit për procedurat doganore të ndjekura nga subjektet që operojnë sipas ligjit nr. 61 datë 24.05.2012 “Për Akcizat në Republikën e Shqipërisë” u konstatuan depozita dhe silose të pa kalibruar; mos pagesë e detyrimeve doganore të akcizës për mallra e produkte energjetikë të importuar jo në përputhje ligjin për akcizat, si dhe mos arkëtimin e detyrimeve doganore dhe sanksioneve administrative të akcizës në vlerën 4,891 mijë lekë të cilat përbëjnë të ardhura të munguara për buxhetin e shtetit.

- Janë konstatuar 74 vendime me shkelje procedurale e materiale si, klasifikim të gabuar të shkeljes së kryer, vendosje të gabuar të sanksionit, të rivlerësimit doganor, shfuqizim të vendimeve të mëparshme nga dega e doganës, mungesë të klasifikimit të shkeljes, efekti financiar i përlogaritur i të cilave është në vlerën prej 6,852 mijë lekë.

- Nga auditimi i **Degës Doganore Durrës** kanë rezultuar në përfundim gjetje dhe konstatime në vlerën 340,927 mijë lekë për periudhën 01.01.2021 deri 31.12.2021 sipas problematikave të trajtuara sa më poshtë vijon:

- Për disa subjekte vlerat e artikujve të importuar janë deklaruar dhe trajtuar me transaksion, në mungesë të dokumentacionit për tu trajtuar në këtë mënyrë; në shumë raste, të njëjtat subjekte për njëjtin artikull të importuar është rivlerësuar dhe nuk është rivlerësuar artikulli; deklarime të çmimeve të produkteve të gatshme nën çmimin e lëndës së parë; trajtimi i mallrave të përdorur me transaksion nën çmimin e lëndës së parë, është bërë me transaksion në

momentin e hedhjes për qarkullim të lirë, të gjitha këto, jo në përputhje me kërkesat e legjislacionit doganor. Nga shqyrtimi i dokumentacionit bashkëlidhur praktikave doganore IMP 4, të artikujve të deklaruar në kodet përkatëse tarifore të NM të mallrave ka rezultuar se nga agjencitë doganore janë keqklasifikuar mallra në kodin tarifor, (në kuadratin 31 dhe 33 të DAV), me pasojë: shmangien e detyrimeve doganore; shmangien e taksës së ambalazhit (TAM), si dhe shmangien e detyrimeve të akcizës në shumën gjithsej 182,290 mijë lekë.

- Në dokumentacionin e procedurave doganore të subjekteve që operojnë në zonën e Lirë Porto Romano u konstatuan veprimeve në kundërshtim me manualin praktik të Drejtorit të Përgjithshëm të Doganave, pasi kanë autorizuar njohjen e firove në procedura të thjeshta të transferimit të mallit përtej normativave të përcaktuara sipas legjislacionit në fuqi. Gjithashtu, nga klasifikimi i detyrimeve doganore për sasi malli karburant që ka rezultuar në tepriçë pas matjeve ligjore nga shoqëritë e autorizuar ose pas matjeve të shprehura në raportin përkatës në momentin e matjes para fillimit të shkarkimit ose pas hyrjes në Depot respektive kanë rezultuar detyrimeve doganore të munguara gjithsej në shumën 88,600 mijë lekë.
- Në procedurat e doganore të subjekteve që operojnë sipas ligjit nr. 61 datë 24.05.2012 “Për Akcizat në RSH” u konstatuan veprime të kryera jo në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, me pasojë mos arkëtimin e sanksioneve administrative në shumën 762 mijë lekë, e konsideruar e ardhur e munguar në Buxhetin e Shtetit.
- Nga auditimi i procedurave mbi vendimet administrative për shkeljet në fushën doganore rezultoi se Autoriteti Doganor ka dalë me vendime administrative jo në përputhje të kërkesave të specifike të Kodit Doganor dhe të Kodit Procedurave Administrative për 119 raste, duke sjellë të ardhura të munguara për Buxhetin e Shtetit nga këto vendime në vlerën gjithsej 11,994 mijë lekë.
- Në praktikat doganore të operatorëve që kanë operuar nën mbikëqyrjen doganore në regjimin e tranzitit (T1), rezultoi se nuk është respektuar afati i caktuar kohor për mbërritje në doganën e destinacionit. Nga personeli përpunues doganor i kontrollit dokumentar/fizik nuk është mbajtur procesverbal konstatimi, për të aplikuar sanksione për kundërvajtjen sipas përcaktimeve të nenit 256.1/b të Kodit Doganor në 1362 raste që korrespondojnë me vlerën 27,240.5 mijë lekë të ardhura të munguara për buxhetin e shtetit.
- Nuk është respektuar afati në mbylljen e regjimeve RPA dhe RLP sipas përcaktimeve të kuadrit rregullator në fuqi; mangësi në disa elementë të dokumentit 8 të mbylljes së regjimit lidhur mos aplikim penaliteti; mos vendosje të sanksioneve për mallrat që janë ri eksportuar me origjinë preferenciale; kryerja e importit të produkteve parësore nën regjimin e RPA për kode që nuk janë pjesë e autorizimit të operatorit, apo për të cilat shtesa në autorizim është marrë në një kohë të mëvonshme nga ajo e kryerjes së importit; diferenca mes sasisë së importuar nën regjimin doganor dhe atyre të dhëna destinacion duke mos përmbushur kushtet e vendosura në autorizim, të gjitha këto me efekt financiar në të ardhura të munguara në shumën gjithsej 10,630 mijë lekë.
- Kanë rezultuar subjekte me sasi gjendje të mallit të importuar të cilit nuk i është dhënë destinacion, në tejkalim të afatit, nuk ka patur shtesa për një afat të ri eksporti, si dhe nuk janë kryer procedura transferimi në regjime të tjera, për pasojë nuk kanë përmbushur kushtet e vendosura në autorizim, duke kryer kundërvajtje parashikuar nga neni 252/c i ligjit nr. 102/2014

“Kodi doganor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, ku për këto sasi, efekti financiar me të ardhura të munguara në Buxhetin e Shtetit rezulton në vlerën gjithsej prej 19,409 mijë lekë.

- Dega Doganore nuk përfshihet në procesin e planifikimit të të ardhurave, por plani përcillet nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave sipas çdo muaji, dhe kryen ndjekjen e realizimit të tyre.

- Rezulton se gjendja e borxhit doganor më datë 31.12.2021 paraqitet me 947 raste, 813 subjekte debitorë në vlerën 7,187,459 mijë lekë, duke u rritur për këtë vit me 15 subjekte debitorë ose 1.9 % dhe në vlerë është shtuar me 84,578 mijë lekë. Gjithashtu, zyra e borxhit ka të regjistruara kamatëvonesa 1,047.5 mijë lekë më pak se përlllogaritja e bërë për periudhën 2019 – 2021.

- Nga auditimi në MIE, mosvënia në funksionim të HEC-eve nën 2 MW sipas kontratave të lidhura ka dhënë impakt negativ në të ardhurat e buxhetit të shtetit.

Në zbatim të VKM Nr. 822, datë 07.10.2015 “Për miratimin e rregullave dhe procedurave të ndërtimit të kapaciteteve të reja prodhuese të energjisë elektrike, që nuk janë objekt koncesioni” janë lidhur 87 kontrata për HEC-e nën dy MW me prodhim vjetor energji 453,248,902 KW/h, nga të cilat nuk kanë hyrë në prodhim 57 kontrata të lidhura me prodhim vjetor energji 317,350,850 KW/h.

Tabela nr. 18 Kontratat për HEC-e deri në 2 MW sipas vitit të vënies në funksion

Viti	Kontratat	Prodhimi vjetor i energjisë KW/h
2017	8	41,685,399
2018	31	168,944,698
2019	6	43,165,607
2020	5	27,141,148
2021	7	36,413,998
Gjithsej	57	317,350,850

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Pra, konstatohet se një pjesë e HEC-eve kanë hyrë në prodhim shumë më vonë se parashikimi në kontratë, në total 30 HEC-e me prodhim energjie vjetore 135,898,052 KW/h ose 30% e totalit të kontratave, mosvënia në funksionim e të cilëve sipas kontratave të lidhura ka dhënë impakt negativ në të ardhurat e buxhetit të shtetit. Konkretisht:

- Në vitin 2019 kanë hyrë në prodhim 7 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 20,252,238 KW/h nga këto 5 HECE me prodhim 18,077,627 KW/h kanë lidhur kontratë në vitin 2017;

- Në vitin 2020 kanë hyrë në prodhim 14 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 62,396,687 KW/h nga këto 9 HECE me prodhim 41,602,199 KW/h kanë lidhur kontratë në vitin 2017;

- Në vitin 2021 kanë hyrë në prodhim 9 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 53,249,127 KW/h nga këto 7 HECE me prodhim 34,489,381 KW/h kanë lidhur kontratë në vitin 2017.

Për dosjet e monitorimit të HEC-eve të përzgjedhura për auditim, nga ana e AKBN janë konstatuar penalitete të llogaritura dhe të pa mbajtura nga MIE në vlerën 3,525 mijë lekë.

Nga sa më sipër, rezulton se MIE nuk ka marrë masat për rregullimin e konstatimeve nga monitorimi i zbatimit të kontratave duke zgjidhur kontratat ose vendosjen e sanksione sipas parashikimeve në kontratat përkatëse.

- Nga auditimi në **MFE- Aparati** ka rezultuar se në të ardhurat e krijuara të vitit 2021 është regjistruar dhe kontabilizuar edhe llogaria 778/100 "Të ardhura-korrigjime nga viti i kaluar", në vlerë 133,981.6 mijë lekë, e cila në fakt është një "hua" e dhënë nga Ministria e Financës për Fondin Kombëtar në vitet e mëparshme (IPA2012, IPA2013), vlerë e cila duhet të ishte kthyer brenda vitit kur është bërë disbursimi i shumës por është kthyer në vitin 2021, duke shkelur kështu edhe Udhëzimin e Ministrisë së Financave Nr.10, datë 09.03.2015 "Për përcaktimin e procedurave për menaxhimin nëpërmjet fondit kombëtar të bashkëfinancimit të buxhetit të shtetit për projektet IPA", pika III. 4 dhe Urdhrin Nr.74, datë 23.06.2016 të Ministrit të Financave. Si rezultat, janë mbivlerësuar të ardhurat e periudhës duke qenë se transaksioni i arkëtimit nga Fondi Kombëtar është kthim i një shume të dhënë hua që trajtohet si një shlyerje nga debitorët e vitit të kaluar. Janë përdorur fonde buxhetore për të financuar në periudhë afatshkurtër, ku shteti ka funksionuar si huadhënës për shlyerjen e faturave të projekteve me financim të huaj, të cilat duhet të shlyhen nga donatori i huaj.

- Nga auditimi i **Bankës së Shqipërisë**, rezulton se realizimi i të ardhurave për 8 mujorin 2021 është në nivelin e 72% të planit të kësaj periudhe.

Nga auditimi mbi veprimtarinë e BSH si agjent fiskal i qeverisë në kuadër të marrëveshjes për ofrimin e shërbimeve financiare u konstatua se, në korrespondencën mes BSH dhe MFE në lidhje me të ardhurat totale të raportuara nga bankat dhe shpenzimet totale të iniciuara nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka raste të mospërputhjes së këtyre zërave duke argumentuar diferencat në shpenzime totale me zëra të detajuar, të cilat janë rregulluar edhe në vijim. Gjithashtu, procesi i konfirmimit të të ardhurave dhe shpenzimeve totale zgjat deri në muajin e dytë pasardhës, pasi shkresat e MFE mbërrijnë në BSH afro 2 javë pas datës së shënuar në shkresë, megjithëse nga ana e BSH shkrese konfirmuese është brenda 3 ditëve sipas përcaktimit në marrëveshje. Në kuadër të procesit të konfirmimit sikurse është përcaktuar në marrëveshjen midis palëve, konfirmimi në muajin e dytë pasardhës nuk i shërben objektivit dhe në të njëjtën kohë është jo në përputhje me periodicitetin e parashikuar.

- Nga auditimi i ushtruar në **Autoritetin e Mbikëqyrjes së Lojërave të Fatit**, ka rezultuar se në dy raste nuk është aplikuar masa e gjobës në vlerat e përcaktuara nga ligji përkatës, duke shkaktuar dëm ekonomik për buxhetin e shtetit në vlerën 100 mijë lekë.

- Nga auditimet e kryera në **AKBN** për kostot hidrokarbure, rezulton se përfshihen shpenzime në vlera të konsiderueshme në kundërshtim me përcaktimet dhe kushtet e kontratës. Përfshirja e këtyre shpenzimeve ndikon padrejtësisht në uljen e faktorit R^7 dhe rrjedhimisht në mos llogaritje dhe mos derdhjen e saktë të tatimit të fitimit për llogari të buxhetit.

• Nga auditimi kanë rezultuar parregullsi të cilat kanë të bëjnë me mospërputhje të emrit të mineralit të vendosur në akt miratimin e lejes minerare të shfrytëzimit me emrin e mineralit në terren ku ushtrohet aktiviteti minerar i shfrytëzimit. Në leje minerare përcaktohet shfrytëzim i

⁷ - Sipas nenit 9 "Pjesa e Albetrolit dhe rikuperimi i kostove", të marrëveshjes hidrokarbure, faktori R llogaritet në çdo tremujor si, raport i të ardhurave të akumuluar në vite nga shitja e naftës së prodhuar me shpenzimet e akumuluar në vite që janë kryer për prodhimin e kësaj nafte. Po kështu, në nenin 10.2 "Rikuperimi i Kostove. Kostot e Parikuperueshme" të Licencë Marrëveshjes

gurëve gëlqerorë, ndërsa në terren përcaktohet gëlqerorë dekorativ. Nga shqyrtimi i dosjeve të subjekteve minerare rezulton problematike mënyra e pagesës së rentës minerare në të njëjtat vendburime për subjekte të ndryshme, ku është i njëjti mineral por mënyra e pagesës së rentës minerare është e ndryshme, duke ndikuar në aplikimin e përqindjes së rentës minerare për çdo kategori të mineralit. Si rrjedhojë, duke dhënë efekt negativ në të ardhurat e buxhetit të shtetit.

- Nga auditimi **Agjencia Rajonale Mjedisore Tiranë** kanë rezultuar të ardhura të munguara në vlerën 3,300 mijë lekë, konstatuar në 11 praktika inspektimesh, për të cilat nuk janë marrë masa administrative me gjobë për shkeljet e kryera në kushtet dhe lejet mjedisore.

- Në auditimin e performancës **“Menaxhimi i burimeve ujore”**, ushtruar në subjektet Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore (AMBU), Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, dhe Agjencia Kombëtare e Mjedisit, për periudhën 2018-2021, rezultoi se, AMBU nuk ka arritur të arkëtojë detyrimet e tarifave të përdorimit të ujit dhe shpenzimeve administrative për pajisjen me leje përdorim burimi ujor. Mos arkëtimi i detyrimeve nga AMBU ka sjellë të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit në shumën 188,282 mijë lekë, rreth 93% e të ardhurave totale të munguara i përket detyrimeve të trashëguara para vitit 2018.

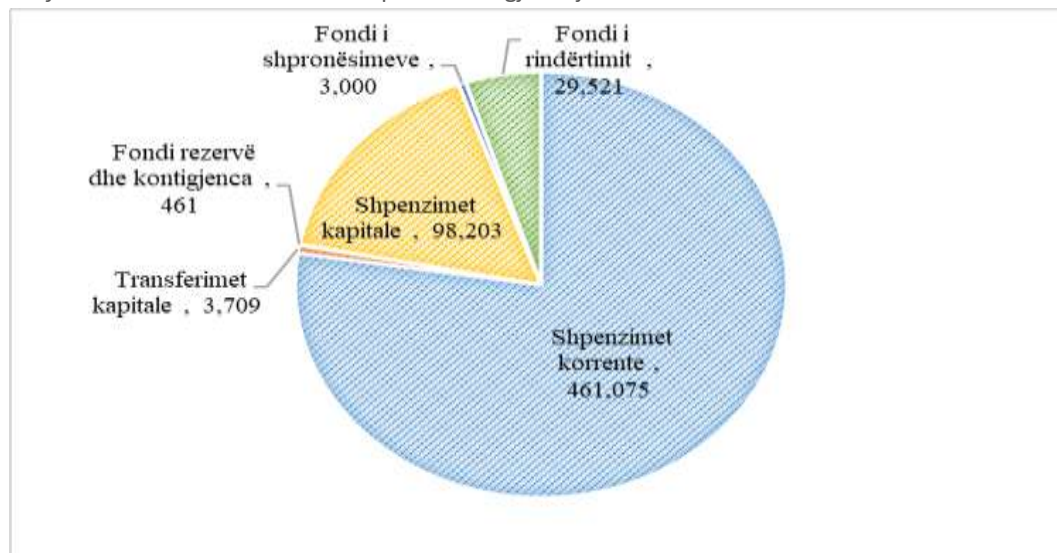
Krahas detyrimeve të mësipërme, nga auditimi kanë rezultuar mungesë të ardhurash në vlerën 89,591 mijë lekë të cilat janë pasojë e përdorimit të burimeve ujore pa lejet përkatëse.

2. PLANIFIKIMI DHE REALIZIMI I SHPENZIMEVE

Sipas treguesve fiskal të konsoliduar rezulton se shpenzimet gjithsej në ligjin e buxhetit 2021 janë përcaktuar 628,269 milion lekë, pa ndryshuar totalin me AN të mëvonshme dhe janë realizuar 595,968 milion lekë ose në masën 94.8%, me një mos realizim prej 32,301 milion lekë.

Në vitin 2021 janë realizuar 59,461 milion lekë më shumë se në vitin 2020 ose 11% më shumë.

Grafiku nr. 8 Struktura faktike e shpenzimeve gjithsej 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi në MFE lidhur me hartimin e kërkesave buxhetore shtesë të institucioneve gjatë fazës së planifikimit të buxhetit konstatohet se, kërkesat nuk janë të mirë argumentuara, mungon lidhja e objektivave dhe qëllimit të tyre me produktet konkrete të projekteve dhe programeve, mungon një analizë e detajuar përparësie, në kushtet e mundësive buxhetore të kufizuara, si dhe një evidencë e dokumentuar mbi analizën e kërkesave buxhetore shtesë bërë nga strukturat përkatëse të MFE, listimin e tyre sipas prioriteteve më emergjente dhe rekomandimet e përcjella prej tyre në strukturën përkatëse në Kryeministri për koordinimin e strategjive, si dhe korrespondenca me këtë strukturë.

Gjithashtu, referuar procedurës së përgatitjes së kërkesave buxhetore në sistem është konstatuar se edhe pse të gjitha njësitë e Qeverisjes Qendrore do të duhej të përgatisnin kërkesat buxhetore për PBA përmes sistemit AFMIS, ende institucionet buxhetore të grupit 63 "Institucione të sistemit të drejtësisë" dhe grupit 87 "Institucione të tjera qeveritare" e kanë të pamundur realizimin e kësaj procedure për shkak të formës së organizimit të tyre, për arsye se sistemi është i dizenuar për suportimin e punës së një grupi buxhetor me një nëpunës autorizues dhe zbatues për grup. Kërkesat buxhetore të këtyre institucioneve ngarkohen manualisht në sistem vetëm në fazën e tretë të PBA-së nga struktura përkatëse në Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit.

Plani i buxhetit të miratuar me Aktin Normativ nr. 34, 03.12.2021 krahasuar me atë të hedhur në SIFQ sipas treguesve fiskal ka diferenca në pothuajse tek të gjithë zërat e shpenzimeve, me një vlerë neto prej 13,999 milion lekë; ka një numër të lartë rialokimesh prej 20 533 rekordesh për 2 560 budget ID; rishikime të shumta të fondeve buxhetore të kryera përgjatë gjithë vitit, ku rezultojnë rreth 2 517 projekte të rishikuar, me një ndryshim neto të fondeve disponibël prej

65.1 miliard lekë, si dhe 348 regjistrime të rialokimeve me data kontabile, efektive më të hershme (retrospektive).

Gjithashtu, sipas të dhënave të rishikimeve buxhetore, është konstatuar se gjatë vitit 2021 janë kryer 377 rishikime pas datës 15 nëntor të vitit 2021, në mospërputhje me nenin 48 të LOB.

Duhet theksuar se, MFE dhe Banka e Shqipërisë kanë nevojë për rishikimin e marrëveshjes së bashkëpunimit të vitit 2015, lidhur me konfirmimin e gjendjes së Llogarisë së Unifikuar të Thesarit “Depozitë Qeverie”, mbi të ardhurat totale dhe shpenzimet totale, për t’i grupuar në mënyrë të detajuar për së paku në 7 grupe kryesore si: Të ardhura tatimore, Të ardhura jo tatimore, Shpenzime të përgjithshme, Shpenzime për interesa, Financim i brendshëm nëpërmjet emetimit, Financimi i jashtëm, Instrumentet. Në këtë mënyrë do të rritej shkalla e saktësisë dhe analizës sipas zërave analitikë të treguesve fiskal.

Në MFE, është konstatuar humbje nga kursi i këmbimit, që vjen për shkak të paracaktimit të ushtrimit të instrumentit SWAP, pa identifikuar nevojën reale për konvertim për pagesat përkatëse të muajit në Euro, duke kryer konvertim të panevojshëm të fondeve, pasi në datën e maturimit nuk ka qenë i mjaftueshëm likuiditeti në lekë për plotësimin e llogarisë në Euro sipas urdhrit të vetë DPTH. Konstatohet mungesa e një analize të kujdesshme për sa i përket përfitimeve në përdorimin e instrumenteve financiare SWAP dhe Outright, krahasuar me kostot e tyre, si dhe mungesa e një metodologjie për menaxhimin e flukseve të parasë dhe pozicionit valutor me instrumente efektive, duke përfshirë dhe mungesë të detajimit të çmimit të aplikuar në maturim të kontratës SWAP.

Sipas Raporti të zbatimit të buxhetit të vitit 2021 të MFE, shpenzimet e përgjithshme publike kanë arritur në vlerën 595,969 milion lekë, nga 628,269 milion lekë të planifikuara sipas Aktit Normativ nr.34 datë 03.12.2021 me një realizim në masën 94.9 % të planit vjetor. Theksojmë se krahasuar me ligjin e buxhetit të vitit 2021 shpenzimet ishin planifikuar 592,801 milion lekë dhe gjatë vitit me ndryshimet e bëra janë rritur me 35,648 milion lekë. Krahasuar me vitin 2020, shpenzimet rezultojnë më të larta për 595 milion lekë më shumë.

Shpenzimet sipas natyrës ekonomike janë të strukturuar në shpenzime korrente dhe shpenzime kapitale.

2.1. Shpenzimet korrente

Sipas treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar dhe auditimit në MFE, **shpenzimet korrente** për vitin 2021 në buxhetin fillestar kanë qenë në shumën 467,769 milion lekë dhe me AN nr.34, datë 03.12.2021 plani i ndryshuar përfundimtar ka arritur në vlerën prej 473,047 milion lekë.

Konstatohet se shpenzimet korrente për vitin 2021 janë realizuar 461,075 milion lekë ose 97.5% të planit vjetor të ndryshuar, me një mosrealizim prej 11,972 milion lekë, më i ndjeshëm në buxhetin vendor, shpenzimet për interesat, shpenzimet operative etj.

Krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, shpenzimet korrente rezultojnë më të larta për rreth 39,700 milion lekë më shumë, ose 9.4% më shumë.

Shpenzimet korrente përbëjnë 77.4% të shpenzimeve gjithsej të vitit 2021, si dhe janë në nivelin e rreth 26% të PBB-së, duke rezultuar pothuajse në të njëjtin nivel me vitin 2020.

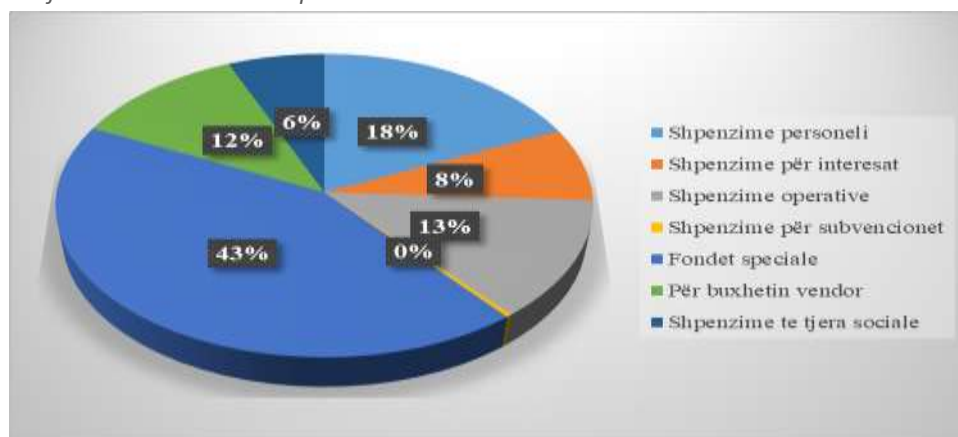
Tabela nr. 19 Struktura e shpenzimeve korrente

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani fillestar	Plani i ndryshuar	Realizimi	% me planin e ndryshuar	Diferencat me planin e ndryshuar
1	Shpenzime personeli	91,834	89,913	83,268	92.6 %	- 6,645
2	Shpenzime për interesat	43,800	40,799	35,822	87.8 %	- 4,977
3	Shpenzime operative	49,888	55,794	59,365	106.4 %	3,571
4	Shpenzime për subvencionet	1,550	1,600	1,422	88.9 %	-178
5	Fondet speciale	195,171	198,001	199,457	100.7 %	1,456
6	Për buxhetin vendor	56,826	57,940	52,593	90.8%	- 5,347
7	Shpenzime te tjera sociale	28,700	29,000	29,149	100.5 %	149
Gjithsej		467,769	473,047	461,075	97.5 %	-11,972

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Grafiku nr. 9 Struktura e shpenzimeve korrente 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

a) Shpenzimet e personelit për vitin 2021, përfaqësuan 18.1% të totalit të shpenzimeve korrente dhe janë realizuar në vlerën prej 83,268 milion lekë, 98.3% të planit vjetor të ndryshuar.

Krahasuar me vitin 2020, shpenzimet për personelin janë rritur 8.3% ose rreth 6,373 milion lekë më shumë.

Shpenzimet e planifikuara për personelin përbëhen nga Paga, Kontributi për Sigurime Shoqërore, Fondi i veçantë i pagave, Politika të reja pagash dhe Arsimi i lartë nga të ardhurat e veta.

Tabela nr. 20 Realizimi i shpenzimeve për personelin 2021

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani vjetor	Plani me ndryshime AN	Realizimi	%	Diferenca fakt-realizim
I.	Shpenzime personeli	91,834	89,913	83,268	92.6	-6,645
a	Paga	71,085	69,932	71,179	101.8	1,247
b	Kontributi për Sigurime Shoqërore	11,699	11,531	11,402	98.9	- 129
c	Fondi i veçantë i pagave	250	250		0	- 250
d	Politika të reja pagash	8,000	7,500		0	- 7,500
e	Arsimi i lartë nga të ardhurat e veta	800	700	686	98	- 14

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga tabela e mësipërme konstatohet se megjithëse janë planifikuar shpenzime për fondin e veçantë të pagave dhe politika të reja pagash, duke u ulur ndjeshëm nga 8,250 milion lekë në 7,750 milion lekë, nuk ka fonde të shpenzuara për këto dy zëra.

Shpenzimet për paga dhe për kontributin e sigurimeve shoqërore janë realizuar përkatësisht 101.8% dhe 98.9% në krahasim me planin përfundimtar të ndryshuar.

Shpenzimet për arsimin e lartë nga të ardhurat e veta janë realizuar 686 milion lekë nga 700 milion lekë të planifikuar, ose në masën 98%.

b) Shpenzimet për interesa për vitin 2021 kanë arritur në vlerën 35,822 milion lekë, 87.8% të planit vjetor të ndryshuar duke përfaqësuar 7.8% të shpenzimeve korrente.

Shpenzimet për interesa të brendshme janë realizuar 23,470 milion lekë nga 23,600 milion lekë, ose 99%, dhe shpenzimet për interesa të huaja janë realizuar 12,352 milion nga 12,700 milion lekë, ose në masën 97%, ndërsa nuk janë realizuar shpenzime për kontigjencën të planifikuar në vlerën prej 4,500 milion lekë, duke ndikuar ndjeshëm mos realizimin e këtyre grup shpenzimesh.

Krahasuar me vitin 2020, ky zë ka rezultuar 4.2% më i lartë ose rreth 1,400 milion lekë më shumë.

c) Shpenzimet operative & mirëmbajtje për vitin 2021, janë realizuar në masën 59,365 milion lekë ose 106.4% të planit vjetor me ndryshime. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, ky zë ka rezultuar 21.4% më i lartë, ose 10,459 milion lekë më shumë.

d) Shpenzimet për subvencione, në fund të vitit 2021 arritën nivelin 1,422 milion lekë, me një realizim në masën 88.9% të planit vjetor përfundimtar. Kundrejt vitit 2020 shpenzimet për subvencione rezultojnë 3.8% më të ulëta ose 56 milion lekë më pak.

d) Shpenzimet për Fondet Speciale, për vitin 2021, janë realizuar 199,457 milion lekë nga 198,001 milion lekë të planifikuar ose realizuar në masën prej 100.7% të planit vjetor përfundimtar me ndryshime. Duhet theksuar se shpenzimet për fonde speciale zënë peshën më të madhe në shpenzimet korrente me 43.3%. Krahasuar me vitin 2020, shpenzimet për fondet speciale janë rritur me 20,093 milion lekë ose në masën 11.2% më shumë. Referuar zërave përbërës të shpenzimeve për fonde speciale konstatohet se:

- Shpenzimet për sigurimet shoqërore janë realizuar në masën 148,030 milion lekë, ose në masën 99.2% të planit vjetor me ndryshime, shpërndarje rezervash;
- Shpenzimet për sigurime shëndetësore janë realizuar në vlerën 49,130 milion lekë, ose 97.7% e planit vjetor me ndryshime përfundimtar;
- Shpenzimet për kompensimin e pronarëve janë realizuar në vlerën 2,2297 milion lekë, duke rezultuar 85.1% të planit vjetor të ndryshuar, shpërndarje rezervash.

e) Shpenzimet të tjera sociale (për papunësinë, për ndihmën ekonomike dhe pagesën e paaftësisë, për kompensimin e ish-të përndjekurve politikë, dhe për bonusin e lindjeve) për vitin 2021 janë realizuar në masën 29,149 milion lekë kundrejt 29,000 milion lekë të planit përfundimtar, ose në masën 101%. Krahasuar me vitin e kaluar, në total shpenzimet e tjera sociale janë rritur me 446 milion lekë.

Në shpenzimet e tjera sociale, shpenzimet për ndihme ekonomike zënë pjesën më të konsiderueshme prej 82%, dhe ka mosrealizimin prej rreth 1,019 milion lekë.

Theksojmë, se treguesit e marrë në konsideratë në analizën e mësipërme janë në referencë të Aktit Normativ nr.34, datë 03.12.2021 në shifrat buxhetore përfundimtare. Megjithatë, MFE i referohet planit me ndryshime me shpërndarje rezervash, pas miratimit dhe hyrjes në fuqi të aktit normativ të mësipërm.

2.1.1 Shpenzimet për fondet speciale

Sipas treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar, shpenzimet për fondet speciale përbëhen nga shpenzimet për sigurime shoqërore politika të reja pensionesh, për sigurime shëndetësore, si dhe shpenzimet për kompensimin e pronarëve.

Sipas Raportit të MFE shpenzimet për fonde speciale janë realizuar 199,457 milion lekë nga 198,001 milion lekë, ose 101% me 1,456 milion lekë më shumë, sipas ligjit fillestar të buxhetit. Referuar planit buxhetor me shpërndarje rezervash në vlerën prej 202,132 milion lekë, shpenzimet për fondet speciale janë realizuar 99%, ose me një mosrealizim prej 2,675 milion lekë.

Shpenzimet për fonde speciale zënë 33.5% të shpenzimeve gjithsej të kryera në vitin 2021.

Tabela nr. 21 Realizimi i shpenzimeve për fondet speciale sipas strukturës

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani dhjetor 2021	Plani me shpërndarje rezervash	Realizimi	Realizimi (në %)	Diferenca + dhe -
1	Shpenzime për fondet speciale	198,001	202,132	199,457	99 %	- 2,675
a	Sigurime shoqërore	146,765	149,165	148,030	99 %	- 1,135
b	Politika të reja pensionesh	2,400	0	0	0	- 2,400
c	Sigurime shëndetësore	46,136	50,267	49,130	98 %	- 1,137
d	Për kompensim pronarësh	2,700	2,700	2,297	85 %	- 403

Burimi: Të dhëna të MFE, përpunuar nga KLSH

Rezultojnë se nuk janë realizuar shpenzimet për politika të reja pensionesh të planifikuara në vlerën 2,400 milion lekë; nuk janë realizuar pothuajse në të njëjtën masë prej 1,135 milion lekë shpenzimet për sigurime shoqërore dhe shpenzimet për sigurime shëndetësore; si dhe shpenzimet për kompensimin e pronarëve në vlerën prej 403 milion lekë.

Grafiku nr. 10 Realizimi i shpenzimeve për fonde speciale sipas strukturës

Burimi: Të dhëna të MFE, përpunuar nga KLSH

i. Shpenzimet për sigurime shoqërore. Sipas ligjit fillestar të buxhetit, shpenzimet për sigurimet shoqërore kanë qenë planifikuar 144,665 milion lekë dhe 149,165 milion lekë me AN nr.34, datë 03.12.2021, nga të cilat 141,633 milion lekë i përkasin sigurimit të detyrueshëm, programeve kompensuese dhe trajtimeve të veçanta dhe 7,532 milion lekë sigurimit suplementar.

Shpenzimet e sigurimeve shoqërore dhe struktura e tyre ka pësuar dy ndryshime me AN, pas ligjit buxhetit fillestar. Kështu, në AN nr.18, datë 14.04.2021 janë ulur transfertat nga buxheti

për indeksimin e pensioneve me vlerën prej 800 milion lekë, për shkak të rritjes me të njëjtën vlerë të kontributeve, ndërsa me AN nr.34, datë 03.12.2021 janë rritur shpenzimet me 4,500 milion lekë, si rezultat i rritjes së kontributeve dhe përfshirjes në shpenzime si transfertë nga buxheti për bonusin e pensionistëve në vlerën prej 3,500 milion lekë.

Tabela nr. 22 Planifikimi dhe realizimi i shpenzimeve sipas programeve të ISSH

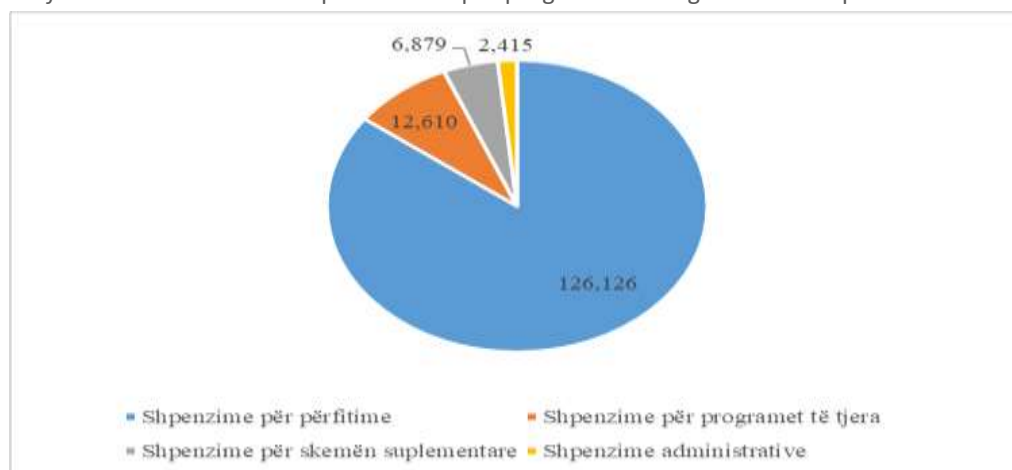
Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani i ndryshuar sipas AN nr.34	Realizimi	Diferenca
I	Totali i shpenzimeve për sigurime shoqërore	149,165	148,030	- 1,135
1	Shpenzime për përfitime	126,048	126,126	78
2	Shpenzime për programet të tjera	13,025	12,610	- 415
3	Shpenzime për skemën suplementare	7,532	6,879	- 653
4	Shpenzime administrative	2,560	2,415	- 145

Burimi: Të dhëna të ISSH të përpunuara nga KLSH

Sipas treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar dhe nga auditimi në Institutin e Sigurimeve Shoqërore (ISSH), rezulton se shpenzimet gjithsej janë realizuar në vlerën 148,030 milion lekë nga 149,165 milion lekë, ose në masën 99.2% kundrejt planit buxhetor të ndryshuar, me një mosrealizim gjithsej prej 1,135 mijë lekë. Mosrealizimi më i ndjeshëm është në shpenzimet për skemën suplementare (pothuajse -10 %), në shpenzimet për programet e tjera dhe ato administrative, ndërkohë që janë tejkaluar për 78 milion shpenzimet për përfitime, gjë që shfaq mangësi në saktësinë e planifikimit buxhetor në tërësi dhe nga ana strukturore të programeve në veçanti. Sipas ISSH, shpenzimet për programe të veçanta nuk janë realizuar, pasi të gjitha pensionet e reja që lidhen me ligjin 104/2014 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, kompensimi i të ardhurave është bashkuar me pensionin, dhe ato për skemën suplementare nuk janë realizuar, kryesisht për arsye të mos tërheqjes në afate, ndërsa shpenzimet administrative nga kujdesi në respektimin e treguesve të programuar.

Grafiku nr. 11 Struktura e shpenzimeve sipas programeve të sigurimeve shoqërore

Burimi: Të dhëna të ISSH të përpunuara nga KLSH

Krahasuar me vitin 2020, rezulton se janë shpenzuar më shumë për sigurimet shoqërore 13,879 milion lekë, ose një rritje në masën 10.3%, pothuajse plotësisht kjo shtesë në shpenzimet për përfitime.

Shpenzimet për sigurime zënë 8.4% të PBB, me një rritje prej 0.1 pikë përqindje krahasuar me vitin 2020.

Financimi buxhetor (diferenca shpenzime gjithsej – të ardhurat kontributive) në vitin 2021 ka qenë 53,227 milion lekë, me një rritje prej 2,496 milion lekë krahasuar me një vit më parë. Mbajtja e një trendi rritës të shpenzimeve gjithsej për sigurimet shoqërore dhe luhatjet në mbledhjen e kontributeve, kushtëzojnë nivelin gjithsej të financimit të kësaj skeme, që përgjithësisht ka prirje të rritet çdo vit, dhe që pas vitit 2014 është rritur me 34%.

Referuar auditimit të kryer në ISSH rezulton se, raporti kontribuues/ përfitues, një nga treguesit kryesor të funksionimit të qëndrueshëm të skemës dhe të uljes së financimit buxhetor, në vitin 2021 është 1.42, ose 0.05 pikë më mirë se në vitin 2020, ajo e nivelit të vitit 2014, duke evidentuar zhvillim kritik të shkallës së varësisë së sistemit. Kjo shkallë e lartë varësie e pamjaftueshme për mbulimin e parametrave financiar të sistemit është kompensuar me rritjen e subvencioneve buxhetore dhe gjithashtu nga masa pensionesh të kufizuara në mënyrë administrative, nëpërmjet taveve, të cilat kanë dëmtuar lidhjen organike midis kontributit dhe përfitimit, si dhe kanë stimuluar shmangiet nga pagesat për së paku të gjithë ata që kanë pasur rroga mbi nivelin e pagës mesatare.

Gjithashtu, konstatohet se, pensioni mesatar ka një raport të ulët kundrejt pagës mesatare.

Deficiti fiskal i skemës së sigurimeve shoqërore, i konsideruar diferenca midis shpenzimeve dhe të ardhurave nga kontributet (përfshirë kontributet dhe financimet me destinacion nga buxheti i shtetit), në vitin 2021 ka qenë 37,725 milion lekë, një deficit me rritje vazhdueshëm nga viti në vit, duke u rritur në vlerë absolute në shumën prej 900 milion lekë kundrejt vitit 2020, megjithëse ka një përmirësim prej 0.14 pikë përqindje. Si rezultat i shpenzimeve të mësipërme, niveli i subvencionit faktik ka qenë në fakt më i ulët se ai i llogaritur për 2,994 milion lekë: Duhet theksuar se subvencionimi i skemës së sigurimeve shoqërore në vendin tonë nga buxheti i shtetit vazhdon të mbetet akoma i lartë, pasi ato përfaqësojnë 25.5% të shpenzimeve gjithsej për sigurimet shoqërore.

Deficiti fiskal për skemën e fshatit në vitin 2021 rezultoi 9,043 milion lekë, në ulje në krahasim me vitin 2020, por përsëri mbetet mjaft deficitare dhe dikton nevojën për reformim dhe rregullime të mëtejshme.

Deficiti i degës së pensioneve të qytetit është konstatuar në nivelin e 21,840 milion lekë, me një rritje prej 2,650 milion lekë nga vitit 2020.

Duhet sjellë në vëmendje, se deficiti i përgjithshëm do të ishte më i ulët, pasi në vitin 2021 pagesa për përfitime për llogari të periudhave të mëparshme është rritur me rreth 1,943,236 mijë lekë.

Në fund të vitit 2021 ishin gjithsej 673 542 përfitues të pensioneve të të gjitha llojeve (pleqërie, invaliditeti dhe familjarë), nga të cilët 84% në zonat urbane dhe pjesa tjetër në ato rurale, me një rritje prej 7 975 pensionistë krahasuar me vitin 2020, ose në masën 1.1% më shumë.

Nga auditimi i marrëdhënieve ndër-institucionale midis ISSH dhe DPT, janë konstatuar problematika dhe mangësi në sistemin e transferimit të listë-pagesave, pasi krahas listë-pagesave që mungojnë, nga ato të dërguara evidentohen raste të vendosjes gabim të Numrit Personal të Identifikimit (NID); ende nuk shfaqen në sistem listë-pagesat e periudhave të personave gjyqfitues, dhe muaj të veçantë për subjekte dhe individë të ndryshëm të cilat ndërkohë shfaqen në sistemin tatimor; nuk shfaqen në sistemi kur subjektet kryejnë pagesa

pjesore, datën e korigjimeve të deklaratës tatimore, listë-pagesat ESIG-25, etj., gjë që krijon probleme të mundshme lidhur me kushtet e përfitimeve afatshkurtra dhe afatgjata, etj.

Në lidhje me bazën e të dhënave të subjekteve për periudhën 2005-2012, për subjektet e mbyllura para vitit 2010, nuk është përcjellë asnjë e dhënë nga ana e organeve tatimore. Po kështu dhe për subjekte të cilat kanë bërë pagesë me vonesë (jashtë afateve ligjore) apo për subjekte që janë me grafik të shlyerjes së debisë, për periudhën tatimore të mësipërme, nuk është përcjellë përditësimi i të dhënave përkatëse, ndërsa personat paraqiten në sigurimet shoqërore me urdhër pagesat dhe vërtetimin sipas periudhave përkatëse (kryesisht periudhat tatimore 2013- 2014).

Nga ana e DPT, deri më datë 22.01.2022, janë dërguar në ISSH gjithsej 10 953 766 listë-pagesa të formatit elektronik, që i përkasin periudhës kohore 2012 – 2021.

Njësia e Inspektimit të Përfitimeve në ISSH ka evidentuar se për vitin 2021 janë 5.6% e dosjeve të inspektuara me problematika të ndryshme të cilat konsiderohen të pa certifikuar nga ku, 424 dosje me efekt debitor në shumën 17.8 milion lekë dhe 556 dosje me efekt kreditor në shumën 17 milion lekë, si rezultat i mangësive të konstatuara nga dokumentacioni i verifikuar në dosjet e përfituesve, të cilat vijnë prej llogaritjeve të gabuara të punonjësve në Degët e Përfitimeve.

Nga auditimi i kryer në ISSH, rezulton se mungon strategjia për zhvillimin e sistemit të sigurimeve shoqërore në periudhë afat-mesme dhe afat-gjatë; legjislacioni përkatës është shoqëruar me ndryshime të shumta (deri më tani 22 herë) pa arritur reformimin e sistemit dhe zgjidhjen e problematikave të tij: financimi buxhetor ka ardhur duke u rritur nga viti në vit; ka një rritje të ngadaltë dhe të ulët të numrit të kontribuuesve, duke e mbajtur shkallën e vartësisë së sistemit në nivele të ulëta 1 kontribuues për 1.42 përfitues.

ii. Shpenzimet për sigurime shëndetësore

Sipas ligjit fillestar të buxhetit, shpenzimet gjithsej për sigurimin shëndetësor për vitin 2021 kanë qenë 47,506 milion lekë, si dhe tavani i fondit për rimbursimin e medikamenteve në vlerën prej 11,700 milion lekësh, përfshirë detyrimet e prapambetura, nga i cili 1,200 milion lekë planifikuar të përdoren për rimbursimin e medikamenteve për kurimin e COVID-19. Këto shpenzime kanë pasur burim financimi, kontributet e sigurimit shëndetësor në vlerën 14,084 milion lekë dhe transferime nga buxheti i shtetit 33,422 milion lekë.

Me AN nr.26, datë 22.06.2021, shpenzimet shëndetësore të planifikuara gjithsej kanë ndryshuar në vlerën prej 46,136 milion lekë (-1,370 milion lekë), duke mbajtur të pandryshuar vlerën e kontributeve dhe duke ulur transferime nga buxheti i shtetit në vlerën 32,052 milion lekë.

Me AN nr.34, datë 03.12.2021, shpenzimet shëndetësore të planifikuara gjithsej nuk kanë ndryshuar (46,136 milion lekë), duke ristrukturuar burimin e financimit në rritje të kontributeve dhe zvogëlim të transferimeve nga buxheti me 1,000 milion lekë, respektivisht në vlerat 15,084 milion lekë dhe 31,052 milion lekë.

Ndryshimet në vlerë gjithsej të shpenzimeve për sigurimin shëndetësor, dhe të strukturës së burimeve të financimit midis kontributeve dhe transfertave nga buxheti brenda periudhave vjetore, tregojnë për mungesë saktësie në planifikimin e shpenzimeve.

Nga auditimi në Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH) është

konstatuar se gjatë vitit 2021 kanë ndodhur ndryshime të buxhetit të miratuar me akte normative dhe ndryshime të VKM për shërbimin spitalor të cilat kanë sjellë edhe ndryshimin e pasqyruar në Vendimet e Këshillit Administrativ (VKA):

- Me VKA nr. 6, datë 24.02.2021 në të njëjtën datë me miratimin e buxhetit është miratuar financim shtesë në spitale publike që ofrojnë paketat e shërbimeve shëndetësore në shumën 1,153 milion lekë në total, nga 1,393,200 mijë lekë të propozuara. Pra, nga ana e Këshillit Administrativ është shpërndarë më pak buxhet për paketat në spitale publike se propozimi nga ana e drejtorive përkatëse;

- Me VKA nr. 7 datë 24.02.2021 janë shpërndarë fonde për shërbimet spitalore nga buxheti i çelur për përballimin e efekteve të rritjes së pagave për vitin 2021 në artikujt 600 dhe 601 në shumën totale prej 1,767 milion lekë. Pjesa tjetër prej diferencës nga buxheti total prej 1,981 milion lekë shtuar për shërbimin spitalor ka qëndruar në rezervë për t'u çelur gjatë vitit;

- Me VKM nr. 175 datë 17.03.2021 është alokuar fondi shtesë për menaxhimin dhe funksionimin e spitalit rajonal Memorial Fier në shumën 300 milion lekë me burim financimi fondin rezervë të Këshillit të Ministrave;

- Me VKM nr. 229 datë 14.04.2021 është kryer rishpërndarje fondesh ndërmjet programeve buxhetore duke pakësuar programin buxhetor "Shërbimet e kujdesit parësor", në kategorinë shpenzime korrente, në shumën 140 milion lekë.

- Me VKM nr. 300 datë 19.05.2021 është ndryshuar shtojca e financimit të shërbimit spitalor duke shpërndarë një pjesë të buxhetit të miratuar për PPP-të e laboratorëve në spitale publike gjithsej 553,661 milion lekë dhe duke lënë në rezervë ende shumën prej 726,783 milion lekë.

Ndryshimet e ndodhura në buxhet me VKM gjatë kësaj periudhe janë përditësuar me VKA nr. 11 datë 21.05.2021.

- Me Aktin Normativ nr.26 datë 22.06.2021 është ulur fondi për rimbursimin e barnave të Covid-19 me 1,000 milion lekë dhe është ulur në të njëjtën kohë financimi për kujdesin parësor me 370 milion lekë, në total me një efekt prej 1,370 milion lekë reflektuar në uljen e kontributit të buxhetit të shtetit për parësorin.

- Me VKA nr. 15 datë 27.07.2021 është shpërndarë rezerva e krijuar për PPP-të e laboratorëve drejt spitaleve publike në shumën 445,979 milion lekë. Konstatohet se jo vetëm janë shpërndarë fonde nga rezerva, por është kryer edhe rishpërndarje duke pakësuar buxhetin për disa spitale e duke shtuar për disa të tjerë për shërbimin e laboratorëve, duke reflektuar mangësi në procesin e planifikimit nga ana e FSDKSH-së, duke përgatitur analizën lidhur me buxhetin e propozuar që nevojitet për disa nga spitalet referues deri në fund të vitit 2021 në shumën 564.6 milion lekë si vlerë për tu shtuar, ndërkohë që nuk ka asnjë propozim në lidhje me uljen e vlerës së buxhetit në spitalet në të cilën është referuar ulje.

- Me VKA nr. 16 datë 27.07.2021 "Për shpërndarje nga rezerva e buxhetit të shërbimit spitalor për vitin 2021" Këshilli Administrativ ka vendosur të shpërndarje fonde nga rezerva e buxhetit të shërbimit spitalor në total në shumën 477.4 milion lekë. Nga auditimi konstatohet se sipas ndryshimeve në tabelën respektive të buxhetit të spitaleve, nuk është kryer vetëm shpërndarje nga rezerva, por edhe janë kryer rishpërndarje duke ulur buxhetin e spitaleve, pra të cilat kanë financuar jo nëpërmjet rezervës;

- Me VKM nr. 563 datë 29.09.2021 është ndryshuar shtojca bashkëngjitur për financimin e spitaleve publike dhe shërbimeve të tjera. Në tabelën e ndryshimit të buxhetit të miratuar kjo është reflektuar si shtesë në rezervën e buxhetit të spitaleve nga rezerva e pa detajuar vjetore në shumën 506 milion lekë, të cilat janë shpërndarë në të njëjtën ditë me këtë VKM;
- Me VKA nr. 20 datë 08.11.2021 është vendosur rishpërndarje buxheti dhe shpërndarje nga rezerva e buxhetit të shërbimit spitalor në shumën 378 milion lekë për spitale të ndryshme publike për të financuar kërkesat shtesë të spitaleve për shpërblimet e stafit mjekësor të angazhuar me përballimin e COVID-19 dhe një pjesë të nevojave për mallra e shërbimeve (kërkesa paraqitur prej 900 milion lekë);
- Me VKA nr. 21 datë 08.11.2021 është vendosur ndryshimi i VKM për financimin e shërbimeve spitalore, referuar situatës 9-mujore e cila rezulton me kursime në kontratën koncesionare të dializës, të sterilizimit, të laboratorëve dhe në bonusin e mjekëve specialistë në shumën gjithsej 327 milion lekë të cilat mund të shkojnë për plotësimin e nevojave të spitaleve për mallra e shërbime. Këto ndryshime janë reflektuar më pas me VKM nr. 702 datë 18.11.2021 e cila ka ndryshuar shtojcën e buxhetit të miratuar për shërbimin spitalor dhe ka shtuar fondet për spitalet në shumën 327.6 milion lekë;
- Me VKA nr. 22 datë 08.11.2021 është ndryshuar buxheti fillestar i FSDKSH (miratuar me VKA nr. 4 datë 08.11.2021, efektet që ka prodhuar janë ulja e buxhetit të destinuar për investime me 13 milion lekë dhe përdorimi i kësaj shume për financim shtesë të Spitalit Rajonal Durrës për plotësimin e kërkesave të tij për mallra e shërbime;
- Me Aktin Normativ nr. 34 datë 03.12.2021 është ulur kontributi i buxhetit të shtetit për financimin e parësorit me 1,000 milion lekë dhe në të njëjtën kohë është rritur me të njëjtën shume financimi nga kontributet e sigurimit të detyrueshëm shëndetësor. (Kjo ka shkaktuar kthim të një pjese të transfertës së realizuar tashmë nëpërmjet transferimit të mjeteve monetare nëpërmjet llogarive të FSDKSH);
- Me VKA nr. 25 datë 07.12.2021 janë shpërndarë nga rezerva e buxhetit të shërbimit spitalor në shumën 30 milion lekë për shpërblime për punonjësit në vijën e parë të luftës ndaj pandemisë kryesisht për muajt maj deri në tetor 2021 sipas urdhrave të MSHMS lidhur me këto shpërblime;
- Me VKA nr. 28 datë 30.12.2021, në vijim të VKM nr. 867 është ulur financimi për qendrat shëndetësore në shumën 28 milion lekë, duke rritur financimin nga kontributet për spitalin Memorial Fier. Sipas relacionit shoqërues të vendimit konstatohet se rritja e financimit për spitalin Memorial Fier është kryer si pasojë e VKM nr. 867 datë 29.12.2021, e cila ka ndryshuar VKM nr.175 datë 17.03.2021 ku është përcaktuar financimi shtesë i këtij spitali me 28.4 milion lekë nga buxheti i fondit;

Nga auditimi konstatohet se ndryshimet më të mëdha të buxhetit të FSDKSH kanë ndodhur në buxhetin e shërbimeve të kujdesit spitalor, ndikuar kryesisht nga kërkesat e spitaleve duke ndryshuar me 8 VKA gjatë vitit buxhetin, pa efektet e VKM dhe Akteve Normative duke e bërë procesin formal, të pasaktë dhe me pasojë në ecurinë e funksionimit të qendrave shëndetësore.

Nga auditimi në FSDKSH treguesit e shpenzimeve, të planifikuar dhe të realizuar sipas programeve janë si më poshtë.

Tabela nr. 23 Plani dhe realizimi i shpenzimeve shëndetësore sipas zërave buxhetor

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani progresiv sipas FSDKSH	Realizimi	Diferenca + dhe -
1.	Shpenzime shëndetësore gjithsej	50,006	49,130	- 876
a	Shpenzime administrative	975	859	- 116
b	Financime për kujdesin parësor	10,035	9,750	- 285
c	Për rimbursimin e barnave	10,714	10,624	- 90
d	Për investime	36	26	- 10
e	Për shërbimin spitalor	28,246	27,871	- 375

Burimi: Të dhëna të FSDKSH të përpunuar nga KLSH

Duhet theksuar se plani progresiv i shpenzimeve sipas FSDKSH është 50,006 milion lekë dhe sipas MFE plani fillestar ka qenë 46,136 milion lekë dhe me shpërndarje rezervash i shpenzimeve për këtë institucion ka arritur në 50,267 milion lekë ose 261 milion lekë më shumë nga plani progresiv i FSDKSH, si rezultat i rishpërndarjeve që bënë MFE pas daljes së aktit të fundit normativ për ndryshimin e buxhetit.

Sipas FSDKSH dhe treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar shpenzimet për sigurimet shëndetësore gjithsej për vitin 2021 janë realizuar në vlerën 49,130 milion lekë, dhe sipas të dhënave të FSDKSH shpenzimet janë realizuar 98.2% me një mos realizim prej 876 milion lekë, duke evidentuar se janë shpenzuar 5,853 milion lekë më shumë se një vit më parë.

Për vitin 2021, financimi skemës gjithsej ka qenë në vlerën 49,616 milion lekë, ose 98.8% e planit përfundimtar me një mosrealizim në vlerën 610 milion lekë dhe krahasuar me një vit më parë të hyrat janë realizuar më shumë për vlerën 5,757 milion lekë. Mos realizimi është në pjesën e kontributeve dhe të tjera, si dhe në transfertat e buxhetit të shtetit përkatësisht 381 milion lekë dhe 229 milion lekë.

Financimet nga transfertat e buxhetit të shtetit përbëjnë 70% të shpenzimeve faktike gjithsej për sigurimet shëndetësore, me një rritje prej 4,786 milion lekë më shumë se në vitin 2020, ose me rritje vjetore në masën 16%. Në këtë mënyrë financimi nga buxheti i shtetit i skemës së sigurimit shëndetësor vijon të mbetet në nivele mjaft të larta, për shkak të nivelit të ulët të kontributeve (kontribuesve), por edhe nga kërkesat e larta për shpenzime në këtë sektor.

Shpenzimet për sigurimet shëndetësore përbëjnë 7.8% të shpenzimeve gjithsej në shkallë vendi dhe 2.8% të PPB të vitit 2021.

Shpenzimet e realizuara sipas zërave buxhetor rezultojnë si më poshtë:

a. Shpenzimet administrative. Shpenzimet administrative janë realizuar në shumën 859 milion lekë nga 975 milion lekë të planifikuara ose 88%, të cilat kanë financuar aktivitetin e Drejtorive Rajonale të Fondit dhe Drejtorisë qendrore të FSDKSH për paga, sigurime dhe mallra e shërbime, të realizuara respektivisht 90%, 96 % dhe 82%.

b. Financimi për kujdesin parësor, i cili përfshin aktivitetin e qendrave shëndetësore edhe aktivitetin e kontratës koncesionare të kontrollit bazë mjekësor e cila është aktivizuar pjesërisht përgjatë fundit të vitit 2021, nuk është realizuar për 285 milion lekë.

Nga procedurat analitike ka rezultuar rritje e financimit për qendrat shëndetësore, kryesisht si pasojë e politikës së zbatuar për rritjen e pagave për personelin shëndetësor në kujdesin parësor.

Nga të dhënat në lidhje me financimin e kontratës së koncesionit të kontrollit bazë konstatohet realizimi në shumën 219 milion lekë, shërbim i cili ka filluar në vijim të urdhrat të MSHMS në datën 01.09.2021 dhe është shtrirë deri në fund të vitit 2021, duke paraqitur mbi realizim në krahasim me projeksionin për këtë vit. Konstatohet se, në vijim të ndryshimeve kontratës koncesionare, niveli i shërbimit të ofruar mbi projeksionin e kontratës në vitin aktual ka kontribuar në uljen e kostos së shërbimit, pasi këto raste i zbriten faturës së shërbimit mujor, e cila për periudhën 3 mujore të paguar në vitin 2021, ka efekte kursimi në 10,897 raste për shërbim të ofruar që përbën një vlerë prej 20 milion lekë.

c. Shpenzime për rimbursimin e barnave e pajisjeve mjekësore. Nga auditimi konstatohet se nuk janë respektuar kufijtë e rimbursimit të përcaktuara në ligjin e ndryshuar të buxhetit të vitit 2021 për vlerën prej 10,700 milion lekë, përfshirë detyrimet e prapambetura, nga i cili, 200 milion lekë përdoret për rimbursimin e medikamenteve për kurimin e COVID-19". Të dhënat mbi rimbursimin e pranuar nga Drejtoria e Rimbursimit dhe Drejtoria e Informacionit dhe Analizës Statistike raportojnë mbi një vlerë rimbursimi të pranuar prej 11,061 milion lekë përkundrejt planit të përditësuar prej 10,694 milion lekë. Pra rezulton tejkalim i planit të rimbursimit me 367 milion lekë krahasuar me planin e miratuar të ndryshuar.

Nga auditimi konstatohet se kanë mbetur pa paguar detyrimet në lidhje me rimbursimin e pranuar për muajt Nëntor në total prej 430 milion lekë dhe Dhjetor në total prej 597 milion lekë.

d. Investimet, në FSDKSH rezultojnë me realizim në total për shumën 26.5 milion lekë, përkundrejt planit të ndryshuar prej 37 milion lekë, kryer në pjesën më të madhe nga Drejtoria e Përgjithshme dhe pjesa e tjetër nga drejtoritë rajonale të fondit. 73% e investimeve ka shkuar për pajisje zyre e informatike dhe pjesa e tjetër *për zbatimin e kontratave të viteve të kaluara.*

e. Financime për shërbimin spitalor përfshin financimin për spitalet publike, shpenzimet për paketat, spitalin Durrës, Spitalin Memorial Fier, bonus për mjekët, pagesa për PPP e dializës dhe PPP e sterilizimit etj. Nga auditimi konstatohet se shpenzimet janë realizuar në shumën 27,871 milion lekë, me një mos realizim në shumën 375 milion lekë përkundrejt planit të rishikuar prej 28,246 milion lekë.

Duhet theksuar se, krahasuar me vitin 2020, janë kryer shpenzime më shumë në vlerën prej 4,016 milion lekë, kryesisht nga rritja e financimeve të spitaleve publike (rritja e nivelit të pagave), por edhe për paketat shëndetësore, PPP etj. Në vitin 2021 është financuar edhe spitali Durrës nga transferata e spitalorit nëpërmjet thesarit në shumën 43,000 milion lekë për ofrimin e shërbimit të laboratorëve dhe spitali Memorial Fier në shumën 300 milion lekë (përcaktuar në VKM për funksionimin e tij)

Shërbimi me kontratën koncesionare të vitit 2016 "Për ofrimin e hemodializës" në 5 rajone: Shkodër, Lezhë, Elbasan, Korçë dhe Vlorë, duhet të kryhet për numrin e projektuar të pacientëve në 156 seanca në vit dhe kryerja e pagesës për nivelin e shërbimit të ofruar duke garantuar njëkohësisht edhe një minimum sipas projeksioneve në DST të cilat janë pjesë e kësaj kontrate. Në shpenzimet mbi koncesionin e dializës për vitin 2021, është konstatuar se ka faturime për shërbime të pakryera për 6 248 seanca dialize në vlerën prej 70 milion lekë, kryesisht në qendrat e dializës Shkodër e Vlorë, dhe në disa muaj në qendrat e dializës Lezhë e Shkodër, për arsye të numrit më të ulët të pacientëve se numri i pacientëve mujor sipas projeksionit. Gjithashtu, është konstatuar se janë kryer 1 447 seanca dialize të faturuara mbi

projeksionin e përcaktuar në kontratën koncesionare, pasi niveli i shërbimit të përfituar mujor ka qenë mbi vlerat e projektuara (Elbasan dhe Lezhë), me efekt financiar në shumën 16 milion lekë.

Nga analiza e të dhënave të realizimit dhe projeksioneve fillestare konstatohet se hartimi i projeksioneve nuk është në përputhje me nevojat reale për kryerjen e shërbimit, që reflektohet vit pas viti dhe kjo shoqëruar me mos rishikimin e projeksioneve apo ndryshimin e mënyrën së faturimit sipas shërbimit faktik, dhe për pasojë ka sjellë efekte financiare negative në administrimin e buxhetit të FSDKSH.

Në koncesionin e sterilizimit, në kuadër të kontratës për “Shërbime të integruara të furnizimit të setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale sterile dhe furnizim me materiale mjekësore sterile”, e cila ka filluar në vitin 2016, shpenzimet paraqiten në vlerën prej 1,550 milion lekë, ndërkohë që numri i ndërhyrjeve sipas tre kompleksiteteve nuk ka kaluar projeksionin prej 63,000 ndërhyrjesh. Krahasuar me planin buxhetor përfundimtar konstatohet se shërbimi është marrë brenda vlerës së buxhetuar. Sipas VKM nr.20, datë 20.01.2020 plani fillestar ishte në vlerën 1,705 milion lekë, dhe pas rishikimit me VKM nr. 702, datë 18.11.2021, përfundimisht në vlerën e planifikuar 1,565 milion lekë, ku është reflektuar një vlerë në ulje prej 140 milion lekë. Mbajtja nën kontroll e shërbimit të sterilizimit brenda buxhetit të miratuar kushtëzon nivelin e shërbimit të ofruar për ndërhyrje kirurgjikale në shëndetin e popullatës.

Veç kësaj, është konstatuar se, nuk ekziston një protokoll i saktë i ndërhyrjeve/seteve, numrit të seteve në aneks kontratë dhe faktit sipas diagnozave të aplikuara. Kjo pasi, nga të dhënat e administruara, rezulton se ka një numër shumë më të madh diagnozash/ndërhyje në krahasim me numrin e seteve të përdorura. Konfigurimi i seteve dhe ndryshimi i kompleksiteteve sjell vështirësi në monitorim. Gjithashtu, për të njëjtat ndërhyrje/sete janë aplikuar 3 nivele kompleksiteti, si dhe ndryshimi i 2 apo 3 nivele kompleksitetesh sjell mosrespektim të tavanit buxhetor, zhbalancim në buxhet, me pasojë kufizimin e ndërhyrjeve për pacientët.

Në koncesionin e laboratorëve, implementimi i kontratës koncesionare ka filluar përgjatë vitit 2021 në spitale universitare dhe spitale rajonale dhe 2 spitalet bashkiake. Nga 1,138 milion lekë të planifikuara janë realizuar 1,106 milion lekë ose 97%. Pjesa më e madhe e buxhetit me mbi 50% është alokuar në QSUT, ndërkohë që shërbimi nuk ka filluar në Spitalin e Kukësit.

Buxheti i paketave përfshin financimin nga FSDKSH të atyre paketave në spitale publike dhe private për kardiologjinë, kardiokirurgjinë, dializën etj., i planifikuar në shumën 3,185 milion lekë është realizuar në shumën 3,441 milion lekë.

Nga auditimi i FSDKSH janë konstatuar efekte negative në administrimin dhe menaxhimin me ekonomikitet, efikasitet dhe efektivitet të fondeve publike në vlerën gjithsej prej 91 milion lekë për: likuidime për vendime gjyqësore të formës së prerë në vitin 2021 për ish punonjës të larguar nga puna në periudhën 2016 - 2020 në vlerën totale 20 milion lekë; në kontratën koncesionare “Për ofrimin e hemodializës” ka rezultuar se nuk është realizuar numri i seancave të dializës sipas projeksionit mujor kryesisht në qendrat e dializës Shkodër e Vlorë, dhe për disa muaj në qendrën e dializës Lezhë, për arsye të numrit më të ulët të pacientëve se sa projeksioni, me efekt financiar nga faturimet për shërbime të pakryera për seancat e dializës në vlerën 70 milion lekë.

iii. Shpenzimet për kompensimin e pronarëve janë realizuar në masën në rreth 2,297 milion lekë nga 2,700 milion lekë të planifikuara, ose duke rezultuar 76.6% të planit vjetor fillestar ose

85.1% të planit vjetor me ndryshime me akte normative.

2.2 Shpenzimet kapitale

Referuar treguesve fiskal të buxhetit të konsoliduar, Shpenzimet kapitale për vitin 2021 (pa përfshirë Fondin e Rindërtimit) rezultojnë në shumën 98,203 milion lekë, ose 87.6% të planit vjetor të ndryshuar me AN nr.34, ose me një mosrealizim prej 13,825 milion lekë. Krahasuar me vitin 2020, shpenzimet kapitale janë 15.1% më të lartë, ose 12,893 milion lekë më shumë.

Shpenzimet kapitale përbëhen nga Financimi Brendshëm, Financimi Huaj dhe Investime nga të ardhurat e Arsimit të Lartë, plani përfundimtar dhe realizimi i këtyre zërave jepen në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 24 Realizimi i shpenzimeve kapitale sipas strukturës 2021

Në mijë lekë

Nr.	Emërtimi	Plani përfundimtar	Realizimi	% realizimit	Diferenca
I.	Shpenzime kapitale	112,028,000	98,202,620	88	- 13,825,380
a	Financimi brendshëm	80,200,000	72,116,140	90	- 8,083,860
b	Financimi huaj	31,028,000	25,378,230	82	- 5,649,770
c	Investime nga të ardhurat e Arsimit të Lartë	800.000	708,250	88	- 91,750

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Projektet e investimeve me financim të brendshëm, janë realizuar rreth 72,116 milion lekë ose 90 % të planit vjetor të ndryshuar me AN nr.34. Investimet nga të ardhurat e arsimit të lartë shënuan një realizim në masën 708 milionë lekë ose 88.5% të planit të ndryshuar; ndërsa financimi i huaj u realizua në masën rreth 25,378 milion lekë ose 81.5% të planit vjetor të ndryshuar.

- Nga auditimi në MFE mbi detajimin e fondeve për investimeve publike me financim të brendshëm të miratuara me ligjin nr. 37/2020 “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar, konstatohen 16 projekte investimi me vlerë 406,102 mijë lekë të cilat kanë përshkrimin “Fond i ngrirë”. Institucionet më përfaqësuese ku janë detajuar këto fonde përgjatë vitit përfshijnë Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural si dhe Autoritetin Rrugor Shqiptar. Detajimi i këtyre fondeve të ngrira për investime kapitale nuk është në përputhje me përcaktimet e bëra për përkufizimin e projektit të investimit publik. Rezervimi i fondeve të këtyre investimeve sipas detajimit fillestar nuk krijon mundësinë e zhvillimit të procedurave të prokurimit përgjatë vitit apo përdorimin e këtyre fondeve për projekte në vazhdim ose për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura.

- Gjatë vitit 2021, janë paguar detyrime të prapambetura në verën 10,065,435 mijë lekë, të cilat përfaqësojnë rreth 14% të Investimeve Kapitale me Financim të Brendshëm të realizuara për vitin 2021, duke mos paraqitur drejtë treguesit e realizimit të investimeve publike të vitit buxhetor, pasi janë paraqitur si investime të vitit edhe fatura të cilat datojnë që nga viti 2009.

- Raportohet si investim i realizuar në vitin 2021, projekti i investimit me kod M062991 me përshkrim “Vendime gjyqësore në proces” me vlerë për 407,579 mijë lekë i Autoritetit Rrugor Shqiptar, ku vlera për 380,836 mijë lekë, përfaqëson detyrime të prapambetura të periudhave të mëparshme duke filluar nga viti 2017.

-Konstatohet se janë regjistruar plan pagesash në SIFQ në vitin 3 për 15 projekte, në shumën 1.9 miliardë lekë, pa plan pagese për vitin aktual, vitin 1 dhe vitin 2. Regjistrimi në këtë vit i këtyre projekteve të investimeve është kryer në kushtet e mungesës së fondeve buxhetore të miratuar për angazhime të ndërmarra në vitin aktual apo vitet e mëparshme buxhetore, pasi nuk është e mundur që angazhimet e ndërmarra me kontrata përkatëse, të mos parashikohet që të ekzekutohen përgjatë 2 viteve të ardhshme buxhetore.

- Konstatohet se janë realizuar investime kapitale me financim të brendshëm në vlerën për 1,148 milion lekë, të regjistruara në SIFQ, të cilat nuk kanë plan buxheti të miratuar, ndërkohë që në Tabelën e Treguesve Fiskalë të Konsoliduar janë raportuar të realizuara ndaj planit të buxhetit.

- Konstatohet se janë kontabilizuar në llogarinë 231 *“Investime Kapitale Të Trupëzuara”* 8 projekte investimi, me vlerë 132,228 mijë lekë, me përshkrimin *“Studentë që ndjekin ciklin e parë të studimeve”* në disa njësi shpenzuese të ndryshme. Për këto investime është përdorur i njëjti kod projekti investimi për disa institucione të arsimit të lartë, duke mos identifikuar specifikisht investimet e kryera në nivel produkti investimi me impakt në cilësinë e informacionit të raportuar dhe vështirësi në ndjekjen e ecurisë së tyre.

- Janë marrë angazhime pas datës 15 Tetor për investimet publike, në total 1033 kontrata, me vlerë totale të kontraktuar 40,311,249 mijë lekë, ndërsa angazhimi për vitin 2021 rezulton 4,294,776 mijë lekë, veprim ky jo në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 9936 datë 26.06.2008 *“Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”*, i ndryshuar. Institucionet më përfaqësuese linje sipas klasifikimit në modulën e kontratave në SIFQ paraqiten Aparati i Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë me 20 miliard lekë dhe Autoriteti Rrugor Shqiptar me rreth 17 miliard lekë.

-Në Fondin Shqiptar të Zhvillimit, në programin buxhetor 6210 *“Programe zhvillimi”* raportohet si investim i realizuar kosto lokale e menaxhimit të projekteve të investimit në shumën 1,106,251 mijë lekë, me kod projekti *“M560322”* Projekti i rrugëve dytësore dhe lokale”, me përfitues Fondin Shqiptar të Zhvillimit, ndërkohë që këto fonde përdoren në llogari bankare të nivelit të dytë nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit për aktivitetin e shpenzimeve korente të institucionit.

-Në AZHBR, konstatohet se janë raportuar investime kapitale me kod projekt 18AL301 *“Përfitues nga Programi IPARD II nga masa 1”*, në shumën 700,411 mijë lekë. Ky projekt investimi është raportuar nga kapitulli 3 *“kosto lokale”*. Në bazën e të dhënave të pagesave të realizuara në SIFQ konstatohet se njësi shpenzuese është AZHBR me përfitues Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë me përshkrimin Fondi Kombëtar IPARD II, kosto lokale dhe sipas pagesës së listave përkatëse. Këto pagesa kryhen në kuadër të bashkëfinancimit të fondeve të BE për mbështetjen e fermerëve/agroturizimit në kryerjen e investimeve nga ana e investitorëve. Pjesa e buxhetit të shtetit në kuadër të bashkëfinancimit është në masën 25%, ndërkohë që konstatohet se për nga natyra, nuk kemi të bëjmë me investim kapital, por me grant të dhënë të tretëve. Në këtë mënyrë, treguesit e investimeve publike janë të mbivlerësuar si pasojë e raportimit të realizimit të këtij projekti, pasi nuk kemi të bëjmë me kryerjen e investimeve publike ku pronar është shteti, por dhënien e grantit drejt përfituesve të ndryshëm për kryerjen e investimeve nga ana e tyre.

Nga auditimi në MFE mbi detajimin dhe rishpërndarjen e fondeve të investimeve përgjatë vitit 2021, janë konstatuar problematika, të cilat të analizuar sipas programeve buxhetore dhe institucioneve përkatëse paraqiten si në vijim:

- **Programi buxhetor 4520 “Transporti rrugor”, MIE dhe ARRSH** është planifikuar me ligjin e buxhetit të vitit në shumën 17,812,923 mijë lekë dhe ka pësuar ndryshime me AN nr. 26, datë 22.06.2021, ku vlera e financimit të brendshëm është rritur me 4,800,000 mijë lekë. Shtesa e projekteve të investimeve në këtë program është kryer duke çelur projekte të reja për vetëm 20% të vlerës në vitin e parë, pa kaluar në procesin e PBA 2021-2023. Më tej ky program buxhetor është rritur me AN nr. 34, datë 31.12.2021 me vlerën 3,000,000 mijë lekë, duke kryer dhe rishikime në pothuajse të gjitha projektet e investimeve me financim të brendshëm në lidhje me këtë program, që konsistojnë në uljen e buxhetit nga projektet në prokurim/kontrata të lidhura rishtazi, në projekte investimi në vazhdim.

Rishikimet e kryera pas datës 15 nëntor nuk janë në përputhje me afatin e përcaktuar në LOB për rishpërndarjen e fondeve buxhetore, si dhe alokimi i buxhetit në projekte infrastrukturore në masën 20% sjell riskun e krijimi të detyrime të prapambetura.

Projektet e evidentuara me problematika nga auditimi në këtë program buxhetor përfshijnë:

- **Projekti 20AC101 “Ndërtimi i Tunelit të Llogorasë”,** është detajuar për herë të parë në janar 2021 me vlerën 4,620,000 mijë lekë, rishikuar me ulje në nëntor dhe dhjetor 2021, me vlerë 700,000 mijë lekë. Ky projekt ka qenë pjesë e PBA, faza e III 2021-2023 me vlerë 12,120,000 mijë lekë dhe pjesë e listës së investimeve publike të paraqitura me Projekt Buxhetin e vitit 2021. Nga auditimi konstatohet se ka filluar procedura e prokurimit në datë 24.06.2021, me fond limit 22,761,373 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 08.11.2021, me afat përfundimi 08.07.2024 dhe vlerë 20,443,831 mijë lekë me TVSH.

Nga sa më sipër, konstatohet se, regjistrimi i kontratës në SIFQ është bërë përtej afatit ligjor prej 5 ditësh, si dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2025) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2024, duke krijuar detyrime të prapambetura për vitet në vijim.

- **Projekti 18BS546 “Ndërtimi i segmentit rrugor sheshi Shqiponja-Bulevardi i Ri, Loti 2”,** është detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 629,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në gusht dhe ulje në dhjetor, në vlerë përfundimtare 99,999 mijë lekë. Është konstatuar se procedura e prokurimit ka filluar në datë 16.08.2021, me fond limit 2,982,719 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 09.11.2021, me afat përfundimi 09.11.2023 dhe vlerë 2,863,411 mijë lekë me TVSH. Nga auditimi ka rezultuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Gjithashtu, nga regjistrimi i fondeve në SIFQ, evidentohet se shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2025) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura për vitet në vijim.

- **Projekti 18BS544 “Plotësimi rakordimi dhe vazhdimi i punimeve Sheshi Shqiponja - Lumi i Tiranës, Loti 1 dhe QMT”,** detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 573,000 mijë lekë. Nga auditimi konstatohet se ka filluar procedura e prokurimit në datë 01.11.2021, me fond limit 2,850,662 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 24.12.2021, me afat përfundimi 24.02.2023 dhe vlerë 2,740,677 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi ka rezultuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe kontrata nuk rezulton e regjistruar në SIFQ deri në fund të vitit 2021.

- **Projekti 18BS542 “Ndërtim i unazës së jashtme, Loti 7”**, detajuar fillimisht në korrik 2021, me vlerën 575,000 mijë lekë, është rishikuar duke u paraqitur me vlerë përfundimtare në dhjetor me 1 (një) mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar në datë 16.08.2021, me fond limit 2,824,316 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 09.11.2021, me afat përfundimi 09.11.2023 dhe vlerë 2,713,594 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2024) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura.

- **Projekti 18BS539 “Ndërtim i unazës së jashtme, Loti 4”**, detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 517,000 mijë lekë dhe është rishikuar duke u paraqitur me vlerë përfundimtare në dhjetor 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 16.08.2021, me fond limit 2,516,351 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 11.11.2021, me afat përfundimi 11.11.2023 dhe vlerë 2,389,221 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi konstatohet se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe evidentohet se shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2024) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura.

- **Projekti 18BS545 “Ndërtim i segmentit rrugor Sheshi Shqiponja-Bulevardi i ri, Shkozë, Urat mbi lumin Tiranë”**, detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 617,000 mijë lekë, vlerë e cila është rishikuar me vlerë përfundimtare në dhjetor 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 16.08.2021, me fond limit 3,071,183 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 09.11.2021, me afat përfundimi 09.11.2023 dhe vlerë 2,385,438 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2024) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura.

- **Projekti 18BS540 “Ndërtim i unazës së jashtme Tiranë, Loti 5”**, është detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 474,000 mijë lekë, rishikuar me vlerë përfundimtare në dhjetor 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 16.08.2021, me fond limit 2,327,172 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 09.11.2021, me afat përfundimi 09.11.2023 dhe vlerë 2,163,317 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2024) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura.

- **Projekti 18BS541 “Ndërtim i unazës së jashtme Tiranë, Loti 6”**, është detajuar për herë të parë në korrik 2021 me vlerën 453,000 mijë lekë, rishikuar me vlerë përfundimtare në dhjetor 1

mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 15.10.2021. me fond limit 2,179,627 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 09.11.2021. me afat përfundimi 09.11.2023 dhe vlerë 2,060,293 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2024) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2023, duke krijuar detyrime të prapambetura

- **Projekti 18BS550 “Përfundim i punimeve në segmentet rrugore Ura e Kranesë Qafë Botë dhe përmirësimi i segmentit rrugor Ura e Gajdarit”,** është detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 300,000 mijë lekë, rishikuar në dhjetor me vlerë përfundimtare 170,000 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 15.10.2021, me fond limit 1,699,874 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 24.12.2021, me afat përfundimi 23.06.2023 dhe vlerë 1,624,673 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021, si dhe nuk rezulton e regjistruar në SIFQ.

- **Projekti 18BS547 “Ndërtimi rruga Porto Romano Durrës, Loti 3”,** është detajuar për herë të parë në korrik 2021, me vlerën 300,000 mijë lekë, rishikuar në dhjetor me vlerë përfundimtare 45,967 mijë lekë. Nga auditimi konstatohet se procedura e prokurimit ka filluar më datë 16.09.2021, me fond limit 1,497,217 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 02.12.2021, me afat përfundimi 17.11.2022 dhe vlerë 1,411,112 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Regjistrimi i kontratës në SIFQ është bërë në datën 15.12.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh dhe shpërndarja e buxhetit sipas viteve (deri në vitin 2025) nuk përputhet me afatin kohor të zbatimit të punimeve deri në vitin 2022, duke krijuar detyrime të prapambetura.

- **Projekti 18BS530 “Ndërtim rruga Kardhiq Delvinë, Loti 4” shtesë punimesh,** është detajuar në janar 2021 me vlerën 130,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 152,388 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 30.03.2021, me fond limit 558,242 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 14.04.2021, me afat përfundimi 14.10.2021 dhe vlerë 558,146 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt ka qenë pjesë e PBA, 2021-2023 por jo pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxheti 2021. Regjistrimi i kontratës në SIFQ është bërë në datën 16.04.2021, brenda afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS534 “Ndërtim rruga Kardhiq Delvinë, Loti 5” shtesë punimesh,** është detajuar në janar 2021, me vlerën 80,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 314,790 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 01.04.2021, me fond limit 399,031 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 23.04.2021, me afat përfundimi 23.10.2021 dhe vlerë 399,021 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Regjistrimi i kontratës në SIFQ është bërë në datën 23.04.2021, brenda afatit ligjor prej 5 ditësh

- **Projekti 18BS537 “Rehabilitimi i segmentit rrugor Mbikalimi pallati me shigjeta-rreth rrotullimi Shqiponja 2” shtesë punimesh**, është detajuar në janar 2021, me vlerën 76,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 101,828 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 26.03.2021, me fond limit 376,079 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datën 06.04.2021, me afat përfundimi 06.12.2021 dhe vlerë 376,079 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Regjistrimi i kontratës në SIFQ është bërë më datë 08.04.2021, brenda afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 20AF401 “Ndërtim rruga lidhëse e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës-Autostrada Fier Vlorë”**, është detajuar në shtator 2021, me vlerën 70,000 mijë lekë, rishikuar me ulje në dhjetor me vlerë përfundimtare 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 12.10.2021, me fond limit 320,437 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 31.12.2021, me afat përfundimi 30.11.2022 dhe vlerë 251,920 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Kontrata nuk rezulton e regjistruar në SIFQ.

- **Projekti 18BS711 “Përmirësimi i sinjalistikës horizontale në akset dhe segmentet rrugore të Rajonit Jugor”**, është detajuar në janar 2021, me vlerën 70,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 149,402 mijë lekë. Ky projekt ka qenë pjesë e PBA, 2021-2023. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 23.03.2021, me fond limit 199,986 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 26.05.2021, me afat përfundimi 11.12.2021 dhe vlerë 191,964 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ më datë 03.06.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS709 “Përmirësimi i sinjalistikës horizontale në akset dhe segmentet rrugore të Rajonit Verior”**, është detajuar në janar 2021, me vlerën 70,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 191,007 mijë lekë.

Procedura e prokurimit ka filluar më datë 18.03.2021, me fond limit 199,999 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datën 11.05.2021, me afat përfundimi 11.12.2021 dhe vlerë 191,961 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 17.05.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS710 “Përmirësimi i sinjalistikës horizontale në akset dhe segmentet rrugore të Rajonit Qendror”**, është detajuar në janar 2021, me vlerën 40,000 mijë lekë, rishikuar me rritje në dhjetor me vlerë përfundimtare 150,740 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 18.03.2021, me fond limit 199,904 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datë 11.05.2021, me afat përfundimi 11.12.2021 dhe vlerë 190,730 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 18.05.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS548 “Ndërtimi i rrugës së Fushë Bardhës, lidhja me rrugën Kardhiq Delvinë”**,

është detajuar në korrik 2021, me vlerën 40,000 mijë lekë, rishikuar me ulje në dhjetor me vlerë përfundimtare 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 13.08.2021, me fond limit 197,401 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datë 19.10.2021, me afat përfundimi 19.04.2022 dhe vlerë 161,470 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 20.10.2021, brenda afatit ligjor prej 5 ditësh por shpërndarja e buxhetit nuk i përshtatet vlerës së parashikuar sipas periudhës së faturimit nisur nga afati i zbatimit të kontratës.

- **Projekti 18BS614 “Emergjencë Rrëshqitje e Borshit”**, është detajuar në mars 2021, me vlerën 131,000 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 19.04.2021, me fond limit 163,310 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datë 28.05.2021, me afat përfundimi 13.10.2021 dhe vlerë 161,311 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 03.06.2021, brenda afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS538 “Ndërtimi i lidhjes së rrugës së Oroshit me rrugën e Kombit”**, është detajuar në mars 2021, me vlerën 80,000 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 26.03.2021, me fond limit 149,561 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur më datë 26.05.2021, me afat përfundimi 06.12.2021 dhe vlerë 139,158 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se projekt ka qenë pjesë e PBA 2021-2023. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 03.06.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 18BS549 “Ndërtimi i rrugës së fshatit Senicë dhe lidhja me rrugën Kardhiq Delvinë”**, është detajuar në korrik 2021, me vlerën 40,000 mijë lekë, rishikuar në dhjetor me vlerë përfundimtare 1 mijë lekë. Procedura e prokurimit ka filluar më datë 23.09.2021, me fond limit 198,577 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 15.11.2021, me afat përfundimi 14.05.2022 dhe vlerë 134,135 mijë lekë me TVSH.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Kontrata rezulton e regjistruar në SIFQ në datën 23.11.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Programi buxhetor 6370 “Furnizimi me ujë dhe kanalizime”** është planifikuar me ligjin e buxhetit 2021 në shumën 6,508,016 mijë lekë dhe ka pësuar ndryshime gjatë vitit si në vijim: me AN nr. 26, datë 22.06.2021 është rritur me 2,500,000 mijë lekë dhe më tej është rritur me AN nr. 34, datë 31.12.2021 me 4,441,000 mijë lekë.

Projektet e evidentuara me problematikat përkatëse në këtë program buxhetor përfshijnë:

- **Projekti 19AE317 “Ndërtimi i ujësjellësit Vranisht”**, është detajuar në muajin maj, në vlerën 39,471 mijë lekë. Procedura e prokurimit iniciuar nga Bashkia Himarë, ka filluar në 15.06.2021, me fond limit 197,335 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 10.08.2021, me vlerë 194,445 mijë lekë me TVSH dhe datë përfundimi 10.05.2022.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Në SIFQ rezulton kontratë e regjistruar në datën 13.09.2021, përtej afatit ligjor prej 5 ditësh.

- **Projekti 19AE007 “Tubacioni i dërgimit nga stacioni Virovë-Depo 2500 m³, rrjeti shpërndarës i furnizimit me ujë të lagjes 18 Nëntori (Unaza e Lushnjë -Autostradë), rrjeti shpërndarës i furnizimit me ujë të lagjes Karbunarë”,** është detajuar për herë të parë në mars, në vlerën 68,960 mijë lekë. Procedura e prokurimit e iniciuar nga Ujësjetllës-Kanalizime Lushnjë sh.a ka filluar në 18.03.2021, me fond limit 302,927 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 03.06.2021, me vlerë 301,087 mijë lekë dhe datë përfundimi 03.06.2022.

Nga auditimi është konstatuar se ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021.

- **Projekti 19AE107 “Ndërtim ujësjetllësish për njësinë administrative Ballaban, Sukë dhe Dishnicë Loti I”,** është detajuar për herë të parë në muajin mars, në vlerën 60,000 mijë lekë. Procedura e prokurimit e iniciuar nga Bashkia Këlcyrë ka filluar më 30.03.2021, me fond limit 302,732 mijë lekë me TVSH. Kontrata është lidhur në datën 29.06.2021, me vlerë 299,380 mijë lekë dhe datë përfundimi 29.06.2022.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021.

- **Projekti 19AE005 “Ndërtim linje për transmetimin e rrjetit të jashtëm të ujësjetllësit Rajonal (nga Burimi i Poçemit)”,** është detajuar për herë të parë në muajin mars, në vlerën 115,158 mijë lekë. Ky investim është kontraktuar nga Bashkia Mallakastër më datë 06.07.2021, me vlerë 575,250 mijë lekë.

Nga auditimi është konstatuar se, ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021.

- **Projekti 19AE315 Furnizimi me ujë i zonës Baba Rexhepi dhe lugu i Dardhës, Faza e II- (Loti Përfundimtar),** i kontraktuar nga Bashkia Sarandë me vlerën 378,837 mijë lekë nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021.

Programi buxhetor 4240 “Infrastruktura e Kullimit dhe Ujitjes”.

Projektet e evidentuara me problematika nga auditimi në këtë program buxhetor përfshijnë:

- **Projekti 18AK329 “Mbrojtje nga lumi Fan, fshati Rreth i Epërm Mirditë”,** është detajuar për herë të parë në muajin qershor, në vlerën 51,143 mijë lekë. Ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Në SIFQ rezultojnë kontratë e regjistruar në 14.09.2021, në vlerën 62,756 mijë lekë, e cila nuk rezulton në regjistrin e dorëzuar nga APP. Ky investim është kontraktuar nga Bordi Kullimit Lezhë.
- **Projekti 18AK208 “Rehabilitim hidrovorit të Karavastasë”,** është detajuar në muajin mars, në vlerën 68,960 mijë lekë dhe është kontraktuar nga Bordi i Kullimit Fier. Ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021.

Programi 1087006 “Shërbime të përgjithshme”.

Projektet e evidentuara me problematika nga auditimi në këtë program buxhetor përfshijnë:

- **Projekti 20AD409 “Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kombëtar të komunikimit të sigurt”,** është detajuar për herë të parë në muajin dhjetor, në vlerën 75,806 mijë lekë dhe është

kontraktuar nga AKSHI. Ky projekt nuk ka qenë pjesë e PBA 2021-2023 dhe as pjesë e listës së investimeve publike të Projekt Buxhetit 2021. Kjo kontratë nuk rezulton në regjistrin e dërguar nga APP dhe as e regjistruar në SIFQ.

- **Projekti 20AA301 “Identifikimi elektronik i zgjedhësve”**, është iniciuar me AN nr. 6, datë 05.02.2021, për vlerën 2,420,000 mijë lekë, pa kaluar në asnjë fazë të ciklit buxhetor, në kuadër të angazhimit të ndërmarrë nga qeveria për implementimin në zgjedhjet parlamentare të datës 25 prill 2021. Konstatohet se nisja e procedurës së prokurimit është bërë në fund të vitit 2020, konkretisht në datën 23.12.2020, me procedurë negociim pa shpallje, me fond limit në shumën 2,112,304 mijë lekë dhe vlerë kontratë në shumën 2,419,626 mijë lekë me TVSH.

- Programi 06220 “Infrastruktura vendore dhe rajonale”

Në lidhje me kontratat në vazhdim të programit, konstatohet se për 6 projekte, janë kryer pagesa për detyrime të prapambetura, në shumën totale 89,353 mijë lekë.

- Në lidhje me projektet e reja të investimit për këtë program, rezulton se për **3 projekte**, me kod **18BP031 “Rikonstruksioni i segmentit rrugor Peshkëpi – hyrje e qytetit Selenicë”, 18BP033 “Ndërtimi i segmentit rrugor “Sabri Kosturi”, Lushnjë”, 18BP034 “Ndërtimi i urës automobilistike e Darëzezës, Fier”,** kontratat janë regjistruar në SIQF jashtë afatit 5 ditor. Kontratat edhe pse 2 prej tyre, kanë afat zbatimi 12 muaj dhe 1 kontratë ka afat zbatimi 3 muaj, një pjesë e vlerës së këtyre kontratave është regjistruar për vitin 2024 dhe 2025. Në total, për të tre projektet janë marrë angazhime pa pasur fonde në dispozicion në shumën 340,341 mijë lekë, nga të cilat për projektin me kod 18BP031 në shumën 260,794 mijë lekë, për projektin me kod 18BP033 në shumën 55,345 mijë lekë dhe për projektin me kod 18BP034 në shumën 24,223 mijë lekë.

- **Për projektin me kod 18BP035 “Qendra multifunksionale e zhvillimit rajonal, Rajoni 4, Faza I”,** rezulton se kontrata në vlerën 464,000 mijë lekë pa TVSH, me afat 10 muaj, është lidhur pas datës 15 Tetor. Për vitin 2021, kjo kontratë nuk rezulton e regjistruar në SIFQ. Në momentin e fillimit të procedurave të prokurimit dhe gjatë kohës së lidhjes së kontratës, ky projekt ka pasur në dispozicion fonde buxhetore në vlerën 143,883 mijë lekë, duke marrë angazhim buxhetor pa fonde buxhetore në vlerën 413,397 mijë lekë. Referuar përshtimit të pagesave të regjistruara në SIFQ, rezulton se për këtë projekt është paguar, parapagim në shumën 55,728 mijë lekë.

- **Për projektin me kod 18BP036 “Rrugët paralele me hekurudhën nga kthesa e Kamzës deri te stacioni hekurudhor në Kashar- Loti I”,** rezulton se kontrata e lidhur më datë 26.08.2021, me afat 12 muaj, në vlerën 107,491 mijë lekë pa TVSH nuk është regjistruar në SIQF. Në momentin e fillimit të procedurave të prokurimit dhe gjatë kohës së lidhjes së kontratës, ky projekt ka pasur në dispozicion fonde buxhetore në vlerën 53,305 mijë lekë, duke marrë angazhim buxhetor pa fonde buxhetore, në vlerën 75,684 mijë lekë.

Nga auditimi në MFE në lidhje me investimet publike rezulton se problematikat në regjistrimin dhe monitorimin e projekteve konsistojnë në:

- Janë kryer rishikime në pothuajse të gjitha projektet e investimeve me financim të brendshëm, të cilat rezultojnë në uljen e buxhetit të kontratave të lidhura rishtazi, në projekte investimi në vazhdim, si pasojë e alokimit të buxhetit në projekte infrastrukturore në masën 20 %, pa kaluar më parë në PBA 2021-2023. Çelja e projekteve vetëm për vlerën e 20% të projektit në vitin

aktual, komprometon qëllimin e lidhjes së kontratave, pasi nisur nga koha e zhvillimit të procedurës në fund të vitit, është evidente pamundësia e zbatimit të projektit, siç konstatohet edhe nga realizimi faktik ku pjesa më e madhe e tyre rezultojnë me nivel realizim 0-10%. Kjo praktikë financimi brenda vitit dobëson besueshmërinë e PBA dhe procesi buxhetor, pasi duhet që projektet e reja të investimeve të hyjnë në buxhet pas proceseve të vendosura të përzgjedhjes dhe miratimit në fillim të vitit. Këto projekte evidentohen kryesisht në sektorin e transportit (rrugëve), furnizimit me ujë.

Një pjesë e konsiderueshme e fondeve të disbursuara pas miratimit të AN janë përdorur për të mbuluar pagesat e për detyrimet e prapambetura të vitit 2020.

- Disa investimet publike të përfshira në planin e buxhetit 2021-2023 nuk mbulohen me fonde gjatë periudhës tre vjeçare, duke kaluar jashtë kësaj periudhe për vlerën 7,213,122 mijë lekë, si dhe duke sjellë për pasojë risk të shtuar për krijimin e detyrimeve të prapambetura. Gjithashtu, evidentohen raste të projekteve të reja kanë financim prej 20% në vitin e parë të ndjekura nga asnjë ndarje në vitet në vijim, për të cilat financimi është planifikuar shumë i ulët, duke zgjatur kështu datën e përfundimit të projektit mbi afatin 3-vjeçar të PBA.

- Gjatë vitit 2021, projektet e investimeve janë paraqitur dhe miratuar në mënyrë të fragmentarizuar, duke krijuar një numër shumë të madh projektesh, gjë që e vështirëson monitorimin e tyre.

- Rialokimet e shumta, që shërbejnë për të krijuar hapësirë buxhetore për fillimin e projekteve të reja, kryesisht për programin e transportit rrugor dhe furnizimi me ujë dhe kanalizime;

- Janë evidentuar kontrata të investimeve publike të pa regjistruara në SIFQ;

- Si rezultat i alokimeve të fondeve nga ato ekzistuese për projektet e reja, krijohen kushte për lindjen e detyrimeve të prapambetura në këto investime, duke e detyruar qeverinë të ndërmarrë rregullimet buxhetore nëpërmjet akteve normative.

Problematikat e mësipërme tregojnë për mangësi të theksuara planifikimi të investimeve publike nga ana e institucioneve qendrore dhe vendore, me efekt presion për rritjen e borxhit publik, si pasojë e mosrespektimit të kufijve të miratuar për shpenzime në vitin buxhetor aktual dhe kufijtë e miratuar për vitet e ardhshme buxhetore.

Shpenzimet kapitale me burim të huaj financimi konsiderohen të gjitha fondet nga huatë, kreditë dhe grantet që merr Republika e Shqipërisë dhe Këshilli i Ministrave nga shtetet e huaja, organizmat ndërkombëtare, institucionet financiare ndërkombëtare, bankat e huaja, organizatat joqeveritare etj.

Në ligjin e buxhetit të vitit 2021, investimet me financim të huaj janë planifikuar në vlerën 34,428 milion lekë, ndërsa me AN nr. 34, datë 03.12.2021, shpenzimet për investime e huaja janë rishikuar në vlerën 31,028 milion lekë, duke u ulur për vlerën 3,400 milion lekë.

Referuar Treguesve Fiskal të Konsoliduar dhe auditimit në MFE, shpenzimet kapitale me financim të huaj janë realizuar në vlerën 25,378,230 mijë lekë ose mosrealizimi në vlerën prej 5,649,770 mijë lekë, pra realizuar në masën 82% kundrejt planit përfundimtar.

Krahasuar me vitin 2020, shpenzimet kapitale me financim të huaj janë realizuar më shumë për vlerën 656 milion lekë ose në masën 2.7% më shumë.

Sipas strukturës, rezulton se investimet e huaja me kredi janë realizuar në vlerën 17,851,972 mijë lekë, ose në masën 70.3% dhe në formën e grantit janë realizuar në vlerës 7,526,258 mijë lekë që përfaqësojnë 29.7% të totalit.

Nga auditimi në MFE ka rezultuar se:

- tetë projekte investimi, me kredi, në vlerën 2,965,143 mijë lekë dhe 43 projekte investim me grant në vlerën 240,098 mijë lekë, janë realizuar pa pasur një plan buxhetor të miratuar me ligjin e buxhetit, me akte normative apo me rishikime buxhetore;

- shtatë projekte investimi me financim të huaj në formën e kredisë në vlerën 231,012 mijë lekë dhe 59 projekte investimi me financim të huaj në formën e grantit në vlerën 1,568,526 mijë lekë janë realizuar në tejkalim të planit të buxhetit të miratuar;

Realizimi i projekteve të investimeve me financim të huaj pa plan apo në tejkalim të planit buxhetor të miratuar është në kundërshtim me përcaktimet e akteve rregullatore, pasi plani i miratuar me ligjin e buxhetit për financimet e huaja, është kufiri i cili duhet të respektohet gjatë procesit të kryerjes së shpenzimeve dhe në rastet e tejkalimit të planit të shpenzimeve njësitë e qeverisjes qendrore duhet të rishikojnë buxhetin nëpërmjet rialokimeve.

- 39 projekte investimesh me financim të huaj në vlerën totale 3,153,099 mijë lekë, referuar përshkrimit të projektit janë keq klasifikuar kryesisht në llogarinë 231 “Investime për rritjen e aktiveve afatgjata materiale”, për projektet e shërbimit, studimit, asistencës, konsultimit, monitorimit apo shpenzime të tjera operative.

Për projektet “IPARD” transferimet ndaj të tretëve janë klasifikuar si investime, por që në fakt nuk kanë krijuar asete që të plotësojnë kushtet për njohjen e një aktivi në pasqyrën e pozicionit financiar të shtetit.

Në këtë mënyrë, konstatohet mbivlerësim i aseteve të njësive të qeverisjes së përgjithshme.

- Gjithashtu, nga auditimi janë konstatuar 6 projekte investimi me financimit të huaj, në vlerën totale 145,849 mijë lekë, disbursimet e të cilëve janë regjistruar në vlerë negative, nga të cilat 4 projekte në vlerë 16,927 mijë lekë i përkasin investimeve të huaja në formë granti, ndërsa 2 projekte në vlerën 128,922 mijë lekë i përkasin investimeve të huaja në formë kredie.

Nga auditimi i 8 projekteve me financim të huaj, janë konstatuar mangësi dhe shkelje me pasojë dëm ekonomik në shpenzime në shumën 8,131 mijë lekë, konkretisht në zbatimin e kontratës “Ndërtimi i By-Pass Fier - Vlorë” për likuidimin e punimeve të pakryera. Gjithashtu, janë konstatuar përdorim pa ekonomikitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve publike në shumën 551,126 mijë lekë, konkretisht 549,877 mijë lekë si rrjedhojë e mangësive në drejtim të zbatimit të punimeve, konkretisht shtyrjes së afateve të zbatimit të kontratës, si dhe zgjidhjeve teknike jo në përputhje me parimet e 3-E në projektin “Ndërtimi i By-Pass Fier - Vlorë” dhe 1,249 mijë lekë në Projektin “Përmirësimi i Sistemit Shëndetësor” në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale për shpenzime operative.

Nga auditimi në MFE lidhur me monitorimin e zbatimit të buxhetit konstatohet se, mungon monitorimi i shpenzimeve të realizuara sipas produkteve sikurse përcaktohet në Udhëzimin nr. 22, datë 17.11.2016 ‘Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit në njësitë e qeverisjes qendrore’, duke sjellë edhe mos evidentim të problematikës së mospërputhshmërisë së natyrës

së shpenzimeve të realizuara me produktin përkatës.

Gjithashtu, objektivat dhe produktet gjinore nuk janë monitoruar në të gjitha Ministrinë e Linjës, si dhe mungon një analizë dhe vlerësim performance në zbatimin e buxhetit bazuar në rishpërndarjet buxhetore, me qëllim evidentimin e impaktit të mundshëm në performancën e objektivave lidhur me to.

- Nga auditimi në MFE janë konstatuar 26 561 fatura, në total me vlerë 43,928,109 mijë lekë të dorëzuara në thesar jashtë afatit 30 ditor. Ndër institucionet më problematike përmendim Bashkinë Tiranë, me 1 643 fatura të dorëzuara jashtë afatit, ose 6.2 % e totalit të rasteve të konstatuara dhe ARRSH me 690 fatura, ose 2.5 % e totalit të rasteve të konstatuara.

Gjithashtu, janë 13 raste të regjistrimit dhe pagesave pjesore të faturave të cilat janë më të vogla se sa vlera e detyrimit të lindur, kjo me qëllim përputhjen e fondeve buxhetore disponibël. Pavarësisht numrit të vogël të rasteve të konstatuara, KLSH thekson efektin e detyrimeve të prapambetura në kushtëzimin e procesimit të transaksioneve të pjesshme në sistem, veprime që nuk japin siguri për vlerën reale të shpenzimeve apo investimeve të raportuara. Nga auditimi i të dhënave të transaksioneve të procesuara në sistemin SIFQ, u konstatuan 42 raste me vlerë 541,213 mijë lekë në tejkalim të afatit të procesimit dhe ekzekutimit të pagesave.

- Nga kryqëzimi i të dhënave të vëna në dispozicion nga APP mbi procedurat e prokurimit të iniciuara në vitin 2021, dhe të dhënave mbi kontratat e regjistruara në SIFQ, u konstatua se ka mospërputhje midis tyre. Ekzistojnë kontrata në APP, të cilat nuk rezultojnë në SIFQ, dhe anasjelltas, ka kontrata në SIFQ të cilat nuk rezultojnë në APP. Në SIFQ gjatë vitit 2021, rezultojnë 635 rekorde unike të dokumentit urdhër-prokurim, me vlerë totale 127.25 miliard lekë, nga rreth 26 mijë kontrata të regjistruara gjatë vitit 2021 (referuar regjistrimit të kontratave), pasi njësitë ekonomike, me ose pa akses në SIFQ, nuk regjistrojnë në çdo rast pranë degëve të thesarit urdhër-prokurimet para fillimit të procedurave në APP.

Gjithashtu, në vijim të kësaj problematike, është konstatuar se:

- 333 nga 635 urdhër-prokurime të regjistruara me datë viti 2021, rezultojnë të lidhura me një kontratë të nënshkruar në vitet e mëparshme (2014-2020), pra procedura e prokurimit ka përfunduar para se urdhër-prokurimi të regjistrohet në SIFQ dhe regjistrimi në SIFQ për këto raste është formal dhe në shkelje të afateve ligjore;

- 49 nga 310 urdhër-prokurime për shpenzime për investime (ndërtim, pajisje apo sisteme IT) rezultojnë të jenë regjistruar në të njëjtën ditë, ose në një interval prej 1 - 5 ditë nga data e regjistrimit të kontratës, periudhë kjo e pamundur për realizimin e një procedure prokurimi. Në këto raste, duket se radha e regjistrimit në SIFQ është formale dhe pa vlerë për kontrollin dhe bllokimin e fondeve disponibël përpara fillimit të procedurës së prokurimit;

- Nga auditimi i databazës së kontratave, u konstatua se nga 25,291 kontrata të regjistruara gjithsej në SIFQ, 13,988 kontrata, ose 53% e totalit të kontratave të regjistruara, me vlerë 163.2 miliard lekë, janë regjistruar në shkelje të afatit 5 ditor. Fenomeni i regjistrimit me vonesë i kontratave vazhdon të shfaqet i përhapur edhe këtë vit, si në njësitë e qeverisje vendore ashtu dhe në ato qendrore, përfshirë dhe institucionet e pavarura.

2.3 Fondi rezervë dhe kontigjenca

Referuar ligjit nr.137/2020 "Për buxhetin e vitit 2021" fondi rezervë ishte parashikuar 4,000

milion lekë me destinacion përdorimi: raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme në masën 2,000 milionë lekë, nga i cili 560 milionë lekë për pagesën e naftëtarëve; përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021 në masën 1,000 milionë lekë; për hartimin e studimeve të projekteve të investimeve publike strategjike në masën 1,000 milion lekë.

Me AN nr.4, datë 05.02.2021, fondi rezervë shtohet me 1 miliard lekë dhe arrin në shumën 5 miliard lekë, brenda kufirit ligjor, ku neni 3, përcakton përdorimin e tij, për:

- Raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme në masën 3,000 milion lekë;
- Përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021 në masën 1,000 milion lekë;
- Për hartimin e studimeve-projekte të investimeve publike strategjike në masën 1,000 milion lekë.

Me AN nr.8 datë 22.03.2021, fondi rezervë mbetet në 5 miliard lekë, por rishpërndahet sipas nenit 1 për:

- Raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme, në masën 4,000 milion lekë;
- Përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të vitit 2021 në masën 1,000 milionë lekë; dhe hiqet rezerva për studime-projekte.

Me AN nr. 18, datë 14.04.2021, fondi rezervë shtohet me 2,000 milion lekë dhe arrin në shumën 7,000 milion lekë, për:

- Raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme, në masën 6,000 milionë lekë;
- Përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021, në masën 1,000 milion lekë.

Me AN nr.26, datë 22.06.2021 fondi rezervë është bërë përfundimisht 9,000 milion lekë, nga të cilat 8,000 milion lekë për raste të paparashikuara të njësive të qeverisjes së përgjithshme, dhe pa ndryshuar në masën 1,000 milion lekë për përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021.

Duhet theksuar se në ligjin e buxhetit dhe ndryshimet e mëvonshme me AN, është respektuar kufiri ligjor në planifikimin e fondit rezervë të buxhetit të shtetit dhe të kontigjencës deri në masën 3 %.⁸

Kontingjenca për risqet e borxhit ka qenë planifikuar në vlerën 4,500 milion lekë, e parashikuar të përdoret nga ministri përgjegjës për financat për të kompensuar rreziqe potenciale nga luhatjet në kurset e këmbimit ose normat e interesit, me ndikim në shpenzimet për interesa.

A. Fondi rezervë, siç cilësohet më sipër, ka ndryshuar në vlerë dhe në strukturë me katër AN duke filluar nga data 05.02.2021 dhe përfunduar më datë 22.06.2021:

Fondi rezervë gjithsej 9,000 milion lekë me përdorim:

- Raste të paparashikuara të qeverisjes së përgjithshme 8,000 milion lekë;
- Përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021 në vlerën prej 1,000 milion lekë.

Megjithatë, ndryshimet e shpejta dhe të shpeshta në vlera dhe në strukturë të fondit rezervë

^{8 8} Ligji nr.9936, datë 26.06.2008 "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë" i ndryshuar, neni 5

tregojnë për një punë të pamjaftueshme të MFE dhe institucioneve të tjera të qeverisjes së përgjithshme në procesin e përgatitjes së buxhetit të vitit 2021.

Sipas raportit të MFE dhe auditimit të KLSH në këtë institucion, fondi rezervë prej 8,000 milion lekë është përdorur në vlerën prej 7,745.3 milion lekë ose 96.8% nëpërmjet 30 Vendimeve të KM, nga i cili 54.7% nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, 19.2% nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë etj. Destinacioni i përdorimit të fondit rezervë ka qenë 87.4% shpenzime korente (shpenzime operative dhe transfertat të brendshme) dhe vetëm 9.2% për investime.

Konstatohet se, krahasuar me vitin 2020 janë përdorur më pak fonde nga rezerva e buxhetit të shtetit në vlerën prej 5,755 milion lekë, por me ndryshime strukturore, pasi ndryshe nga viti i kaluar ku 84% e përbënin fondet e kontigjencës, në vitin 2021 nuk janë përdorur fonde për këtë qëllim.

Për pagesën e naftëtarëve nga 560 milion lekë të planifikuara janë përdorur 461.3 milion lekë me VKM nr.909, datë 18.11.2020, pra realizuar 82.4%.

Fondi prej 1,000 milion lekë për koston e zgjedhjeve parlamentare i është miratuar KQZ me VKM nr.73, datë 09.02.2021.

Duke analizuar vendim-marrjen për këtë qëllim rezulton se me dhjetë VKM i janë akorduar MSHMS 4,236.7 milion lekë, nga të cilat 3,473 milion lekë me 6 VKM për kryerjen e pagesës së dozave të vaksinave që rrjedhin nga 6 marrëveshje për këtë qëllim.

Lidhur me akordimin e fondeve për vaksinat, VKM i parë me nr.32, është më datë 20.01.2021 i cili ka akorduar 430 milion lekë për parapagimin e dozave të vaksinave dhe pagesat respektive nga marrëveshja, dhe i fundit nr.545, datë 29.09.2021 për kryerjen e pagesës së dozave të vaksinave për shumën 629.7 milion lekë. Nga sa më sipër rezulton se:

- *Së pari*, fondi rezervë është përdorur për parapagim, dhe jo për financimin e shpenzimeve siç e kërkon ligji organik i buxhetit të shtetit;
- *Së dyti*, akordimi për pagesat e marrëveshjeve të vaksinave nuk është në rastin e shpenzimeve të cilat nuk njihen dhe ishin të pamundura të parashikohen gjatë procesit të përgatitjes së buxhetit, pasi pandemia ishte në vijim, për më tepër që në janar është parapagimi dhe pagesa për një kontratë të nënshkruar.

Në relacionin e projektbuxhetit 2021, nga ana e MFE është cilësuar se “...është thelbësore të përgatitemi për menaxhimin e situatës së krijuar në vijimësi, nëpërmjet alokimit të fondeve të dedikuara buxhetore edhe për vitin 2021 për përmbushjen e objektivit tonë strategjik për të garantuar mbulim shëndetësor për të gjithë qytetarët, mbrojtje të personelit mjekësor dhe forcimin e hetimit epidemiologjik dhe diagnostikimit në kohë të pacientëve si një masë për parandalimin e përhapjes së COVID -19”, por kjo nuk është mbajtur në konsideratë në hartimin e buxhetit, pasi fondet për vaksinimin janë marrë nga Fondi rezervë i Këshillit të Ministrave.

Për këtë çështje, KLSH tërheq vëmendjen duke kërkuar nga institucionet shtetërore përgjegjëse kryerjen e analizave dhe vlerësimeve të hollësishme mbi kërcënimet dhe riskun e mundshëm të efikasitetit të këtyre fondeve publike të destinuara për këtë qëllim.

Nga shqyrtimi i vendimeve të Këshillit të Ministrave për akordimin e shpenzimeve nga fondi

rezervë rezulton se në vlera të konsiderueshme janë përdorur për financimin e shpenzimeve të cilat janë të njohura dhe mund të ishin parashikuar në procesin e përgatitjes së buxhetit. Kështu, cilësohen VKM nr. 291, datë 19.05.2021 për shtesë fondi në vlerën 220.8 milion lekë për financimin e projektit “Përmirësimi i modulit të menaxhimit të kontrollit të faturimit”; VKM nr.577, datë 06.10.2021 për vlerën 800 milion për financimin e pagesave të qirasë për familjet të mbetura të pastreha nga fatkeqësia natyrore tërmetit të nëntorit 2019; VKM nr.747, datë 09.12.2021 për financimin e projektit të ASHK për digjitalizimin e të dhënave kadastrale të pasurive të paluajtshme në vlerën 652 milion lekë, etj.

Gjithashtu, rezulton se janë dy institucione, Ministria e Brendshme dhe Qendra e Koordinimit Kundër Ekstremizmit të Dhunshëm që, me VKM nr.453, datë 29.07.2021 për ndryshim në VKM nr. 826, datë 26.10.2020 “Për ofrimin e shërbimeve për pritjen dhe akomodimin e fëmijëve të pashoqëruar të kthyer nga Siria dhe Iraku” të cilëve u janë akorduar përkatësisht 15.3 milion lekë për MSHMS dhe 1.7 milion lekë dhe që nuk janë përdorur nga ana e tyre.

Akordimi dhe përdorimi i fondit rezervë për financuar shpenzime të paplanifikuara operative dhe të investimeve, si dhe pagesa të prapambetura të institucioneve buxhetore ka devijuar nga parimi i përgjithshëm i qëllimit të këtyre fondeve për ngjarje të papritura si fatkeqësi natyrore etj., duke sjellë për pasojë denatyrim të përdorimit të fondit rezervë.

B. Fondi i kontingjencës për risqet e borxhit i parashikuar në vlerën 4,500 milion lekë nuk është përdorur.

Fondi rezervë i përdorur (pasi fondi i kontingjencës nuk është përdorur) për vitin 2021 përbën 1.7 % të vlerës totale të të ardhurave të realizuara, pothuajse pa ndryshime nga ai i planifikuar.

2.4 Fondi i rindërtimit

Sipas nenit 7 të ligjit nr.137/2020, datë 16.11.2020 “Për buxhetin e vitit 2021”, fondi i rindërtimit për përballimin e pasojave të tërmetit të vitit 2019 prej 28,000 milion lekë përdoret për të përballuar kostot për projektet e miratuara dhe të pa financuara në vitin 2020, si dhe për projektet e reja. Me aktin normativ nr.34, datë 03.12.2021, fondi i rindërtimit është shtuar me vlerën 7,000 milion lekë, duke arritur në shumën gjithsej 35,000 milion lekë.

Sipas të dhënave të MFE dhe auditimit në këtë institucion, fondet e financuar për rindërtimin (përfshirë dhe ngurtësimet) në NJVQV dhe NJQQ, në total për vitin 2021 kanë qenë në shumën prej 38,652,223 mijë lekë, nga të cilët 9,881,874 mijë lekë fonde të pashpenzuara nga viti 2020, shumë e cila përbën 25.6% të shpenzimeve faktike të rindërtimit të vitit 2021.

Në fakt, referuar vendim-marrjes së Këshillit të Ministrave e cila i përket periudhës janar nëntor 2021, rezulton se tashmë qeveria e kishte akorduar fondin prej 38,574,663 mijë lekë, shumë më tepër se parashikimi në ligjin e buxhetit prej 28,000,000 mijë lekë dhe pa miratuar ndryshimet ligjore në rritje në buxhet me AN nr.34, datë 03.12.2021.

Në nenin 7, të ligjit nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021” është parashikuar fondi i rindërtimit, në shumën 28,000 milionë lekë, i cili shton kufijtë e shpenzimeve për çdo ministri dhe institucion në nivel programi, si dhe kufijtë e transfertës së pakushtëzuar për njësitë e qeverisjes vendore. Referuar ligjit “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, transferta e pakushtëzuar jepet nga buxheti i shtetit për njësitë e vetëqeverisjes vendore, pa kusht, pa interes dhe pa të drejtë kthimi, ndërkohë, që në ligjin e buxhetit të vitit 2021, këto transferta janë kushtëzuar në

akordimin e fondeve për rindërtimin e objekteve të cilët kanë pësuar dëmtime nga tërmeti.

Veç sa më sipër, megjithëse në ligjin për financat e qeverisjes vendore përcaktohet se transfertat e pakushtëzuar ndahet sipas formulës me kriteret të përcaktuara, Fondet e Rindërtimit të vetëqeverisjes vendore janë shpërndarë me VKM, duke rritur transfertën e pakushtëzuar për këto njësi të qeverisjes vendore, pa përdorur kriteret ligjore përkatëse.

Gjithashtu, nga auditimi në MFE lidhur me fondet e rindërtimit është konstatuar se në periudhën 2020-2021 janë planifikuar me ligjet vjetore dhe ndryshimet e mëvonshme me AN gjithsej 67,000,000 mijë lekë fonde në dispozicion për këtë qëllim, ndërsa me VKM të dala janë shpërndarë gjithsej 97,573,357 mijë lekë. Referuar Tabelës 4 “Treguesit fiskal të buxhetit të konsoliduar 2018 - 2023” të ligjit nr. 137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar, konstatohet se, nuk ka të parashikuar fonde për rindërtimin për vitet 2022 dhe 2023. Nga sa më sipër, konkludohet se, vlera e fondeve të shpërndara me VKM deri në fund të vitit 2021, është mbi vlerën e përcaktuar në ligjin e buxhetit të vitit 2020 dhe 2021 për fondet e parashikuara të rindërtimit prej 30,573,357 mijë lekë, si dhe nuk ka fonde të parashikuara për vitet në vijim. Këto veprime krijojnë kushtet për krijimin e detyrimeve të prapambetura, me efekt në rritjen e borxhit publik si pasojë e mosrespektimit të kufijve ligjor të miratuar për shpenzime në vitin buxhetor aktual dhe kufijtë e miratuar për vitet e ardhshme buxhetore.

Nga auditimi në MFE, si dhe referuar tabelës së treguesve fiskal të konsoliduar 2021, rezulton se fondi i rindërtimit është realizuar në shumën 29,520,610 mijë lekë, ose në masën 84.4%, nga të cilat, shpenzimet për qeverisjen qendrore përbëjnë 39% të realizimit, ndërsa shpenzimet e qeverisjes vendore 61%.

Theksojmë se fonde të pashpenzuara në vitin 2020 dhe të mbartura në vitin 2021 janë në vlerën prej 9,881,874 mijë lekë, të cilat përbëjnë 33% të fondeve të shpenzuara për rindërtimin në vitin 2021. Shpenzimet për rindërtimin në vitin 2021 janë 77% më të larta se ato të realizuara në vitin 2020.

Nga auditimi në MFE rezulton se gjatë vitit 2021, disa VKM për financimin e projekteve të rindërtimit, kanë përcaktuar si burim financimi edhe ngurtësimin e fondeve nga projekte të rindërtimit me ecuri të ngadaltë. Për vitin 2021, shuma e ngurtësuar nga projektet me ecuri të ngadaltë dhe e përdorur si burimi financimi për projektet e rindërtimit në tërësi është 4,467,982 mijë lekë. Përdorimi i ngurtësimit të fondeve, si formë financimi për projektet e investimit nuk është e mbështetur në kriteret ligjore, pasi në ligjin organik të buxhetit dhe ligjin e buxhetit të vitit me ndryshimet e mëvonshme nuk parashikohet ngurtësimi për projekte me ecuri të ngadaltë, si mënyrë për alokimin e fondeve ndërmjet projekteve të investimit.

Meqenëse shpenzimet buxhetore për strehimin e familjeve, shtëpitë e të cilëve janë dëmtuar nga tërmeti, janë të lidhura me ecurinë projekteve të rindërtimit, nga auditimi në MFE ka rezultuar se pagesat e kryera në vitin 2020 janë në shumë totale 2,924,253 mijë lekë, ndërsa në vitin 2021, janë subvencionuar qiratë në shumë totale 2,984,836 mijë lekë. Sa më sipër, rezulton se nga buxheti i shtetit në vitin 2021 edhe pse është rritur financimi për projektet e rindërtimit, për shkak të ecurisë së ngadaltë në zbatimin e punimeve dhe tejkalimit të afatit të përmbylljes së këtij procesi, janë rritur shpenzimet për subvencionimin e qirave të familjeve në shumën 60,583 mijë lekë, duke rritur më tej koston totale të procesit të rindërtimit.

Nga auditimi në **Fondin Shqiptar të Zhvillimit (FSHZH)**, në cilësinë e njësisë zbatuese për

Programin e Rindërtimit dhe komponentëve të tij për rindërtimin e *objekteve arsimore; banesave individuale*, brenda dhe jashtë zonave të reja për zhvillim, ndërtimin dhe rikonstruksionin e infrastrukturës publike si dhe çdo ndërhyrje tjetër, në funksion të rindërtimit të këtyre banesave individuale, jashtë zonave të reja për zhvillim; ndërtimin dhe rikonstruksionin e *infrastrukturës publike*, në zonat e reja të shpallura për zhvillim të detyruar; si dhe rindërtimin e *njësive të banimit në ndërtesa* (pallat), të dëmtuara, në zonat e reja për zhvillim dhe rindërtim në të njëjtin truall, ka rezultuar se Buxheti i Programit të Rindërtimit për vitin 2021, është *çelur* në vlerën totale prej 8,642,000 mijë lekë, e ndarë sipas komponentëve, ku në pjesën më të madhe i përket rindërtimit të objekteve arsimore, si dhe i është shtuar dhe buxheti i transferuar nga viti 2020 në vlerën 3,084,328 mijë lekë me ndarjen përkatëse sipas komponentëve, ku në pjesën më të madhe janë për projektim/banesa kolektive.

Gjatë vitit 2021, buxheti për Programin e Rindërtimit në FSHZH ka pësuar disa ndryshime, të cilat të ndara sipas komponentëve, pasqyrohen në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 25 Ndryshimet e programit të rindërtimit në FSHZH

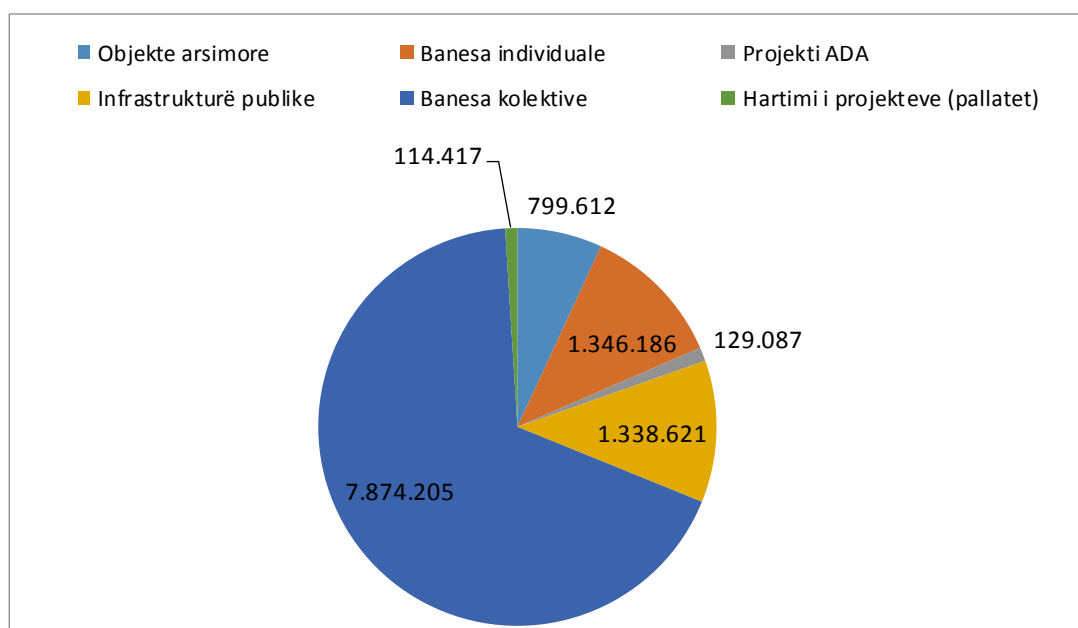
Në mijë lekë

Nr.	Objekti	Buxheti i transferuar nga 2020	Buxheti Fillestar 2021	VKM nr. 774, dt. 15.12.2021 Shkresa nr. 7986/1, dt. 19.05.2021	VKM nr. 722, dt. 15.12.2021	VKM nr. 571 dt. 06.10.2021	VKM nr. 481, dt. 30.07.2021 VKM nr. 853, dt. 29.12.2021	VKM nr. 405, dt. 30.06.2021 VKM nr. 423, dt. 08.07.2021 VKM nr. 527, dt. 22.09.2021 VKM nr. 771, dt. 15.12.2021	Buxheti 2021 pas ndryshimeve
1	Objekte arsimore	877,699	3,996,620	(4,079,707)					796,612
2	Banesa individuale	683,186	500,000		163,000				1,346,186
3	Projekti ADA	-	-			129,087			129,087
4	Infrastrukturë publike	60,999	897,567				380,055		1,338,621
5	Banesa kolektive	1,348,027	274,878					6,251,301	7,874,205
6	Hartimi i projekteve (pallatet)	114,417	-						114,417
Totali		3,084,328	5,669,064	(4,079,707)	163,000	129,000	380,055	6,251,301	11,597,128

Burimi: Të dhëna të FSHZH të përpunuara nga KLSH

Buxheti i vitit 2021 pas transferimit dhe ndryshimeve të pësuar është bërë 11,597,129 mijë lekë, i cili në krahasim me buxhetin e çelur në fillim të vitit 2021, është shtuar me 2,843,738 mijë lekë.

Grafiku nr. 12 Struktura e buxhetit të rindërtimit sipas komponentëve

Burimi: Të dhëna të FSHZH të përpunuara nga KLSH

Për vitin 2021, buxheti i Programit të Rindërtimit është realizuar në vlerën 11,366,535 mijë lekë, ose në masën 98% kundrejt buxhetit të planifikuar. Realizimi i buxhetit i ndarë sipas komponentëve të Programit, paraqitet si më poshtë.

Tabela nr. 26 Realizimi i Programit të rindërtimit sipas komponentëve

Në mijë lekë

Nr.	Objekti	Planifikimi Viti 2021	Realizimi Viti 2021	Përqindja e realizimit %
1	Objekte Arsimore	794,612	781,521	98%
2	Banesa Individuale/ Projekti ADA	1,475,273	1,346,186	91%
3	Infrastrukturë Publike	1,338,621	1,338,621	100%
4	Banesa Kolektive/ Projektim	7,988,623	7,900,207	99%
Totali		11,597,128	11,366,535	98%

Burimi: Të dhëna të FSHZH të përpunuara nga KLSH:

Gjatë zbatimit të Programit, për periudhën 2020 - 2022 gjithsej janë ndjekur dhe zhvilluar 15 procedura "Marrëveshje Kuadër", të cilat kanë qenë të orientuara në katër drejtime kryesore:

- Rindërtimin e banesave individuale dhe infrastrukturës lehtësuese për to;
- Rindërtimin e objekteve arsimore;
- Ndërtimin dhe rikonstruksionin e infrastrukturave publike;
- Rindërtimin e banesave kolektive (njësi banimi pallate).

Marrëveshjet Kuadër brenda secilit drejtim janë konceptuar të ndara sipas nevojës në këto grupe: *Shërbim Projektimi*; *Zbatim punimesh*; *Shërbim Mbikëqyrje*; *Shërbim Kolaudimi*. Në zbatim të këtyre marrëveshjeve janë zhvilluar procedurat e minikonkurseve respektive/ faza e dytë e procedurës.

Nga shqyrtimi i informacionit të vënë në dispozicion për vitin 2021, konstatohet se FSHZH ka lidhur gjithsej 50 kontrata të fazave të para "Marrëveshje kuadër", përkatësisht:

- 2 kontrata për shërbim projektimi;
- 26 kontrata për zbatim punimesh;

- 16 kontrata për shërbim mbikëqyrje;
- 6 kontrata për shërbim kolaudimi.

Nga auditimi i ushtruar në FSHZH mbi zbatimin e kontratave të procesit të rindërtimit, KLSH ka konstatuar disa parregullsi, që konsistojnë kryesisht në:

- *Diferenca në volume për punime të deklaruara të kryera* në 5 raste ku është rekomanduar marrja e masave për arkëtimin e vlerës totale prej 1,712 mijë lekë pa TVSH nga operatorët përgjegjës, të evidentuar rast pas rasti;
- *Tejkalim i afateve* të përcaktuar në kontratat respektive në 9 raste, për të cilët i është rekomanduar FSHZH të ndjekë të gjitha procedurat e nevojshme administrative dhe të gjitha shkallët e gjyqimit për arkëtimin e vlerës së penaltetit për tejkalim të afateve, në total prej 140,064 mijë lekë pa TVSH nga operatorët përgjegjës.

Nga auditimi i ushtruar në **Ministrinë e Mbrojtjes**, në lidhje me punimet për ndërtimin e banesave dhe apartamenteve të dëmtuara nga tërmeti, ka rezultuar se, për projektin 18AZ901 “Fatkeqësi natyrore të menaxhuara”, në buxhetin e aparatit të kësaj ministrie nuk janë miratuar fonde sipas Ligjit të Buxhetit. Fondet për këtë projekt kanë kaluar nën administrimin e AKMC-s, ku sipas PBA-së janë planifikuar për vitin 2021 rreth 280,073,000 mijë lekë, që do të mbulonin investimet në proces. Në zbatim të AN nr. 26 date 22.06.2021, në programin 10910 “Emergjencat Civile” të projektit 18AZ901 janë pakësuar fondet në vlerën 100,000 mijë lekë. Nga analizimi i ecursisë së pagesave për këto kontrata të lidhura fillimisht me afat përfundimi datën 31.12.2019, dhe më pas me afat të rishikuar datën 31 Maj 2022, deri në fund të periudhës objekt auditimi, konstatohet se nuk janë realizuar punimet për ndërtimin e banesave dhe apartamenteve të dëmtuara nga tërmeti, të cilat të konvertuara në pagesa të pakryera konsiderohen për të paktën 149,681 mijë lekë.

2.5 Koncesionet/PPP dhe risqet fiskale – Impakti buxhetor

Detyrime kontigjente (indirekte) që kanë të bëjnë kryesisht me detyrimet e lidhura me PPP-të, konsiderohen element i rëndësishëm i risqeve fiskale që mund të shkaktojnë devijime nga parashikimet buxhetore, lidhur me supozimet dhe zhvillimet makroekonomike, të ardhurat e qeverisë, shpenzimet e përgjithshme, menaxhimit e borxhit etj.

Për këtë, nga ana e MFE është realizuar matrica e riskut, për monitorimin dhe vlerësimin e risqeve fiskale gjatë vitit 2021, dhe që lidhet kryesisht me Koncesionet, si dhe Ndërmarrjet e Sektorit Energjetik, Ndërmarrjet e Sektorit të Ujësjellës-Kanalizimeve, Monitorimi i detyrimeve të prapambetura e Detyrimet e tjera kontigjente.

a) Kontratat koncesionare/PPP-të me mbështetje buxhetore

Sipas Raportit të MFE dhe auditimit të KLSH në këtë institucion, konstatohet se për vitin 2021 nga 13 kontrata koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore, në 12 prej tyre janë kryer pagesa. Plani përfundimtar i pagesave për kontratat koncesionare ka qenë në vlerën prej 11,822,862 mijë lekë, ndërsa shpenzimet e realizuara janë në vlerën prej 11,517,745 mijë lekë, ose në masën 97,4%.

Referuar të dhënave të mësipërme, rezulton se shuma e përgjithshme e pagesave vjetore neto, për kontratat koncesionare apo partneritetet publike private (PPP), në vitin 2021 zënë 2.89%,

totalit të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2020⁹, duke respektuar në këtë mënyrë kufirin prej 5 për qind, të përcaktuar në nenin 4/2 të LOB.

Pagesat gjithsej të kryera për kontrata koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore përbëjnë 1.9% të shpenzimeve gjithsej për vitin 2021, 11.7% të shpenzimeve kapitale gjithsej, si dhe krahasuar me vitin 2020 janë kryer 1,783,627 mijë lekë më shumë, ose në masën + 18%.

Të detajuara sipas kontratave respektive, plani dhe pagesat për kontratat koncesionare/PPP aktualisht në zbatim, paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 27 Të dhëna të detajuara për kontratat koncesionare/PPP -2021

Autoriteti Kontraktor	Nr.	Emërtimi i Kontratës PPP	Viti i fillimit	Viti i mbarimit	Në mijë lekë		
					2021		
					Plan fillestar	Plani i ndryshuar	Fakt
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	Ndërtimi, operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit	2014	2020	50,000	50,000	40,292
	2	Ndërtimi, operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier	2016	2023	752,771	752,771	690,040
	3	Ndërtimi dhe Operimi i Rugës së Arbrit	2018	2031	3,375,100	3,393,100	3,392,727
		Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje	2018	2031	3,180,000	3,180,000	3,180,000
		Oponencë Teknike	2020	2020	170,000,0	188,000	187,694
		Supervizion	2018	2022	25,100	25,100	25,033
	4	Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rugës Milot-Morinë	2017	2047	810,259	792,259	790,027
		Defektet e Fshehura					
		Supervizioni	2017	2022	70,000	52,000	51,507
		Subvencion	2019	2032	740,259	740,259	738,520
	5	Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Orikum - Dukat			393,979	48,029	47,069
		Projektim, Ndërtim, Mirëmbajtje	2020	2033	311,879	579	
		Shërbime konsulence të pavarura për zbatimin e kontratës	2020	2020	80,000	45,350	44,972
		Oponencë Teknike	2020	2020	2,100	2,100	2,097
		Ndërtimi dhe Operimi i Rugës Milot - Balldren			65,000	3,100	3,100
	6	Ndërtimi dhe operimi	2020	2033			
		Supervizioni i punimeve	2020	2020	50,000	-	
		Oponencë Teknike	2020	2020	15,000	3,100	3,100
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1	Shërbimi i Skanimit në Dogana	2013	2030	1,580,698	1,660,686	1,660,686
Ministria e Shëndetësisë	1	Koncesioni/PPP Kontrolli bazë i popullsisë (check up)	2015	2025	876,090	366,090	219,021

⁹ Të ardhurat tatimore për vitin 2020 kanë qenë 398.66 miliardë lekë

dhe Mbrojtjes Sociale	2	Konçesioni/PPP -Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale.	2016	2026	1,704,982	1,564,982	1,564,982
	3	Konçesioni/PPP - Ofrimi i shërbimit të dializës	2016	2026	779,000	754,000	754,000
	4	Ofrimi i shërbimeve laboratorike spitalore	2020	2030	1,280,444	1,137,845	1,106,402
Bashkia Tiranë/Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	1	Ndërtimi i Shkollave të Arsimit Parauniversitar në Bashkinë e Tiranës	2018	2025	0	0	0
MIE / Bashkia Tiranë	1	Inceneratori i Tiranës	2017	2047	1,050,000	1,300,000	1,249,399
					450,000	700,000	651,626
					600,000	600,000	597,773
13		Gjithsej			12,718,323	11,822,862	11,517,745

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Në mënyrë të detajuar, auditimi në lidhje me koncesionet/PPP me mbështetje buxhetore duke përfshirë, planin, pagesat faktike dhe regjistrimet në SIFQ paraqitet si në vijim:

1. Ndërtimi, operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit.

Ky projekt koncesionar është planifikuar në PBA 2021-2023 sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 28

Produkti	Impianti i prodhimit të energjisë nga mbetjet në Elbasan	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	M064078	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	586,770,000	50,000,000	0	0

Projekti koncesionar/PPP për inceneratorin e Elbasanit është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “M064078” dhe nuk ka pësuar ndryshime në ulje dhe rritje përgjatë vitit sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 29

Vlera buxhetit sipas muajve (mijë lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë kontratë koncesionare janë në vlerën 40,292 mijë lekë, me përshkrimin “MIE shpenzime inceneratori shkresa 23/2, datë 23.02.2021, faturë 1/2021, datë 08.02.2021, situacion kontratë vazhdim 11026/7, datë 16.12.2014, VKM nr.907 datë 17.12.2014, akt - konstatim 25.2.2021”, sipas një urdhër shpenzimi të regjistruar në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

2. Ndërtimi, operimi dhe transferimi i inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier

Ky projekt koncesionar është planifikuar në PBA 2021-2023 sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 30

Produkti	Impianti i prodhimit të energjisë nga mbetjet në Fier.	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	M064079	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	755,500,000	752,771,000	50,000,000	0

Projekti koncesionar/PPP për inceneratorin e Fierit është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “M064079” dhe nuk ka pësuar ndryshime në ulje dhe rritje përgjatë vitit sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 31

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	752,771	752,771	752,771	752,771	752,771	752,771
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	752,771	752,771	752,771	752,771	752,771	752,771

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë kontratë koncesionare janë në shumën 690,039 mijë lekë, sipas 11 urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ, të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, ku secila faturë rezulton në vlerën 62,731 mijë lekë.

3. Ndërtimi dhe Operimi i Rugës së Arbrit

Kontrata e këtij koncesioni është nënshkruar në 16.03.2018, në vlerën 33.6 miliard lekë pa TVSH ose 40.32 miliard lekë me TVSH. Ky projekt koncesionar është planifikuar në PBA 2021-2023, sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 32

Produkti	Kontrata koncesionare "Për ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës së Arbrit PPP	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	18BA201	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	2,520,000,000	3,180,000,000	2,940,000,000	2,844,000,000

Ky projekt është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “18BA201” dhe ka pësuar ndryshime në ulje dhe rritje përgjatë vitit sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 33

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000	3,180,000

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë kontratë koncesionare janë në vlerën 3,180,000 mijë lekë, sipas katër urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, ndërkohë që konstatohen raste të pagesave pjesore të kryera sipas përshkrimit të pagesës.

Supervizioni i kontratës koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin, dhe mirëmbajtjen e Rugës së Arbrit, është kontraktuar më 09.11.2018 sipas përshkrimit në pagesat e realizuara në SIFQ.

Tabela nr. 34

	2020	2021	2022	2023
18BA209	Buxheti	Parashikimi	Parashikimi	Parashikimi
Kosto totale (në 000 lekë)	169,110,000	170,000,000	115,000,000	0

Plani fillestar dhe ndryshimet përgjatë vitit 2021 paraqiten:

Tabela nr. 35

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	188,000

Plani i pagesave i detajuar në shumën 140,000 mijë lekë ka pësuar rritje në muajin dhjetor 2021. Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 187,695 mijë lekë, sipas pesë urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, ndërkohë që konstatohen raste të pagesave të përmbledhura tre mujore të kryera.

- Oponenca teknike

Tabela nr. 36

18BA211	2020	2021	2022	2023
	Buxheti	Parashikimi	Parashikimi	Parashikimi
Kosto totale (në mijë lekë)	2,000,000	25,100,000	0	0

Plani fillestar dhe ndryshimet përgjatë vitit 2021 paraqiten:

Tabela nr. 37

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	25,100	25,100	25,100	25,100	25,100	25,100
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	25,100	25,100	25,100	25,100	25,100	25,100

Përgjatë vitit 2021 është kryer edhe pagesa për oponencën teknike për Institutin e Ndërtimit në vlerën prej 25,033 mijë lekë, që sipas përshkrimit të pagesës në modulën e pagesave në SIFQ i përket detyrimeve të prapambetura nga viti 2018 si në vijim:

- MIE oponencë teknike, projekt zbatim, shkresë 1234/13, datë 05.08.2020, kërkesë 1234/6 datë 08.07.2020, marrëveshje 1234/8 datë 29.07.2020, shkresë 1234/9 datë 30.07.2020, faturë 370(88778720), datë 03.08.2020;

- MIE pagesë mbyllëse oponencë teknike, diferencë rruga Arbri, marrëveshje 7080/1 dt.11.05.2018, shkresë 119/3 datë 14.05.2020, faturë 95 (48570795) datë.14.05.2018.

4. Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rrugës Milot-Morinë

Planifikimi në PBA 2021-2023 paraqitet si në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr.38

Produkti	Subvencioni i Kontratës koncesionare "Për ndërtimin, përmirësimin, shfrytëzimin, mirëmbajtjen dhe rehabilitimin e autostradës Milot - Morinë "	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	18BA203	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	740,259,000	740,259,000	740,259,000	740,259,000

Projekti koncesionar/PPP për subvencionimin e rrugës Milot - Morinë është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “18BA203” i cili nuk ka ndryshuar përgjatë vitit si në vijim:

Tabela nr. 39

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	740,259	740,259	740,259	740,259	740,259	740,259
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	740,259	740,259	740,259	740,259	740,259	740,259

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 738,521 mijë lekë, sipas dy urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

Supervizioni i kontratës koncesionare për ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen, rehabilitimin e autostradës Milot- Morinë.

Tabela nr. 40

M063842	2020	2021	2022	2023
	Buxheti	Parashikimi	Parashikimi	Parashikimi
Kosto totale (në mijë lekë)	73,000,000	70,000,000	2,2384,000	0

Projekti koncesionar/PPP për supervizionin e rrugës Milot - Morinë është detajuar në fondet e investimeve me kod projekti “M063842” në shumën 70,000 mijë lekë, i cili është ndryshuar në ulje në muajin dhjetor 2021 sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 41

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	52,000

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 51,508 mijë lekë, sipas katër urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

5. Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Orikum – Dukat

Në PBA 2021-2023, ky projekt koncesionar paraqet planin e pagesave si më poshtë:

Tabela nr. 42

Produkti	Ndërtim dhe operimi i rrugës Orikum-Dukat	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	18BA213	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në mijë lekë)	0	311,879,000	1,003,792,000	959,400,000

Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “18BA213” në fillim të vitit 2021 dhe i ndryshuar përgjatë vitit sipas muajve përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 43

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	311,879	311,879	311,879	298,579	298,579	298,579
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	298,579	298,579	298,579	298,579	579	579

Gjatë vitit 2021 nuk është kryer asnjë pagesë.

Shërbime konsulence të pavarura për zbatimin e kontratës.

Tabela nr. 44

Produkti	Ndërtim dhe operimi i rrugës Orikum-Dukat	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	18CD701	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në mijë lekë)	500,000	80,000,000	73,000,000	80,000,000

Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “18CD701” përgjatë vitit 2021 sipas muajve përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 45

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	52,850	52,850	52,850	52,850	52,850	45,350

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 44,972 mijë lekë, sipas shtatë urdhër shpenzimeve të regjistruara në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

- Supervizioni i kontratës koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës së Orikum-Dukat (Ura e Shën Elizës) në PBA 2021-2023 ky projekt nuk parashikon plan pagesash dhe nuk është kryer asnjë pagesë.

- Oponencë teknike për kontratën koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës Porti i Jahteve - By Pass Orikum Dukat (Ura e Shën Elizesë). Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “18BA215” përgjatë vitit 2021 sipas muajve përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 46

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	2,100	2,100	2,100	2,100	2,100	2,100
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	2,100	2,100	2,100	2,100	2,100	2,100

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 2,097 mijë lekë, sipas një urdhër shpenzimi të regjistruar në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

6. Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës Milot – Balldren

Në PBA 2021-2023 ky projekt koncesionar paraqet planin e pagesave si më poshtë:

Tabela nr. 47

Produkti	Kontrata Koncesionare/PPP, për projektimin, ndërtimin, dhe mirëmbajtjen e segmentit rrugor Milot – Balldren	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve	18BA208	
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	0	0	212,000,000	869,364,000

Për vitin 2021 nuk ka detajim rrjedhimisht nuk është kryer asnjë pagesë.

Supervizioni i punimeve për ndërtimin dhe operimi i rrugës Milot – Balldren. Në PBA 2021-2023 ky projekt koncesionar paraqet planin e pagesave si më poshtë:

Tabela nr. 48

Produkti	Supervizioni i kontratës koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës Milot - Balldren	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve		
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në 000 lekë)	0	50,000,000	100,000,000	91,580,000

Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “18BA209” në fillim të vitit 2021 dhe i ndryshuar përgjatë vitit sipas muajve përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 49

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	50,000	50,000	50,000	50,000	-	-

Për vitin 2021 nuk është kryer asnjë pagesë.

- Oponenca teknike për kontratën koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës Milot – Balldren. Në PBA 2021-2023 ky projekt paraqitet si në vijim.

Tabela nr. 50

Produkti	Oponencë teknike për kontratën koncesionare për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e rrugës Milot – Balldren	Kodi i Projektit sipas listës së investimeve		
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në mijë lekë)	0	15,000,000	0	0

Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “18BA212” në fillim të vitit 2021 dhe i ndryshuar përgjatë vitit sipas muajve përkatës paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela nr. 51

Vlera buxhetit sipas muajve (000 lekë)	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor
	15,000	15,000		15,000	15,000	15,000
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor
	15,000	15,000	15,000	15,000	-	3,100

Pagesat e kryera gjatë vitit 2021 për këtë projekt janë në shumën 3,100 mijë lekë, sipas një urdhër shpenzimi të regjistruar në SIFQ të kryera nga ana e aparatit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

7. Shërbimi i Skanimit në Dogana

Planifikimi në PBA 2021-2023 faza II, duke qenë se në fazën III nuk është publikuar paraqitet:

Tabela nr. 52

Produkti	Shërbim skanimit			
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në mijë lekë)	0	1,580,697,572	1,628,118,499	1,676,962,054

Plani buxhetor i detajuar për projektin me kod “91005AE” në fillim të vitit 2021 është çelur në

vlerën 1,580,698 mijë lekë dhe përgjatë vitit, konkretisht në 18.08.2021 është rritur me vlerën 74,853 mijë lekë dhe më 15.12.2021 rritje në vlerën 5,135 mijë lekë, në total rritje me 79,988 mijë lekë. Pagesat e realizuara në vitin 2021, sipas SIFQ rezultojnë në shumën 1,660,686 mijë lekë sipas 65 urdhër shpenzimeve të regjistruara për llogari të buxhetit të vitit 2021.

Nga vlera e paguar për këtë kontratë, konstatohet se për 5 urdhër shpenzime, në shumën 128,466 mijë lekë i përkasin detyrimeve të prapambetura 2020, të cilat janë paguar duke përdorur buxhetin e miratuar për vitin 2021.

8. Ndërtimi i Shkollave të Arsimit Parauniversitar në Bashkinë e Tiranës

Për këtë kontratë koncesionare nuk ka të regjistruar asnjë projekt investimi dhe nuk ka buxhet të detajuar. Aktualisht rezultojnë vetëm LOT 1 dhe 4 (nga katër lote të parashikuara) i kontratës koncesionare të nënshkruar në datën 17.10.2018 ndërmjet MAS dhe Bashkisë Tiranë me BOE në shumën 2,364,096 mijë lekë, në të cilën është ndërmarrë angazhimi për kryerjen e pagesës së kësaj shume për shtatë vjet nga momenti i marrjes në dorëzim. Nuk rezultojnë që kjo kontratë të jetë e regjistruar në modulën e kontratave.

9. Inceneratori i Tiranës

Në PBA 2021-2023 ky projekt koncesionar, vetëm për pjesën e financuar nga ana e MIE në programin e mbetjeve urbane paraqet planin e pagesave si më poshtë:

Tabela nr. 53

Produkti	Impianti i prodhimit të energjisë nga mbetjet në Tiranë			
	2020	2021	2022	2023
Kosto totale (në mijë lekë)	0	600,000,000	200,000,000	200,000,000

Vlera e detajuar në fillim të vitit për këtë projekt koncesionar paraqitet në vlerën 600,000 mijë lekë dhe e rishikuar në rritje në shumën 700,000 mijë lekë, plan përfundimtar. Pagesat e realizuara përgjatë vitit 2021 sipas SIFQ rezultojnë 14 pagesa në shumën 651,626 mijë lekë nga buxheti i MIE, programi i mbetjeve urbane dhe pjesa tjetër prej 597,773 mijë lekë prej të ardhurave të veta të Bashkisë Tiranë.

Konstatohet se janë paguar në pesë raste detyrime të prapambetura të muajve Tetor-Dhjetor 2020 në shumën 139,094 mijë lekë duke përdorur buxhetin e miratuar për vitin 2021 duke krijuar detyrime të reja të mbartura në vitet pasardhëse.

Niveli më i lartë i pagesave për 12 kontratat koncesionare/PPP-të, referuar vitit 2021, është realizuar në muajin dhjetor, me rreth 2,270,000 mijë lekë, të cilat përbëjnë 19.7% të totalit vjetor të pagesave, ku vetëm pagesa prej 932,000 mijë lekë për kontratën “Për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e Rugës së Arbrit” përbën 41% të totalit të pagesave të realizuara në këtë muaj.

Nga auditimi në MFE për kontratat koncesionare/PPP-të konstatohet se:

- pagesat e kryera për vitet e kaluara përbëjnë risk të shtuar për krijimin e detyrimeve të prapambetura të reja për vitet pasardhëse;
- gjatë vitit 2021 janë shlyer detyrime të viteve të mëparshme në vlerën prej 292,593 mijë lekë, të cilat përbëjnë 2.5% të shpenzimeve gjithsej për kontratat koncesionare/PPP-të të vitit 2021, konkretisht:

- Ndërtimi dhe Operimi i Rugës së Arbrit për oponencën teknike 25,033 mijë lekë detyrim i vitit 2018;

- Projekti i inceneratorit të Tiranës detyrime të muajit tetor-dhjetor 2020 në vlerën prej 139,094 mijë lekë;
- Koncesioni i skanimit në dogana detyrime të muajit dhjetor 2020 në vlerën prej 128,466 mijë lekë.

Projekti i inceneratorit të Tiranës dhe koncesioni i skanimit në dogana përfshijnë kryerjen e pagesave në bazë të nivelit të shërbimit të ofruar, kushtëzuar nga kërkesa për këtë shërbim. Realizimi i shërbimit përtej vlerës së buxhetuar ka shkaktuar krijimin e detyrimeve të papambetura për vitin aktual dhe në të njëjtën kohë mbartjen e tyre në vitin pasardhës.

- Në një rast, detyrimet kontraktuale nuk rezultojnë të buxhetuara, dhe as të regjistruara si detyrim në SIFQ, konkretisht për projektin e ndërtimit të shkollave në Bashkinë e Tiranës, konstatim i njëjtë me vitin e kaluar, ku kontrata e nënshkruar nuk është regjistruar dhe nuk është buxhetuar në kundërshtim me përcaktimet në udhëzimin standard të zbatimit të buxhetit.

Nga auditimi në Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH) lidhur me tre kontrata koncesionare, është konstatuar si në vijim:

10. Koncesioni/PPP - Ofrimi i shërbimit të dializës

Kontrata koncesionare “Për ofrimin e hemodializës” ushtrohet në 5 spitalet rajonale: Shkodër, Lezhë, Elbasan, Korçë dhe Vlorë.

FSDKSH financoi këto shërbime në bazë të kontratës së financimit nr. 710, datë 10.02.2016, e lidhur në vijim të kontratës së mësipërme të koncesionit. Në këtë kontratë është përcaktuar numri i projektuar i pacientëve në 156 seanca në vit (13 seanca në muaj), me çmimin prej 11,203 lekë për seancë. Mënyra e pagesës bazohet në nivelin e shërbimit të ofruar, duke garantuar njëkohësisht edhe një minimum sipas projeksioneve në DST, të cilat janë pjesë e kontratës së koncesionit.

Nga auditimi në FSDKSH, është konstatuar faturim për shërbime të pakryera, si dhe pagesa të rasteve të cilat janë mbi projeksion në rajone të veçanta. Për vitin 2021, sipas të dhënave të vëna në dispozicion nga FSDKSH janë ofruar nga PPP 60 719 seanca të dializës. Numri i seancave të përcaktuara për shërbimin e dializës të ofruar nga kontraktori, krahasuar me projeksionin mujor sipas kontratës koncesionare është 6 248 seanca dialize. Mosrealizimi i numrit të seancave të dializës sipas projeksionit mujor është kryesisht në qendrat e dializës Shkodër e Vlorë, dhe në disa muaj në qendrat e dializës Lezhë e Shkodër, kjo për arsye të numrit më të ulët të pacientëve se numri i pacientëve mujor sipas projeksionit. Efekti financiar për faturimin e shërbimeve të pa realizuara për 6 248 seancat e dializës të pa kryera llogaritet në shumën 69,996 mijë lekë.

Gjithashtu, janë kryer 1 447 seanca dialize të faturuara mbi projeksionin e përcaktuar në kontratën koncesionare për ofrimin e shërbimit, pasi niveli i shërbimit të përfutur mujor ka qenë mbi vlerat e projektuara. Tejkalimi i numrit të seancave të dializës mbi projeksionin mujor të planifikuar në vitin 2021 i përket Qendrës së dializës Elbasan dhe Lezhë. Efekti financiar për faturime për shërbime mbi projeksion llogaritet në shumën 16,211 mijë lekë.

Nga analiza e të dhënave të realizimit dhe projeksioneve fillestare konstatohet se hartimi i projeksioneve nuk është në përputhje me nevojat reale për kryerjen e shërbimit, që reflektohet vit pas viti dhe kjo shoqëruar me mos rishikimin e projeksioneve apo ndryshimin e mënyrës së

faturimit sipas shërbimit faktik ka sjellë efekte financiare negative në administrimin e buxhetit.

Referuar formulimit të kontratës së financimit në lidhje me pagesat, parashikohet edhe pagesa për rastet e pakryera edhe konsiderimi si dëm ekonomik i pagesës së rasteve kur vërtetohet se shërbimet e pretenduara nuk janë kryer. Në këtë mënyrë pagesa e rasteve të pakryera të cilat kalojnë edhe projeksionin e paraqitur në Dokumentet Standarde të koncesionit, pjesë e kontratës së koncesionit, paraqesin përdorim pa efektivitet të fondeve buxhetore.

Sipas të dhënave të referuara nga Drejtoria Ekonomike e FSDKSH rezulton se në lidhje me pagesat e kryera për shërbimin dializës me PPP janë në vlerën 747,195 mijë lekë përfshin periudhën e përfitimit të shërbimit Dhjetor 2020 deri në Nëntor 2021, përkundrejt planit përkatës të rishikuar prej 753,977 mijë lekë.

Krahasuar me të dhënat e MFE për vitin 2021 mbi koncesionet, rezulton se nga ana e ministrisë janë raportuar 6,805 mijë lekë më shumë (754,000 mijë lekë MFE dhe 747,195 mijë lekë FSDKSH).

2. Konçesioni/PPP -Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale.

Ky shërbim ofrohet në kuadër të kontratës PPP “Shërbime të integruara të furnizimit të setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale sterile dhe furnizim me materiale mjekësore sterile”, nënshkruar më 10.12.2015 me afat 10-vjeçar.

Krahasuar me planin buxhetor në fillim të vitit dhe atë përfundimtar konstatohet paraprakisht se shërbimi është marrë brenda vlerës së buxhetuar. Kjo pasi, sipas VKM nr.20 datë 20.01.2020 dhe evidencës mbi planin buxhetor plani fillestar ka qenë në shumën 1,704,982 mijë lekë, ndërkohë që rishikimi i vetëm ka ndodhur me VKM nr. 702 datë 18.11.2021, ku është reflektuar një vlerë në ulje prej 140,000 mijë lekë, me plan përfundimtar në shumën 1,564,982 mijë lekë. Duhet theksuar, se mbajtja nën kontroll e shërbimit të sterilizimit brenda buxhetit të miratuar kushtëzon nivelin e shërbimit të ofruar për ndërhyrje kirurgjikale në shëndetin e popullatës.

Nga auditimi në FSDKSH është konstatuar se, për vitin 2021 shërbimi është kryer brenda projeksonit prej 63,000 mijë ndërhyrjesh, ose është realizuar në vlerën prej 1,550,245 mijë lekë.

Nga krahasimi i të dhënave të MFE dhe të FSDKSH lidhur me shpenzimet vjetore gjithsej rezulton se ministria raporton 14,737 mijë lekë më shumë se ato të kryera në fakt nga Fondi: raportimi i MFE është 1,564,982 mijë lekë ndërsa në FSDKSH është 1,550,245 mijë lekë.

Nga verifikimi i dokumentacionit dhe të dhënave të administruara mbi zbatimin e kësaj kontrate koncesionare është konstatuar se, ka ndryshuar numri i instrumenteve në mënyrë të paargumentuar për disa prej seteve nga viti në vit; nuk ekziston një protokoll i saktë sipas ndërhyrjeve/seteve, ka një numër shumë më të madh diagnostikash/ndërhyrje në krahasim me numrin e seteve të përdorura, për të njëjtat ndërhyrje/sete janë aplikuar tre nivele kompleksiteti etj., duke sjellë për pasojë vështirësi në monitorim, si dhe vështirësi në respektimin e tavanit buxhetor, me ndikim zhbalancim në buxhet dhe kufizime në ndërhyrje për pacientët.

Gjithashtu, nga përpunimi i të dhënave të administruara për vitin 2021 konstatohet se, për të njëjtën ndërhyrje kirurgjikale, të realizuar në të njëjtin spital apo spital tjetër, faturimi kryhet sipas kompleksiteteve të ndryshme, dhe për pasojë çmime të ndryshme. Kjo mënyrë aplikimi e

nivelit të kompleksitetit gjatë zbatimit të kontratës, shkakton pasoja financiare shitesë, krahasuar me efektin e përdorimit të kompleksitetit më të ulët të mundshëm, e lidhur kjo me çmimin përkatës. Në këtë kuadër, kanë rezultuar 21,174 raste, në të cilat është klasifikuar ndërhyrja kirurgjikale si kompleksiteti i mesëm dhe për të njëjtat ndërhyrje kirurgjikale, në disa raste është faturuar edhe si kompleksitet i lartë, si dhe janë 4,725 raste në të cilat është faturuar për kompleksitet të lartë, megjithëse të paktën një herë e njëjta ndërhyrje kirurgjikale është faturuar si kompleksitet i mesëm. Nëse për këto ndërhyrje do të përdorej kompleksiteti i mesëm, do të ulej financimi i kësaj kontrate për 87,318 mijë lekë me TVSH. Gjithashtu, në total paraqiten 16,710 raste në të cilat është klasifikuar ndërhyrja kirurgjikale si kompleksiteti i ulët dhe për të njëjtat ndërhyrje kirurgjikale, në disa raste është faturuar edhe si kompleksitet i lartë apo kompleksitet i mesëm. Nga auditimi konstatohet se janë 5,924 raste në të cilat është faturuar për kompleksitet i lartë dhe 8,057 raste në të cilat është faturuar për kompleksitet i mesëm, megjithëse të paktën një herë e njëjta ndërhyrje është faturuar si kompleksitet i ulët. Nëse për këto ndërhyrje do të përdorej niveli i ulët i kompleksitetit, financimi kësaj kontrate do të ulej me vlerën 81,215 mijë lekë me TVSH.

3. Mbi koncesionin e laboratorëve

Në lidhje me koncesionin e laboratorëve ka filluar implementimi i kontratës koncesionare përgjatë vitit 2021 në spitale universitare dhe spitale rajonale e dy spitale bashkiake të cilat përcaktohen sipas kontratës së koncesionit/PPP.

Vlera fillestare e shpenzimeve planifikuar për PPP e laboratorëve ka qenë në shumën 1,280,444 mijë lekë, dhe me ndryshimet e mëvonshme plani përfundimtar për vitin 2021 është përcaktuar 1,137,845 mijë lekë, pra duke u pakësuar me 142,599 mijë lekë. Sipas të dhënave nga FSDKSH rezulton se shpenzimet e realizuara janë 1,106,402 mijë lekë, si dhe nuk ka detyrime të prapambetura.

4. Konçesioni/PPP - Kontrolli bazë i popullsisë (check up)

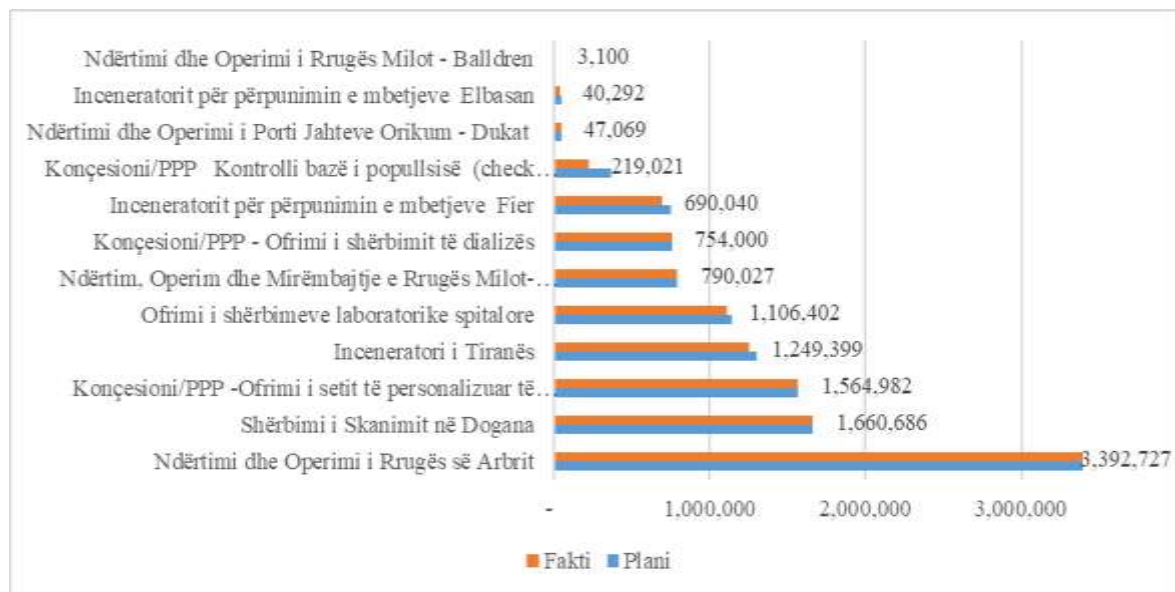
Ofrimi i paketës së Kontrollit mjekësor bazë realizohet bazuar në VKM nr. 185, datë 02.04.2014 “Për përcaktimin e mënyrës së realizimit të kontrollit mjekësor bazë për shtetasit e grup-moshës 35-70 vjeç”, ndryshuar me VKM, Nr. 721, datë 12.10.2016.

Nga auditimi i kryer në FSDKSH, sipas të dhënave të vëna në dispozicion për financimin e kontratës së koncesionit të kontrollit bazë konstatohet një nivel realizimi në shumën 219,021 mijë lekë. Ofrimi i këtij shërbimi ka rifilluar në vijim të urdhrit të MSHMS në datën 01.09.2021, duke paraqitur mbirealizim në krahasim me projeksionin për periudhën e mbetur të vitit.

Gjithashtu, në vijim të ndryshimeve kontratës koncesionare, rezulton niveli i shërbimit të ofruar mbi projeksionin e kontratës në vitin 2021, i cili ka kontribuar në uljen e kostos së shërbimit, pasi këto raste i zbriten faturës së shërbimit mujor. Për periudhën 3 mujore shtator-nëntor të paguar në vitin 2021, efekti i kursimit për shërbim të ofruar është në vlerën prej 20,098 mijë lekë, e cila i përket 10,897 rasteve.

Grafiku nr. 13 Shpenzimet faktike për kontratat koncesionare/PPP për vitin 2021

Në milion lekë

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

b) Kontratat koncesionare/PPP-të pa mbështetje buxhetore

Referuar "Raporti Vjetor i Përmbledhur 2019 - Performanca e Kontratave të Koncesioneve/ Partneritetit Publik Privat" të përgatitur dhe publikuar nga MFE në vitin 2020, konstatohet se kontratat pa mbështetje buxhetore janë në total 210 të tilla ose në masën 94 % të totalit të kontratave koncesionare/PPP të miratuara.

Nga auditimi i ushtruar në **Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë** për tre kontrata koncesionare pa mbështetje buxhetore janë evidentuar sipas secilës prej tyre problematikat e mëposhtme.

- Nga auditimi i kontratës koncesionare kontratës koncesionare nr. 2184/7, datë 10.06.2016 **"Për dhënien me koncesion të formës BOT (Ndërtim, shfrytëzim dhe transferim në pronësi të shtetit) të ndërtimit dhe shfrytëzimit të Portit të Jahteve Shëngjin"** është konstatuar:

- Mungesë e raporteve tre mujore periodike për ndjekjen dhe zbatimin e kontratës koncesionare nga ana e Njesisë së Zbatimit të Projektit Koncesionar;
- NjZP nuk ka hartuar një raport për mbikëqyrjen e vazhdueshme për zbatimin e kontratës për detyrimet e koncesionarit për fazën para ndërtimore, për fazën ndërtimore, gjithashtu nuk ka raportuar për rastet e mos përmbushjes nga koncesioni për rastet e përcaktuara në nenin 20 të kontratës;
- Në dosjen e zbatimit të kontratës së koncesionit rezulton se nuk ka një dokument që vërteton ecurinë e procedurave për marrjen parasysh ose jo të rekomandimeve nga MIE ose shkresa të tjera për vazhdimësinë ose jo të kësaj kontrate koncesionare.
- Sa më lart është vepruar në kundërshtim me Ligjin nr.125/2013 "Për koncesionet dhe partneritetin publik privat" i ndryshuar, neni 10, pika 3; Kontratën koncesionare nr. 2184/7, datë 10.06.2016, Urdhrin e Ministrit nr. 4836, datë 21.09.2016, duke sjellë moszbatimin e kushteve të kontratës.

- Nga auditimi i monitorimit të kontratës koncesionare BOT datë 06.09.2013 **“Për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese për ndërtimin, shfrytëzimin dhe administrimin e Hidrocentralit “Dobrenjë Tomorricë”, në Përroin e Hijes Skrapar, objekt koncesioni”** është konstatuar:

- Në raportin e monitorimit referuar analizës ligjore faktike është konstatuar se kontrata koncesionare është regjistruar nga shoqëri koncesionare në datën 06.05.2016 (*gati 5 muaj me vonesë*) duke mos respektuar afatin e 30 ditëve nga miratimi i projekt zbatimit sipas kërkesave të nenit 30 të kontratës koncesionare.
- Koncesionari ka kryer punime pa disponuar Lejen e Ndërtimit kur miratimi i projektit të zbatimit për HEC Dobrinjë-Tomorricë, mban datën 17.11.2015, Leja e ndërtimit nr. 59/1, datë 10.01.2019 dhe Shoqëria koncesionare ka detyrimin e dorëzimit pranë AK të procesverbalit të fillimit të punimeve. Në bazë nenit 10 pika 2 Koncesionari duhet ta vinte në punë hidrocentralin brenda 12 muajve nga data e marrjes së lejes së ndërtimit. (*Sipas kontratës shtesë datë 22.11.2018*). Afati i fundit për vënien në punë të HEC-it ishte data 10.01.2020, por HEC-i rezulton të jetë në prodhim që nga muaji dhjetor 2018.
- Sa është konstatuar nga monitorimi i zbatimit të kontratës rezulton se nga MIE nuk janë përlogaritur penaltetet për vonesat në fillimin e punimeve sa parashikohet në neni 23.1/iii të kontratës *“Për çdo ditë vonesë për fillimin e punimeve penalizohet me 10,000 lekë”*.
- Gjithashtu MIE nuk ka hartuar, paraqitur ndonjë shkresë drejtuar koncesionarit për njohjen me shkeljet dhe rregullimin e tyre duke pritur për një periudhë 40 ditore përgjigjen e tij, me argumentet përkatëse në zbatim të nenit 24.1 të kontratës.
- Nga MIE nuk janë marrë masat për rregullimin e konstatimeve nga monitorimi i zbatimit të kontratave duke zgjidhur kontratat ose vendosjen e sanksione sipas detyrimeve të parashikuara në kontratat përkatëse.

- Nga auditimi i kontratës koncesionare **“Rehabilitimi, operimi dhe transferimi (ROT) i rrjetit të transportit hekurudhor në linjat Fier-Ballsh dhe Fier - Vlorë”**, forma e së cilës është *“rehabilitim, operim dhe transferim”* në pronësi të shtetit (Rehabilitate –Operate - Transfer/ROT), është konstatuar:

- Informacionet periodike të shoqërisë koncesionare mungojnë për periudhën korrik 2020 - dhjetor 2021;
- Sipas dokumentacionit të vënë në dispozicion konstatohet se punimet e rehabilitimit nuk kanë përfunduar në afat për 46 muaj, dhe se AK nuk ka arritur t’i dorëzojë dhe koncesionari nuk ka arritur të marrë në dorëzim në afatin prej 28 muaj inventarin e aktiveve të hekurudhës;
- Në dosje mungon projekti i detajuar teknik për realizimin e punimeve duke u bazuar tek fisibiliteti në kundërshtim me pikën 6.2, germa (a) të kontratës, pasi shoqëria koncesionare merr përsipër hartimin e tij;
- Kontraktori nuk ka respektuar afatin për dërgimin e propozimit për inxhinierin e pavarur duke e tejkaluar atë me afër 11 muaj, si dhe Autoriteti Kontraktor nuk ka respektuar afatin e miratimit të propozimit duke e tejkaluar atë me mbi 30 ditë në kundërshtim me përcaktimin e pikës 6.3, germa (ç) të kontratës koncesionare;
- Për periudhën e aktivitetit të kësaj kontrate nga data 14.02.2016 deri më 31.12.2021,

koncesionari nuk ka arritur treguesit e performancës, për sa i përket sasisë mesatare e mallrave të transportuara për vit kalendarik që ishte *2,591,509 ton; numrit mesatar të pasagjerëve prej 307.5 mijë në vit; koha e zbatimit të punimeve nuk ka përfunduar në afatin e përcaktuar në kontratë prej 46 muaj; vlera e investimit është realizuar 46%*, megjithëse nuk ka të dhëna zyrtare as nga inxhinier i pavarur, as nga koncesionari dhe as nga NJZP dhe as nga Raporti vjetor i përmbledhës.

Nga auditimi në MIE në lidhje me **kontrata koncesionare për HEC-et me prodhim vjetor energjie (mbi 2 MWh)** ka rezultuar se nga MIE nuk janë marrë masat për korrigjimin e parregullsive të rezultuara nga monitorimi i zbatimit të kontratave koncesionare, për vendosjen e sanksioneve sipas detyrimeve të parashikuara në kontratat përkatëse ose duke zgjidhur kontratat përkatëse.

Nga auditimi dhe informacionet e MIE rezulton se deri 31.12.2021 janë lidhur 182 kontrata koncesionare për HEC me prodhim vjetor energji 7,564,399,525 KW/h dhe kanë hyrë në prodhim 118 kontrata të HEC-ve me prodhim vjetor energjie prej 3,805,032,574 KW/h ose 50% e totalit, kurse nuk kanë hyrë në prodhim 64 kontrata të lidhura me prodhim vjetor energjie 3,759,366,951 KW/h ose 50% e totalit.

U konstatua se një pjesë e HEC-eve kanë hyrë në prodhim shumë më vonë se parashikimi në kontratë, kjo e pasqyruar vetëm për tre vitet e fundit 2019, 2020, 2021 si më poshtë:

- Në vitin 2019 kanë hyrë në prodhim 12 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 219,565,780 KW/h me vonesë me një kohë *mbi 5 vjet nga hyrja në fuqi e kontratës*.
- Në vitin 2020 kanë hyrë në prodhim 5 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 143,335,871 KW/h me vonesë me një kohë *mbi 7 vjet nga hyrja në fuqi e kontratës*.
- Në vitin 2021 kanë hyrë në prodhim 8 HEC-et me një total të prodhimit të energjisë vjetore prej 251,057,070 KW/h, ku 6 prej tyre me prodhim të energjisë vjetore prej 191,354,391 KW/h me vonesë me një kohë *mbi 5 vjet nga hyrja në fuqi e kontratës*.

Nga auditimi i kryer në **Agjencinë Kombëtare të Burimeve Natyrore (AKBN)** lidhur me monitorimin e hidrocentraleve të dhëna me koncesion dhe me miratim të MIE, është konstatuar se disa koncesionarë nuk kanë paraqitur dokumentacionin e lejes së ndërtimit, apo leje të tjera, por nga ana e AKBN, nuk është marrë asnjë masë për sensibilizimin e organeve kompetente;

- Është konstatuar se disa koncesionarë kanë ndryshuar kapacitetin e prodhimit, megjithatë nga ana e AKBN nuk janë bërë llogaritjet për pasojat e veprimt në lidhje me sasinë e energjisë dhe të ardhurave që do të mungojnë nga prodhimi më i ulët i energjisë për shtetin (për rastet kur kapaciteti është më i ulët), si dhe problematika që krijohet në deformimin e skemave të miratuara dhe pasojat në funksionim;
- Në disa raste kontraktorët paraqesin mangësi të theksuara të plotësimit të dokumentacionit tekniko ligjor, madje nuk bëhet njoftim për pjesëmarrje në testim nga ana e AKBN, si proces i detyrueshëm, për evidentimin e saktësisë së realizimit të veprave, krahasuar me parashikimin;
- Devijimet e shumta si në skema, kapacitete, ndryshime gjatë zbatimit të kontratave, mund të shoqërohen me vështirësi për realizimin e këtyre veprave dhe në ndonjë rast dështimin e tyre;

- Vonesat në fillimin, zbatimin apo përfundimin e veprave, cenon fillimin e funksionimit tyre, ose vënie me vonesë në eficiencë të investimeve, rrjedhimisht energji elektrike më pak në rrjet dhe të ardhura të munguara për buxhetin e shtetit;
- Nga ana e AKBN janë përlogaritur penalitete si për mos fillim, fillim të vonuar, apo mos përfundim të punimeve në afat, por nuk rezultojnë asnjë rast i ekzekutuar. Mos ekzekutimi i penaliteteve përveç të ardhurave të munguara për buxhetin e shtetit, nuk nxit koncesionarët për të aktivizuar burimet e tyre për realizimin e investimit sipas parashikimeve të miratuara (procesi i aplikimit të penaliteteve është kompetencë e MEI);
- Nisur nga numri i lartë i HEC-eve të miratuara, por të pa filluara, edhe për periudha të gjata të konsiderueshme të cilët konsiderohen pa shpresë realizimi, nuk është shoqëruar me njoftimet përkatëse për ndërprerjen e kontratës, për t'i dhënë mundësinë operatorëve të tjerë për realizimin e mundshëm të këtyre investimeve.

Risqet fiskale

b) Ndërmarrjet e Sektorit Energjetik

Në vitin 2021 ka filluar dhe është në zbatim Urdhri i përbashkët i MFE dhe MIE nr.304/2020 “Për miratimin e planit të masave të reduktimit të detyrimeve të prapambetura në sektorin e energjisë elektrike”, i cili ofron një seri masash për parandalimin e detyrimeve të prapambetura dhe disiplinimin e pagesave ndërmjet kompanive të sektorit energjetik dhe palëve kryesore të lidhura me to.

Me qëllim zbatimin me sukses të këtij plani, MFE dhe MIE kanë nënshkruar dhe një urdhër tjetër të përbashkët për reduktimin e detyrimeve të prapambetura në sektorin e energjisë elektrike”, duke ngarkuar ndërmarrjet e sektorit energjetik për raportimin mujor mbi shlyerjen e detyrimeve të prapambetura dhe statusin e detyrimeve ndërmjet sektorit të energjisë dhe entiteteve të tjera publike.

Sipas Raportit të MFE dhe auditimit të KLSH në këtë institucion detyrimet e ndërsjella dhe ndaj entiteteve të tjera deri në dhjetor 2021 në sektorin e energjisë elektrike janë si në vijim.

Tabela nr. 54 Gjendja e detyrimeve në sektorin energjetik dhjetor 2021

Në miliard lekë

Gjendja në dhjetor 2021	KESH	OST	OSHEE	MFE	DPT	Total
KESH ndaj:	x	0.40	0	17.72	0.01	18.13
OST ndaj:	6.6	x	0.97	14.56	0	22.13
OSHEE ndaj:	51.35	13.9	x	4.60	6.70	76.55
Ndërmarrjet UK ndaj:	0	0	21.90	0	0	21.90
ML/IB	0	0	5.50	0	0	5.50
Total	57.95	14.3	28.37	36.88	6.71	144.21

Burimi: Të dhëna të MFE

Nga tabela e mësipërme konstatohet se krahas detyrimeve të ndërsjella midis kompanive të sektorit energjetik, janë edhe 36,880 milion lekë detyrime të kompanive të këtij sektori ndaj MFE dhe 6,700 milion lekë detyrime të OSHEE ndaj Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

Nga sa më sipër konkludohet se, ende nuk janë të rakorduara detyrimet e ndërsjella midis OSHE dhe OST, pasi variojnë nga 13.9-17.8 miliard lekë.

Mungesa e këtij rakordimi dhe niveli i lartë i detyrimeve të ndërsjella midis kompanive të sektorit energjitik, dhe veçanërisht detyrimet kundrejt MFE dhe DPT përbëjnë të risk të shtuar për buxhetin e shtetit. Kjo për faktin se në riskun e pamundësisë së shlyerjes së detyrimeve të secilës kompani, duhet të implikohet buxheti i shtetit nëpërmjet mbështetjes buxhetore.

c) Ndërmarrjet e Sektorit të Ujësjellës-Kanalizimeve

Sipas Raportit të MFE dhe auditimit të KLSH në këtë institucion, konstatohet se, për vitin 2021, janë 55 ndërmarrje Sektorit të Ujësjellës-Kanalizimeve që rezultojnë me humbje dhe vetëm 3 ndërmarrje rezultojnë me fitim. Indikatorët kryesorë të performancës për vitin 2021 për ndërmarrjet e ujësjellës-kanalizimeve, tregojnë për një vijimësi të vështirësisë financiare në pagimin e detyrimeve, kjo për shkak dhe të mangësive të theksuara në mbledhjen e të ardhurave të faturuara korrente dhe të prapambetura.

Një problematikë e rëndësishme mbetet edhe stoku i detyrimeve të akumuluar të këtyre shoqërive publike ndaj OSHEE SHA. Kështu, në dhjetor 2021, Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizime dhe Infrastrukturës së Mbetjeve (AKUM) pas rakordimit të të dhënave me OSHEE SHA, ka raportuar se detyrimet e akumuluar të ndërmarrjeve të ujësjellës-kanalizimeve rezultojnë të jenë në vlerën 21.9 miliardë lekë, ku vetëm ndërmarrja e UK SHA Durrës ka 6.71 miliard lekë të këtyre detyrimeve.

Nga ana e MIE dhe MFE janë bërë përpjekje për reduktimin e detyrimeve të prapambetura në sektorin e energjisë elektrike, nëpërmjet urdhrave të përbashkët, duke i kërkuar AKUM raportimin mujor mbi shlyerjen e detyrimeve të prapambetura, të statusit të detyrimeve ndaj sektorit të energjisë etj.

Vështirësitë financiare të ndërmarrjeve të ujësjellës - kanalizimeve, përbëjnë një risk të shtuar për shkak të nevojës për mbështetje buxhetore, me qëllim frenimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura, bazuar dhe në rëndësinë jetësore për qytetarët të këtyre shoqërive publike.

d) Monitorimi i detyrimeve të prapambetura për qeverisjen e përgjithshme

Akumulimi i detyrimeve të prapambetura përbën një problematikë për sistemin buxhetor dhe vijoj të jetë një fenomen shqetësues, pasi konstatohet ende nivel i lartë i stokut si dhe krijimi në vijim i detyrimeve të reja nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme.

Duhet theksuar, se detyrimet e prapambetura të akumuluar implikojnë nivelin e borxhit publik, duke e nënvlerësuar këtë të fundit. Kjo pasi, jo vetëm që rritet kostoja e shlyerjes së këtyre detyrimeve, por njëkohësisht mungesa e aftësisë paguese e institucioneve publike, detyron qeverinë shqiptare për zgjidhjen e kësaj shtate nëpërmjet rritjes së nivelit të borxhit publik.

MFE ka bërë përpjekje për monitorimin dhe reduktimin e detyrimeve të prapambetura duke ndryshuar mënyrën e raportimit, por ende ka mangësi dhe problematika pasi ende nuk është i mundur: verifikimi i detyrimeve të prapambetura sipas kohës së krijimit të tyre; shmangia e diferencave mes stokut të deklaruar të detyrimeve dhe atij të pasqyrave financiare apo pagesave të kryera jashtë skemës për likuidimin e detyrimeve të prapambetura.

Detyrimet e prapambetura deri në fund të vitit 2021 sipas Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit paraqiten në shumën 13,334,943 mijë lekë, e cila ju përket njësive të qeverisjes së përgjithshme (qendrore dhe vendore), me një ndryshim në pakësim krahasuar me vitin 2020 në vlerën prej 981,835 mijë lekë.

Nga auditimi në MFE është konstatuar se raportimi i mësipërm nuk është i plotë dhe i saktë pasi:

- MFE, për fund vitin 2020 ka raportuar dy shifra të ndryshme të detyrimeve të prapambetura, me një diferencë në vlerën prej 556,106 mijë lekë më shumë në auditimin aktual krahasuar me raportimin gjatë auditimit të vitit të kaluar, për shkak të sistemimeve në regjistrin e detyrimeve.

- Ka diferenca midis shumave të raportuar të paguara të detyrimeve të prapambetura gjatë vitit 2021 me pagesat faktike sipas të dhënave të SIFQ të testuara nga KLSH, në vlerën prej 1,212,628 mijë lekë më pak se pagesat e raportuara nga 359 institucione.

Sipas të dhënave të MFE, rezulton se stoku i detyrimeve të prapambetura në fund të vitit 2021 në masën 48% i përket detyrimeve të njësive të qeverisjes qendrore dhe 52% qeverisjes vendore.

Në njësitë e qeverisjes qendrore, pjesën më të madhe të stokut të detyrimeve të prapambetura e përbëjnë vendimet gjyqësore me 51.4% të detyrimeve, të ndjekura më pas nga detyrime të tjera me 16.9%, investime 12%, shërbime më 8% etj., si dhe janë vetëm tre ministri: MIE, MFE dhe MM të cilat përfaqësojnë rreth 81% të totalit të këtij stokut.

Nga totali i stokut të detyrimeve të prapambetura të njësive të vetëqeverisjes vendore, 13 bashki: Bashkia Kavajë, Tiranë, Vorë, Malësi e Madhe, Pogradec, Durrës, Lezhë, Kamzë, Belsh, Fier, Cërrik, Roskovec, Berat përbëjnë mbi 67% të totalit të këtij stokut.

e) Raportimi i detyrimeve nga vendimet e gjykatave ndërkombëtare

Nga auditimi është konstatuar se, MFE si nga ana procedurale ashtu edhe praktike nuk përfshin në raportimin mbi detyrimet e prapambetura detyrimet e shtetit shqiptar nga vendimet Gjykatave të Arbitrazhit dhe Gjykatës së të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ).

Konkretisht, gjatë vitit 2021 nga MFE është raportuar se janë ekzekutuar dy vendime të GJEDNJ me vlerë gjithsej 4,600 euro, si dhe vlera totale e vendimeve të arbitrazhit të paguara nga buxheti i shtetit në vlerën rreth 283.85 milion lekë, kryesisht nga MFE, AKUM dhe MTM etj.

Nga auditimi konstatohet se, sipas raportit të MFE të mes vitit 2021 “Mbi zbatimin e buxhetit 2021”, vlerësimi i situatës makroekonomike fiskale dhe buxhetore për 5 mujorin 2021 dhe pritshmëritë për 12 mujorin, publikuar në faqen zyrtare të MFE, detyrimi total i akumuluar për Arbitrazhet Ndërkombëtare për periudhën janar-qershor 2021 paraqitet në vlerën prej 155,712,905 euro.

Tabela nr. 55 Detyrime për vendimet e arbitrazhit ndërkombëtar

Detyrime për vendimet e Arbitrazhit Ndërkombëtar

në Euro

MINISTRIA E LINJËS	Përshkrimi i Vendimeve të Arbitrazhit	Totali i detyrimit fillestar	Detyrimi i Faturuar	Likuidimi/Paguar	Detyrimi i mbetur nga faturimi	Detyrime Kontigjente (të mundshme/të pritshme)	Totali i detyrimit të mbetur dhe detyrimeve kontigjente
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE)	Arbitrazhi për çështjen nr.ICC no.18474/MMH me palë paditëse "J&P AVAX" S.A kundër ish Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës (sot MIE), për 4.188.308,51 Euro dhe 3.183.263 lekë	4,214,402	4,214,402	0	4,214,402	0	4,214,402
	Arbitrazhi në favor të shoqërisë SAFA sh.p.k për projektin e ndërtimit të rrugës "Tiranë-Elbasan", detyrimi i MIE është 3.543.337,88 Euro (2.495.166 Euro shuma e dhënë nga gjykata + 876.940,02 Euro interes i shumës së dhënë nga gjykata + 171.231,86 Euro interes për tarifën e arbitrazhit)	3,543,338	3,543,338	0	3,543,338	0	3,543,338
	Arbitrazhi ICC Case no.23998/MMH/HHB, me palë paditëse Joint Venture "Copri Construction Enterprises W.L.L & Aktor S.A për konfliktin e punimeve në rrugën Tiranë-Elbasan	38,079,336	0	0	0	38,079,336	38,079,336
	Kosto Administrative të Arbitrazhit (Konsulence ligjore për çështjen nr.23988/MMH)	11,765	11,765	11,765	0	0	0
	Apelimi i Vendimit të Arbitrazhit, për çështjen ICC 23988/MMH/HHB (c-24011/MMH/HHB) JV Copri Enterprises W.L.L & Aktor Technical Societe kundër Shtetit Shqiptar, kosto të studios ligjore	241,000	10,000	10,000	0	231,000	231,000
MIE	Arbitrazhi me kompaninë Starbridge për Portin e Karpenit, "HFW" LLP *	500,000	132,457	100,000	32,457	0	32,457
Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE)			132,457	132,457	0	0	0
MIE	Arbitrazhi për TIA shpk	250,000	75,000	75,000	0	50,000	50,000
MFE			75,000	75,000	0	50,000	50,000
MFE (Shteti Shqiptar)	Kontrata e angazhimit për ofrimin e shërbimeve ligjore, datë 05.04.2018, për mbrojtjen dhe përfaqësimin në procesin e Arbitrazhit ICSID ARB/17/6 (në Euro)**	2,000,000	1,000,000	1,000,000	0	0	0
	Arbitrazhi ICSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë"(çështja Becchetti)	108,000,000	108,000,000	0	108,000,000		108,000,000
	Kosto ligjore lidhur me vendimin e Arbitrazhit CSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë"(çështja Becchetti)	906,201	875,201	875,201	0	31,000	31,000
	Arbitrazhi ICSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë", kosto angazhimi ekspertit në procesin e anulimit të vendimit	20,000	20,000	20,000	0	0	0
	Arbitrazhi ICSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë", kosto administrative dhe aplikimi	231,000	231,000	231,000	0	0	0
	Arbitrazhi ICSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë", kosto tstudio ligjore për procesin e anulimit të vendimit (200.000 \$) dhe pagesë për regjistrimin e kërkesës për korrigjim vendimi (10.000 \$)	176,650	176,650	176,650	0	0	0
	Kosto për përfaqësimin e interesave të Republikës së Shqipërisë për kundërshtimin e procedurës së vendimit nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë", në Belgjikë. Kosto të studios ligjore.	101,000	70,000	70,000	0	31,000	31,000
	Arbitrazhi ICSID nr.ARB/15/28 "Hydro dhe të tjerët kundër Shqipërisë", vlera e kostove ligjore për anulimin e vendimit, prej 449.000\$	377,551	377,551	377,551	0	0	0
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	Arbitrazhi me Valeria Italia S.r.l, me shpenzime për avokatët prej 750.000 EUR dhe kostot fillestare 19.500 EUR	769,500	219,500	219,500	0	550,000	550,000
	Arbitrazhi me Valeria Italia S.r.l, kosto administrative në favor të Gjykatës për zgjidhjen me mirëkuptim të çështjes mes palëve.	150,000	150,000	150,000	0	0	0
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	Anullimi i vendimit ICSID Case no. ARB/14/26 Albaniabeg Ambient shpk, Angelo Novelli, Construzioni S.R.L, kosto të studios ligjore	1,269,033	337,661	337,661	0	931,372	931,372
Total		159,934,575	118,776,781	2,986,584	115,790,197	39,922,708	155,712,905

* Bazuar në vendimin e Komisionit përkatës të negociimit u vendos mosvijimi i negociatave me Starbridge. Rrjedhimisht kontrata e shërbimeve me konsulentin nuk ezauroi të 3 fazat e kontratës. Rrjedhimisht as vlerën e plotë të saj prej 500.000 Euro.

** Sipas kontratës mqs ofrimi i konsulencës është mbyllur në fazë "juridiksioni", është faturuar vetëm 50% e vlerës totale prej 2.000.000 Euro, pra vetëm 1.000.000 Euro.

Burimi: MFE, Raporti i Mes vitit 2021- Mbi zbatimin e buxhetit 2021, Vlerësimi i situatës makroekonomike fiskale dhe buxhetore për 5 mujorin 2021 dhe pritshmëritë për 12 mujorin

Të dhënat e mësipërme, si dhe ato të përditësuar në fund të vitit 2021, lidhur me detyrimet e vendimeve të Arbitrazhit Ndërkombëtar, nuk janë paraqitur në Raportin e Këshillit të Ministrave, përgatitur nga MFE, "Mbi zbatimin e buxhetit vjetor, situatatën makroekonomike dhe fiskale gjatë vitit 2021".

Për sa kohë detyrimet e prapambetura të GJEDNJ dhe Arbitrazhit Ndërkombëtar nuk raportohen në formatin e aneksit për raportimin e detyrimeve të prapambetura, jo vetëm që është në kundërshtim me Udhëzimin nr.5, datë 27.02.2014 "Për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura", por mungon saktësia dhe plotësia e stokut të detyrimeve të prapambetura në shkallë vendi.

Gjithashtu, është konstatuar se nga ana procedurale për monitorimin e detyrimeve të prapambetura, MFE nuk ka arritur bashkërendimin, harmonizimin dhe koordinimin e plotë të bazës rregullative, pasi Udhëzimi nr.37 datë 06.10.2020, nuk mundëson përputhshmërinë e plotë me Udhëzimin nr.5 datë 27.02.2014 “Për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura”, në drejtim të hartimit të informacionit për përfshirjen e gjendjes fillestare të detyrimeve sipas kategorive, sektorëve dhe kohës së krijimit dhe zhvillimit të një sondazh tremujor tek ministritë e linjës nga MFE për të verifikuar detyrimet financiare të krijuara rishtas dhe të papaguara në kohë, duke përcaktuar përgjegjësinë dhe vendosur masa administrative sipas kuadrit ligjor në fuqi etj. Në këtë mënyrë, këto mangësi nuk rezultojnë sa duhet efektive në marrjen e masave për reduktimin e stokut të detyrimeve të prapambetura.

2.6 Shpenzimet për buxhetin vendor

Sipas projekt - buxhetit, ligjit për buxhetin e vitit 2021, të ndryshuar me tre Akte Normative dhe tabelës fiskale të buxhetit të konsoliduar, planifikimi dhe realizimi i shpenzimeve për pushtetin vendor paraqitet në tabelën në vijim.

Tabela nr. 56 Planifikimi i shpenzimeve për pushtetin vendor dhe realizimi i tyre

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Projekt Buxhet	Buxhet 2021	AN 4	AN 26	AN 34	Fakt 2021
I.	Shpenzime për Buxhetin Vendor	56,326	56,326	56,826	57,840	57,940	52,593
1	Transfertat nga buxheti i shtetit	26,550	26,550	27,050	27,164	27,789	43,338
a	Fond i pakushtëzuar	18,200	18,200	18,450	18,450	18,480	
b	Grant Specifik	7,850	7,850	8,100	8,150	8,260	
c	Transfertë për emergjencat civile	500	500	500	564	1,103	
2	Shpenzime me financim të huaj	750	750	750	750	555	414
3	Buxheti vendor (të ardhurat e veta tatimore)	25,426	25,426	25,426	25,426	25,926	25,798
4	Buxheti vendor (nga të ardhurat jo-tatimore)	2,700	2,700	2,700	2,700	2,700	1,164
5	Taksa të ndara	900	900	900	900	970	

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuar nga KLSH

Në projekt-buxhet dhe me ligjin fillestar të buxhetit shpenzimet për buxhetin vendor janë planifikuar në vlerën 56,326 milion lekë, nga të cilat shpenzimet nga transfertat e buxhetit të shtetit janë planifikuar në vlerën 26,550 milion lekë, shpenzimet nga të ardhurat e veta të njësive të qeverisjes vendore janë planifikuar në vlerën 25,426 milion lekë, shpenzimet me financim të huaj janë planifikuar në vlerën 750 milion lekë, shpenzimet nga të ardhurat e jo tatimore janë planifikuar në vlerën 2,700 milion lekë si dhe shpenzimet nga taksat janë planifikuar në vlerën 900 milion lekë.

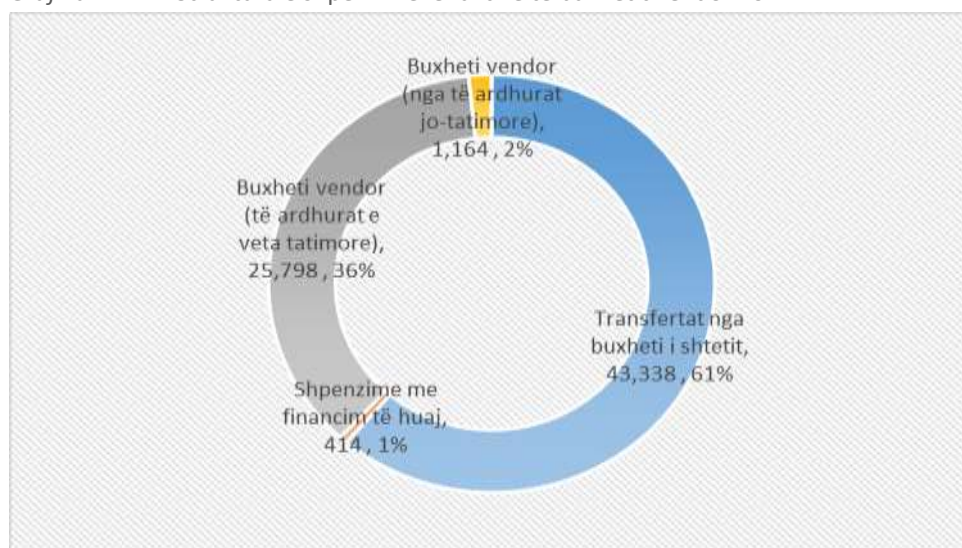
Me AN nr.4, datë 05.02.2021, shpenzimet për buxhetin vendor janë rritur me 500 milion lekë, rritje e cili i atribuohet transfertave nga buxheti i shtetit, duke arritur vlerën gjithsej prej 56,826 milion lekë. E njëjta gjë ka ndodhur dhe me AN nr.26, datë 22.06.2021, në rritje përsëri me 1,014 milion lekë, në total shuma prej 57,840 milion lekë.

Me AN nr. 34, datë 03.12.2021, shpenzimet për buxhetin vendor përfundimisht janë planifikuar në vlerën 57,940 milion lekë, duke u rritur për vlerën 100 milion lekë, krahasuar me planin e ndryshuar më parë, duke ulur shpenzimet me financime të huaja dhe duke rritur dy zërat e tjerë. Në planin përfundimtar shpenzimet nga transfertat e buxheti të shtetit janë në vlerën 27,789 milion lekë, me financim të huaj në vlerën 555 milion lekë, nga të ardhurat e veta të njësive në vlerën 25,926 milion lekë, nga të ardhurat jo-tatimore në vlerën 2,700 milion lekë dhe

shpenzimet nga taksat e ndara në vlerën 970 milion lekë.

Për vitin 2021, sipas tabelës së treguesve fiskalë të konsoliduar shpenzimet e buxhetit vendor janë realizuar në shumën 52,593 milion lekë, kundrejt vlerës 57,940 milion lekë të planifikuara me AN nr. 34, ose realizuar në masën 90.7%, me mos realizim për shumën 5,347 milion lekë, kundrejt planit përfundimtar të buxhetit. Në krahasim me planin fillestar, shpenzimet e buxhetit vendor janë realizuar në masën 93.4%, me mos realizimin në shumën 3,733 milion lekë.

Grafiku nr. 14 Struktura e shpenzimeve faktike të buxhetit vendor 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Në shpenzimet faktike të buxhetit vendor, 61% e përbëjnë transfertat nga buxheti i shtetit dhe 38% nga buxheti vendor, nga të ardhurat tatimore dhe jo tatimore.

Shpenzimet e realizuara nga buxheti vendor për vitin 2021 përbëjnë 9.6% të shpenzimeve gjithsej.

Në vitin 2021, shpenzimet buxhetore vendore janë realizuar 967 milion lekë më shumë se në vitin 2020 ose në masën 1.9% më shumë, por në vlerën 3,634 milion lekë më pak se në vitin 2019.

Nga auditimi rezulton se pavarësisht se totali i shpenzime për buxhetin vendor është deklaruar në vlerën 55,593 milion lekë, referuar tabelës së treguesve fiskal për muajin dhjetor, totali i zërave që përbejnë shpenzimet e buxhetit vendor rezulton në vlerën 70,714 milion lekë, duke reflektuar diferencë në vlerën 18,121 milion lekë, vlerë e cila përfaqëson shpenzimet e realizuar nga buxheti vendor për Fondin e Rindërtimit.

Rezulton se në tabelat mujore të treguesve fiskal për periudhën Janar – Dhjetor 2021, vlera e shpenzimeve të realizuara nga buxheti vendor për transfertën e pa kushtëzuar është përfshirë edhe vlera e shpenzimeve të kryera nga Fondi i Rindërtimit.

Referuar përbërjes së shpenzimeve buxhetore vendore gjithsej të vitit 2021, konstatohet se shpenzimet korrente përbëjnë 78.5%, ndërsa shpenzimet kapitale vetëm 21.5% të këtij totali. Gjithashtu, duke krahasuar ecurinë e këtyre zërave të shpenzimeve në periudhën 2019-2021, rezulton se kanë prirje për t'u rritur shpenzimet korrente, dhe brenda tyre kryesisht shpenzimet e personelit, si dhe kanë prirje në ulje shpenzimet kapitale.

Nga auditimi i 51 njësive të vetëqeverisjes vendore mbi zbatimin e ligjshmërisë, lidhur me administrimin dhe përdorimin e fondeve buxhetore të vëna në dispozicion, konstatohet se krahas punës së bërë janë konstatuar edhe mjaft parregullsi dhe shkelje të dispozitave ligjore në fuqi.

Këto shkelje kanë sjellë një dëm ekonomik në total në vlerën prej 29,627 mijë lekë, nga e cila në fushën e shpenzimeve operative 1,599 mijë lekë, dhe pjesa e tjetër prej 28,028 mijë lekë në fushën e investimeve. Në zbatimin e punimeve civile janë evidentuar dëme në vlerën 7,624 mijë lekë për pagesa të punimeve të pa kryera, mangësi në procedurë në vlerën 20,404 mijë lekë për skualifikim të padrejtë të OE, etj. Referuar njësive vendore, konstatohet se vlerat më të mëdha janë evidentuar në bashkitë Sarandë, Korçë, Fier, Berat etj.

Gjatë auditimit të procedurave të prokurimit me fonde publike të vitit 2021, janë konstatuar shkelje të kuadrit ligjor, nënligjor dhe rregullativ në përgatitjen e dokumenteve të tenderit, mungesë argumentimi të vlerës së kontratës (fondit limit), mos argumentim i kriterëve të veçanta dhe hartimi i tyre jo në përputhje me natyrën dhe vlerën e kontratës, mos përcaktim i saktë i specifikimeve teknike etj. Gjithashtu, problematika janë shfaqur dhe në fazën e mbikëqyrjes dhe zbatimit të kontratave të punimeve, të cilat kryesisht janë të karakterit mos zbatim i kushteve të kontratës, mos zbatim i kërkesave të manualeve teknike të ndërtimit etj.

Referuar të dhënave të publikuara në faqen zyrtare të MFE, konstatohet se, në fund të vitit 2021, stoku i detyrimeve të prapambetura për njësitë e vetëqeverisjes vendore është 6,604.2 milion lekë, nga të cilat detyrimet e prapambetura për bashkitë janë 6,484.5 milion lekë dhe detyrimet e prapambetura për qarqet janë 119.7 milion lekë.

Sipas llojit të stokut të detyrimeve të prapambetura rezulton se 55.9% i përket detyrimeve për investime, 14.7% detyrime të prapambetura të tjera, shërbimet 10.9%, vendimet gjyqësore 10.4%, mallra me rreth 5.2% mirëmbajtje me rreth 2.7% etj.

Nga auditimi në DPT, rezulton se ka njësi të vetëqeverisjes vendore të cilat kanë detyrime të prapambetura për sigurimet shoqërore e shëndetësore dhe për të ardhurat personale në shumën 74 milion lekë.

Nga auditimet e kryera për 36 bashki mbi stokun e detyrimeve të prapambetura deri në datën 31.12.2021 ka rezultuar në vlerën 5,305,868 mijë lekë, 15.9% e totalit të shpenzimeve të planifikuara vjetore, ose 21.6% e totalit të shpenzimeve faktike vjetore për këto bashki, pa përfshirë vlerën e detyrimeve për likuidimin e huave që kanë Bashkitë Berat¹⁰, Lezhë, Korçë dhe Kavajë, të cilat i rrisin këta tregues.

Tabela nr. 57 Stoku progresiv i detyrimeve të prapambetura në 31.12.2021

Në mijë lekë

(36 bashki)	Stoku i detyrimeve të prapambetura pa huat	Shpenzimet e planifikuara vjetore	Ndaj shpenzimeve të planifikuara	Shpenzimet faktike vjetore	Ndaj shpenzimeve faktike
I. Vlera	5,305,868	33,282,459	15.9 %	24,569,543	21.6%
	Stoku i detyrimeve të prapambetura me huat	Shpenzimet e planifikuara vjetore	Ndaj shpenzimeve të planifikuara	Shpenzimet faktike vjetore	Ndaj shpenzimeve faktike
II. Vlera	5,529,147	33,282,459	16.6%	24,569,543	22.5%

Burimi: Nga auditimet e KLSH në NJVV

¹⁰ Vlera e huas në Bashkinë Berat është 173,282.8 Euro dhe është përkthyer në 22,180,198 lekë, duke përdorur mesataren ndërmjet dy vlerave të kursit të këmbimit, përkatësisht 1 Euro me 116 lekë dhe 1 Euro me 140 lekë.

Sipas vlerës totale të stokut të detyrimeve të prapambetura për çdo bashki, rezulton se peshën më të madhe ndaj vlerës totale të stokut, e ka Bashkia Kavajë në vlerën 1,238,991 mijë lekë, ose 22.43% të totalit, e ndjekur nga Bashkia Vorë në vlerën 515,591 mijë lekë, ose 9.33% të totalit dhe Bashkia Malësi e Madhe në vlerën 322,781,244 mijë lekë, ose 5.84% të totalit. Nga 36 bashki, 6 prej tyre (Bashkia Kavajë, Vorë, Malësi e Madhe, Pogradec, Lezhë dhe Shkodër) përbëjnë 53.25% të totalit të stokut të detyrimeve të prapambetura të njësive të vetëqeverisjes vendore të mësipërme.

Referuar analizës, rezulton se vlera e stokut të detyrimeve të prapambetura të krijuara përgjatë vitit 2021, është në shumën 1,141,770 mijë lekë, ose 21% ndaj totalit të stokut progresiv të detyrimeve të prapambetura në datën 31.12.2021. Bashkia që ka krijuar më tepër detyrime të prapambetura përgjatë vitit 2021, është Bashkia Malësi e Madhe në vlerën 98,877 mijë lekë, ose 8.85% ndaj vlerës totale të detyrimit, ndjekur nga Bashkia Lezhë në vlerën 96,711 mijë lekë, ose 8.47% ndaj totalit, Bashkia Rrogozhinë në vlerën 78,734 mijë lekë, ose 6.9% ndaj totalit, Bashkia Elbasan në vlerën 75,521 mijë lekë, ose 6.6% ndaj totalit dhe Bashkia Kukës në vlerën 71,391 mijë lekë, ose 6.25%.

Në auditimet e bashkive të mësipërme, kryesisht në ato bashki që kanë krijuar më tepër detyrime përgjatë vitit 2021, konstatohet se krijimi i detyrimeve të prapambetura, ka ardhur si rezultat i marrjes së angazhimeve buxhetore pa pasur fonde në dispozicion, planifikimi dhe zbatimi i dobët i buxhetit, edhe nga ana e MFE etj.

Bashkitë të cilat nuk kanë krijuar detyrime të prapambetura përgjatë vitit 2021, janë: Bashkia Krujë, Sarandë, Vorë, Përrenjas dhe Shijak.

Nga auditimet e kryera për 36 bashki mbi stokun e detyrimeve të prapambetura deri në datën 31.12.2021 ka rezultuar në vlerën 5,305,868 mijë lekë, 15.9% e totalit të shpenzimeve të planifikuara vjetore, ose 21.6% e totalit të shpenzimeve faktike vjetore për këto bashki, pa përfshirë vlerën e detyrimeve për likuidimin e huave që kanë Bashkitë Berat¹¹, Lezhë, Korçë dhe Kavajë, të cilat i rrisin këta tregues.

Tabela nr. 58 Stoku progresiv i detyrimeve të prapambetura në 31.12.2021

Në mijë lekë					
(36 bashki)	Stoku i detyrimeve të prapambetura pa huat	Shpenzimet e planifikuara vjetore	Ndaj shpenzimeve të planifikuara	Shpenzimet faktike vjetore	Ndaj shpenzimeve faktike
I. Vlera	5,305,868	33,282,459	15.9 %	24,569,543	21.6%
	Stoku i detyrimeve të prapambetura me huat	Shpenzimet e planifikuara vjetore	Ndaj shpenzimeve të planifikuara	Shpenzimet faktike vjetore	Ndaj shpenzimeve faktike
II. Vlera	5,529,147	33,282,459	16.6%	24,569,543	22.5%

Burimi: Nga auditimet e KLSH në NJVV

Sa i përket peshës së llojit të detyrimit të prapambetur, rezulton se 2,709,672 mijë lekë, ose 49% ndaj totalit, janë detyrimet për likuidimin e faturave tatimore për investime, për shpenzime korrente (mallra, shërbime dhe mirëmbajtje) në vlerën 1,858,404 mijë lekë, ose 33.6% ndaj totalit, për vendime gjyqësore në vlerën 506,258 mijë lekë, ose 9.16% ndaj totalit, për likuidimin e huave afatgjata në vlerën 223,279 mijë lekë, ose 4% ndaj totalit, detyrimet të tjera (shpronësime, shpërblime) në vlerën 203,266 mijë lekë, ose 3.68% ndaj totalit. Duhet theksuar

¹¹ Vlera e huas në Bashkinë Berat është 173,282.8 Euro dhe është përkthyer në 22,180,198 lekë, duke përdorur mesataren ndërmjet dy vlerave të kursit të këmbimit, përkatësisht 1 Euro me 116 Lekë dhe 1 Euro me 140 Lekë.

se rreth 92,934 mijë lekë ose 18% të totalit të detyrimeve të prapambetura për likuidimin e vendimeve gjyqësore, e zënë ato për ndërprerjen e marrëdhënieve të punës, si dhe pjesën tjetër për çështje të ndryshme civile.

Në *raportin mbi statusin e vështirësive financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore*, detyrimet e prapambetura të bashkive janë deklaruar 6,463.7 milion lekë, duke reflektuar diferencë në vlerën 20.8 milion lekë për detyrimet e prapambetura që i përkasin bashkisë Tiranë. Stokun më të lartë të detyrimeve e ka bashkia Kavajë, në shumën rreth 820.05 milion lekë ose në masën 12.6% të totalit të detyrimeve të prapambetura, bashkia Tiranë, në shumën rreth 653.17 milion lekë ose në masën 10.1% të totalit të detyrimeve të prapambetura, bashkia Vorë, në shumën rreth 515.59 milion lekë ose në masën 8% të totalit të detyrimeve të prapambetura, bashkia Malësi e Madhe, në shumën 322.78 milion lekë ose në masën 5% të totalit të detyrimeve të prapambetura dhe bashkia Pogradec në shumën 320.64 milion lekë ose në masën 4.9% të totalit të detyrimeve të prapambetura. Sa i përket qarqeve, stokun më të lartë të detyrimit e ka qarku Durrës, në shumën 55.7 milion lekë ose në masën 46.5% të totalit të detyrimeve të prapambetura për qarqet, qarku Berat, në shumën 46.9 milion lekë ose në masën 39.2%, qarku Gjirokastrë, në shumën 15.4 milion lekë ose në masën 12.8%, qarku Vlorë, në shumën 1.3 milion lekë ose në masën 1.1% dhe qarku Korçë, në shumën 0.5 milion lekë ose në masën 0.4% të totalit të detyrimeve të qarqeve.

Gjithashtu, bashkitë kanë vetë deklaruar gjendjen e detyrimeve të prapambetura në fund të vitit 2021 dhe planin e shlyerjes së detyrimeve të prapambetura. Rezulton se për 13 bashki detyrimet e prapambetura të regjistruara në sistemin e thesarit janë më të larta për vlerën 1,017,597 mijë lekë se detyrimet e vetë deklaruara nga njësitet e vetëqeverisjes vendore, për të cilat duhet të rishikojnë planet e shlyerjes së detyrimeve të prapambetura në përputhje me detyrimet e regjistruara në SIFQ. Diferencat vijnë kryesisht nga detyrimet e prapambetura të krijuara nga ujësjellësit, si dhe nga investimet e kryera për bashkitë nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit, ndërsa bashkia Gramsh ka vetë deklaruar detyrime të prapambetura në vlerë më të lartë se detyrimet e prapambetura të regjistruar në sistemin e thesarit.

Drejtoria e Financave Vendore në lidhje me statusin e gjendjes financiare të njësive të qeverisjes vendore ka hartuar “Raportin mbi statusin e vështirësive financiare për vitin 2021”, në të cilin nuk është përfshirë gjendja financiare e 12 qarqeve të vendit.

Referuar këtij raporti, nga analiza e gjendja financiare të 61 bashkive, duke u bazuar në detyrimet rezulton se: 44 bashki janë klasifikuar pa probleme financiare, 10 bashki janë klasifikuar me probleme financiare dhe 7 bashki janë klasifikuar në vështirësi financiare.

Nga auditimi rezulton se nuk janë respektuar nivelet e stokut të detyrimeve të papaguara në lidhje me statusin e vështirësive financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe klasifikimin e tyre, për Bashkinë Delvinë dhe Bashkinë Dimal pasi janë përfshirë në statusin e bashkive me probleme financiare, kur nga treguesit duhet të ishin klasifikuar si bashki në vështirësi financiare, duke e rritur këtë numër nga 7 në 9 bashki.

Nga përcaktimi i statusit financiar të njësive të vetëqeverisjes vendore, në bazë të përqindjes së detyrimeve të papaguara ndaj të tretëve mbi shpenzimet vjetore të miratuara, konstatohet se, në fund të vitit 2021, janë 56 bashki ose 92% e tyre që kanë realizuar buxhetin e miratuar në masën 36%-92% dhe vetëm 5 bashki ose 8% e tyre që e kanë realizuar atë në masën mbi 90% të

shpenzimeve të miratuara. Bazuar në këtë tregues, klasifikimi do të ndryshonte nga ai mëparshmi: 35 bashki do të klasifikoheshin pa probleme financiare, 14 bashki do të klasifikoheshin me probleme financiare, 10 bashki do të klasifikoheshin në vështirësi financiare dhe 2 bashki do të klasifikoheshin me paaftësi paguse.

Bashkitë, Rogozhinë, Divjakë, Klos, Finiq, Kukës, Kamëz, Pukë, Berat dhe Selenicë, nga statusi pa probleme financiare do të klasifikoheshin me probleme financiare. Ndërsa bashkitë Kuçovë, Lezhë dhe Pogradec, të klasifikuar me probleme financiare do të klasifikoheshin me vështirësi financiare. Më problematike paraqitet situata financiare për bashkinë Vorë dhe bashkinë Kavajë me këta tregues tejet të përkeqësuar.

Nga krahasimi i vlerës së stokut të detyrimeve të prapambetura raportuar nga MFE me vlerën e stokut të detyrimeve të prapambetura evidentuar nga KLSH, si dhe me stokun e detyrimeve në vitin 2020, konstatohet se:

- vlera e stokut progresiv të detyrimeve të prapambetura e dalë nga auditimi i KLSH kryer në MFE është 810,183 mijë lekë më tepër¹²;
- shtimi edhe i vlerës së detyrimeve për likuidimin e huave afatgjata, stokun e detyrimeve të prapambetura të evidentuar nga KLSH e çon në 1,033,463 mijë lekë më tepër se stoku i raportuar nga MFE, pra me një rritje në vlerën 223,279 mijë lekë.

Sipas MFE, në vitin 2021 janë trashëguar fonde të papërdorura nga viti 2020 në vlerën 19,910 milion lekë nga të cilat 19,562 milion i përkasin bashkive dhe 348 milion qarqeve, në të cilën është përfshirë edhe vlera 6,524 milion lekë e cila i përket fondeve të papërdorura për rindërtimin. Nga auditimi i kryer në MFE rezulton se vlera e të ardhurave të trashëguara kanë diferencë me shumën që duhet të ishte trashëguar.

Tabela nr. 59 Të ardhurat e papërdorura të trashëguara në vitin buxhetor 2022

Në mijë lekë

Njësitë e qeverisjes vendore	Të ardhura të Trashëguara nga viti 2021	Total të Ardhura, 2021	Total Shpenzime 2021	Të ardhura të trashëguara për vitin 2022	Të ardhura që duhet trashëgoeshin për 2022	Diferenca
61 Bashki + 12 Qarqe	13,386,831	57,187,427	52,593,237	20,373,644	17,981,020	2,392,623

Burimi: Të dhëna të MFE dhe përllogaritje të KLSH

Në total për të gjitha njësitë e qeverisjes vendore kanë trashëguar 20,374 milion lekë fonde për vitin 2022 (pa përfshirë fondet e rindërtimit), ndërkohë sipas testimeve të kryera nga KLSH mbi të dhënat e vëna në dispozicion nga Drejtoria e Financave Vendore, për vitin 2022, duhet të ishin trashëguar 17,981 milion lekë, me diferencë në vlerën 2,393 milion lekë.

Për vitin 2021, fondi rezervë për njësitë e qeverisjes vendore, nga totali i transfertës së pakushtëzuar është parashikuar në vlerën 100 milion lekë. Në nenin 15 të ligjit nr. 137, datë 16.12.2020 është përcaktuar se, fondi rezervë nga totali i transfertës së pakushtëzuar të përgjithshme përdoret nga ministria përgjegjëse për financat në përputhje me kriteret e përcaktuara në aneksin 2, që i bashkëlidhet këtij ligji, që janë:

- Kompensim për ndonjë gabim në përllogaritjen e kriterëve të formulës së shpërndarjes së

¹² Konkretisht stoku i detyrimeve të prapambetura, (pa përfshirë huatë afatgjata) evidentuar nga KLSH, është në vlerën 5,305,868,837 mijë lekë, si dhe stoku i pasqyruar nga MFE është në vlerën 4,495,684,870 mijë lekë.

transfertës së pakushtëzuar për vitin 2021;

- Për funksionet e reja të transferuara në bashkitë që nga viti 2016;
- Për shpenzime të shërbimeve të shkaktuara nga Covid-19;
- Për nevoja të ndryshme financiare të bashkive.

Nga auditimi rezulton se, për vitin 2021, kanë përfituar fonde nga fondi rezervë i transfertës së pakushtëzuar, 7 bashki si Finiq, Delvinë, Vlorë, Sararandë etj., me vlerën gjithsej 100 milion lekë, shpërndarë brenda tre mujorit të parë të vitit 2021.

2.7 Rezultatet e auditimeve në fushën e shpenzimeve

KLSH, përgjatë vitit 2021 dhe vitit 2022, ka kryer auditime për periudha të aktivitetit të subjekteve e cila ka përfshirë pjesërisht ose plotësisht vitin buxhetor 2021, por që për efekt të këtij raporti janë evidentuar problematikat e vitit buxhetor 2021, pavarësisht periudhës se auditimit më të gjerë se ky vit.

Kështu dëmi ekonomik për buxhetin e shtetit në fushën e shpenzimeve gjithsej është 277,013 mijë lekë dhe sipas fushave: në shpenzimet për investime 253,565 mijë lekë ose në masën 92% të dëmit gjithsej, në shpenzimet operative 9,155 mijë lekë dhe në zbatimin e projekteve me financim të huaj 8,131 mijë lekë ose secila me rreth 3%, si dhe të tjera me 6,162 mijë lekë ose 2% e totalit.

Ndërsa kanë rezultuar shpenzime të përdorura pa efektivitet, eficiencë dhe ekonomicitet në vlerën prej 36,769,349 lekë, që i përkasin: shpenzimeve të tjera 91% (333,303,859 mijë lekë); shpenzimeve për investime 7% (2,731,049 mijë lekë); shpenzimeve për projekte me financime të huaja 1.5% (549,877 mijë lekë) dhe në shpenzimet për paga, sigurime dhe operative 0.5% (184,564 mijë lekë).

Në mënyrë më të detajuar sipas rezultatit të auditimeve, problematikat në fushën e shpenzimeve janë si më poshtë:

- Nga auditimi në **Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve** konstatohet se, në vitin 2021 janë likuiduar shpenzime për zbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë për ish punonjës të larguar nga puna në mënyrë të pa drejtë, në vlerën 186,466 mijë lekë, për 196 punonjës, për periudhën 2005-2021. Fakti që ish punonjësit e larguar nga puna kanë fituar proceset gjyqësore, çka tregon se procesi i largimit të punonjësve nga puna ka qenë i pa rregullt dhe nga DPT nuk janë zbatuar kërkesat e kuadrit rregullator në fuqi për këtë proces. Vendimet gjyqësore nuk janë analizuar nga Titullari i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe nuk është kërkuar prej tij nxjerrja e përgjegjësive për këto vendime, në kundërshtim me dispozitat rregullative ligjore. Analizimi i arsyeve të humbjeve të proceseve gjyqësore dhe nxjerrja e përgjegjësive administrative për to, do të ndikonin pozitivisht në korrigjimin e praktikave të gabuara të ndjekura nga DPT në proceset e largimit të punonjësve nga puna.

- Nga auditimi në **Fondin e Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor** rezulton se janë përdorur pa efektivitet, eficiencë dhe ekonomicitet fonde publike në **shumën gjithsej 90,624 mijë lekë**, si në vijim:

- Në fund të vitit 2021 janë në proces gjyqësor në shkallë të ndryshme të gjykimit 22 çështje me objekt “Dëmshpërblim page”, si dhe janë kryer likuidime për vendime gjyqësore të formës së prerë për ish punonjës të larguar nga puna, për periudhën në vlerën 20,628 mijë lekë, vlerë e

cila përbën efekt financiar negativ në buxhetin e shtetit.

- Kontrata koncesionare “Për ofrimin e hemiodializës” ka rezultuar se nuk është realizuar numri i seancave të dializës sipas projeksionit mujor kryesisht në qendrat e dializës Shkodër e Vlorë, dhe për disa muaj në qendrën e dializës Lezhë, për arsye të numrit më të ulët të pacientëve se sa projeksioni, duke sjellë si pasojë efekt financiar nga faturimet për shërbime të pakryera për seancat e dializës në vlerën 69,996 mijë lekë.

Nga auditimi i veprimtarisë së Këshillit Administrativ, rezulton se në lidhje me miratimin e listës së barnave që rimbursohen nga FSDKSH dhe masën e mbulimit të tyre, vendimi është marrë në kushtet e mungesës së informacionit dhe dokumentacionit shoqërues të detajuar të domosdoshëm, e listuar sipas alternativës më të lirë, çmimeve referencë dhe masa e mbulimit të tyre dhe relacioni për çdo bar të propozuar me efektin ekonomik përkatës.

Nga auditimi i dokumentacionit përkatës mbi të cilin mbështetet vendim-marrja e Komisionit Teknik të LBR është konstatuar se e gjithë procedura e hartimit të Listës së Barnave të Rimbursueshme 2021 është shoqëruar me parregullsi lidhur me përmbajtjen e listës, afatet e veprimtarive dhe mos evidentimin e kategorive të ndryshme të barnave, veprime dhe mosveprime të shoqëruara me një efekt në vlerë financiare prej 56,770 mijë lekë barna të rimbursuara gjatë 5 mujorit të fundit, nga barna të përfshira në listën e barnave të rimbursueshme pas datës 31 tetor, afati i fundit që përcakton VKM nr. 645, datë 01.10.2014, për përfshirjen e tyre në listë.

Nga auditimi i të dhënave të përpunuara në momentin e kalimit të deklarimit online të inventarit të depove farmaceutike të datës 01.08.2021 me atë të mbartur më 31.07.2021 rezultojnë 29 depo farmaceutike me diferenca pozitive dhe/ose negative: 26,975 mijë lekë është vlera e ilaçeve të rezultuara tepër dhe mungojnë ilaçe në vlerën 5,261,790 mijë lekë, edhe për mangësi të hedhjes së inventarit në e-Depo (zëvendësimi i kutive me tableta), si dhe dublikimi i inventarit në sistem.

- Nga auditimi në **Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë - Aparati** është konstatuar se, për vitin 2021 janë kryer likuidime për Vendime Gjyqësore të formës së prerë për ish-punonjës të larguar padrejtësisht nga puna, në vlerën 16,955 mijë lekë për 15 persona, përfshirë dhe efektet financiare nga mungesa e ekzekutimit vullnetar të vendimeve gjyqësore, vlerë e cila rezulton efekt financiar negativ në buxhetin e shtetit.

Aparati i MFE, si njësi shpenzuese, nuk harton raporte monitorimi 4- mujore për të ndjekur realizimin e produkteve të buxhetit të saj; janë kryer një numër i konsiderueshëm rishikimesh të buxhetit, të konsideruar me impakt negativ në treguesit e monitorimit të buxhetit.

Janë konstatuar projekte të çelura për aparatin e MFE, pa kaluar në procesin ligjor të miratimit të Planit Buxhetor Afatmesëm, në kundërshtim me Ligji nr. 9936 datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë” dhe udhëzimin nr. 4, datë 25.01.2021 “Për zbatimin e buxhetit të vitit 2021”, pika 21; si dhe janë kryer pagesa për dy kontrata sistemesh të MFE, të cilat janë lidhur nga AKSHI, dhe fondet për to nuk janë planifikuar nga MFE.

Nga auditimi në lidhje me inventarizimin e pronës shtetërore rezultoi se, nuk është kryer procesi i inventarizimit fizik të aktiveve, nuk është hartuar regjistri kontabël i aktiveve që zotëron apo ka

në administrimin.

Nga auditimi mbi realizimin e projekteve me financim të huaj, konstatohet se për 4 projekte (Nest, Past 4 Future, Ois-Air dhe Bree) të realizuara gjatë vitit 2021, janë angazhuar fonde të planifikuara si investime, për kryerjen e shpenzimeve operative në paga, sigurime shoqërore dhe shëndetësore, shpenzime promociionale, marketingu dhe shpenzime eksperti i jashtëm. Shumat e raportuara si investime kapitale janë të angazhuara në shpenzime operative, duke rritur llogarinë e investimeve në proces si pasojë e klasifikimit jo të duhur në llogarinë kontabël, pasi në asnjë nga këto raste nuk ka të bëjë me krijimin e asetëve të paprekshme si patenta, software, licenca, marka etj. Nëpërmjet keqklasifikimit të llogarisë së përdorur mbivlerësohen treguesit e investimeve që në kërkesë fillestare e deri në raportimin e këtyre fondeve sipas natyrës ekonomike të destinacionit të përdorimit.

Gjatë auditimit është konstatuar se megjithëse disa fonde planifikohen dhe administrohen nga njësi në strukturën e MFE (Drejtoria e CFCU dhe Drejtoria e Fondit Kombëtar), ato nuk janë pjesë e pasqyrave financiare të MFE për vitin 2021.

Në procedurën e prokurimit tender i hapur, me objekt “Rikonstrukcion i shkollës së mesme profesionale “Antoni Athanas” Sarandë” është miratuar në bazë të një projekt e preventiv punimesh të paraqitur nga ana AK, pa dokumentuar dhe zhvilluar një procedurë për vlerësim të nevojave të domosdoshme për rikonstrukcion sipas zërave të punimeve dhe duke vlerësuar në vend si dhe investimet e mëparshme të kryera në këtë objekt.

Në Procedurën e Prokurimit tender i hapur i thjeshtuar, me objekt: “Auditim i jashtëm i Projekteve dhe granteve me Financim të Huaj për vitin 2020” u konstatua se, afati i vendosur nga NJP në DST që në fillim është dukshëm jo vetëm i pa realizueshëm por dhe i pa nevojshëm, pasi është përcaktuar të përfundoj puna audituese për 23 projekte në vetëm rreth 27 ditë kalendarike por dhe fakti i shtesave të bëra tregon se nuk ka patur ndonjë urgjencë për AK dhe mjafton që ti referohej kontratave të mëparshme për të parashikuar afatin real të përfundimit të kësaj kontrate prej 5 muaj, duke ndikuar dhe në uljen e konkurrencës krahas pasojave të tjera.

Në lidhje me procedurat e prokurimit të blerjeve me vlera të vogla rezultoi se, në të gjitha rastet nuk është dokumentuar dhe argumentuar përzgjedhja e operatorëve ekonomikë të cilëve u është dërguar ftesa për ofertë; mungon kërkesa për nevojën e kryerjes së procedurës së prokurimit; nuk janë të argumentuara specifikimet teknike të mallrave të kërkuar dhe kriteret për kualifikim; ka raste kur nuk është ngritur komisioni për marrjen në dorëzim të mallrave etj.

Nga auditimi mbi monitorimin e përgjegjësisë të MFE-së në shoqëritë tregtare me kapital nën 50% shtetëror është konstatuar se, jo në të gjitha rastet ka marrë pjesë në mbledhjet e Asamblesë së Përgjithshme përfaqësuesi i Ministrit, e justifikuar për arsye të vonësive në firmosjen e qëndrimeve dhe autorizimeve nga struktura e lartë drejtuese si në rastet e shoqërisë Ital Druri SHPK Elbasan, shoqërisë Foralb Alabastër SHPK Kavajë etj., pavarësisht rolit jo përcaktues në vendim-marrje.

- Nga auditimi i **Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave** konstatohet se, gjatë vitit 2021 janë likuiduar shpenzime për zbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë për ish punonjësit e larguar nga puna në shumën 20,212 mijë lekë, të cilat konsiderohen efekte financiare negative shkaktuar buxhetit të shtetit.

- Si rezultat i transferimit të punonjësve brenda sistemit jo në përputhje me kriteret përkatëse ligjore dhe rregullatore kanë rezultuar efekte financiare negative në buxhetin e shtetit në **shumën 6,995 mijë lekë**.

Gjithashtu, në procedurat e prokurimit është shkaktuar dëm ekonomik ndaj buxhetit të shtetit në vlerën 966 mijë lekë, penalitet i pa llogaritur dhe i pa mbajtur për vonesa në zbatimin e kontratës.

- Nga auditimi i **Bankës së Shqipërisë**, rezulton se përgjatë periudhës 01.01.2021 deri më 31.08.2021 janë realizuar në nivelin 70% shpenzimet e kësaj periudhe.

Nga auditimi konstatohet se deri në Gusht 2021 rezulton e përfunduar 17.6% e planit vjetor në total për shpenzimet kapitale, duke sjellë për pasojë mosrealizimin e investimeve të miratuara përgjatë periudhës objekt auditimi.

Në procedurat e prokurimit nga ana e komisionit të prokurimit nuk janë të dokumentuara përpjekjet për negociim të ofertës mbi objektin e prokurimit; në një procedurë prokurimi, fusha e veprimtarisë e paraqitur në ekstraktin e subjektit të shpallur fitues nuk i përmban specifikimet e objektit të prokurimit, pavarësisht paraqitjes nga ana e këtij subjekti e një ofertë me vlerë më të ulët; problematika lidhur me plotësimin e kriterit me vërtetimet gjyqësore dhe vendosjen e kriterëve të ndryshme nga ato të propozuara nga departamenti kërkues; në zbatimin e kontratës për rikonstruksionin e godinës së ish-hotel Dajtit rezulton se nuk është respektuar afati prej 33 muaj nga marrja në dorëzim e objektit, për arsye të miratimit në mënyrë të pa argumentuar të afateve pezulluese.

- Nga auditimi në **Institutin e Sigurimeve Shoqërore** rezulton se në procedurat e prokurimit nuk ka të argumentuar teknikisht dhe ligjërisht kriteret e vendosura ("Sigurimi i aseteve të ISSH, DAQ-së Lundër, DRSSH-ve dhe ALSSH-ve përkatëse për periudhën 1-vjeçare për vitin 2021"); në blerjet me vlera të vogla nuk është dokumentuar dhe argumentuar përzgjedhja e operatorëve ekonomikë të cilëve u është dërguar ftesa për ofertë, është kryer likuidimi pa krijuar komisionin e marrjes në dorëzim, me pjesëmarrës edhe të një specialist të fushës etj.

- Nga auditimi i **Degës së Thesarit Tiranë**, rezultojnë 402 raste, ku numri i faturës në sistem nuk përfundon me vitin 2021 për periudhën 01.01.2021-31.08.2021; 577 raste ku i njëjti numër fature është përdorur për më shumë se një "Invoice nr"; 77 raste, ku data e furnitorit është pas datës së regjistrimit; nga auditimi i të dhënave të transaksioneve të procesuara në sistemin SIFQ për u konstatuan 13 raste me vlerë totale 8.8 milion lekë në tejkalim të afatit të procesimit dhe ekzekutimit të pagesave, veprim në kundërshtim me ligjin nr. 48/2014 "*Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare*" neni 7, "Afatet për autoritet publike", germa a).

Në lidhje me regjistrimin e kontratave, u konstatuan 1243 kontrata me vlerë 93,851,139 mijë lekë të regjistruara jashtë afateve ligjore; Mungesa e shpërndarjes u konstatua në total për 101 kontrata, e dyfishuar në krahasim me vitin 2020, në kundërshtim me pikën 65, të udhëzimit nr. 9 të Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë, datë 20.03.2018, "*Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit*" i ndryshuar etj.

- Nga auditimi i **DRT Korçë**, janë konstatuar teprica të larta kreditore të TVSH-së, TF dhe TTHF, pasi rezultojnë 50 subjekte me teprice kreditore të pandryshuar ose në rritje me aktivitet tregti dhe prodhim, të cilat rrisin riskun e evazionit nëpërmjet mos deklarimit të shitjeve. Megjithatë

këto subjekte përfaqësojnë 47% të tepricës kreditore të TVSH-së në shkallë rajoni, nuk kanë qenë objekt monitorimi dhe verifikimi, në kundërshtim me kërkesat dhe përcaktimet e Manualit të Sektorit të Kontrollit nga Zyra dhe Monitorimit, *pika 5, pika 9*

- Nga auditimi i **Autoritetit të Mbikëqyrjes së Lojërave të Fatit** është konstatuar se, ristrukturimi i këtij institucioni sipas VKM Nr. 598, datë 09.10.2018 “Për pezullimin e përkohshëm të veprimtarisë së Autoritetit të Mbikëqyrjes së Lojërave të Fatit”, ka mbetur në proces, i pa përfunduar dhe në tejkalim të afateve ligjore, duke shkaktuar pasoja financiare në shpenzime për paga dhe sigurimet shoqërore për punonjësit mbi numrin e planifikuar në vlerën gjithsej 7.2 milion lekë.

- Nga auditimi i **DRT Tiranë** është konstatuar se në procedurat e prokurimit blerje me vlerë të vogël në përlogaritjen e vlerës limit të kontratës, nuk është bërë investigim i tregut/nuk është bërë argumentimi dhe dokumentimi i përlogaritjes së vlerës së kontratës si dhe dosjet e procedurave të prokurimit të audituara nuk janë inventarizuar dhe arkivuar.

- Nga auditimi i **Inspektoratit Shtetëror të Mbikëqyrjes së Tregut** ka rezultuar që në procedurat e prokurimit është shkaktuar dëm ekonomik ndaj buxhetit të shtetit në vlerën 998 mijë lekë, si pasojë e mosdorëzimit të mallrave sipas specifikimeve teknike të kërkuara dhe skualifikimit të padrejtë të operatorit ekonomik me ofertën më të ulët.

- Në auditimin e performancës “**Efektiviteti i menaxhimit të sistemit të identifikimit dhe regjistrimit të kafshëve blegtorale – RUDA**”, të kryer në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Autoritetin Kombëtar të Ushqimit dhe Institutin e Sigurisë Ushqimore e Veterinarisë për periudhën 2019 - 2021, rezultoi mos funksionimi i plotë i 5 laboratorëve veterinarë të AKU, për shëndetin e kafshëve, duke sjellë për pasojë përdorimin pa efektivitet nga buxheti i shtetit në zërin e shpenzimeve në vlerën prej 4,956 mijë lekë, për pagat e punonjësve të këtyre laboratorëve.

- **Në sektorin shëndetësor janë audituar 7 subjekte** që viti buxhetor 2021 preket nga 1-3 muaj dhe në një rast në Spitali Bashkiak Sarandë është konstatuar shkelje dhe mangësi me pasojë dëm ekonomik në shumën 1,331 mijë lekë në zbatimin e kontratave, për pagesa shërbimi dhe punimesh të pakryera dhe përdorim pa ekonomicitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve në shumën 2,869 mijë lekë e cila ka ardhur si pasojë e mos shfrytëzimit të ambienteve me qira si dhe nga mos respektimi i specifikimeve teknike të përcaktuara.

- **Nga auditimi në Agjencinë Kombëtare të Ujësjetës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve** është konstatuar dëm ekonomik në shumën 22,966 mijë lekë si rrjedhojë e likuidimit të punimeve të pakryera në tre kontrata për punë publike. Gjithashtu, janë konstatuar përdorim pa ekonomicitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve në shumën 155,060 mijë lekë, konkretisht: 2,283 mijë lekë në procedura prokurimi ku janë kualifikuar dhe shpallur fitues operatorë, duke mos plotësuar kriteret e kërkuara në DT; 26,745 mijë lekë për penalitete në zbatimin e kontratave dhe punimeve jo sipas specifikimeve dhe 126,031 mijë lekë për dëmshpërblime për procese të ndryshme ligjore.

- **Nga auditimi i Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile** është konstatuar dëm ekonomik në shumën 4,670 mijë lekë në shpenzime operative për likuidim më tepër për orë pune dhe 22 mijë lekë shpenzime për paga jo në përputhje me kualifikimet përkatëse të pozicionit të punës.

- **Nga auditimi TI** në Agjencinë Kombëtare të Ushqimit, Inspektoratin Qendror dhe Agjencinë

Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit është konstatuar se, procesi i inspektimit nuk është informatizuar plotësisht. Problematikat e këtij informatizimi janë të shumta, duke u bërë pengesë për aktivitetin e AKU. Mungesa e strategjisë, akteve rregullative, e të dhënave historike për AKU, pajisjeve dhe internetit për inspektim, problematikat në funksionalitetet e sistemit “e-inspektimi”, si dhe adresimi i tyre tek Inspektorati Qendror, kur administrator dhe ndjekës i kontratës së mirëmbajtjes është AKSHI, janë disa nga faktorët kryesorë që kanë ndikuar në cilësinë dhe saktësinë e të dhënave që gjeneron Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

- **Nga auditimi TI** në Agjencinë e Prokurimit Publik është konstatuar se konstatoi se, identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin shërbimeve dhe garantimin e sigurisë së të dhënave si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet Teknologjisë së Informacionit është i pa pamjaftueshëm. Në administrimin e Sistemit të Prokurimit Elektronik ka mbivendosje të detyrave dhe përgjegjësi, midis Agjencisë së Prokurimit Publik dhe Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit.

Shërbimet e ofruara nga AKSHI në APP nuk monitorohen sipas përcaktimeve të marrëveshjes së nivel shërbimit, si dhe struktura e TI së AKSHIT në APP ka mungesa të burimeve njerëzore.

- **Nga auditimi TI** në Institutin e Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë (ISUV) është konstatuar mungesa e strategjisë institucionale dhe mungesa e strategjisë në drejtim të teknologjisë së informacionit, të cilat mbartin riskun e keq adresimit të burimeve të nevojshme për mbështetjen e veprimtarisë së ISUV.

ISUV ka investuar në drejtim të sistemeve të teknologjisë së informacionit pa zbatuar përcaktimet ligjore dhe nënligjore, si dhe bazën e nevojshme rregullatore për funksionimin e tyre duke mos përdorur me efektivitet fondet e buxhetit të shtetit.

Investimet në sistemet e teknologjisë së informacionit nuk kanë zgjidhur përfundimisht problemet e sigurisë së informacionit, sigurimin e vazhdueshmërisë së biznesit dhe nuk kanë siguruar rimëkëmbjen nga katastrofat.

Nga auditimi i zbatimit të kontratave, ka rezultuar se nuk janë implementuar 7 komponentë të të përcaktuar në kontratën e mirëmbajtjes së sistemit LIMS, për të cilat janë kryer pagesat sipas situacionit dhe faturave të paraqitura nga Operatori Ekonomik në vlerën 1,704 mijë lekë, e cila përbën dëm ekonomik ndaj buxhetit të shtetit.

- **Nga auditimi TI** në Postën Shqiptare SHA është konstatuar mungesa e strategjisë institucionale dhe strategjisë në drejtim të teknologjisë së informacionit, të cilat mbartin riskun e keq adresimit të burimeve të nevojshme për mbështetjen e veprimtarisë së Postës Shqiptare.

Gjithashtu mungesa e kontrolleve dhe mekanizmave të duhur me qëllim krijimin, mirëmbajtjen, zhvillimin e burimeve IT dhe mungesa e akteve rregullatore në drejtim të sistemeve të teknologjisë së informacionit, kanë ndikuar në një zhvillim të pa monitoruar të aktivitetit institucional dhe pa deleguar përgjegjësitë individuale për veprimet e kryera.

Zhvillimet e sistemit kryesor të informacionit “Eterna” që i kanë dhënë shoqërisë Posta Shqiptare mundësi të shumta në shtimin e shërbimeve, kanë ndodhur në kushtet e të drejtës së autorit dhe në mungesë të pronësisë me kodin në burim, elementë të cilët kanë ndikuar negativisht në pjesëmarrjen e operatorëve ekonomikë dhe mirë përdorimin e fondeve publike.

Gjithashtu, rezulton se identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin e

shërbimeve dhe garantimin e sigurisë së të dhënave, si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit është i pamjaftueshëm.

- **Nga auditimi TI** në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës është konstatuar se, mungesa e strategjisë institucionale dhe strategjisë në drejtim të teknologjisë së informacionit mbart riskun e keq adresimit të burimeve të nevojshme për mbështetjen e veprimtarisë së saj.

Mungesa e kontrolleve dhe mekanizmave të duhur me qëllim krijimin, mirëmbajtjen, zhvillimin e burimeve IT dhe mungesa e akteve rregullatorë të përditësuar në drejtim të sistemeve të teknologjisë së informacionit kanë ndikuar në një zhvillim të pa monitoruar të aktivitetit institucional dhe pa deleguar përgjegjësitë individuale për veprimet e kryera.

Performanca e funksionimit të sistemit multifunksional, shkaktuar nga mbingarkesa e lartë, është e dobët, pasi vazhdimisht punon me ndërprerje dhe ka probleme me ecurinë normale të punës duke ndikuar negativisht në veprimtarinë e specialistëve dhe institucionit në ofrimin e shërbimeve për qytetarët dhe bizneset.

Identifikimi dhe administrimi i elementëve kritikë në ofrimin e shërbimeve kundrejt qytetarëve e bizneseve dhe garantimi i sigurisë së të dhënave, si dhe vazhdimësisë në ofrimin e shërbimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit është i pamjaftueshëm.

Administrimi elektronik i informacionit zyrtar të pasurive të paluajtshme dhe të drejtave reale mbi të, kryhet nga Operatori Ekonomik i kontratës së shërbimit të regjistrimit elektronik të pasurive të paluajtshme, kur këtë duhet ta realizojë ASHK duke përcaktuar personat përgjegjës, të cilët duhet të administrojnë çdo lloj informacioni zyrtar të pasurive të paluajtshme dhe të drejtat e tyre, duke vepruar në kundërshtim me përcaktimet ligjore për kadastrën.

ASHK nuk ka marrë masa për kalimin e strukturave përgjegjëse TIK tek AKSHI, si dhe dorëzimin e Sistemeve dhe Infrastrukturës TIK ekzistuese nën administrimin dhe inventarin e AKSHI-t, së bashku me të drejtat dhe detyrimet juridiko-civile sipas përcaktimeve dhe afateve të vendosur në VKM Nr. 673, datë 22.11.2017, "Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit", i ndryshuar.

2.8 Shoqëritë publike dhe ndikimi i tyre në buxhet

Praktikat menaxhuese dhe administruese të shoqërive publike ndikojnë në buxhetin e shtetit edhe nëpërmjet pagesës së detyrimeve tatimore, niveli dhe afati i të cilëve varet në shkallë të konsiderueshme nga menaxhimi financiar i tyre.

- Nga auditimi financiar dhe i përputhshmërisë së **Agrokredit SHA** është dhënë opinion i kundërt për pasqyrat financiare dhe për përputhshmërinë e veprimtarisë ekonomike dhe financiare të këtij subjekti. Referuar gjetjeve që i përkasin vitit 2021 rezultojnë se:

Janë konstatuar parregullsi në procedurat e prokurimit; llogaritja e fondeve rezervë për mbulimin e humbjeve nga kreditë deri në fund të muajit tetor të vitit 2021 është mbajtur më pak në fondin rezervë nga norma e lejuar vlera prej 3,872 mijë lekë; janë kryer shpenzime për vendime gjyqësore për punonjës të larguar në 5 raste në shumën totale prej 7,383 mijë lekë të cilat përbëjnë përdorim pa efikasitet dhe efektivitet të fondeve të shoqërisë pasi kanë rënduar buxhetin e Agrokredit SHA, si rezultat i vendimmarrjes jo të drejtë për largimin e tyre nga puna.

Nga auditimi 7 subjekteve në sektorin e furnizimit me ujë, janë konstatuar mangësi dhe shkelje me pasojë dëm ekonomik në shpenzime për shumën 49,831 mijë lekë, e ndarë konkretisht në

1,417 mijë lekë dëm në shpenzime operative (paga personeli, marrje mjete me qira etj.) punime të në Ujësjellës Kanalizime SHA Shkodër; 1,187 mijë lekë për skualifikim të padrejtë në një procedurë prokurimi dhe 47,227 mijë lekë në zbatimin e kontratave (për punime të pakryera, penalitete për mos përmbushje në afat, mosplotësim të specifik teknike në furnizim mallarash etj.) në tre subjekte Ujësjellës Kanalizime SHA Shkodër, Sarandë dhe Elbasan.

Gjithashtu, janë konstatuar përdorim pa ekonomicitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve publike në shumën 54,296 mijë lekë, vlerë kjo e cila ka rezultuar kryesisht në fushën e shpenzimeve dhe konkretisht:

Paga shpërblime: Shuma 1,871 mijë lekë në UK Vlorë për pagesa punonjësish mbi strukturën e miratuar, likuidime në kundërshtim me kuadrin ligjor për orët e punës jashtë orarit si dhe për pagesa të pa shoqëruara me dokumentacionin justifikues për dieta punonjësish; shuma 1,628 mijë lekë në UK Gjirokastrë për likuidime në kundërshtim me kuadrin ligjor për orët e punës jashtë orarit si dhe shuma 3,788 mijë lekë si dëmshpërblim për ndërprerje të paligjshme të marrëdhënieve të punës dhe shpenzime përmbarimore, si dhe shuma 3,264 mijë lekë në UK Sarandë për tejkallim të numrit të punonjësve.

Shpenzime Operative: Shuma 23,229 mijë lekë në UK Vlorë, UK Gjirokastrë, UK Sarandë për pagesa të kryera si rrjedhojë e humbjes së proceseve gjyqësore për largime të padrejta nga puna, mos arkëtimeve të detyrimeve ndaj klientëve debitorë, detyrimeve të lindura nga mos pagesat e faturave të energjisë elektrike ndaj FSHU SHA, pagesat për shpërblime në kushtet e daljes me humbje të bilanceve si dhe gjobave për shkak të dorëzimeve me vonesë të PF në autoritetet kompetente.

Procedura prokurimi dhe zbatime kontratash: Shuma 9,052 mijë lekë në UK Gjirokastrë dhe UK Shkodër për vendosje të kriterëve diskriminimuese në procedurat e prokurimet publike si dhe mos vlerësimeve paraprake të efektivitetit të investimit.

Të tjera: Shuma 17,054 mijë lekë si pasojë e mos likuidimit në kohë të detyrime të parashikuara në akt marrëveshjet e nën huasë.

Nga auditimi në sektorin e hidrokarbureve në Albgaz SHA, janë konstatuar përdorim pa ekonomicitet, efektivitet dhe eficiencë të fondeve publike në shumën 3,825 mijë lekë në shpenzime korrente për bonus punonjësish, shpenzime operative dhe humbjes së çështjeve gjyqësore në shtatë raste.

2.9 Menaxhimi i kadastrës dhe impakti fiskal

Nga auditimet e përputhshmërisë të ushtruara në 4 drejtori vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, për të cilët janë dhënë opinione të kualifikuara, ka rezultuar se, krahas problematikave të procedurave të legalizimit dhe miratimi i lejeve jo në përputhje me aktet ligjore e nënligjore, miratimit të legalizimi i objekteve informale pa zbatuar kriteret dhe/ose pa respektuar distancat e lejuara nga objekte të tjera (kanale, hekurudha etj.), janë evidentuar problematika me ndikim në të ardhurat e buxhetit për mos likuidimin e taksës së ndikimit në infrastrukturë për objekte të legalizuara në shkelle të lejes së ndërtimit; mos kryerjen e pagesave për lejet e legalizimit që janë me shënimin “Kalimi i pronësisë për parcelën ndërtimore do miratohet me Vendim të Këshillit të Ministrave”; për mos pagesën e parcelave ndërtimore për lejet e legalizimit; detyrime që rrjedhin nga përdorimi i truallit në pronësi shtet, etj., të cilat kanë sjellë si pasojë të ardhura të munguara në buxhetin e shtetit në shumën gjithsej 87,802 mijë lekë.

3. DEFICITI BUXHETOR

Sipas ligjit të buxhetit për vitin 2021, deficitin buxhetor fillimisht ka qenë 108,695 milion lekë, ndryshuar me AN nr.26, datë 22.06.2021 duke arritur vlerën në 120,543 milionë lekë dhe përfundimisht me AN nr.34, datë 03.12.2021 është në vlerën gjithsej 120,542 milion lekë, por gjithsesi më i ulët krahasuar me vitin 2020 që ishte planifikuar i ndryshuar 132,965 milion lekë.

Në LOB është përcaktuar se në ligjin vjetor fillestar të buxhetit¹³, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, kur rritja reale e Produktit të Brendshëm Bruto, e parashikuar në raportin respektiv “Perspektiva ekonomike botërore”, të FMN-së, është të paktën 5 për qind, atëherë deficitin i përgjithshëm nuk mund të jetë më i lartë se 2 për qind e Produktit të Brendshëm Bruto, përveç rasteve të rrethanave të jashtëzakonshme, të përcaktuara në shkronjat “a”, “b” dhe “c”, të nenit 4/4, të këtij ligji.

Referuar Raportit të MFE, rezulton se deficitin buxhetor i parashikuar në ligjin fillestar të buxhetit dhe në ndryshimet mëvonshme ka qenë 6.5 % dhe 6.9 % e PBB.

Tabela nr. 60 Përqindja e deficitit të parashikuar, krahasuar me përqindjen e rritjes së PBB

Nr.	Emërtimi	Ligji nr.137, 16.12.2020	AN nr. 4, 05.02.2021	AN nr. 8, 22.03.2021	AN nr. 18, 12.04.2021	AN nr. 26, 22.06.2021	AN nr. 34, 03.12.2021
1	Rritja reale e PBB sipas FMN në %	6.1	6.1	6.1	5	5	5.3
2	Deficiti i parashikuar në % të PBB	6.5	6.5	6.5	6.5	6.9	6.9
3	Deficiti sipas LBO në %	2	2	2	2	2	na

Burimi: Të dhëna të Raportit të MFE të përpunuara nga KLSH

Ligji fillestar nr.137/2020, “Për buxhetin e vitit 2021” i miratuar më datë 16.11.2020, për deficitin e përgjithshëm nuk ka respektuar kufirin e deficitit të përgjithshëm buxhetor deri në 2% të PBB të përcaktuar në ligjin nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, neni 4/1, pika 1.d, por e ka parashikuar mbi 3 fish më të lartë.

Duhet theksuar se ligji nr. 86/2021, i cili ka miratuar Aktin Normativ nr. 25, datë 22.06.2021 “Për disa ndryshime në ligjin nr.9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar”, duke ndryshuar, midis të tjerave, që parimet dhe rregullat fiskale të përcaktuara në pikat 1 deri në 4, të nenit 4/1 të ligjit nr.9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, të mos aplikohen përjashtimisht për vitin 2021, është miratuar më datë 01.07.2021, pra mbi 7 muaj pas miratimit të ligjit buxhetor fillestar.

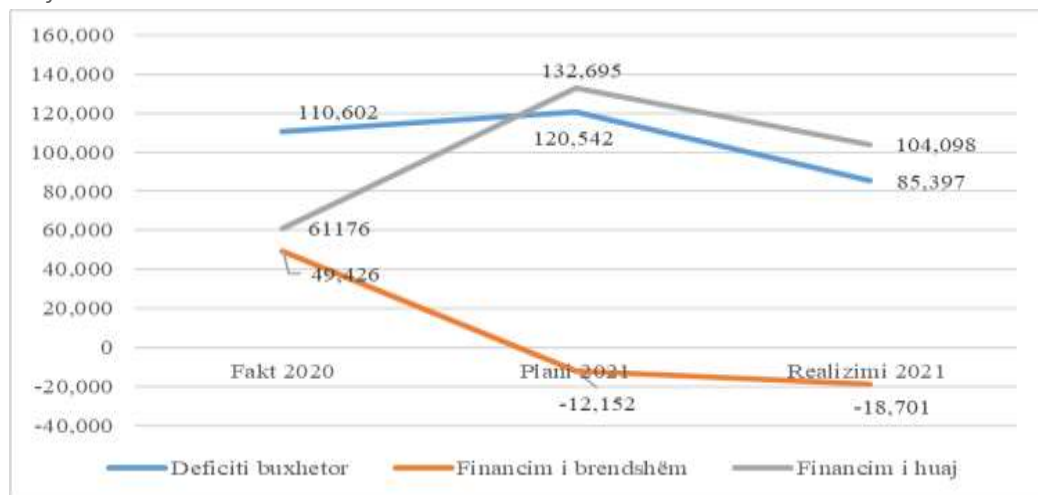
Megjithatë, analizuar në këndvështrimin e parashikimit të ritmit të rritjes së të ardhurave, shpenzimeve dhe deficitit buxhetor brenda vitit, arrihet në konkluzionin se ka pasur prirje për rritjen me ritme më të shpejta të deficitit buxhetor se sa e të ardhurave dhe shpenzimeve, duke dobësuar përkohësisht qëndrueshmërinë fiskale.

Deficiti buxhetor faktik për vitin 2021 rezulton në vlerën prej 85,397 milion lekë, ose realizuar në masën 71%, i cili përbën 4.5% të PBB, duke pësuar rënie në krahasim me treguesin e parashikuar. Matja e deficitit buxhetor në terma të Prodhimit të Brendshëm Bruto si një tregues

¹³ Ligji nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar neni 4/1, pika 1.d

i efektivitetit në menaxhimin e financave publike vjetore, dëshmon se në vitin 2021 nuk është respektuar kufiri deri në 2 % të PBB, megjithëse në vlerë nominale në vitin 2021 shfaqet nisja e trendit rënës.

Grafiku nr. 15 Ecuria e deficitit buxhetor 2020-2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Deficiti buxhetor i brendshëm (të ardhura nga privatizimi, huamarrje e brendshme dhe të tjera) si dhe i huaj (huamarrje afatgjatë, ndryshimi i gjendjes së arkës, ri-pagesat dhe mbështetje buxhetore) të cilat në fund të vitit 2021 kanë rezultuar si më poshtë.

Tabela nr. 61 Deficiti buxhetor sipas burimeve dhe zërave 2021

Në milion lekë

Nr.	Emërtimi	Plani i rishikuar	Realizimi	Diferencat + ose -	% realizimit
	Deficiti	120,542	85,397	35,146	71 %
I	I brendshëm	-12,152	-18,701	- 6,549	154.5 %
1.	Të ardhura nga privatizimi	0	306	+ 306	
2.	Huamarrje e brendshme	49,900	48,705	- 1,198	98 %
3.	Të tjera	-62,052	- 67,712	- 5,660	109 %
II	I huaj	132,695	104,098	- 28,596	78
1.	Hua afatgjatë (e marrë)	109,396	93,491	-15,904	85 %
2.	Ndryshim i gjendjes së arkës	0	1,230	+ 1,230	
3.	Ri pagesat	-34,120	- 33,164	956	97%
4.	Mbështetje buxhetore	57,419	42,541	-14,878	74 %

Burimi: Të dhëna të treguesve fiskal sipas buxhetit të konsoliduar dhe të auditimit në MFE

Nëpërmjet huamarrjes afatgjatë është financuar 93,491 milion lekë dhe huamarrjes së brendshme 48,705 milion lekë, ndërkohë që pjesa tjetër i përket privatizimeve, ndryshimit të gjendjes së arkës dhe mbështetjes buxhetore. Huamarrja e brendshme ka qenë negative, për shkak të financimeve të tjera të cilat janë tejkaluar për 6,549 milion lekë ose 50% më shumë në krahasim me planifikimin, si dhe një pjesë e financimit të huaj është përdorur për ripagesat në vlerën prej 33,164 milion lekë.

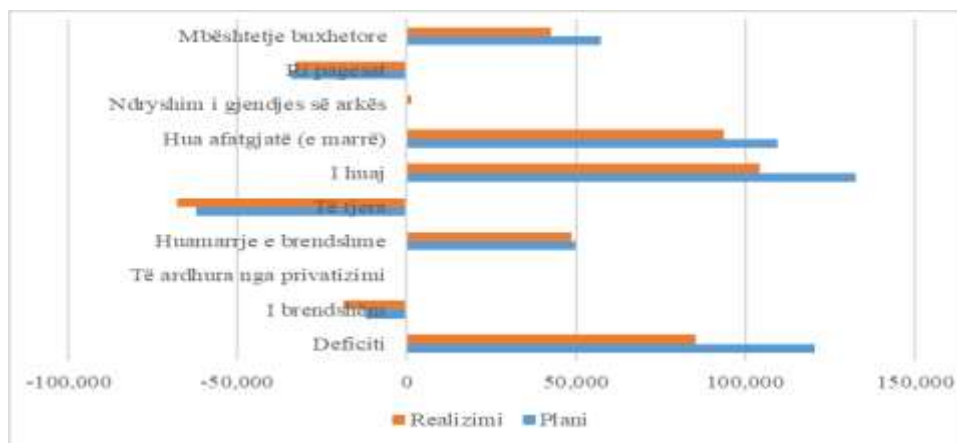
Nga auditimi në MFE, është konstatuar se, huamarrja e brendshme me anë të instrumenteve të bonove të thesarit dhe obligacioneve sipas raportimit në treguesit fiskalë të konsoliduar paraqitet në shumën 48,705 milion lekë, me mos realizim prej 1,198 milion lekë, përkundrejt planit në vlerën 49,900 milion lekë.

Gjithashtu, ripagesat për borxhin e huaj paraqiten me mos realizim në vlerën prej 956 milion

lekë, duke shlyer principal të borxhit të jashtëm në shumën 33,164 milion lekë përkundrejt 34,120 milion lekë të planifikuara.

Në lidhje me raportimet për huanë e re të marrë dhe pagesat e principalit të kryera sipas Drejtorisë së Përgjithshme të Thesarit dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Borxhit Publik dhe bashkërendimit të ndihmës së huaj konstatohen diferenca në disa prej elementëve sipas tabelës së mëposhtme.

Grafiku nr. 16 Deficiti buxhetor sipas burimeve dhe zërave

Burimi: Të dhëna të treguesve fiskal sipas buxhetit të konsoliduar dhe të auditimit në MFE

Sipas treguesve të konsoliduar fiskal të MFE, deficiti buxhetor për vitin 2021 ka rezultuar 85,397 milion lekë, në një kohë që janë realizuar 95% e shpenzimeve të planifikuara të rishikuara, të cilat janë dukshëm më të përmirësuara se në vitin 2020, si rezultat i rritjes së nivelit të të ardhurave të grumbulluara.

Pavarësisht se nuk janë tejkaluar tavanet e ekzekutimit të deficitit buxhetor në fund të tremujorit të parë, gjashtëmujorit të parë dhe nëntëmujorit, sipas përcaktimeve në ligjin organik të buxhetit¹⁴, duhet theksuar, se nga analiza e treguesve të konsoliduar fiskal mbi nivelin e deficitit buxhetor të paraqitur nga MFE, rezulton 61.5% në muajin dhjetor 2021, duke arritur nivelin e tij më të lartë, për shkak se 44% e shpenzimeve kapitale me financim të brendshëm janë kryer në këtë muaj, duke komprometuar përdorimin me eficiencë, efektivitet dhe ekonomicitet të fondeve publike, nga përqendrimi i përdorimit të tyre në fund të vitit.

Theksojmë se rritja e deficitit buxhetor ndikon në rritjen e borxhit publik, dhe për këtë qeveria duhet të zbatojë politika të buxhetit të balancuar, duke mos lejuar rritje të deficitit, me qëllim që t'i paraprijë frenimit në rritjen e normave të interesit dhe inflacionit në periudhë afatmesme.

¹⁴ Ligji nr.9936, datë 26.06.2008 "Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar neni 4/3,

4. MENAXHIMI DHE RAPORTIMI I BORXHIT PUBLIK

Sipas MFE, është mbajtur në konsideratë parashikimi për raportin e borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto që të jetë në nivel më të ulët se niveli i vlerësuar në vitin pararendës¹⁵, në referencë me përcaktimet e LOB: në ligjin fillestar ishte parashikuar 79.2% nga 79.9% i vlerësuar për vitin 2020.

Edhe në rastin e vlerësimit të borxhit faktik gjatë vitit 2021, rezultojnë në nivelin prej 73.2% të PBB-së, me një rënie pothuaj 1.3 pikë përqindje nga viti 2020, si dhe më i ulët se sa pritshmëritë fillestare.

Nga auditimi në MFE, sipas të dhënave të vëna në dispozicion, ka rezultuar se borxhi publik është vlerësuar në shumën 1,382,976 milion lekë, me një rritje vjetore prej 158,506 milion lekë. Treguesit kryesorë të borxhit publik dhe ecuria e tij sipas raportimit të MFE, sipas stokut të raportuar për vitin 2021, paraqitet sipas tabelës së mëposhtme:

Tabela nr. 62 Ecuria e stokut të borxhit publik ndaj PBB 2015-2021

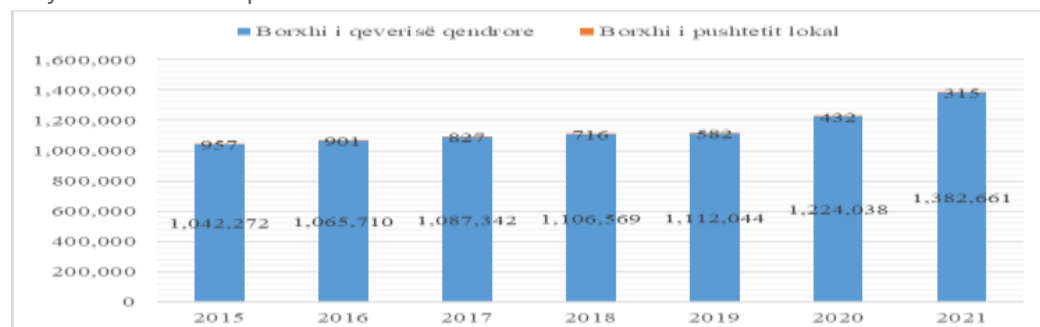
Në milion lekë

Viti	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Borxhi publik	1,043,229	1,066,611	1,088,169	1,107,285	1,112,626	1,224,470	1,382,976
Borxhi i qeverisë qendrore	1,042,272	1,065,710	1,087,342	1,106,569	1,112,044	1,224,038	1,382,661
Borxhi i pushtetit lokal	957	901	827	716	582	432	315
PBB	1,434,307	1,472,479	1,550,645	1,636,730	1,691,903	1,644,077	1,890,280 ¹⁶
Stoku i borxhit/PBB (%)	73%	72%	70%	68%	66%	74%	73%

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

MFE, për vitin 2021, ka raportuar se stoku i borxhit publik ndaj PBB ka qenë në nivelin e 73.2% nga 74.5% në vitin 2020. Nga analiza e këtij treguesi, konstatohet se, rënia e treguesit të borxhit publik në raport me PBB ka ardhur kryesisht nga dy faktorë: ulja e borxhit të pushtetit lokal dhe ritmi vjetor e rritjes së PBB-së është më i madh se ai i stokut të borxhit publik. Nga sa më sipër rezulton se në vitin 2021 ka rritje të borxhit publik në vlerën prej 158,506 milion lekë ose me rreth 13% më shumë në krahasim me vitin 2020.

Grafiku nr. 17 Borxhi publik 2015-2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

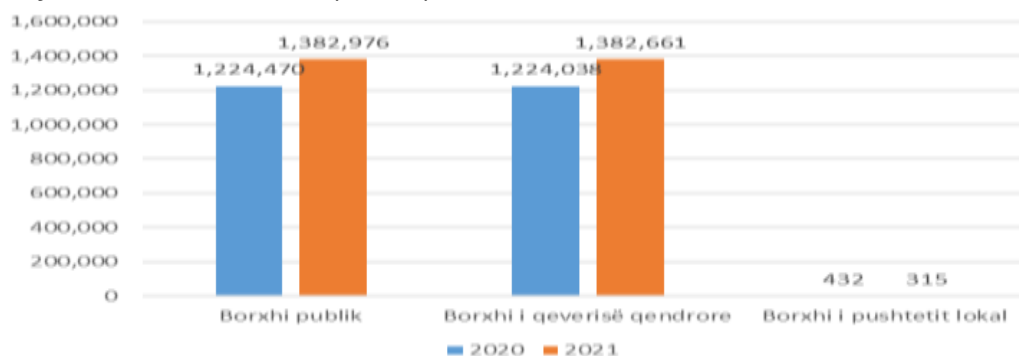
Duhet mbajtur në konsideratë, edhe efektet e rivlerësimit të stokut të borxhit nga ndryshimi kursit të këmbimit, të llogaritura në vlerën -1,434 milion lekë, si dhe rritja në vlerë absolute e PBB

¹⁵ LOB, neni 4/1, pika 1.c

¹⁶ GDP e rivlerësuar sipas burimeve të cituara në buletin e borxhit mars 2022 (INSTAT dhe Drejtoria Makroekonomike)

në krahasim me një vit më parë, e cila vlerësohet në rreth 246,203 milion lekë ose 15% më shumë.

Grafiku nr. 18 Stoku i borxhit sipas kompozimit 2020-2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Meqenëse, në stokun e borxhit publik borxhi i pushtetit lokal zë një përqindje të papërfillshme, është analizuar stoku i borxhit të qeverisjes qendrore, i cili përbëhet nga borxhi shtetëror i klasifikuar në të brendshëm (i cili përbën 50.8 % të stokut) dhe të jashtëm (i cili përbën 49.2 % të stokut) dhe i garantuar ose jo, respektivisht 4 % dhe 96 %.

Tabela nr. 63 Stoku i borxhit të qeverisjes qendrore 2017-2021

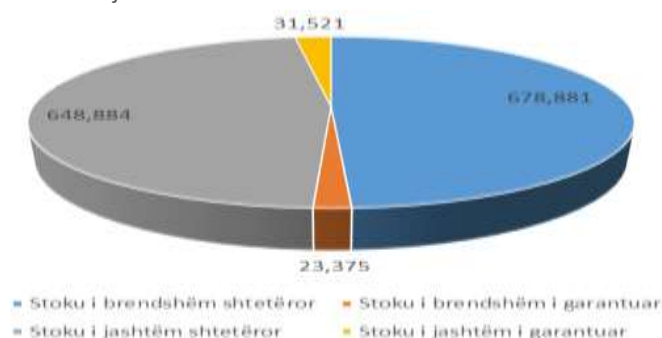
Në milion lekë

Viti	2017	2018	2019	2020	2021
Stoku i borxhit të brendshëm	577,056	580,311	597,290	644,088	702,256
Stoku i brendshëm shtetëror	546,939	565,093	582,136	630,791	678,881
Stoku i brendshëm i garantuar	30,117	15,218	15,154	13,297	23,375
Stoku i borxhit të jashtëm	510,286	526,258	514,754	579,950	680,406
Stoku i jashtëm shtetëror	490,518	496,804	488,056	544,434	648,884
Stoku i jashtëm i garantuar	19,768	29,454	26,698	35,516	31,521
Stoku i borxhit të qeverisjes qendrore	1,087,342	1,106,569	1,112,044	1,224,038	1,382,661

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Krahasuar me vitin 2020 konstatohet se, rritja në stokun e borxhit të qeverisjes qendrore në vlerën prej 158,623 milion lekë, nga e cila stoku i borxhit të jashtëm ka ardhur në rritje me 104,450 milion lekë, kryesisht si pasojë e emetimit të eurobondit, ka pasur rënie në stokun e jashtëm të garantuar, si dhe rritje në vlerën prej 48,090 milion lekë të stokut të borxhit të brendshëm, e ndikuar nga emetimi i më shumë instrumenteve të borxhit në tregun e brendshëm.

Grafiku nr. 19 Përbërja e stokut të borxhit 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi në MFE, lidhur me *borxhin e brendshëm shtetëror*, konstatohet se janë emetuar në tregun e brendshëm tituj shtetëror në total në vlerën 345.12 miliard lekë, nga të cilat 215.84 miliard lekë bono thesari dhe 129.28 miliard lekë obligacione, të emetuara në monedhë kombëtare. Sipas raportimit në treguesit fiskalë të buxhetit të konsoliduar, 48.86 miliard lekë të kësaj huamarrje janë përdorur për financimin e deficitit, si dhe pjesa tjetër është përdorur për rifinancimin e titujve të maturuar sipas instrumenteve të brendshëm. Pjesa më e madhe e borxhit të ri prej 96.6 % është huazuar nëpërmjet titujve afatgjatë, duke qenë në linjë me objektivat strategjike afatmesëm për reduktimin e riskut të rifinancimit dhe atij të normave të interesit dhe ka shërbyer për rifinancimin e titujve ekzistues dhe pjesa tjetër për nevojat buxhetore të planifikuara në rritje.

Maturimet përgjatë vitit 2021 paraqiten në shumën 296.26 miliard lekë në total me çmim blerje, nga të cilat 214.16 miliard lekë për bonot e thesarit dhe 82.10 miliard lekë për obligacionet. Procedura e planifikimit, zhvillimit dhe raportimit të ankandeve të bonove të thesarit dhe obligacioneve është zhvilluar në Bankën e Shqipërisë, si autoriteti përkatës i mandatuar për emetimin këtyre instrumenteve për llogari të shtetit shqiptar.

Stoku i borxhit të brendshëm dominohet kryesisht nga instrumentet afatgjatë të obligacioneve me një vlerë stoku në fund të vitit 2021 në shumën 476,769 milion lekë, përkundrajt 202,112 milion lekë të stokut të instrumenteve afatshkurtër. Të krahasuara në raport me të njëjtën periudhë të vitit më parë, stoku i instrumenteve të tregut të brendshëm paraqitet si më poshtë.

Tabela nr. 64 Stoku i instrumenteve të tregut të brendshëm 2020 - 2021

Në milion lekë

Instrumenti	2020	2021	Ndryshimi
Bono thesari	200,437	202,112	1,675
3 mujore	1,498	2,644	1,146
6 mujore	1,901	2,717	816
12 mujore	197,038	196,750	- 288
Obligacione	430,354	476,769	46,415
2 vjeçare	85,085	89,856	4,771
2 vjeçare euro	12,370	12,076	- 294
3 vjeçare	43,358	59,858	16,500
5 vjeçare	112,837	117,754	4,917
7 vjeçare	83,675	84,728	1,053
10 vjeçare	93,029	111,347	18,318
15 vjeçare	-	1,150	1,150
Totali i instrumenteve	630,791	678,881	48,090

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Stoku i borxhit të brendshëm shtetëror për vitin 2021 është rritur me 48,090 milion lekë ose rreth 7.6%, duke kaluar nga 630,791 milion lekë në vitin 2020 në 678,881 milion lekë në vitin 2021. Në lidhje me instrumentet afatshkurtër konstatohet se është rritur pesha specifike e bonove të thesarit 3 mujore, 6 mujore dhe 12 mujore dhe financimi i nevojave buxhetore me anë të instrumenteve afatshkurtër, me një efekt neto në instrumente afatshkurtër në 1,675 milion lekë ose rreth 0.8% e totalit të stokut të bonove të thesarit, duke kaluar nga 200,437 milion lekë në vitin 2020 në 202,112 milion lekë në vitin 2021.

Stoku i brendshëm i borxhit afatgjatë rezulton me një rritje e konsiderueshme prej 46,415 milion lekë ose rreth 9.75% të totalit përkatës, nga 430,354 milion lekë në fund të vitit 2020 në 476,769 milion lekë në fund të vitit 2021. Tendenca përgjatë vitit 2021, ashtu sikurse dhe gjatë vitit 2020 është në drejtim të rikompozimit të portofolit me instrumente më afatgjatë duke qenë në përputhje me objektivat strategjike afatmesëm për rritjen e maturitetit të portofolit të borxhit, ku emetimi i obligacioneve 3, 5, 10 dhe 15 vjeçare ka kontribuar më së shumti në këtë drejtim.

Banka e Shqipërisë (BSH) në prill 2021 ka vënë në dijeni MFE se në përfundim të procesit të auditimit të pasqyrave financiare të saj, llogaria “Rezerva e Rivlerësimit të Valutave” në mbyllje të vitit financiar 2020 ka rezultuar me gjendje negative për 6.928 miliard lekë, për të cilën në zbatim të ligjit ka kërkuar mbulimin e saj me emetim të bonove të thesarit 6-mujore.

MFE në qershor 2021 ka njoftuar BSH për emetimin e letrës me vlerë në shumën 6.928 miliard lekë me afat maturimi 6 muaj dhe normë interesi të barabartë me yield mesatar të ponderuar të ankandit të fundit të bonove të thesarit.

Në vijim, në afatin e maturimit nga ana e BSH më datë 17.12.2021, i është drejtuar MFE, duke i kërkuar riemetimin e titullit 6-mujor që maturohet në datë 20.12.2021, nëpërmjet rinovimit me çmim blerje të instrumentit me vlerë 6.928 miliard lekë. Nga auditimi është konstatuar se MFE ka rinovuar emetimin me vlerë në shumën 6.928 miliard lekë në datën 07.01.2022, përtej datës së maturimit që ishte 20.12.2021.

Si konkluzion, kjo letër me vlerë, nuk është paraqitur në regjistrin e borxhit për vitin 2021, në treguesit e borxhit dhe rrjedhimisht as në stokun e borxhit publik të këtij viti. Efekti i mungesës së emetimit të instrumentit të borxhit të mësipërm në shumën 6.928 miliard lekë përfaqëson një nënvlerësim të stokut të borxhit real të raportuar për vitin 2021, në të njëjtën shumë.

Në fund të vitit 2021 borxhi i brendshëm i garantuar ka pasur rritje me 10,078 milion lekë duke kaluar nga niveli i 13,297 milion lekë në fund të vitit 2020 në 23,375 milion lekë në fund të vitit 2021, me huamarrës kryesor FSHU/OSHEE SHA dhe KESH SHA.

Në borxhin e brendshëm të garantuar përfshihen dhe dy garancitë sovraane, përkatësisht në vlerën 1,397 milion lekë dhe 8,141 milion lekë gjendje në fund të vitit 2021. Krahasuar me vitin 2020 rezulton se është ulur stoku i Garancisë Sovraane Nr.1, si rezultat i pagesave të bëra nga bizneset përfituese si dhe nuk ka pasur disbursime të reja gjatë vitit 2021, dhe është rritur stoku i Garancisë Sovraane Nr.2, për shkak të disbursimeve të kryera gjatë vitit 2021, gjë e cila ka ndikuar në rritjen e stokut të garancive të brendshme. Bazuar në sa më sipër arrihet në konkluzionin se me rritjen e stokut të garancive, rritet dhe risku i ekspozimit të MFE ndaj paaftësisë paguese të huamarrësve.

Lidhur me borxhin e jashtëm, rezulton se përgjatë vitit 2021 janë regjistruar në sistemin e brendshëm të menaxhimit të borxhit transaksionet e disbursimit për 43 kredi me një total në monedhë kombëtare në shumën 137.4 miliard lekë nga të cilat 4 kredi janë evidentuar si garanci që kanë pasur disbursime gjatë vitit në shumën 1.36 miliard lekë. Pjesa tjetër prej 39 projektesh përfshin një shumë të disbursuara prej 136 miliard lekë, nga të cilët 4 prej tyre janë klasifikuar si mbështetje buxhetore në shumën 119.8 milion lekë, transferuar drejtpërsëdrejti në llogarinë e unifikuar të thesarit në monedhën të huaj.

Përgjatë vitit 2021 janë nënshkruar 12 marrëveshje huaje në kuadër të huamarrjes së jashtme, për financim të projekteve, kredi të garantuara apo mbështetje buxhetore, shuma dhe kreditorë sipas tabelës në vijim.

Tabela nr. 65 Kreditë shtetërore dhe kreditë e garantuara 2021

Kreditë Shtetërore				
Kreditori	Projekti	Monedha	Shuma	Njësia Zbatuese
IBRD	Politikat e zhvillimit të qëndrueshmërisë fiskale dhe rritjes	USD	80,000,000	MFE
Arabia Saudite	Rehabilitimi dhe Rindërtimi i Rrugës Bregdetare Vlorë-Orikum	SAR	112,500,000	FSHZH
KfW	Reforma në sektorin e energjisë	EUR	100,000,000	MIE
Eurobond	Mbështetje për buxhetin	EUR	650,000,000	MFE
KfW	Rehabilitimi i efikasitetit energjetike në konviktet studentore	EUR	20,000,000	MIE
CEB	Zbutja e pandemisë COVID -19	EUR	60,000,000	MFE
EIB	UKT Shpërndarja e ujit	EUR	80,000,000	UK Tiranë
KfW	HEC Fierzë	EUR	40,000,000	MIE (KESH)
AFD	Reforma në sektorin e energjisë e mbështetur në politika	EUR	50,000,000	MFE
AFD	Barazia gjinore e mbështetur në politika	EUR	50,000,000	MFE
Kreditë e Garantuara				
EBRD	Stand-By Credit Line ASD	EUR	100,000,000	ASD
EBRD	OSHEE COVID -19	EUR	70,000,000	OSHEE

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi **mbi pagesat e principalit** rezulton se, në sistemin e brendshëm të regjistrimit të transaksioneve të borxhit janë evidentuar shlyerje në shumën 35,9 miliard lekë, duke përfshirë edhe pagesat e kryera nga përfituesit e garancive apo nënhuamarrësit. Të dhënat e detajuara në lidhje me pagesat e principalit të kryera për kreditë shtetërore dhe garancitë, të kryera nga

Buxheti i Shtetit dhe përfituesit përkatës paraqiten si më poshtë.

Tabela nr. 66 Pagesat e principalit 2021

Në lekë

Principalit i Shlyer	Principalit i shlyer/Lekë		Totali
	Buxheti i Shtetit	Njësia Përfituese	
Kredi Shtetërore	31,337,081,930	13,433,253	31,350,515,183
Garanci Shtetërore	1,986,370,175	2,552,855,606	4,539,225,781
Totali	33,323,452,105	2,566,288,858	35,889,740,964

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Përgjatë vitit 2021 **borxhi i jashtëm i garantuar** paraqitet në rënie me 3,995 milion lekë sipas raportimeve në regjistrin e borxhit në krahasim me të njëjtën periudhë të një viti më parë nga 35,516 milion lekë në 31,521 milion lekë.

Rënia e borxhit të jashtëm të garantuar në vitin 2021 ka ardhur si pasojë e pagesave më të mëdha të principalit të kryera nga buxheti i shtetit përkundrejt disbursimeve më të vogla për këto garanci. Buxheti i Shtetit për vitin 2021, ka paguar principal 1,986.37 milion lek për rastet e garancive të huaja kur përfituesit e garancive kanë dështuar të përmbushin detyrimet e tyre. E njëjta situatë paraqitet edhe për shpenzimet e interesit, ku Buxheti i Shtetit ka paguar 216.51 milion lekë shpenzime interesi. Shuma e kthyer nga përfituesit e garancive në Buxhetin e Shtetit

gjatë vitit 2021 për këto pagesa që janë kryer është 2.552.86 milion lekë për principalin dhe 414.14 milion lekë për interesat, duke vazhduar tendencën e akumulimit të detyrimeve ndaj buxhetit si në vitet e kaluara.

Tabela nr. 67 Pagesat e principalit dhe interesit të garancive shtetërore 2021

Në milion lekë

Emërtimi	Principal i shlyer	Interes i shlyer	Totali
Buxheti i Shtetit	1,986.37	216.51	2,202.88
Njësia Përfituese	2,552.86	414.14	2,967.00
Totali	4,539.23	630.65	5,169.88

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi është konstatuar se, për garancitë e huaja jo performuese nga ana e MFE nuk kryhet analiza e kërkesës për pagesë e institucioneve përfituese në se është në përputhje me kushtet që bëjnë të nevojshme paraqitjen e një kërkesë të tillë, por mjaftohet në një proces komunikimi formal me përfituesin e garancisë i cili konfirmon nëse është apo jo në gjendje që të shlyejë këstin e radhës dhe në rast paaftësie nga ana e tij procedohet me pagesën nga Buxheti i Shtetit.

Nga auditimi **mbi shërbimin e borxhit** konstatohet se shpenzimet për interesa në fund të vitit 2021 kanë rezultuar 35,822.30 milion lekë, me një rritje prej 1,428.90 milion lekë në krahasim me vitin e kaluar.

Raportimet mbi shpenzimet për interesa për borxhin e brendshëm dhe interesa për borxhin e huaja paraqiten në milion lekë sipas tabelës së mëposhtme.

Tabela nr. 68 Pagesat e interesit të borxhit 2017 - 2021

Në milion lekë

Shpenzimet e interesit	2017	2018	2019	2020	2021
Interesat e borxhit të brendshëm	21,414.59	23,157.97	22,837.89	22,350.91	23,470.40
Interesat e borxhit të jashtëm	10,489.19	13,355.40	12,304.93	12,042.49	12,351.90
Interesat e borxhit gjithsej	31,903.78	36,513.37	35,142.82	34,393.40	35,822.30

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Rritja më e madhe në interesat e borxhit konstatohet në interesat e borxhit të brendshëm me rreth 1,119.49 milion lekë, përkundrejt 309.41 milion lekë interesa të paguara për borxhin e jashtëm.

Shpenzimet e **interesit të borxhit të brendshëm** kanë ardhur në rritje në krahasim me një vit më parë, ku interesat për vitin 2021 vlerësohen në shumën 23,470.40 milion lekë përkundrejt 22,350.91 milion lekë në vitin 2020. Pjesa më e madhe e interesave për shërbimin e borxhit të brendshëm është e akumuluar në drejtim të interesave për kuponat e obligacioneve. Në vijim janë paraqitur të dhënat mbi interesat e paguara përgjatë vitit 2021 sipas instrumenteve të borxhit të brendshëm.

Tabela nr. 69 Pagesat e interesit të borxhit të brendshëm 2020 - 2021

Në milion lekë

Viti	2020	2021
Interesa Borxhi i Brendshëm	22,350.91	23,470.40
Interesa Bono Thesari	3,268.34	3,733.82
Interesa bono thesari 3/mujor te emetuara ne tregun financiar	28.63	30.19
Interesa bono thesari 6/mujor te emetuara ne tregun financiar	30.92	39.65
Interesa bono thesari një vjeçar te emetuara ne tregun financiar	3,208.79	3,663.97
Interesa Obligacione	19,034.62	19,645.00
Interesa obligacione ne tregun financiar me afat maturimi 6 deri 10 vjet	11,030.84	11,026.83
Interesa obligacione ne tregun financiar me afat maturimi nga 1 deri 5 vjet	8,003.78	8,618.17
Interesa Garancia Sovrane	47.95	91.57
Interesa për Garancinë Sovrane 1	47.95	91.57

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Interesa e bonove të thesarit 3 mujore paraqiten në vlerën 30.19 milion lekë, duke qenë se gjatë vitit janë emetuar më shumë bono të tilla, kurse vitin e kaluar kanë qenë në vlerën 28.63 milion lekë.

Interesat e bonove të thesarit 6 mujore paraqiten në rritje me rreth 8.73 milion lekë në raport me një vit më parë, duke qenë se janë kryer më shumë emetime të këtij instrumenti përgjatë vitit.

Gjithashtu konstatohet se, edhe interesat e paguara për bonot e thesarit njëvjeçare paraqiten me një rritje prej 455.18 milion lekë në krahasim me një vit më parë.

Kuponat e obligacioneve konstatohen jo në të njëjtat nivele me një vit më parë, përkatësisht me një ndryshim ndërmjet maturiteteve përkatëse, ku interesi i paguar për obligacionet me maturitet 1-5 vjet paraqitet në rritje me rreth 614.39 milion lekë ndërkohë që interesi i paguar për obligacionet me maturitet 6-10 vjet paraqiten në rënie me rreth 4.01 milion lekë.

Situata paraqitet me një rritje prej 43.63 milion lekë në lidhje me interesat e paguara për Garancinë Sovrane 1.

Shpenzimet e **interesit të borxhit të jashtëm** kanë ardhur në rritje në krahasim me një vit më parë ku shpenzimet e interesit të borxhit të jashtëm për vitin 2021 vlerësohen në shumën 12,944.13 milion lekë përkundrejt 12,396 milion lekë të deklaruar në vitin 2020. Në vijim janë paraqitur të dhënat mbi interesat e paguara përgjatë vitit 2020 dhe 2021 sipas llojit të huamarrjes në lekë.

Tabela nr. 70 Pagesat e interesave dhe komisioneve të borxhit të jashtëm 2020 - 2021

Në milion lekë

Viti	2020	2021
Interesa Borxh i Jashtëm Deklaruar	12,396.00	12,944.13
Interesa Borxhi i Jashtëm	11,440.00	11,702.55
Interesa huamarrje afatgjate nga institucionet ndërkombëtare	5,650.52	5,054.66
Interesa huamarrje afatgjate nga qeveri te huaja	1,175.19	1,085.99
Interesa huamarrje afatgjate për huamarrje te tjera te jashtme	4,614.01	5,561.90
Komisione Huamarrje e Jashtme	956.00	1,241.58
Komisione te huamarrjes se jashtme	956.42	1,241.58

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Rritja në shërbimin e borxhit i atribuohet rritjes së interesave të huamarrjes së jashtme në krahasim me vitin e kaluar me rreth 262.55 milion lekë. Ku më konkretisht, rritja me 947.89 milion lekë të “Interesa të huamarrjes afatgjatë për huamarrje të tjera të jashtme” kurse rënie në dy zëra të tjerë: përkatësisht me 595.86 milion lekë të “Interesave të huamarrjes afatgjatë

nga institucionet ndërkombëtare” dhe me 89.20 milion lekë të “Interesave të huamarrjes afatgjatë nga qeveri të huaja”. Kjo për arsye se gjatë vitit 2021 ka pasur një rritje të normave referencë të interesit në tregjet ndërkombëtare për shkak të rritjes së kërkesës për fonde në këto tregje për përballimin e pasojave të situatës së pandemisë.

Shpenzimet e komisioneve në raport me një vit më parë për borxhin e jashtëm kanë ardhur në rritje me rreth 285.16 milion lekë, e kushtëzuar kjo nga komisionet e larta të menaxhimit kur kredia bëhet aktive, ku për t’u përmendur janë kredi të BERZH, IBRD dhe Eurobondi.

Mbi regjistrimin dhe arkëtimin e të drejtave të lindura nga marrëdhënia e nënhuasë, garancive dhe huave nga buxheti.

Lidhur me **të drejtat për të arkëtuar nga marrëdhëniet e nënhuasë**, KLSH ka konstatuar krijim të detyrimeve të reja në shumën 6,511 milionë lekë të subjekteve nënhuamarrëse në kuadër të marrëveshjeve të nënhuasë përgjatë vitit 2021, si pasojë e mos shlyerjes së detyrimeve përkatëse.

Nga auditimi në lidhje me marrëveshjet e nënhuasë konstatohet se stoku i kredive në lidhje me këtë komponent të borxhit shtetëror është përkeqësuar përgjatë vitit 2021. Në këtë mënyrë të dhënat në lidhje me të drejtat e shtetit për të arkëtuar përkundrejt marrëveshjeve përkatëse tregojnë rritje të së drejtës për të arkëtuar dhe për vitet e fundit paraqiten në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 71 Stoku i detyrimeve nga marrëdhëniet e nënhuasë 2018 - 2021

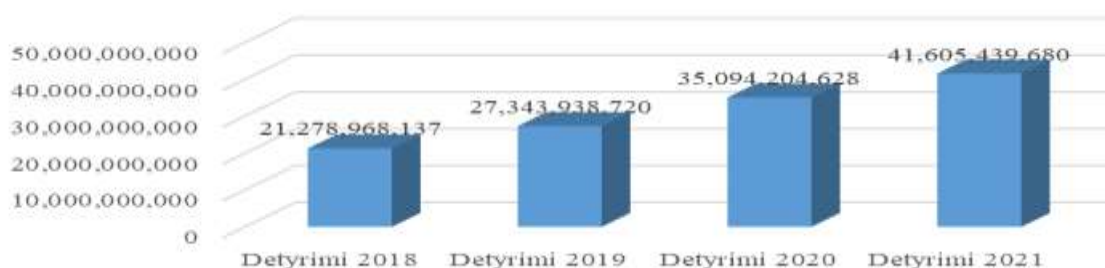
Në lekë

Sektori/Institucioni	Detyrimi 2018	Detyrimi 2019	Detyrimi 2020	Detyrimi 2021
Energjia	12,688,764,872	16,980,772,829	22,772,169,156.00	27,128,734,793
KESH	6,932,415,130	8,649,361,190	12,887,266,141.80	15,286,928,519.72
OSHEE	1,510,620,353	2,583,655,499	2,593,797,377	2,640,445,990.15
OST	4,245,729,389	5,747,756,140	7,291,105,637	9,201,360,283.46
Ujësjellës	5,981,938,063	6,409,007,664	7,177,075,469	7,991,844,828
Ujësjellësi Durrës	1,156,396,669	1,339,229,523	1,467,625,951	1,686,424,196
Ujësjellësi Korçë	977,275,071	1,284,074,366	1,634,770,700	1,907,687,217
Ujësjellësi Vlorë	1,847,464,146	1,965,131,665	2,052,373,975	2,055,067,587
Të tjerë ujësjellës	2,000,802,177	1,820,572,110	2,022,304,843	2,342,665,828
Bashki	2,571,631,379	3,877,431,361	5,050,189,246	6,372,067,193
Bashkia Tirane	2,533,853,418	3,825,880,230	4,994,602,981	6,314,169,682
Te tjera bashki	37,777,961	51,551,131	55,586,265.20	57,897,511
Mikrokredi	31,270,041	70,269,933	87,028,161	104,079,093
FAF	310,382	-	-	-
Unioni Kursim Kredi	30,959,658	70,269,933	87,028,161	104,079,093
ARMO	5,363,783	6,456,933	7,742,595	8,713,772
TOTALI	21,278,968,137	27,343,938,720	35,094,204,628	41,605,439,680

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga sa më sipër, konstatohet se me përkeqësim të situatës së detyrimeve në vitin 2021 paraqitet sektori i energjitikës, me nënhuatë e KESH, OSHEE dhe OST me rritje totale të detyrimeve rreth 4,356 milion lekë nga 6,511 milion lekë në total; pushteti vendor me rreth 1,321 milion lekë; sektori i ujësjellësve me rreth 814 milion lekë; institucionet e mikrokredisë me nënhuatë e FAF dhe Unioni i Kursim Kredisë me 17 milion lekë, si dhe ARMO me 0.971 milion lekë.

Grafiku nr. 20 Stoku i detyrimeve nga marrëdhëniet e nënhuasë 2018 - 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Gjithashtu, rezulton se nuk janë përmbushur kërkesat e kuadrit rregullator, në lidhje me përgjegjësi ligjore e huamarrësve, të cilët kanë marrë fonde nëpërmjet marrëveshjeve të nënhuasë, që ti kthejnë fondet e marra hua në përputhje me marrëveshjet përkatëse dhe të paraqesin raporte për gjendjen e huasë dhe përdorimin e saj, sipas kërkesave të përcaktuara nga Ministria e Financave.

Niveli i kthimeve nga nënhuatë, vlerësohet i ulët për sa i përket detyrimit për të përmbushur kushtet e marrëveshjeve përkatëse. Nga 91 projekte për të cilat Buxheti i Shtetit ka të drejta për të arkëtuar, përgjatë vitit 2021 janë arkëtuar vetëm për 27 prej tyre në shuma të vogla.

Nga auditimi i **të drejtave për të arkëtuar nga marrëdhëniet e garancisë**, ka rezultuar se për vitin 2021 gjendja e detyrimeve në lidhje me garancitë shtetërore që subjektet përfituese kanë ndaj shtetit është rritur nga 15,885 milion lekë në 17,414 milion lekë, me një rritje vjetore prej 1,529 milion lekë. Duhet theksuar se, pothuajse të gjithë pagesat për uljen e stokut të garancisë i atribuohet pagesave të kryera në Buxheti i Shtetit i vitit 2021

Tabela nr. 72 Stoku i detyrimeve nga marrëdhëniet e garancisë 2018 - 2021

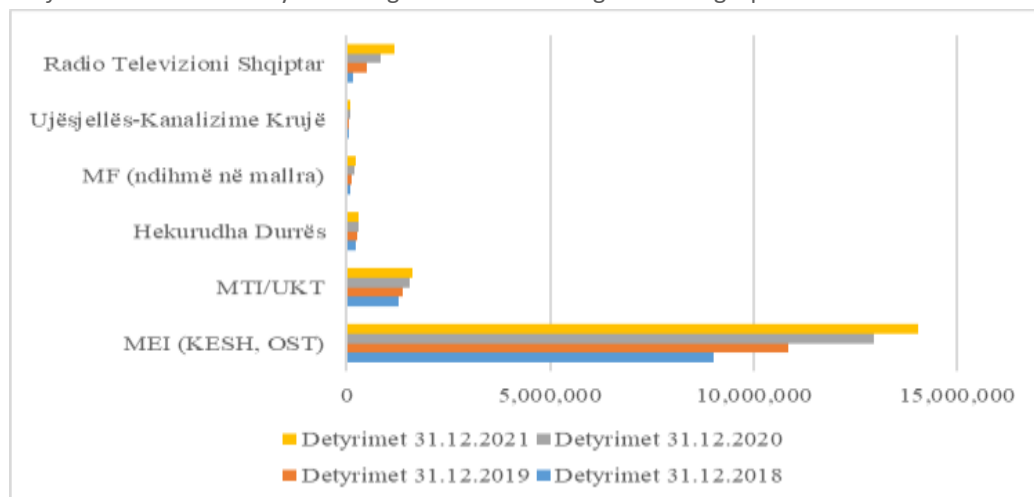
Në mijë lekë

Institucioni/projekti	Detyrimet 31.12.2018	Detyrimet 31.12.2019	Detyrimet 31.12.2020	Detyrimet 31.12.2021
Ministria e Energjisë dhe Industrisë (KESH, OST)	9,025,642	10,870,489	12,968,270	14,040,954
Elektrifikimi i Zonave Rurale	658,915	828,829	1,002,646	1,141,750
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë I	27,660	37,586	52,912	63,834
Linja e Transmetimit 400 KV Tiranë-Podgoricë II	650,661	960,796	976,024	952,827
TEC-i Vlorë	4,465,018	5,222,945	5,879,703	6,277,091
Transmetim, Shpërndarje e Energjisë	1,815,979	2,321,047	2,818,323	3,119,622
Hidrocentrali mbi Lumin Drin	371,759	477,481	560,467	616,463
Nënstacioni i Transmetimit të Energjisë	1,034,998	1,021,161	1,037,346	1,012,691
Plani i rristurimit të KESH	0	0	640,850	625,619
Projekti i efikasitetit në energji	652	644	0	231,056
Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës/UKT	1,285,030	1,390,135	1,536,390	1,621,144
Furnizimi me Ujë i Tiranës II	783,343	849,735	941,285	995,140
Ujësjetillësi i Tiranës I	493,283	532,108	586,682	617,781
Rehabilitimi i rrjetit hidrik të Tiranës	8,404	8,292	8,424	8,223
Hekurudha Durrës	238,498	257,687	284,291	299,311
Rehabilitimi i Hekurudhës së Durrësit	238,498	257,687	284,291	299,311
Ministria e Financave (ndihme në mallra)	94,409	129,976	185,695	218,484
Ndërmarrja e Ujësjetillës-Kanalizime Krujë	59,548	63,739	69,783	73,005
Radio Televizioni Shqiptar	165,685	486,821	840,635	1,161,744
TOTALI	10,868,812	13,198,847	15,885,064	17,414,642

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Detyrimet si pasojë e pagesave të kryera nga Buxheti i Shtetit për vitin 2021 janë akumuluar në masën më të madhe nga kompanitë private me kapital shtetëror përfituese në sektorin energjistik në shumën 1,073 milion lekë. Gjatë vitit 2021 konstatohet se Buxheti i Shtetit ka kryer pagesa si pasojë e paaftësisë paguese edhe të Radio Televizionit Shqiptar, duke rritur stokun e detyrimeve me 321 milion lekë. Në sektorin e ujësjellësve për projektet në Ujësjellës Kanalizime Tirana situata paraqitet problematike duke vendosur Buxhetin e Shtetit në risk për kryerjen e pagesave që kanë dështuar të kryhen nga ky përfitues i garancisë dhe rritjen e detyrimeve në shumën 85 milion lekë.

Grafiku nr. 21 Stoku i detyrimeve nga marrëdhëniet e garancisë i grupuar 2018 - 2021

Burimi: Të dhëna të MFE të përpunuara nga KLSH

Nga auditimi konstatohet se nuk janë përmbushur përcaktimet ligjore për kthimin e garancisë shtetërore të huasë nga përfituesi, për aq kohë sa stoku i detyrimeve jo vetëm që nuk është ulur përgjatë vitit 2021, por edhe është rritur me 1,529 milion lekë.

Niveli i kthimeve nga garancitë, vlerësohet i ulët përse i përket detyrimit për të përmbushur kushtet e marrëveshjeve përkatëse. Nga 26 projekte të për të cilat Buxheti i Shtetit ka të drejta për të arkëtuar, përgjatë vitit 2021 janë arkëtuar vetëm për 8 prej tyre në shuma të vogla nga UKT, ATK, Albtelecom dhe KESH.

Nga auditimi i **të drejtave për të arkëtuar nga kreditë shtetërore të tjera**, lidhur me konfirmimin e gjendjes së detyrimit që subjektet përfituese të marrëveshjeve të nënhuasë apo garancisë kanë ndaj Buxhetit të Shtetit është konstatuar se, për kredinë me numër identifikimi 88 sipas regjistrimit të borxhit ekzistojnë detyrime në 31.12.2021 nga subjektet përfitues të ndryshëm. Kjo kredi ndërmjet Medio Credito Centrale (kreditore) dhe Qeverisë Shqiptare (huamarrësi) është nënshkruar më 06.07.1998 dhe është regjistruar si kredi shtetërore. Detyrimet që ekzistojnë vetëm për këtë kredi për 10 subjekte përfitues më 31.12.2021, paraqitet në vlerën 3,344,515 euro.

Ecuritë e Garancive Sovrane 1 dhe 2 për vitin 2021.

Nga auditimi ecurisë së **Garancisë Sovrane Nr.1 (GS1)** rezulton se deri më 31.12.2021, vlera e kredive të miratuara nga 12 bankat nënshkruese të marrëveshjeve është në vlerën prej 5,901,305 mijë lekë, nga të cilat janë disbursuar 5,333,740 mijë lekë nëpërmjet 492 kontratave të miratuara deri në fund të periudhës.

Nga 11 miliard lekë të fondit të miratuar për GS1 janë përdorur në masën prej rreth 54%, në vlerën prej 5.9 miliard lekë, ku bankat që e kanë shfrytëzuar më tepër skemën e garancisë (në vlerë absolute) janë BKT, Raiffeisen Bank dhe OTP Bank. Kreditë e miratuara nga këto tre banka përbëjnë pothuajse 60% të totalit të kredive të miratuara sipas kësaj skeme garancie. Nga kjo skemë kanë përfituar biznese në sektorët e ekonomisë si: tregti, prodhim, turizëm, media, shërbime, edukim, ndërtim, miniera, industri nxjerrëse dhe ajo përpunuese etj., nga të cilët ka pasur problematikë vetëm me një subjekt që ka qenë me vonesa në pagesën e kështit mbi 120 ditë. MFE nuk ka vijuar me pagimin e detyrimit duke i kthyer përgjigje se ABI Bank nuk ka ndërmarrë masat e mjaftueshme për arkëtimin e detyrimit sipas kushteve të marrëveshjes.

Gjatë muajit dhjetor 2021, vlera e kredive të miratuara nga bankat e nivelit të dytë nën skemën e Garancisë Sovrane 2 (GS2), është rritur me vlerën prej rreth 937.25 milion lekë, ku janë nënshkruar 8 kontrata të reja. Vlera e disburseve është rritur me 328.75 milion lekë. Banka që ka mundësuar vlerën më të madhe të kredive të miratuara është ABI (rreth 594 milionë Lekë), e ndjekur nga Raiffeisen Bank (rreth 220 milionë Lekë). Në fund të muajit dhjetor 2021, vlera e kredive të miratuara nga 12 bankat nënshkruese të marrëveshjeve, rezulton në një total prej 18,147,766 mijë lekë, nga të cilat janë disbursuar 17,469,701 mijë lekë, ose në masën 96 %, nëpërmjet 605 kontratave (*Kontrata kredie, Linja kredie ose Overdraft*).

GS2, deri në fund të muajit dhjetor 2021 është përdorur në masën prej rreth 73% (Vlera e miratimeve kundrejt totalit 60% të garantuar) ku bankat që kanë qenë më aktive në përdorimin saj, janë ABI dhe Raiffeisen Bank, nisur nga fakti i përdorimit të vlerës limit fillestar dhe asaj të rialokuar. Kjo skemë ka kredituar biznese në sektorët e ekonomisë si: tregti, prodhim, turizëm, media, shërbime, ndërtim, industri përpunuese dhe transport.

Në lidhje me këtë garanci është hasur problematikë në një subjekt, i cili sipas bankës nuk ka kryer pagesën në afat të detyrimeve të kredisë së marrë dhe MFE nuk ka vijuar me pagimin e detyrimit për shkak të pretendimit për mos tejkalim afati.

Nga auditimi i kryer në **Bankën e Shqipërisë** ka rezultuar se për ankandin me nr.1919, datë 17.08.2021, mbi zhvillimin e ankandit të bonove të thesarit me maturim 3-mujor njoftimi zyrtar i ndryshuar për zhvillimin e ankandëve është publikuar më datë, 16.08.2021, 1 ditë punë para datës së zhvillimit të ankandit, jo në përputhje me nenin 6, pika 1, germa “f” e Udhëzimit nr. 30, datë 26.12.2013, “Për emetimin nga qeveria e Republikës së Shqipërisë të bonove të thesarit në formë regjistri”, i ndryshuar.

Nga ana e Bankës së Shqipërisë është kërkuar emetimi i titujve të borxhit për mbulimin e rezervës negative të rivlerësimit që ka rezultuar, duke kërkuar mbulimin e një vlere shtesë, si diferencë e vlerës së emetuar aktualisht me kërkesën për emetim brenda muajit Prill 2021. Nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë me shkresën nr. 2888 prot. BSH datë 16.06.2021 është njoftuar Banka e Shqipërisë se Ministria do të emetojë letra me vlerë me datë emetimi 21.06.2021 dhe afat maturimi 20.12.2021. Për sa më sipër konstatohet se afati i përcaktuar për mbulimin e humbjeve nga rivlerësimi, duke qenë se rezerva e rivlerësimit paraqitet negative nuk është zbatuar, pasi mbulimi i humbjes shtesë të vitit 2020 është mbuluar vetëm në Qershor 2021 ndërkohë që sipas nenit 64 të ligjit “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar ky financim duhet të ishte bërë brenda muajit Prill.

II. MBI MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN E BRENDSHËM

KLSH gjatë auditimeve të realizuara është fokusuar në vlerësimin e efektivitetit të sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik, pajtueshmërinë e veprimtarisë së subjekteve të audituara me kuadrin ligjor, cilësinë e raportimit financiar, si dhe çështjet që kanë të bëjnë me vlerën për para. Përveç çështjeve të përsëritura për sa i përket mangësive në planifikimin dhe monitorimin e nënsistemit të buxhetit, auditimet tona kanë rezultuar me një numër gjetjesh në fushën e kontabilitetit dhe pasqyrave financiare, administrimit të shpenzimeve publike, zbatimit të kontratave publike, procedurave të prokurimeve me fondet buxhetore , apo në fushën e koncensioneve, të detyrimeve të prapambetura, administrimit fiskal, etj.

Ky raport analizon kontrollet e brendshme të njësive të qeverisjes së përgjithshme të sektorit publik, për vitin 2021. Sipas qasjes së KLSH, sistemet efektive për menaxhimin e financave publike janë thelbësore për ofrimin e politikave qeveritare dhe shërbimeve publike në një mënyrë të qëndrueshme dhe transparente. Politikat e shëndosha për menaxhimin e buxhetit, për kontrollin e brendshëm dhe auditimin, prokurimin publik, borxhin, partneritetin publik-privat apo subvencionet, etj., sigurojnë një shpërndarje më ekonomike, efikase dhe efektive si dhe përdorimin më të drejtë e të argumentuar të burimeve të kufizuara publike. Kontrolli efektiv financiar paraqet një hap kyç reformues për vendosjen e disiplinës buxhetore, rritjen e përgjegjësisë menaxheriale në menaxhimin e fondeve publike, zbatimin e standardeve të kontrollit të brendshëm financiar dhe forcimin e kapaciteteve për funksionin e auditimit të brendshëm, etj.

Objekti ynë është që përmes këtij raportit, të vlerësojmë nivelin dhe shkallën e zbatimit nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të parimeve të menaxhimit të sistemit buxhetor, të tilla si, transparencë, parashikueshmëria, gjithë përfshirja, disiplina fiskale në përputhje me stabilitetin makroekonomik dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe social, kontrolli i ekzekutimit të buxhetit dhe se si janë zbatuar objektiva të politikës së programit buxhetor.

Për këtë, KLSH ka analizuar Raportin Vjetor të përgatitur nga Këshilli i Ministrave dhe të paraqitur përpara Kuvendit të Shqipërisë *“Mbi buxhetin vjetor, situatën makroekonomike dhe fiskale për vitin 2021”*, i cili ka integruar si pjesë të vetën edhe Raportin Vjetor *“Mbi Funksionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme”*, që depozitohet çdo vit pranë Qeverisë nga ministri përgjegjës për financat, në përputhje me nenin 18, pika 3, të Ligjit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin.

Nga ana e institucionit të KLSH-së, monitorimi i progresin në fushën e Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik (KBFP) dhe reformat në këtë fushë nuk janë konsideruar si çështje teknike, por si pjesë e një fushe më të gjerë të reformës së administratës publike, ndryshimeve në sistemin buxhetor, si dhe konsolidimit të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit, etj. Analizuar në këtë këndvështrim, KLSH ka rekomanduar zbatimin dhe forcimin e mekanizmave të koordinimit, monitorimit dhe raportimit, duke synuar një rol më proaktiv të strukturave të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për sa i përket dhënies së udhëzimeve metodologjike dhe shqyrtimit të cilësisë së zbatimit të KBFP.

Raport progresi i KE-së për vitin 2021¹⁷, në lidhje me Kapitullin 32 - Kontrolli Financiar, është shprehur se:

“...Është bërë një farë progresi gjatë periudhës raportuese, veçanërisht me miratimin e një dokumenti politikash për forcimin e kontrollit të brendshëm financiar publik (KBFP), udhëzimet për delegimin e përgjegjësiave financiare, udhëzimet për monitorimin dhe raportimin për ndjekjen e rekomandimeve të auditimit të brendshëm dhe rishikimi i kontrollit të cilësisë së auditimit të jashtëm dhe procedurave të sigurimit të cilësisë. *Funksionimi i duhur dhe efektiv i kontrollit të brendshëm ende nuk është siguruar nëpër njësitë buxhetore. Meqenëse është bërë vetëm një përparim i pjesshëm me rekomandimet e Komisionit për vitin 2020, këto mbeten të vlefshme.*

Në vitin e ardhshëm, Shqipëria duhet të:

- zbatojë udhëzimet për delegimin e përgjegjësiave financiare të dhe nxjerr udhëzime për delegimin e përgjegjësiave menaxheriale me qëllim të përmirësimit të llogaridhënies menaxheriale;
- monitorojë dhe ndjekë zbatimin e rekomandimeve të dhëna në raportin vjetor të KBFP në institucionet buxhetore;
- rrisë e kontrollit parlamentar të organeve të audituara në zbatimin e rekomandimeve të auditimit të jashtëm, nëpërmjet dëgjësive më të shpeshta parlamentare dhe krijimit të një kuadri monitorues parlamentar për të vlerësuar rregullisht veprimet vijuese të qeverisë.”

Qasja jonë është të paraqesim para Kuvendit, një opinion të pavarur dhe realist mbi gjendjen e Sistemeve të Kontrollit të Brendshëm Publik dhe Menaxhimit të Financave Publike në vend. Për këtë shkak, raporti i KLSH fokusohet në një konsolidim të informacioneve nga:

Rezultatet e auditimeve të jashtme të KLSH mbi cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm, kornizën e kontrollit të brendshëm të harmonizuar ndaj rreziqeve kryesore të subjekteve publike. Këto rezultate janë analizuar përmes mekanizmave të auditimit të jashtëm publik në institucionet qendrore dhe agjencitë e tyre të varësisë direkte, në organet e vetëqeverisjes vendore, struktura të fondeve speciale, agjencive të sektorin publik për vitin 2021, duke u përqendruar në vlerësimin e risqeve operacionale dhe strategjike, minimizimin e riskut për veprimet ekstrasbuxhetore, shmangien e shpërdorimit, të parregullsive apo mashtrimit; projektimin, zbatimin dhe efektivitetin e kontroleve të brendshme përkatëse, si dhe integritetin e qeverisjes dhe përmirësimet e rekomanduara.

- Raportin Vjetor të konsoliduar mbi gjendjen dhe cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik hartuar nga MFE për vitin 2021;*
- Vlerësimet analitike të rezultateve të Pyetësorëve të Vetë deklarimeve të hartuara nga NJQP si për çështjet e Menaxhimit të Financave Publike, Kontrollit dhe Kontabilitetit në sektorin publik, ashtu dhe matjet për Indikatorët e Performancës së Njësive Publike. Ky vlerësim i performancës së njësive të qeverisjes së përgjithshme mbi zbatimin e sistemit të kontrollit të brendshëm si dhe rankimi i tyre është bazuar në 18 (tetëmbëdhjetë) tregues të performancë.*

¹⁷ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/index_en
KE, Albania 2021 Report, Strasbourg, 19.10.2021 SWD(2021) 289 final, faqe 64

- iii. Konstatimet e vëzhgimet në lidhje me stadin dhe *Sistemet e Kontabilitetit dhe Pasqyrave Financiare të sektorit shtetëror*, procedurat dhe kontrollat janë kyçe për një besueshmëri më të madhe të raportimit financiar, cilësinë e informacionit të përgjithshëm në pasqyrat financiare të njësive ekonomike dhe fokusi në sistemin e tyre të kontrollit, në funksion të qëndrueshmërisë institucioneve publike, si dhe të përmirësimit të besueshmërisë së raportimit financiar.
- iv. *Mbikëqyrjen dhe vlerësimet e jashtme mbi stadin e zhvillimit të strukturave të auditimit të brendshëm* në Institucionet e Qeverisjes së Përgjithshme, vlerën e auditimit të brendshëm publik dhe cilësinë e tyre, për garantimin dhe kryerjen e shërbimeve profesionale audituese me cilësi dhe integritet, në përputhje me standardet profesionale të pranuar.

Konkluzioni dhe vlerësimi i përgjithshëm i KLSH, i cili bazohet mbi analizën e përgjithshme të evidencave dhe indikatorëve të mësipërm, por edhe nga raporti mbi funksionimin e sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Qeverisjes së Përgjithshme”, në referim të nivelit të zbatimit të 17 parimeve të kontrollit të brendshëm, është se, “sistemi i kontrollit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2021 vlerësohet pjesërisht efektiv”, ku ndikimin kryesor në këtë rezultat e zënë mangësitë lidhur me vlerësimin dhe raportimin në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm, që kërkojnë thellimin e reformave në fushën e kontrollit të brendshëm.

Bazuar në Raportin “Mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2021”¹⁸ si dhe në auditimet e kryera nga KLSH rekomandohet se, duhet rritur angazhimi dhe përgjegjshmëria menaxheriale për përmirësimin dhe implementimin e një sistemi efektiv të menaxhimit financiar dhe të kontrollit, që është detyrim ligjor i njësive të qeverisjes së përgjithshme, shoqërive tregtare si dhe e çdo njësie që shpenzon fonde publike.

Çështjet e menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm janë konsideruar të rëndësishme nga ana e KLSH, duke i përcaktuar çështje të veçantë të auditimeve, pasi mundësojnë dhe influencojnë ofrimin me efikasitet dhe efektshmëri të shërbimeve publike, nëpërmjet një sistemi politikash, procedurash, veprimtarish dhe kontrollesh për planifikimin, drejtimin dhe kontrollin e burimeve financiare. Përgjegjësitë për menaxhimin financiar përfshijnë, por nuk kufizohen me: a) përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, kontabilitetin dhe raportimin e buxhetit të njësisë së qeverisjes së përgjithshme; b) sigurimin e përdorimit me efikasitet, efektivitet dhe ekonomi të burimeve publike që ai menaxhon.¹⁹ Kontrolli i brendshëm financiar publik përfshin të gjitha veprimtaritë, me qëllim kontrollin e të ardhurave, shpenzimeve, aktiveve dhe detyrimeve të njësive publike, si dhe harmonizimin qendror dhe koordinimin e menaxhimit financiar dhe kontrollit, si dhe të auditimit të brendshëm.

Më hollësisht,

1. Vlerësimi mbi gjendjen dhe cilësinë e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik bazuar në Raportin Vjetor të konsoliduar të vitit 2021 dhe rezultatet e Pyetësorëve të

¹⁸ -Raport mbi funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2021” të përgatitur nga Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, në Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë, maj 2022.

¹⁹ -Ligji nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, neni 19.

Vetëvlerësimi mbi respektimin e 17 parimeve të modelit COSO mbi kontrollin e brendshëm:

Sipas Raportit të MFE, nga analiza e përgjigjeve të pyetësorëve të vetëvlerësimit mbi sistemin e menaxhimit financiar dhe kontrollit rezultoi se nga 17 indikator (parime) gjithsej, 13 janë pjesërisht efektive dhe 4 janë konsideruar efektive, çka tregon se 76 % e këtyre parimeve zbatohet me dobësi e mangësi. Ky rezultat shpjegon se sistemi i kontrollit të brendshëm financiar publik vazhdon të evidentojë mangësi funksionimi, me ndikim në efektivitetin e përdorimit të burimeve publike që menaxhohen nga njësitë e qeverisjes përgjithshme, dhe me një nivel vlerësimi akoma më të dobët për njësitë e vetëqeverisjes vendore. Mungesa e vlerësimit dhe raportimit në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm ka ndikuar në vlerësimin e indikatorit të efektivitetit.

Tabela nr. 73 Vlerësimi nga DH/MFKK i pyetësorëve

Parimi	Rezultati
I. Mjedisi i Kontrollit	
Parimi 1-Njësia Publike Demonstron angazhim për integritet dhe vlerat etike	Efektiv
Parimi 2-Titullari/NA/Bordi apo Këshilli i drejtuesve demonstrojnë pavarësi dhe përgjegjshmëri në ushtrimin e përgjegjësisë për mbikëqyrje	Pjesërisht efektiv
Parimi 3-Titullari/NA krijon strukturat organizative, linjat e raportimit, autoritetet dhe përgjegjësitë	Pjesërisht efektiv
Parimi 4-Njësia publike demonstron angazhim në realizimin e kompetencave	Pjesërisht efektiv
Parimi 5-Njësia publike vepron në përputhje me përgjegjshmërinë menaxheriale	Pjesërisht efektiv
II. Menaxhimi i Riskut	
Parimi 6-Njësia Publike specifikon objektivat si në bazë për identifikim dhe vlerësim të risqeve në lidhje me këto objektiva	Pjesërisht efektiv
Parimi 7-Njësia publike identifikon dhe analizon risqet për arritjen e objektivave	Pjesërisht efektiv
Parimi 8-Njësia Publike vlerëson mundësinë e riskut të mashtrimeve	Pjesërisht efektiv
Parimi 9-Njësia Publike identifikon dhe analizon ndryshimet e rëndësishme	Pjesërisht efektiv
III. Aktivitetet e Kontrollit	
Parimi 10-Njësia Publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitetet e kontrollit	Efektiv
Parimi 11-Njësia Publike përzgjedh dhe zhvillon aktivitete të përgjithshme të kontrollit mbi teknologjinë	Pjesërisht efektiv
Parimi 12-Njësia Publike vendos aktivitete kontrollit përmes politikave dhe procedurave	Efektiv
IV. Informimi dhe Komunikimi	
Parimi 13-Njësia Publike merr ,gjeneron dhe përdor informacionin përkatës cilësor	Pjesërisht efektiv
Parimi 14-Njësia Publike përdor komunikimin e brendshëm	Efektiv
Parimi 15-Njësia Publike përdor komunikimin e jashtëm	Pjesërisht efektiv
V. Monitorimi	
Parimi 16-Njësia Publike përzgjedh, zhvillon dhe kryen vlerësime të vazhdueshme dhe/ose të veçanta të sistemit të kontrollit të brendshëm	Pjesërisht efektiv
Parimi 17-Njësia Publike vlerëson dhe komunikon mangësitë	Pjesërisht efektiv
TOTALI	Pjesërisht efektiv

Burimi: Të dhëna të KLSH nga auditimi në MFE/DPFKBP

KLSH pasi ka vlerësuar punën e ministrisë përgjegjëse për financat për hartimin e raportit vjetor të konsoliduar, shpreh disa rezerva mbi vlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik, sepse auditimi mbi procedurat e përgatitjes së Raportit vjetor të vitit 2021 të sistemit financiar të brendshëm publik mbi funksionimin dhe progresin e sistemit të MFK, evidenton faktin se ky dokument nuk është gjithëpërfshirës për sa i përket numrit të entiteteve raportuese si pjesë e njësive të qeverisjes së përgjithshme, dhe si rrjedhojë, nuk mund të kemi një vlerësim të saktë e të plotë mbi sistemin e MFK-së, pasi:

a. Në Raportin Vjetor të hartuar, mungon një vlerësim i përgjithshëm i cilësisë së sistemeve të kontrollit të brendshëm , mungon formulimi në mënyrë të qartë e gjuhë të standardizuar i një opinionit të përgjithshëm mbi vlerësimin e situatës reale dhe tërësore të sistemit të kontrollit të

brendshëm publik, të nivelit të zbatimit të kërkesave të sistemit të MFK në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, për qëllim rritjen e llogaridhënies dhe sigurimin e menaxhimit të shëndoshë financiar dhe qeverisjen e mirë, duke përmirësuar efikasitetin dhe efektivitetin në menaxhimin e fondeve publike, megjithëse ai shtjellon problematikat e konstatuara lidhur me këto komponentë dhe nënsisteme të sektorit publik. Mungon një format/dokument standard tip/strukturë raporti vjetor e miratuar me akt ligjor/nënligjor si dhe *mos parashikimi në raport i rubrikës “opinion”*, ku të shprehet vlerësimi objektiv e profesional nga DH/MFKK, mbi vlerësimin e performancës së njësive publike bazuar në 18 indikatorët, me qëllim që të jepet siguri e arsyeshme në të gjitha aspektet materiale, me kriteret e përcaktuara;

Nga ana e MFE është dhënë një paragraf në përmbledhjen ekzekutive të raportit, ku thuhet:

*Në vijim, nga analiza e përgjithshme e 17 parimeve të kontrollit të brendshëm **konstatohet se, sistemi i kontrollit të brendshëm për vitin 2021 paraqitet pjesërisht efektiv**, ku ndikimin kryesor në këtë rezultat e zënë mangësitë lidhur me vlerësimin dhe raportimin në kohën e duhur të problematikave të sistemit të kontrollit të brendshëm. Këto problematika duhet të transmetohen nëpërmjet linjave të përcaktuara të raportimit tek palët përkatëse të brendshme dhe të jashtme, për t'i mundësuar njësisë publike trajtimin e menjëhershëm të tyre. Në këtë kontekst, lind nevoja e ndërmarrjes së masave efektive për ndërgjegjësimin e menaxherëve për vlerësimin e çështjeve të identifikuara përmes raportimeve dhe aktiviteteve të monitorimit²⁰.*

Theksojmë se që nga viti 2018, raportet e hartuara nga ana e MFE kanë pothuajse të njëjtën kompozim gjuhësor e semantikor/përmbajtësor, duke u mjaftuar me përcaktimin e këtij sistemi si “pjesërisht efektiv”, pa bërë dallimin e tij. Kështu, që në raportin vjetor të KBFP në vitin 2018, Drejtoria e Harmonizimit të MFKK është shprehur se “Në bazë të analizës së vetëvlerësimit si dhe të monitorimeve të vazhdueshme të stafit të DH/MFKK-së, *sistemet e kontrollit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme vlerësohen pjesërisht efektive*, bazuar në 17 parimet e modelit COSO”.

Referuar metodologjisë së miratuar nga ministria përgjegjëse për financat, (Kreu I, paragrafi 1.2.3, “Aktivitetet e DHMFK për kryerjen e vlerësimit të cilësisë së SKB”, të Metodologjisë së Vlerësimit të Cilësisë së Sistemit të Kontrollit të Brendshëm, miratuar me urdhrin nr. 311, datë 23.12.2020, i ndryshuar, të Ministrit të Financave), sistemi i kontrollit të brendshëm konsiderohet efektiv nëse 70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së. Konsiderohet pjesërisht efektiv nëse 40%-70% e pyetjeve, pjesë përbërëse e parimit karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së dhe jo efektiv nëse 0%-40% e pyetjeve pjesë përbërëse e parimit, karakterizohen nga përgjigje të argumentuara dhe të mbështetura në evidenca të cilat pasqyrojnë një sistem efektiv të MFK-së.

Bazuar në konstatimin e grupit të auditimit të KLSH, se *efektiviteti i përgjithshëm i sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik për vitin 2021 nuk është vlerësuar me një shifër treguese²¹, që të shprehë se ku qëndron ky tregues ndërmjet dy kufijve të intervalit 40%-70%*

²⁰ MFE, raporti konsoliduar për SKBFP viti 2021, Tirane 202, faqe 5

²¹ Në Raportin e konsoliduar të KBFP për vitin 2017 thuhet se, “Nga analiza e përgjithshme e rreth 130 njësive publike, u konkludua që efektiviteti i përgjithshëm i sistemeve të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit në këto institucione për vitin 2017 është 3.41/4.001, duke evidentuar progres në krahasim me vitin 2016, i cili ka qenë 3.16/4.00.”

dhe për të shpjeguar më pas se sa kjo shifër është afër kufirit të poshtëm dhe të sipërm të këtij diapazoni, apo sesa është e zhvendosur ajo nga mesatarja e treguesit të performancës. Identifikimi dhe raportimi i pikëzuar i treguesit real mbi efektivitetin real të sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik, krijon mundësinë për vlerësime reale dhe për të bërë krahasimet me vitet e kaluara, dhe për tu shprehur nëse ka një progres për sa i përket implementimit në praktikë të instrumenteve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, nëse ky tregues është në rënje, apo në përmirësim.

Klasifikimi i përshtatshëm i shpenzimeve, problemet me menaxhimin e pasurive, detyrimeve të pa paguara, zhvillimi me mangësi i procedurave të prokurimit dhe menaxhimit të kontratave, dështimi për të mbledhur llogaritë e arkëtueshme, etj., kanë qenë disa nga mangësitë kryesore më të shpeshta të identifikuar, të cilat janë shoqëruar edhe me mangësi të tjera, por më frekuencë më të ulët.

b. Nga auditimi mbi procedurat e përgatitjes së Raportit vjetor të vitit 2021 të sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik mbi funksionimin dhe progresin e sistemit të MFK në sektorin publik, pyetësi i vetëvlerësimit *nuk u është dërguar të gjithë njësive të qeverisjes së përgjithshme (NJQP)*, në kuptim të nenit 4, pika 4 të Ligjit nr.10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar, pasi nuk janë përfshirë dhe njësitë e fondeve speciale, si dhe njësi të tjera varësie të cilat për nga forma e organizimit janë njëkohësisht dhe shoqëri aksionare (ku shteti ka 100% të kapitalit ose pjesën zotëruese të kapitalit siç janë: OSHEE, OST, KESH etj.) dhe njësi shpenzuese me buxhet të madh. Kjo ka sjellë si pasojë që, raporti vjetor i konsoliduar për kontrollin e brendshëm të sektorit publik i cili në kuptim të ligjit, është përmbledhje e strukturuar e raporteve vjetore për menaxhimin financiar dhe kontrollin e auditimit e brendshëm në sektorin publik, nuk është gjithëpërfshirës për sa i përket integritetit të informacionit raportues nga të gjithë njësitë e qeverisjes së përgjithshme, dhe rrjedhimisht nuk mund të kemi një vlerësim të saktë mbi sistemin e MFK-së. Pyetësorët e vetëvlerësimit i janë dërguar vetëm një numri entitetesh publike, duke mos u përmbushur detyrimi ligjor që rrjedh nga neni 18, pika 1 Ligjit nr.10296 datë 08.07.2010 me ndryshime, konstatim i cili është shprehur dhe në auditimet e mëparshme të KLSH²².

Nga auditimi i kryer nga KLSH në MFE konstatohet se, referuar sistemit të Thesarit, janë mbi 1400 ente publike që operojnë me këtë sistem, ndërkohë që pyetësorët e vetëvlerësimit u janë dërguar vetëm 154 entiteteve/ njësive publike, duke mos përfshirë këtu të gjitha njësitë e qeverisjes së përgjithshme në kuptimin e pikës 4, të nenit 4, të Ligjit nr.10296, datë 08.07.2010 i ndryshuar, të cilët kanë detyrimin ligjor sipas nenit 18, pika 1, të ligjit të bëjnë vetëdeklarim për cilësinë dhe gjendjen e sistemeve të kontroleve të brendshme të njësisë publike që mbulon, për vitin e mëparshëm. Nga ana tjetër, janë përpunuar nga ana e MFE vetëm 138 pyetësorë vetëvlerësimi²³ dhe analiza e prezantuar në këtë raport është mbështetur në konsolidimin e të dhënave të raporteve vjetore të veprimtarisë së 128 njësive të auditimit të brendshëm që funksionojnë në sektorin publik²⁴. Kjo ka sjellë si pasojë që, një numër njësish të anashkalohen nga përgjegjësia për përgatitjen e pyetësorëve të vetëvlerësimit dhe raportimin mbi stadin e zhvillimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm.

²² -Raporti KLSH në DPHKBFP 2022.

²³ - Faqe 5 e raportit të konsoliduar të MFE mbi SKBFP, v2021

²⁴ - Faqe 5 e raportit të konsoliduar të MFE mbi SKBFP, v2021

Nuk kanë përmbushur detyrimin për raportim, në zbatim të urdhrit të ministrit të financave nr.108, datë 17.11.2016 *“Për miratimin e manualit të menaxhimit financiar dhe kontrollit”*, 11 Bashki dhe Këshilla të Qarkut, 1 Ministri dhe 4 Institucione të Pavarura (nga të cilat 3 janë institucione të krijuara rishtazi, që nuk kanë pasur aktivitet për vitin 2021).

c. Pamje jo e plotë e të dhënave të trajtuara/mospërputhje në rubrikat/kapitujt e Raportit për sa i përket numrit të njësive që kanë raportuar plotësimin e pyetësorit të vetë deklarimit, duke sjellë konfuzion në të dhënat e raportuara, etj.

d. Nga auditimi u konstatua se në disa raste numri dhe radha e pyetjeve për sa i përket vlerësimit të indikatorëve të performancës të pyetësorëve dërguar DH/MFKK nga ana e institucioneve nuk është e njëjtë me regjistrin me të cilin DH/MFKK bën vlerësimin e tyre duke vendosur në dyshim nëse vlerësimi i korrespondon numrit të pyetjes së pyetësorit që kanë plotësuar institucionet apo numrit të pyetjes së regjistrit të DH/MFKK. Një problematikë e tillë konstatohet në subjektet shtetërore: Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Komiteti Shtetëror i Kulteve, Fondi i Sigurimit të Kujdesit të Detyrueshëm Shëndetësor, Autoriteti Shtetëror për Informacion Gjeohapësinor, Autoritetit Rrugor Shqiptar, Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Agjencia Kombëtare e Ujësjellës Kanalizimeve dhe Infrastrukturës së Mbetjeve.

e. Për vitin 2021, 109 njësi publike kanë paraqitur planin e veprimtimit për ngritjen e sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit pranë strukturës përgjegjëse për harmonizimin e menaxhimit financiar dhe kontrollit, ose 70% e numrit të njësive të qeverisjes së përgjithshme (NJQP), që u është dërguar kërkesa për plotësimin e pyetësorëve, raporti dhe deklaratës për cilësinë e SKB.

f. Nga verifikimi i pyetësorëve të vetëvlerësimit, raporteve të auditimit dhe vlerësimit të indikatorëve rezulton se, në vlerësimin e indikatorëve paraqiten më shumë njësi pasi ato janë njësi shpenzuese dhe vlerësohen me pikë nga dy drejtoritë e tjera të përgjithshme, përgjegjëse për vlerësimin e performancës, por duke mos marrë shërbimin e auditimit me asnjë nga format e parashikuara në Ligjin nr.114/2015 i ndryshuar, janë vlerësuar me zero pikë në total. Këto njësi duhet të merrnin shërbim auditimi;

g. Nga verifikimi i saktësisë së vlerësimit të 4 indikatorëve rezultoi se, në raportin e Vlerësimit të Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik për vitin 2021, hartuar nga Struktura Përgjegjëse për Harmonizimin e Kontrollit të Brendshëm Financiar, nuk është bërë një vlerësim në lidhje me këto katër indikatorë ku të gjykohej mbi performancën e NJAB-ve në nivel sistemi, minimalisht secila nga strukturat përgjegjëse për vlerësimin e indikatorëve të saj duhet të japë një opinion/gjykim apo të ishte dhënë opinion/gjykim i unifikuar nga të tri strukturat përgjegjëse për vlerësimin e performancës së njësive publike bazuar në 18 indikatorët e performancës;²⁵

h. Gjetjet nga ana e Strukturave të Auditimit të Brendshëm, që sipas raportit pasqyrohen të ndara sipas klasifikimit të institucioneve, në lidhje me stadin e kontrolleve paraqesin konstatimet si vijon:

○ Në ministritë e linjës: *“...sistemet e kontrollit të brendshëm në disa raste nuk funksionojnë efektivisht si pasojë e mangësive në zbatimin e rregullave dhe procedurave...”*

²⁵ -KLSH-DPHKBFP

- Në njësitë e vetëqeverisjes vendore: “...janë evidentuar dobësi materiale të cilat duhet të adresohen nga titullari. Ka nevojë për hartimin dhe përditësimin e rregulloreve, përcaktimin e saktë të ndarjeve të përgjegjësisë etj.”.
- Në njësitë shpenzuese me buxhet të madh: “...evidentohen dobësi në disa hallka si p.sh në zbatimin e politikave dhe procedurave.”
- Në institucionet e pavarura: “...janë efikente por kanë nevojë të vazhdueshme për përmirësim të procedurave”.
- Në shoqëritë aksionere: “...sistemet e kontrollit të brendshëm në subjektet e audituara nuk janë efektive dhe nuk kanë të miratuara procedura për funksionimin e tyre (OSHEE, KESH, OST, Posta Shqiptare, Albpetrol dhe Albgaz). Dobësitë bëhen dhe më të dukshme në kushtet e ekzistencës së një kuadri legjislativ tepër kompleks ku ushtrojnë veprimtarinë këto shoqëri.”
- i. Nga shqyrtimi i rezultateve të Procesit të Vlerësimit Periodik të Cilësisë, të finalizuar nga ana e Ministrisë përgjegjëse për Financat në vitin 2021, në 18 njësi të qeverisjes së përgjithshme NJQP, ka rezultuar se, sistemi i kontrollit të brendshëm rezulton në 12 prej tyre të jetë kryesisht “pjesërisht efektiv”, (Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Bashkia Kamëz, DAP, Avokati i Popullit, Bashkia Krujë, ASPA, Akademia e Shkencave, Presidenca, Bashkia Mat, Bashkia Gramsh) dhe në 4 subjekte të jetë kryesisht “jo efektiv”, (Bashkia Himarë, Bashkia Rrogozhinë, Bashkia Vorë Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi), ku evidentohet nevoja për rritjen e ndërgjegjësimin të nivelit të lartë menaxherial në ndërmarrjen e masave për adresimin e mangësive të evidentuara dhe zbatimin e instrumenteve të MFK.
- j. Nga shqyrtimi dhe vlerësimi i 17 parimeve të lidhura me 5 komponentët e menaxhimit financiar dhe kontrollit, referuar të dhënave të përpunuara nga raporti MFE, vlerësimi i sistemit të konsoliduar të kontrollit të brendshëm financiar publik nga ana e KLSH paraqitet në formë të përmbledhur si vijon.

Tabela nr.74 Parimet dhe komponentët e menaxhimit financiar dhe kontrollit

Komponenti / Parimet		Analiza dhe vlerësimi i 17 parimeve të sistemit të kontrollit		
		Efektiv	Pjesërisht efektiv	Jo efektiv
1.Mjedisi i kontrollit	5 parime	1	4	*
2.Menaxhimi i riskut	4 parime	*	3	1
3.Aktivitetet e kontrollit	2 parime	2	1	*
4.Informacioni dhe komunikimi	3 parime	1	2	*
5.Monitormi	2 parime	0	2	*

Burimi: Të dhëna të KLSH nga auditimi në MFE/DPFKBP

Pra, vetëm 4 nga 17 parimet e modelit COSO, (ose 23.5% e tyre) janë konsideruar dhe vlerësuar “efektive”, 12 parime si “pjesërisht efektive” dhe 1 parim “jo efektiv”.

Konstatohet se, me përjashtim të komponentit të “mjedisit të kontrollit” dhe të “informacionit e komunikimit”, të cilat vlerësohen me rezultate mesatare (nga pjesërisht efektive deri në efektive), menaxhimi i riskut, veprimtaritë e kontrollit dhe të monitorimit vazhdojnë të vuajnë nga probleme të shumta dhe nuk kanë prirje për përmirësim.

KLSH gjykon se, gjatë vitit 2021, ashtu si edhe në vitet e mëparshme, komponenti i menaxhimit i riskut vazhdon të mbetet problematik në nivele të ndryshme të njësive të qeverisjes qendrore, më problematik në njësitë ekstrabuxhetore të qeverisjes qendrore, njësitë e vetëqeverisjes vendore, strukturat periferike të fondeve speciale, etj., gjë që tregon se sektori publik vijon të mbetet i ekspozuar ndaj ngjarjeve të mundshme të cilat ndikojnë negativisht në arritjen e

objektivave të njësisë, pavarësisht faktit se zbatimi i një sistemi efektiv të kontrollit të brendshëm mbetet një detyrim ligjor.

Gjithashtu, nga shqyrtimi dhe vlerësimi i raportit të konsoliduar vërehet se:

A. Në raportin e konsoliduar të SKB terminologjia e përdorur në formulime është evazive, pasi ndonëse pranohet në *Përmbledhjen Ekzekutive* të Raportit të Konsoliduar se, *“Rezultatet e ulta tregojnë se komponenti i menaxhimit të riskut nuk është zbatuar ende plotësisht në sektorin publik dhe për tre vjet me radhë këto rezultate kanë qenë në nivele të ulta”*²⁶ dhe më tej *“njësitë e vetëqeverisjes vendore vijojnë të kenë vlerësimin më të ulët”*, kurse nga ana tjetër, treguesit e vlerësimit të këtij treguesi (Komponenti II, faqe 29-31 e raportit), cilësohen si *pjesërisht efektiv*. Nga 4 parime që e përbëjnë këtë komponent (parimet nr. 6-9), nga ana e DPHKBFP dhe nga analiza e çështjeve të trajtuara në Kapitullin II, pika 2.1, vlerësimi është jo real dhe i paargumentuar, pasi:

✓ Në gjykimin e audituesve të KLSH, raporti i përgatitur nga ana e MFE, në vlerësimin e përgjithshëm mi *Parimin nr. 7* – *“Njësia Publike identifikon dhe analizon risqet për arritjen e objektivave”* është vlerësuar *“pjesërisht efektiv”*, por nga ana tjetër, nga shqyrtimi i pjesës shtjelluese, konstatohet se nuk gjejmë një përkim të duhur të këtij vlerësimi me realitetin e subjekteve të audituara. *Më konkretisht,*

“Nga analiza e këtij parimi rezulton se, për vitin 2021, trendi i vlerësimit mbetet i njëjtë me dy vitet paraardhëse, ku institucionet pjesërisht kanë përcaktuar mekanizma të mirëorganizuar dhe funksionale të procesit të menaxhimit të riskut.... Për më tepër, në pjesën më të madhe të institucioneve, pavarësisht planifikimit dhe përcaktimit të objektivave në planin strategjik apo operacional, procesi i zbatimit në praktikë të vlerësimit dhe menaxhimit të riskut vijon të paraqitet në nivele jo të kënaqshme. Nga analiza e përgjigjeve të dhëna në pyetësorët e vetëvlerësimit, ka një mungesë angazhimi nga të gjitha strukturat brenda njësisë publike lidhur me identifikimin e qartë dhe vlerësimin e risqeve si dhe paraqitjen e tyre në regjistrin e riskut apo dhe përdorimin e mëtejshëm të tij në realizimin e aktiviteteve të ndryshme dhe proceset e vendimmarrjes në institucion.”

✓ Edhe në lidhje me *Parimin nr.8* – *“Njësia Publike vlerëson mundësinë e riskut të mashtrimeve”* është vlerësuar *“pjesërisht efektiv”*, komenti i Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të KBFP është se:

“nga përgjigjet në pyetësorët e vetëvlerësimit, njësitë publike pjesërisht marrin në konsideratë mundësinë e riskut për mashtrim por hasin vështirësi në kryerjen e vlerësimeve periodike të ekspozimit ndaj këtyre risqeve për shkak të mungesës së aftësisë parashikuese, angazhimit dhe ndërgjegjësimit mbi përfitimet e këtij procesi”, dhe në vijim “vetëm në pak raste (kryesisht ministrinë e linjës) menaxhimi i lartë dhe stafi marrin në konsideratë vlerësimin e riskut të mashtrimit si një pjesë integrale të procesit të menaxhimit të riskut, çka e ndihmon njësinë në arritjen e objektivave dhe e bën këtë proces më efektiv. Në përgjithësi, nuk janë përcaktuar procedura specifike të vlerësimit të riskut të mashtrimit në institucione si dhe nuk merren masa konkrete për adresimin e riskut të mashtrimit të raportimit financiar, raportimit jo-financiar, përvetësimit të pasurive dhe akteve të paligjshme (përfshirë korrupsionin), ndërkohë që baza ligjore në të cilën mbështeten institucionet në rastet e mashtrimit mbetet ligji i sinjalizuesve”.

²⁶ -Raporti MFE, Përmbledhja ekzekutive, Tirane maj 2022

Për më tepër, sipas raporteve të auditimit të KLSH, në pjesën më të madhe të institucioneve dobësitë janë të dukshme, pasi ende nuk janë krijuar Grupet e Menaxhimit të Riskut, nuk ekzistojnë regjistrat e riskut, si dhe në ato njësi ky dokument formalisht ekziston, janë vërejtur mungesa të pjesëmarrjes të të gjitha strukturave brenda njësisë publike në hartimin e regjistratit të konsoliduar të riskut apo dhe përdorimin e mëtejshëm të tij në realizimin e aktiviteteve të ndryshme apo si mekanizëm në proceset e vendimmarrjes në institucion.

Në lidhje me zbatimin në praktikë të parimit nr.8, evidentohet se pjesa më e madhe e njësive publike nuk vlerësojnë mundësinë e riskut për mashtrime dhe nuk kryejnë vlerësime periodike të ekspozimit ndaj këtyre risqeve për shkak të mungesës së aftësisë parashikuese, mos angazhimit dhe mungesës së ndërgjegjësimit mbi përfitimet e këtij procesi. Në këtë mënyrë, rezulton se vlerësimi i riskut të mashtrimit nuk është pjesë integrale e procesit të menaxhimit të riskut, çka e bën këtë proces më pak efektiv, dhe si rrjedhojë duhet korrigjuar ky nivel vlerësimi.

B. Vlerësimi i sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit në bashkitë e përzgjedhura për asistencë teknike nga Projekti i Financave Lokale ka vërejtur se, “...ashtu siç është evidentuar edhe në periudhat paraardhëse, *menaxhimi i riskut mbetet për bashkitë komponenti më i komplikuar për zbatim*, brenda kornizës së kontrollit të brendshëm...” Nga ana tjetër, edhe njësitë e auditimit të brendshëm në njësitë e qeverisjes vendore “në lidhje me vlerësimin e sistemit të kontrollit të brendshëm kanë evidentuar *dobësi materiale*”²⁷, të cilat duhet të adresohen në mënyrë të menjëhershme nga titullarët/ kryetari i bashkisë. Ka nevojë për përmirësime në instrumente të domosdoshëm e thelbësorë si hartimin dhe përditësimin e rregulloreve, përcaktimin e saktë të detyrave dhe përgjegjësi, identifikimin e risqeve, etj.

C. Në lidhje me “*Vlerësimin e Riskut të Sistemeve, Gjetjet dhe Rekomandimet e Auditimi*”, në Raport bëhet një grupim i institucioneve në: Ministri të Linjës, Njësi e Vetëqeverisjes Vendore, Njësi Shpenzuese me buxhet të madh, Shoqëri Aksionere dhe Institucione të Pavarura. Pasi paraqiten risqet sipas këtyre grupimeve nga MFE arrihet në konkluzionin (faqe 56) se: “*Vlerësimi i riskut të sistemeve, edhe pse është një element thelbësor mbi të cilin mbështetet çdo fazë e procesit auditues dhe ka impakt të rëndësishëm në arritjen e objektivave të auditimit, nuk bëhet në përputhje të plotë me kërkesat e standardeve, nuk kuptohet nga vetë audituesit dhe si i tillë qjen zbatim në nivel të ulët në praktikë. Kjo tregon mangësi në udhëzuesit dhe metodologjitë për qasjen e auditimit mbi bazë risku dhe kompetencat dhe aftësitë e audituesve janë të pamjaftueshme për të siguruar kryerjen e auditimeve me cilësi të lartë dhe efektivitet*”. Sa më sipër kjo është detyrë e DH/AB përcaktuar dhe në Ligjin nr.114, datë 22.10.2015 i ndryshuar neni 24 “Përgjegjësitë e strukturës përgjegjëse për harmonizimin e auditimit të brendshëm”, ku në germen “b” dhe “c” përcaktohet funksioni për hartimin dhe propozimin e përmirësimit të legjislacionit kryesor dhe mbështetës për auditimin e brendshëm në sektorin publik; si dhe hartimi dhe propozimi i politikave, manualeve, procedurave, udhëzimeve dhe rregulloreve për auditimin e brendshëm për përshtatjen dhe përafrimin e tyre me standardet ndërkombëtare, të pranuar, të auditimit të brendshëm.

Si përfundim, nga sa është analizuar më sipër, nuk gjejmë një përkim të duhur të statusit të këtij vlerësimi (rankuar “pjesërisht efektiv”), me gjendjen reale të këtij komponenti në subjekteve të

²⁷ -Raporti MFE, faqe 60-61

audituar nga ana e KLSH dhe për gjithë vlerësimin e gjithë NJQP-ve.

Analiza e sistemit sipas 17 parimeve të MFK bazuar në vetëvlerësimin e njësive publike, është konsideruar e vlerësuar në shumicën dërmuese të parimeve dhe komponentëve të modelit COSO si “pjesërisht efektive”, por nga rezultatet e auditimeve të kryera nga ana e KLSH në institucionet shtetërore dhe subjektet publike ky komponent vlerësohet “dobët” dhe “joefektiv”. Si rrjedhojë, formulimi në përmbledhjen ekzekutive dhe aspektet e trajtuara në kapitullin II të këtij raporti të paraqitur nga MFE, nuk janë në harmoni dhe në një linjë logjike arsyetimi.

Dobësi reflektohen edhe në *fushën e monitorimit, mbikëqyrjes dhe vlerësimit* të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit, i cili ka vlerësimin më të ulët, gjë që tregon për mungesën e mekanizmave vetë rregullues (auditimin e brendshëm, mungesa e kontrolleve nga menaxherët etj. 100 % e parimeve që e përbëjnë këtë komponent janë vlerësuar “pjesërisht efektive”.

b. Analiza e 18 indikatorëve kryesorë të performancës së Njësive të Qeverisjes së Përgjithshme që performohen nga tre strukturat përgjegjëse të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë;

Lidhur me treguesit e performancës, nga MFE nuk është parashikuar krijimi i një pasaporte të re treguesish, ku edhe për këtë vit janë analizuar 18 (tetëmbëdhjetë) tregues mbi planifikimin, zbatimin dhe ekzekutimin e buxhetit si dhe treguesit për implementimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm.

Tabela nr. 75 Treguesit e Performancës

Struktura përgjegjëse	Treguesit e Performancës	Kriteret dhe vlerësimet e performancës				
		Vlerësimi me pike (1-4)	Realizimi treguesit në %	E kënaqshme	Mesatare	Dobët
Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit	1. Realizimi i shpenzimeve buxhetore (në %)	2,45	61,2		✓	
	2. Realizimi i shpenzimeve buxhetore sipas klasifikimit ekonomik (në %)	1,9	47,5		✓	
	3. Reduktimi i nivelit të detyrimeve të prapambetura	3,33	83,2	✓		
	4. Realizimi i shpenzimeve kapitale	0,98	24			✓
	5. Investimet kapitale shumëvjeçare janë hedhur në sistem sipas planit kontraktual të disbursimit	3,22	81	✓		
Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit	1. Të gjitha faturat janë dërguar në kohë për pagesë pranë degës përkatëse të thesarit	2,1	52		✓	
	2. Faturat e detyrimeve të prapambetura janë dërguar në kohë pranë degës përkatëse të thesarit për regjistrimin në SIFQ si shpenzime të periudhave të ardhshme (Ilogaria ekonomike 486)	1,8	45		✓	
	3. Të gjitha kontratat janë dërguar në kohë pranë degës përkatëse të thesarit	1,08	27			✓
	4. Numri i urdhër prokurimeve të paautorizuara	3,9	97	✓		

	5.Kufizimi i avancimit të planit mujor të arkës	3.94	98	✓		
	6.Paraqitja, nënshkrimi dhe respektimi i afatit kohor të dorëzimit të pasqyrave financiare sipas kuadrit ligjor në fuqi	3.9	98	✓		
Drejtorja e Harmonizimit të MFKK	1.Hartimi me cilësi i Planit të Veprimit të MFK-së dhe paraqitja brenda afateve kohore të përcaktuara	1.9	48		✓	
	2.Gjithëpërfshirja dhe rregullsia e raportimit vjetor mbi sistemin e kontrollit të brendshëm	3	75	✓		
	3.Efektiviteti i mekanizmeve bazë të përgjegjshmërisë menaxheriale në njësitë e sektorit publik	2.95	74	✓		
Drejtorja e Harmonizimit të AB	1.Organizimi i NJAB-ve dhe kapacitetet e AB					
	2.Cilësia e përgatitjes së planifikimit strategjik dhe vjetor nga NJAB-të					
	3.Cilësia e përgatitjes së Raportit vjetor të NJAB-ve					
	4.Zbatimi i rekomandimeve të AB-së					

Burimi: Përgatitur nga KLSH sipas Raportit të konsoliduar mbi SKBFP

Nga përpunimi i informacionit të mësipërm rezulton se:

✓ Për paketën e 14 indikatorëve kryesore të performancës të vlerësuar dhe që performohen nga tre strukturat përgjegjëse të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, 7 indikatorë kanë rezultuar me vlerësimin “kënaqshëm” ose “efektivë”, 5 indikatorë “pjesërisht efektive” dhe 2 indikatorë konsiderohen “jo efektivë”. Në grupin e indikatorëve me vlerësimin jo kënaqshëm janë respektivisht: Realizimi i shpenzimeve kapitale (nën përgjegjësinë e Drejtorisë së Përgjithshme e Buxhetit) dhe indikator “Hartimi me cilësi i Planit të Veprimit të MFK-së dhe paraqitja brenda afateve kohore të përcaktuara” (nën përgjegjësinë e Drejtorisë së Përgjithshme e Thesarit).

Nga analiza e përgjithshme e këtyre indikatorëve, KLSH arrin konkluzionin mbi komponentët e menaxhimit financiar dhe kontrollit, ku treguesit e mësipërm lidhen kryesisht me komponentin e *aktivitetit të kontrollit*,²⁸ që përfshin ekzistencën e rregullave dhe procedurave të shkruajtura të proceseve kryesore si: të prokurimeve, të kontratave, urdhër-shpenzimeve, etj. Nga analiza e përgjithshme, rezulton që ka kontrole efektive të ndërmarra nga ana e institucioneve shtetërore, megjithatë, në disa indikator apo tregues specifik lind nevoja për marrjen e masave për përmirësime të vazhdueshme në periudhat e ardhshme. Sidomos nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, shoqëritë tregtare, njësitë ekstrasbuxhetore të qeverisjes qendrore, fondet speciale, etj.

✓ Raporti SKBFP ka pranuar se për vitin 2021, duke marrë në konsideratë edhe efektet e krijuara nga pandemia e Covid-19, e cila ka penguar realizimin e proceseve të punës me kapacitet të plotë, si dhe njëkohësisht zhvendosjen e fokusit dhe nivelin e angazhimit të të gjitha njësive të qeverisjes së përgjithshme (NJQP) të marra në analizë, *evidentohen disa mungesa në*

²⁸ -referuar përcaktimeve të raportit të SKBFP të MF viti 2017, faqe 22.

të dhënat e treguesve të performancës apo tregues të cilët nuk aplikohen në disa prej tyre, të referuar përgjatë analizës së performancës së sistemit të kontrollit të brendshëm në këto njësi.

✓ Sipas të dhënave të NJQHAB vetëm 68 % e NJAB vlerësojnë përshtatshmërinë e kontrolleve të vendosura, kurse 32% e tyre i vlerësojnë ato pjesërisht. Në këtë fushë kërkohet vëmendje më e madhe si e drejtuesve të NJAB ashtu dhe nga audituesit për të marrë trajnimet e nevojshme në këtë fushë.

✓ Në lidhje me përgatitjen dhe dorëzimin e deklaratës dhe raportin përkatës për cilësinë dhe gjendjen e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësisë së tyre, kanë rezultuar në tejkalim të afatit ligjor nga 13 subjekte: Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme, Agjencia për dialog dhe bashkëqeverisje, Sekretariati Teknik i KEK, Bashkia Bulqizë, Dibër, Himarë, Kavajë, Konispol, Libohovë, Malësi e Madhe, Rrogozhinë, Delvinë dhe Këshilli i Qarkut Lezhë, për të cilat është kërkuar përmbushja e detyrimit ligjor të nenit 29, pika 1, Ligji Nr.10296 datë 08.07.2010 i ndryshuar, por deri në përfundim të auditimit nuk rezulton që të jetë marrë masë për gjobitjen e këtyre subjekteve.

✓ Për vitin 2021, 13 njësi të qeverisjes së përgjithshme²⁹ nuk kanë depozituar pyetësorët e vetëvlerësimit (Qarku Lezhë, Bashkitë: Bulqizë, Dibër, Himarë, Kavajë, Konispol, Libohovë, Malësi e Mashe, Rrogozhinë, Delvinë, Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme, Sekretariati Teknik i KEK, Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje) nuk kanë përmbushur kërkesat e nenit 18, pika 1 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, ku përcaktohet detyrimi i nëpunësit autorizues për depozitimin e deklaratës dhe raportit përkatës për cilësinë dhe gjendjen e sistemit të kontrollit të brendshëm të njësisë publike që mbulon, që mund të ndryshonin shkallën e vlerësimit tërësor të indikatorëve të vlerësuar. Rezulton se ndaj këtyre 13 subjekteve nuk është aplikuar masa (gjobë) parashikuar nga neni 29, pika 1 e Ligjit nr.10296 datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar.

✓ Nga vlerësimi i rezultateve për vitin 2021, vërejmë se ka mungesa të informacioneve që duhen mbledhur dhe përpunuar nëpërmjet pyetësorëve të vetëvlerësimit. Referuar informacioneve të tabelës nr. 14, të raportit të konsoliduar mbi SKBFP të hartuar nga ana e MFE, së paku për 4 tregues/indikatorë të matjes së performancës së kontrolleve, mungojnë informacionet për këto tregues, duke penguar krijimin e një pamje të plotë e të qartë të cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm. Kështu:

a) Në lidhje me Treguesin nr.3 “Reduktimi i nivelit të detyrimeve të prapambetura”, të pyetësorit të vetëvlerësimit, mungojnë të dhënat për 6 njësi shpenzuese , përkatësisht: Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit, Garda e Republikës, MB, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit, Agjencia e Trajtimit të Pronave, Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive, Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;

b) Në lidhje me Treguesin nr.7 “Faturat e detyrimeve të prapambetura janë dërguar në kohë pranë degës përkatëse të thesarit për regjistrimin në SIFQ si shpenzime të periudhave të ardhshme (llog ekonomike 486), të pyetësorit të vetëvlerësimit, mungojnë të dhënat për 122 njësi shpenzuese , përkatësisht: Kryeministria, Presidenca, SHISH, Drejtoria e Përgjithshme e Arkivave, Akademia e Shkencave, Agjencia Telegrafike Shqiptare, INSTAT, Shkolla e Magjistraturës, si dhe një numër i konsiderueshëm i qarqeve dhe bashkive të vendit, etj.

c) Në lidhje me Treguesin nr.8 “Të gjitha kontratat janë dërguar në kohë pranë degës përkatëse të thesarit”, të pyetësorit të vetëvlerësimit, mungojnë të dhënat për 15 njësi shpenzuese, si:

²⁹ -Faqe 24, Raporti SKBFP, Tiranë ,maj 2020, faqe 24

Qendra Kombëtare e Kinematografisë, Autoriteti i Konkurrencës, KKK, Agjencia për Mbështetjen e Shoqërinë Civile, Komisionerët publik, APP, Inspektorati Qendror, Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore, Qendra kundër Ekstremizmit të Dhunshëm, Sekretariati Teknik i KEK, Agjencia për Hapje, Dialog dhe Bashkëqeverisje, Agjencia Kombëtare për Diasporën, Qarku Elbasan, etj.

d) Në lidhje me Treguesin nr.9 “Numri i urdhër prokurimeve të paautorizuara”, të pyetësorit të vetëvlerësimit, mungojnë të dhënat për 15 njësi shpenzuese, si: *Qendra Kombëtare e Kinematografisë, Agjencia për Mbështetje e Shoqërinë Civile, Komisionarët Publikë, Sekretariati Teknik i KEK, Qarku Elbasan, etj.*

Gjatë vitit 2021, Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, ka rishikuar metodologjinë për Monitorimin e Performancës së Sistemit të Kontrollit të Brendshëm në Njësitë Publike, miratuar me Urdhrin e Ministrit të Financave dhe Ekonomisë nr.221 datë 01.12.2021 “Për disa shtesa dhe ndryshime në Urdhrin 117 datë 01.04.2019 “Për miratimin e metodologjisë për monitorimin e performancës së sistemit të kontrollit të brendshëm të njësive publike”. Këto ndryshime konsistojnë në formatet mbi mënyrën e raportimit të treguesve të performancës si dhe rishikimi i pyetësorit të vetëvlerësimit të menaxhimit financiar dhe kontrollit.

Pyetësi i vetëvlerësimit u rishikua duke përfshirë pyetje që lidhen me treguesit e performancës të përcaktuar në metodologjinë e monitorimit si dhe treguesit PEFA1 (*Programi i Shpenzimeve Publike dhe Përgjegjshmërisë Financiare*) me qëllim ndërgjegjësimin e institucioneve mbi bazën e vlerësimit që përdoret nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe nga donatorët.

Në faqen 11, të Raportit evidentohet se *“Lidhur me treguesit e performancës, nuk u parashikua krijimi i një pasaporte të re treguesish, ku edhe për këtë vit janë analizuar 18 (tetëmbëdhjetë) tregues mbi planifikimin, zbatimin dhe ekzekutimin e buxhetit si dhe treguesit për implementimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm. Konkretisht, metodologjia përmban 18 tregues performance...”*

Analiza e paraqitur në raport mbi bazë rankimi të institucioneve sipas pikëve të secilit për vlerësimet me 18 indikatorët e performancës, ku vlerësimi maksimal është me 72 pikë (*18 indikatorë * 4 pikë maksimumi/indikator*). Për një kategori të institucioneve siç janë Këshillat e Qarkut është bërë rankimi i tyre duke hequr nga analiza një grup treguesish për të cilët mungonin të dhënat në lidhje me *“Investimet kapitale shumë vjeçare të hedhura në sistem sipas planit kontraktual të Disbursimit”*. Vlerësimi maksimal për këto institucione është bërë më 68 pikë jo me 72, pra ky indikator është përjashtuar në vlerësim. Gjithashtu, në raport në shtojcën 1 jepet: “Lista e Njësive, për të cilat nuk ka pasur të dhëna për disa tregues performancë” (konkretisht për treguesit 3; 7; 8; 9).

Nga auditimi u konstatua se në raport paraqitet analiza e rankimit të institucioneve, por duke qenë se mungon detajimi i treguesve të performancës 15-18 (që i takon treguesve që vlerësojnë DH/AB) nuk mund të shprehim siguri nëse rankimi i institucioneve bazuar në performancë i ka konsideruar këta tregues.

Raporti përmban informacione kryesisht mbi bazën e vetë deklarimit të njësive publike dhe çdo çështje evidenton situatën/problematikat, por mungon opinioni i unifikuar mbi performancën në nivel sistemi.

Aspekte të Menaxhimi Financiar dhe Kontrollit të Brendshëm në sektorin publik, që nuk janë pasqyruar në raportin e konsoliduar të MFE dhe kanë rezultuar nga auditimet e KLSH

Nga auditimet e realizuara nga Departamentet e Auditimit të KLSH, kanë rezultuar mangësi dhe problematika që reflektojnë kuptim të pamjaftueshëm të parimeve dhe kërkesave të këtij ligji si dhe formalitet në përgatitjen e dokumentacioneve për efekte të raportimeve në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë. Në vijim kemi paraqitur problematikën e konstatuara të cilat në gjykim tonë nuk kanë rezultuar të raportuara nga DH/MFK në raportin e Përgatitur për Kuvendin.

MJEDISI I KONTROLLIT

- Në Ministrinë e Brendshme konstatohet se nuk ka një Kod Etike të formalizuar, por elemente të rregullave të etikës i ka përfshirë shkurtimisht në rregulloren e saj të brendshme, si dhe janë në fuqi Urdhri i Ministrit nr. 5, datë 15.01.2014 “Për komunikimin elektronik dhe etikën e punonjësve të Ministrisë së Brendshme dhe institucioneve të varësisë” si dhe Urdhri i Ministrit nr. 344, datë 24.11.2014 “Për miratimin e rregullores për parandalimin e konfliktit të interesave”, i ndryshuar.
- Mungesa e një kodi etik të miratuar krahas procedurave për të raportuar shkeljet e legjislacionit mbi etikën, si dhe për marrjen e masave për shkeljet e konstatuara nëpërmjet ndonjë urdhri apo udhëzimi për këtë qëllim është konstatuar edhe në Ministrinë e Mbrojtjes.
- Po kështu, nga auditimi u konstatua se, MSHMS nuk ka hartuar ka hartuar një kod etike, por rregullat e etikës parashikohen të fragmentuara vetëm në nenin 41, të rregullores së brendshme së MSHMS miratuar me Urdhrin nr.178, datë 22.02.2018.
- Në referencë të ligjit nr. 9131, datë 08.09.2003 “Për rregullat e etikës në administratën publike”, si dhe ligjit nr.10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, nevojitet që punonjësit të respektojnë normat etike dhe profesionale, mbështetur në krijimin e një Kodi të Brendshëm Etik. Nga auditimi u konstatua se, institucioni i AZHBR nuk ka hartuar ka hartuar një kod etike, por rregullat e etikës parashikohen vetëm në nenin 22, të Rregullores së Brendshme së
- Në Udhëzimin e MF nr.16, datë 20.07.2016 “Për përgjegjësitë dhe detyrat e koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe koordinatorit të riskut në njësitë publike”, lidhur me rolin e Grupit të Menaxhimit Strategjik në sistemin e MFK, përcaktohet se “GMS duhet të mbledhet të paktën 4 herë në vit. Vendimet duhet të regjistrohen nga sekretari dhe vihen në dispozicion të drejtimit të njësisë publike”. Për sa më sipër, për periudhën e audituar në bazë të dokumentacionit të vënë në dispozicion nga subjektet nuk rezulton që mbledhjet e kryera nga GMS të jenë sistematike e periodike, në kundërshtim me përcaktimet e mësipërme ligjore. MB.
- Për periudhën nga viti 2018 deri në tre mujorin e parë të v.2021 në ISHP, nuk rezulton asnjë dokumentim i mbledhjeve të kryera nga GMS, në kundërshtim me kërkesat e Udhëzimit nr.16, datë 20.07.2016. Konstatohet se në përbërje të GMS në këtë subjekt shtetëror nuk është titullari i institucionit, në kundërshtim me përcaktimet e nenit 27 të ligjit për MFK.
- Për periudhën objekt auditimi, në Ministrinë e Mbrojtjes, mbledhjet e Grupit të Menaxhimit Strategjik (GMS), ngritur me urdhrin e Ministrit të Mbrojtjes nr. 963, datë 22.07.2014 “Për krijimin e Grupit të Menaxhimit Strategjik të Ministrisë së Mbrojtjes”, nuk janë dokumentuar sipas kërkesave të pikës 2.2.4 të Udhëzimit nr. 16 datë 16.07.2016.

- E njëjta situatë paraqitet edhe në *QSUT*, ku GMS nuk ka dokumentuar asnjë mbledhje, si dhe nuk rezulton të jetë ndërmarrë asnjë vendimmarrje prej këtij grupi për periudhën objekt auditimi, pavarësisht rolit të tij për garantimin e efektivitetit të sistemeve të kontrollit të brendshëm në institucion.
- Gjithashtu, nga auditimi në *AZHBR* u konstatua se nuk janë ngritur Ekipet e Menaxhimit të Programit, në njësitë shpenzuese të nivelit të dytë që zbatojnë një program buxhetor të vetëm, si komponent kyç i organizimit institucional në përgatitjen e kërkesave buxhetore, kërkesë kjo e udhëzimit nr.7, datë 28.02.2018 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë “Për procedurat standarde të përgatitjes së PBA-së” paragrafi 2.5 pika 1/a.
- Për periudhën 2019, 2020 dhe tremujori i parë 2021 në bazë të dokumentacionit të vënë në dispozicion në *MBZHR*, nuk rezulton që mbledhjet e kryera nga GMS të jenë sistematike e periodike në kundërshtim me përcaktimet ligjore.
- *Komisioneri për Mbikëqyrjen e Shërbimit Civil* nuk ka miratuar Plan Pune Vjetore lidhur me funksionimin e Grupit për Menaxhimin Strategjik”, aktivitetet dhe çështjet që do të analizohen dhe diskutohen nga ana e këtij grupi.
- Në *DPSHP* nuk është ngritur grupi i menaxhimit strategjik, veprim ky jo në përputhje me kërkesat e neneve 10, pika 1 dhe 2, nenit 11, pika 2, nenit 12, pika 3, 9 të Ligjit nr.10296/ 2010 i ndryshuar.
- *Ministria e Brendshme* funksionon në bazë të *rregullores së brendshme* të miratuar me urdhrin nr. 384, datë 30.04.2019. Konstatohet se nga data e miratimit të strukturës me Urdhrin e Kryeministrit nr. 45, datë 9.3.2018 e deri në datën e miratimit të strukturës aktuale me urdhrin e Kryeministrit nr. 16, datë 13.01.2021 nuk është bërë përditësimi i rregullores së miratuar në v.2019 referuar strukturës dhe pozicioneve të reja të krijuara. Rezulton se sipas urdhrit nr. 16, datë 13.01.2021, *struktura e MB* është miratuar me 171 punonjës gjithsej. Bazuar në të dhënat mbi strukturat organike të MB në kohën e kryerjes së auditimit, evidentohet një *numër i konsiderueshëm vendesh vakante*. Konkretisht 26 pozicione të tilla, nga të cilët 3 funksione politike, dhe 23 nëpunës civilë, (nga këto, 2 Drejtorë të Përgjithshëm, 2 Drejtorë Drejtorie, 3 Përgjegjës Sektori dhe 16 specialistë), si dhe qarkullime të stafit, fenomen i cili konstatohet për të gjithë periudhën objekt auditimi.
- Në zbatim të strukturës dhe organikës së *Drejtorisë së Përgjithshme të Shërbimit të Provës*, të miratuar nga Kryeministri me Urdhër nr.63, datë 07.05.2020, nuk është hartuar dhe miratuar rregullorja e brendshme që të përcaktojë detyrat funksionale të çdo drejtorie, sektori dhe punonjësve.
- Organizimi dhe veprimtaria administrative e *ISHP* mbështeten në rregulloren e brendshme nr.512, datë 31.12.2019, miratuar nga Drejtori i ISHP. Kjo rregullore nuk është miratuar nga ministria e linjës që është MSHMS, sikurse përcaktohet në nenin 29, pika 2, të ligjit nr. 90/2012, datë 27.9.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”, ku përcaktohet se: “Rregulloret që përcaktojnë metodat e brendshme të punës dhe sjelljen e personelit miratohen nga ministri përgjegjës për ministrinë, institucionet e varësisë dhe degët territoriale në varësi të tij”. Gjithashtu, rregullorja e brendshme nuk është përditësuar pas ndryshimit në strukturën organizative të miratuar me urdhrin nr. 635, datë 19.11.2020 të MSHMS.
- Ndryshimet e strukturës nuk janë reflektuar as në rregulloren e brendshme të institucionit të *Ministrisë së Mbrojtjes*, miratuar me urdhrin nr. 2159 datë 16.11.2017 “Për organizimin dhe funksionimin e MM dhe Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura”.

- Nga auditimi konstatohet se Rregullorja e Brendshme e *QSUNT* nuk ka reflektuar ndryshimet e strukturës organizative, pasi nuk është bërë rishikimi i saj; duke sjellë mangësi në ndarjen e detyrave, përgjegjësi dhe linjën e raportimit të punonjësve. Rregullorja e brendshme e funksionimit duhet të reflektojë të gjithë aspektet e organizimit dhe funksionimit administrativ në institucion. Gjithashtu, edhe statuti i *QSUNT* nuk ka reflektuar ndryshimet dhe situatën reale të organizimit dhe funksionimit të institucionit.
- Për vitin 2021, Rregullorja e Brendshme nuk është përditësuar dhe vijon të jetë e miratuar vetëm nga Drejtori i Përgjithshëm dhe jo nga Këshilli Drejtues, në kundërshtim me të nenin 10, të Statutit të *DPSHTRR*, i ndryshuar. (*DPSHTRR*).
- *Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural* ka funksionuar në bazë të Rregullores miratuar me urdhrin nr1984 prot, datë 27.02.2019 “Për organizimin dhe funksionimin e brendshëm të *MBZHR*”, dhe më pas me Rregulloren Nr. 4276 prot, datë 02.06.2021, e cila është miratuar 7 muaj me vonë nga miratimi i ndryshimeve strukturore që kërkonin këtë përditësim të rregullores, në kundërshtim me ligjin nr.10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar, neni 20.
- Konstatohet mungesa e një rregulloreje për menaxhimin, administrimin e barnave në mënyrë që të bëhet ndjekja e shpërndarjes dhe përdorimit të tyre, duke minimizuar sasinë e mallrave të skaduara. (*QSUT*),
 - Në lidhje me aspektet e vlerësimit të performancës për çdo punonjës, institucioni evidentohet se në *MB* kryhet ky proces, por gjatë auditimit me përzgjedhje të dosjeve të punonjësve është konstatuar që këto vlerësime nuk janë periodike çdo 6 muaj, referuar nenit 62, pika 1, Kreu XI “Vlerësimi i nëpunësit civil”, të ligjit nr. 152/2013, datë 17.10.2013 “Për nëpunësin civil”, i ndryshuar.
- Përshkrimet e punës së specialistëve në *ISHP* janë miratuara nga eprori direkt i tyre, kjo në kundërshtim me kërkesat e pikës 18, germa “c”, kreu IV, të VKM nr. 142/2014 “Për përshkrimin dhe klasifikimin e pozicioneve të punës në institucionet e administratës shtetërore dhe institucionet e pavarura”, sipas së cilës, përshkrimet e vendit të punës miratohen nga Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë nën varësinë e të cilit është institucioni, në këtë rast *MSHMS*. Gjithashtu nga *ISHP* nuk disponon një program trajnimi vjetor për punonjësit.
- Për sa i takon ngritjes dhe forcimit të kapaciteteve: Evidentohet se nga ana e stafit të *MB* ndiqen trajnime të vazhdueshme për ngritjen e nivelit profesional pranë Shkollës së Administratës Publike si dhe trajnime të ndryshme brenda dhe jashtë vendit, por konstatohet se për vitet objekt auditimi nuk ka patur një program vjetor dhe strategjik të trajnimeve të shpallur nga institucioni.
- *Ministria e Mbrojtjes* nuk ka një data bazë për realizim e trajnimeve. Institucioni nuk ka zhvilluar asnjë trajnim për menaxherët apo stafin të cilët janë përgjegjës për menaxhimin financiar dhe kontrollin, duke përfshirë trajnimin lidhur me aktivitetet e kontrollit të brendshëm, hartimin e regjistrit të riskut etj.
- Administrata e *QSUNT* nuk rezulton të ketë kryer ndonjë trajnim për periudhën nën auditim, në kundërshtim me kërkesat e pikës nr. 3/1, nënçështja “Politikat dhe praktikët që lidhen me burimet njerëzore”, të Kapitullit III të Manualit të MFK, miratuar nga Ministri i Financave me urdhrin nr. 108, datë 17.11.2016.
- Konstatohet se për vitet objekt auditimi, edhe nga *MBZHR*, nuk janë hartuar strategjia dhe një program vjetor i trajnimeve.

- Nuk janë kryer trajnime për anëtarët e GMS-s në fushën e Menaxhimit të Riskut në institucionin e KMSHC. Në lidhje me Menaxhimin Financiar dhe Kontrollit nuk janë kryer trajnime për të gjithë Grupin e Menaxhimit Strategjik .
 - Drejtoria e Burimeve Njerëzore e *DPSHP* nuk ka ndjekur procesin e kryerjes së trajnimeve në kuadër të mbajtjes së evidencave. Nuk ka informacion të saktë në lidhje me numrin e trajnimeve dhe të pjesëmarrësve për ruajtjen dhe zhvillimin e kompetencave profesionale, për periudhën e vitit 2021.
 - Nga auditimi u konstatua se, punonjësit nuk janë trajnuar mbi menaxhimin e riskut element ky shumë i rëndësishëm në veprimtarinë e një institucioni bazuar në ligjin për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin si dhe referuar kapitullit III të “Manualit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit” i cili thekson se punonjësit duhet të kryejnë trajnime në fushën e përdorimit të metodikës së pranuar në identifikimin, analizën dhe menaxhimin e riskut. *MSHMS*.
- *ISHP* ka hartuar një strategji institucionale “Plani i Zhvillimit Strategjik të Institutit të Shëndetit Publik të Republikës së Shqipërisë për periudhën 2019-2022”, në të cilin të paraqiten prioritetet dhe objektivat. Por për këtë strategji *nuk paraqiten të detajuara planet e veprimit për arritjen e objektivave*, ku duhet të përcaktohen aktivitetet, personat përgjegjës dhe afatet e realizimit të çdo aktiviteti, në kundërshtim me pikën 8, të ligjit të MFK.
 - Rezulton se *DPSHTRR* nuk ka hartuar programin afatgjatë dhe as atë afatmesëm, në të cilët duhet të paraqiteshin prioritetet dhe objektivat strategjik të institucionit.
 - Nuk janë hartuar *gjurmët e auditimit të detajuara për procedurat kryesore*, në kundërshtim me nenin 16, pika 2 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” i ndryshuar, si dhe në referencë të përcaktimeve të Manualit të Menaxhimit Financiar, i miratuar me Urdhër të Ministrit të Financave nr. 8980, prot., datë 15.07.2010, i ndryshuar. *Ministria e Mbrojtjes*.
 - Nuk rezultojnë të jenë përgatitur hartat e proceseve të punës sipas formatit të përcaktuar nga DH/MFKK si kërkesë e pakës 3.3, të manualit të MFK. Harta e proceseve të punës dhe manuali i procedurave të brendshme, ka si objektiv përcaktimin e qartë të detyrave, ndarjen e tyre, si dhe përshkrimin e pozicionit të punës, në përputhje me Ligjin nr. nr.10 296, datë 8.7.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, i ndryshuar, në funksion të realizimit të aktivitetit të *QSUNT* në përputhje me objektivat dhe misionin e saj.
 - Nga auditimi është konstatuar se nuk janë hartuar gjurmët e auditimit sipas kërkesave të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 me ndryshime “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, neni 16 “Detyrimi për përgatitjen dhe dokumentimin e gjurmës së auditimit”, pika 2, ku përcaktohet: *“Titullarët e njësive publike miratojnë gjurmët e auditimit për procedura që lidhen me veprimtari kryesore të njësisë dhe sigurojnë që të gjitha operacionet e njësive publike dokumentohen në atë formë, që u mundëson audituesve të brendshëm, të jashtëm dhe autoriteteve mbikëqyrëse të kuptojnë mjedisin e kontrollit. Gjurma e auditimit arkivohet sipas dispozitave ligjore në fuqi”*, si dhe Manualit të Menaxhimit financiar dhe kontrollit, miratuar me urdhrin e Ministrit të Financave nr. 108, datë 17.11.2016, i ndryshuar. (*DPPSH*).
 - Në përputhje me ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, neni 16, Manualin për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, Kap. III “Procesi i implementimit të Menaxhimin Financiar dhe Kontrollit”, pika 3.2 “Cikli i MFK-se”, Hapi 5 “Gjurmët e auditimit”, janë ndërtuar hartat e proceseve të punës dhe gjurmët e auditimit për

disa nga proceset kryesore të punës të sektorit të financës dhe buxhetit, por jo për strukturat e tjera, pjesë e institucionit. (MBZHR),

- Nuk është emëruar Koordinator i MFK, por është përcaktuar padrejtësisht në këtë cilësi përgjegjësi i sektorit të auditit, në cilësinë e një vëzhguesi për të dhënë kontributin për çështje të lidhura me MFK. (QSUT),

- Referuar dokumenteve të vëna në dispozicion, në MBZHR nuk ka ndonjë procedurë për të raportuar shkeljet e legjislacionit mbi etiken dhe për marrjen e masave si rrjedhojë e tyre.

- Për sa i përket delegimeve të detyrës, konstatohet se, QSUNT nuk disponon një udhëzim apo rregullore të brendshme mbi procedurat që do të ndiqen për delegimin e detyrës. Nga auditimi konstatohet se në zbatim të udhëzimit nr. 4, datë 29.01.2021 “Për delegimin e të drejtave dhe detyrave në njësitë e qeverisjes së përgjithshme” dhe pikën 44 të Udhëzimit nr. 9, datë 20.07.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”, nuk rezulton të jenë përcaktuar në shkresat e delegimit të NA dhe NZ vlera maksimale e shpenzimit/pagesës që lejohet të urdhërojnë nëpunësi i deleguar, mënyra e raportimit dhe frekuenca e raportimit tek zyrtari delegates. (QSUT),

- Në drejtim të funksionimit të sistemit të menaxhimit financiar konstatohet se nuk janë hartuar pyetësorët e Vetëvlerësimit, Deklarata dhe Raporti Vjetor për cilësinë e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm, veprime jo në përputhje me Ligjin Nr.10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin” ndryshuar, neni 18, pika 1 si dhe Manualit të MFK, kapitulli III, pika 3.5. (DPSHP)

- Në institucion konstatohet mungesa e një sistemi të integruar për menaxhimin spitalor, me qëllim optimizimin e sistemeve ekzistuese të Alpha, SISP, dhe atij të pagave (excel), në rang institucional në mënyrë që të bëhet ndjekja e shpenzimeve, duke filluar nga planifikimi i buxhetit, ekzekutimit dhe kontabilizimit. (QSUT),

- Në QSUNT evidentohet mungesa e një arkive për ruajtjen e dokumentacioneve, dhe dosjet administrohen nga çdo drejtori më vete, duke rezultuar në kundërshtim me Ligjin nr.9154, datë 6.11.2003 “Për Arkivat” si të “Normave tekniko-profesionale e metodologjike të shërbimit arkivor në Republikën e Shqipërisë për përcaktimin e rregullave për menaxhimin, ruajtjen, dokumentimin e dosjeve dhe elementeve arkivor”. (QSUT).

- Në lidhje me krijimin e regjistrit elektronik si detyrim ligjor, parashikuar nga neni 26, pika 3 e Vendimit nr. 302, datë 25.03.2009 “Për miratimin e rregullores “Për organizimin dhe funksionimin e shërbimit të provës dhe për përcaktimin e standardeve e procedurave për mbikëqyrjen e ekzekutimit të dënimeve alternative”, për vitin 2018-2019 dhe Ligjit 78/2020 për vitin 2020 e në vijim, evidentohet që është ngritur dixhitalizimi i sistemit të shërbimit të provës, i cili është implementuar që në vitin 2015, por në periudhën 2018-2020 nuk ka funksionuar. Për 6-mujorin e parë 2021 evidentohet mos hedhja në sistemin elektronik të elementëve të plotë të dosjeve aktive për personat në mbikëqyrje, përgjegjësi e zyrave vendore të Shërbimit të Provës. (DPSHP)

MENAXHIMI I RISKUT

- Për periudhën objekt auditimi nuk është përditësuar *Strategjia për Menaxhimin e Risqeve*, në kundërshtim me nenin 21, pika 2 “Menaxhimi i riskut” që ka përcaktuar se, “Për t’i zbatuar veprimtaritë e parashtruara..., titullari i njësisë publike, miraton një strategji, e cila përditësohet çdo tre vjet, ose sa herë që ka ndryshime thelbësore të mjedisit të riskut. Nëpunësi autorizues, analizon dhe përditëson kontrollet që synojnë minimizimin e riskut, të paktën një herë në vit”.

Strategjia e Menaxhimit të Riskut nuk është e shoqëruar me plan veprimi dhe nuk është kryer monitorim i rezultateve të saj me qëllim analizimin dhe rifreskimin e kontroleve që synojnë minimizimin e riskut, sikundër kërkohet edhe nga Manuali për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, paragrafi 2.2.7 “Nëpunësi Autorizues”. (MM)

- Institucioni i ISHP për periudhën nën auditim nuk ka hartuar regjistrin e riskut, në kundërshtim me nenin 12, pika 3, të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar. ku përcaktohet se “Nëpunësit zbatues të të gjitha niveleve të njësisë publike përgjigjen përpara nëpunësit autorizues përkatës për: d) identifikimin dhe krijimin e regjistrit të riskut, vlerësimin, kontrollin e risqeve që vënë në rrezik arritjen e objektivave dhe realizimin me sukses të veprimtarive të strukturave që ata drejtojnë”.

- MB nuk ka hartuar një strategji për menaxhimin e riskut e cila duhet të përditësohet çdo tre vjet, ose sa herë që ka ndryshime thelbësore të mjedisit të riskut.

- QSUNT nuk ka hartuar Strategjinë e Menaxhimit të Risqeve dhe planin e punës që do të ndiqet për adresimin e risqeve që kërcënojnë realizimin e objektivave institucionale, në kundërshtim me nenin 8, pika 8.a, 10 dhe 21, pika 2, të ligjit nr. 10296 dhe kreun III, pika 3.2 të Manualit të MFK.

- Nga auditimi u konstatua se, në AZHBR nuk është realizuar ndonjë trajnim për punonjësit mbi menaxhimin e riskut, element ky shumë i rëndësishëm në veprimtarinë e një institucioni, bazuar në kërkesat e ligjit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin si dhe referuar kapitullit III, të “Manualit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit” i cili inkurajon kryerjen e trajnimeve në fushën e përdorimit të metodikës së pranuar në identifikimin, analizën dhe menaxhimin e riskut.

- Procesi i menaxhimit të riskut nuk është i formalizuar në një regjister të konsoliduar të risqeve për institucionin. Gjithashtu në kundërshtim me parashikimet ligjore të nenit 8, pika 8/a, të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar, rezulton se në Ministrinë Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nuk është finalizuar hartimi i matricës dhe strategjisë së menaxhimit të riskut, e cila rezulton në mungesë të monitorimit të risqeve.

- Regjistri i Riskut në subjektin Komisioneri për Mbikëqyrjen e Shërbimit Civil është hartuar, por risqet e parashtruara në këto dokumente kanë të njëjtin koeficient vlerësimi pavarësisht kontroleve që implementohen, (pra është i njëjtë për të tre vitet), pa konfirmuar si procedohet si dhe cilët janë zotëruesit e risqeve si dhe vihet re se, nuk janë parashikuar masa konkrete për t’u ndërmarrë nga personat përgjegjës sipas drejtorive, në mënyrë që të bëhet adresimi i risqeve dhe ndjekja e tyre (gjurmimi).

- Nuk konstatohet të ketë ndonjë urdhër të veçantë për ngritjen e grupit të menaxhimit të riskut apo përcaktimin e koordinatorëve të deleguar në çdo njësi të Drejtorisë së Përgjithshme të Policisë së Shtetit. Nga auditimi u konstatua se nuk është realizuar trajnimi i punonjësve mbi menaxhimin e riskut, element ky shumë i rëndësishëm në veprimtarinë e një institucioni, bazuar në ligjin për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin si dhe referuar kapitullit III të “Manualit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit” i cili inkurajon kryerjen e trajnimeve në këtë komponent.

VEPRIMTARITË E KONTROLLIT.

- Për periudhën objekt auditimi, konstatohet se është caktuar si person përgjegjës për prokurimet (PPP), Përgjegjësi i Sektorit të Buxhetit dhe Financës, që është Nëpunës Zbatues i ISHP, e për pasojë përcaktimi si PPP, është kryer në kundërshtim me Ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, neni 12, pika 3, germa “a”

dhe “e”, si dhe VKM nr. 914, datë 29.12.2014 “Për miratimin e rregullave të prokurimit publik”, i ndryshuar, neni 56.

- *ISHP* nuk ka plotësuar asnjë pyetësor vetëvlerësimi në mënyrë që të identifikojë problematikat e kontrollit të brendshëm me qëllim përmirësimin e tyre, në kundërshtim kjo me kërkesat e Kapitullit III të Manualit të MFK, të miratuar me Urdhër të Ministrit të Financave nr. 108, datë 17.11.2016.
- Në nenin 18 pika 1 e ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar, përcaktohet se *‘Nëpunësi autorizues i njësive publike, në bazë të vetëvlerësimeve, depoziton te titullari i njësive publike dhe nëpunësi i parë autorizues një deklaratë dhe raportin përkatës për cilësinë dhe gjendjen e sistemeve të kontroleve të brendshme të njësive publike që mbulon, për vitin e mëparshëm, jo më vonë se fundi i muajit shkurt të vitit aktual’*. Për periudhën nën auditim, rezulton se nëpunësi autorizues i *ISHP* nuk ka hartuar deklaratën dhe raportin mbi cilësinë dhe gjendjen e sistemeve të kontrollit të brendshëm, në kundërshtim me nenin 18 të ligjit për MFK-në.

.MONITORIMI.

- Nuk është përcaktuar detyrimi për monitorimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, nëpërmjet një dokumenti të mirëfilltë duke cenuar performancën e këtyre sistemeve. Nuk rezulton të jetë kryer asnjë monitorim i buxhetit, aktivitetit të institucionit, ekzekutimit të projekteve, pavarësisht hartimit të akt rakordimeve mujore me degën e thesarit. Nga auditimi konstatohet se *QSUT* nuk rezulton të ketë kryer monitorim të veprimtarisë institucionale për periudhën objekt auditimi, në përmbushje të misionit dhe detyrave të saj. Konstatohet mungesa e raporteve periodike, të cilat kanë si qëllim identifikimin e çështjeve që kërkojnë ndërmarrjen e masave konkrete për adresimin e tyre.
- Lidhur me ndjekjen e zbatimit të programeve ekonomiko financiare të viteve nën auditim, rezultoi se nuk janë hartuar raportet monitorimit për çdo vit. Monitorimi i të ardhurave dhe shpenzimeve gjatë vitit është bërë bazuar në statistika, të cilat për shkak se, hartohen përpara konkludimit të PF-ve nuk përkohet me rezultatet finale të arritura, ndërsa zbatimi i projekteve të investimit nuk është monitoruar. *Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor Tiranë.*
- Mungesa e raporteve të monitorimit periodike si dhe relacioneve shpjeguese çenojnë monitorimin e performancës financiare të objektivave të politikës së programit të synuara dhe produkteve të parashikuara në buxhetin vjetor, si dhe mungesën e marrjeve masat korrigjuese, që duhet të ndërmerren për përmirësimin e situatës, veprime në kundërshtim me pikën 42, kapitulli III-të dhe Udhëzimit nr. 22, datë 17.11.2016, “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit në njësitë e Qeverisjes Qendrore *AZHBR*. Nga auditimi u konstatua se, strukturat e monitorimit të *AZHBR*-së, janë të pamjaftueshme pasi kjo strukturë përbëhet vetëm nga një përgjegjës sektori dhe 4 inspektorë, ndërkohë që numri i përfituesve të skemave është shumë i lartë dhe në këto kushte është e pamundur të monitorohen në kohë gjithë subvencionet që akordohen me fondet e buxhetit të shtetit.
- Nga auditimi u konstatua se disa prej sistemeve të kontrollit të brendshëm nuk kanë funksionuar në harmoni me njeri-tjetrin. Kështu, nuk janë koordinuar sistemet e kontrollit mbi monitorimin e kontratave me qira për tokat bujqësore në administrim të *MBZHR* për të cilat nga auditimi i pasqyrave financiare 2019-2020 regjistrimet për llogarinë 210 “toka, troje e terrene”, evidentohen në vlerën 0. (*MBZHR*),

- Në kuadër të monitorimit, rezulton të ketë problematika në monitorimin e kontratave të dhënies me qira për tokat bujqësore si pasojë e mungesës së burimeve njerëzore, që nuk janë planifikuar në strukturë, mangësi këto të cilat nuk janë pasqyruar në pyetësorët e vetëvlerësimit, duke mos monitoruar risqet vënë në rrezik arritjen e objektivave të njësisë. (MBZHR),
- U konstatua se nuk ka një plan monitorimi periodik me objektiva të qarta, gjë që tregon për mungesën e një analize të hollësishme në ecurinë e projekteve të investimeve mbi bazën e plan-bizneseve të paraqitura nga përfituesit. AZHBR
- Nga auditimi rezultoi se në KMSHC nuk është kryer asnjë shërbim i auditit të brendshëm, i cili ka për qëllim të ofrojë siguri objektive dhe këshillim për drejtimin e institucionit, si dhe të ndihmojë njësinë publike për të arritur objektivat, nëpërmjet një veprimtarie të disiplinuar dhe sistematike.

Nga auditimi i veprimtarisë së organeve të pushtetit vendor:

Nga auditimi i zbatimit të dispozitave ligjore për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm në njësitë e vetëqeverisjes vendore konstatohet se, aspekte të komponentëve të menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm funksionojnë të pa uniformizuar dhe jo në mënyrë harmonike dhe se ende mbeten pa u kuptuar disa koncepte si dhe nuk janë kryer disa procedura e aktiviteteve të detyrueshme në lidhje me 5 komponentët e MFK si vijon:

MJEDISI I KONTROLLIT

- Mungojnë procedurat e sinjalizimit të rasteve të parregullsive, mashtrimeve, të veprimeve korruptive, të cilat nuk janë përfshirë në Rregulloret e Brendshme të këtyre institucioneve: (Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Vlorë, Mallakastër, Mat, Tepelenë, Kuçovë etj.).
- Nuk ka programe të trajnimit për integritetin dhe sjelljen etike (Bashkitë Belsh, Devoll, Mat, Shkodër, Sarandë etj.).
- Mungojnë raportet periodike të monitorimit të planit të veprimit të Kontrollit të Brendshëm (Bashkitë Belsh, Devoll, Vlorë, Mallakastër, Lezhë, Shkodër, Malësi e Madhe, Roskovec, Sarandë etj.).
- Në Rregulloren e Brendshme të njësisë nuk janë përcaktuar qartë detyrat dhe objektivat për secilën drejtori sipas funksioneve që ato mbulojnë (Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Lezhë, Shkodër, Sarandë, Kuçovë etj.). Në rregulloren e brendshme të institucionit ka mbivendosje të detyrave, kryerja e funksioneve të caktuara me ligj i ngarkohet strukturave të tjera etj., nuk janë përcaktuar objektiva konkret dhe të matshëm për secilën drejtori sipas funksioneve që ato mbulojnë (Bashkitë Malësi e Madhe, Berat etj.).
- Nuk ka plan trajnimi me qëllim zhvillimin e vazhdueshëm profesional të stafit, (Bashkitë Belsh, Kolonjë, Devoll, Vlorë, Cërrik, Divjakë, Patos, Gramsh, Shkodër, Malësi e Madhe, Tepelenë, Këlcyrë, Kuçovë, Berat etj.).
- Në Rregulloren e Brendshme nuk janë përfshirë funksionimi, detyrat dhe përgjegjësitë e Komisioneve të përhershme, të përkohshme dhe strukturave konsultative të Bashkisë si dhe nuk është krijuar Grupi i Menaxhimit Strategjik (GMS) me detyrat dhe përgjegjësitë e tij (Bashkitë Belsh, Devoll, Këlcyrë etj.).
- Nuk kanë miratuar kodin etik për administratën (Bashkitë Kolonjë, Cërrik, Sarandë etj.).
- Grupi i Menaxhimit Strategjik nuk ka vendosur rregullat të monitorimit të sistemit të brendshëm të kontrollit financiar. Nuk ka ndjekur realizimin e objektivave të veprimtarisë së

Bashkisë. Nuk janë dokumentuar takimet dhe mbledhjet e anëtarëve të GMS-së, *(Bashkitë Vlorë, Lezhë, Cërrik, Mat, Krujë, Rrogozhinë, Malësi e Madhe, Pogradec, Tepelenë, Sarandë etj.)*.

- Nuk është ngritur një sistem efektiv i menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm, duke mos hartuar një kuadër të plotë rregullash të shkruara për këtë qëllim, *(Bashkitë Divjakë, Patos, Krujë, Pogradec etj.)*.
- Në procesin e largimeve nga puna dhe marrjes së detyrës nuk është ngritur asnjë komision nga titullari aktual për inventarizimin e dosjeve, nuk ka praktika për të dokumentuar dorëzimin apo marrjen e detyrës, *(Bashkitë Gramsh, Këlcyrë, Has etj.)*.

MENAXHIMI I RISKUT

- Nuk ka plan-veprime vjetore operationale të miratuara, për arritjen e qëllimeve të politikave afatmesme. Në disa raste ka mospërputhje midis objektivave afatmesme (PBA) dhe objektivave të parashikuara në buxhetin vjetor të njësisë *(Bashkitë Belsh, Devoll, Krujë etj.)*.
- Nuk ka procedura të brendshme ose evidenca mbi sistemet dhe proceset e menaxhimit të riskut, *(Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Divjakë, Gramsh etj.)*.
- Nuk është hartuar një regjistër risku në nivel bashkie, ku të identifikohen dhe të bëhet vlerësimi i risqeve për të gjitha drejtoritë si dhe një plan-menaxhimi i risqeve, *(Bashkitë Belsh, Kolonjë, Devoll, Konispol, Cërrik, Tepelenë etj.)*.
- Regjistri i riskut nuk përditësohet rregullisht *(Bashkia Shkodër)*.
- Nuk është bërë vlerësimi i riskut të mashtimit, pasi nuk ekzistojnë politika dhe procedura lidhur me mashtimin. Nuk janë hartuar evidenca të monitorimit të riskut nga niveli i lartë, duke mos vlerësuar në mënyrë periodike ekspozimin e bashkisë ndaj veprimtarisë mashtuese. Mungon evidenca e niveleve të përcaktuara të tolerancës së riskut, *(Bashkitë Vlorë, Lezhë, Cërrik, Mat, Sarandë etj.)*.
- Nuk është përcaktuar koordinatori i riskut dhe nuk është ngritur grupi i punës së riskut, *(Bashkitë Lezhë, Malësi e Madhe, Tepelenë, Këlcyrë etj.)*.
- Nuk është miratuar Strategjia e Menaxhimit të Riskut, *(Bashkitë Konispol, Divjakë, Patos, Cërrik, Gramsh, Shkodër, Malësi e Madhe, Roskovec, Pogradec, Këlcyrë, Kuçovë, Berat, Has etj.)*.
- Nuk ka raportim të riskut operacional, për shkak të strukturave të pa plotësuar *(Bashkitë Shkodër etj.)*.
- Mungojnë dokumentimi i monitorimit të risqeve nga çdo drejtues i drejtorive pranë bashkisë *(Bashkitë Shkodër, Sarandë etj.)*.
- Në raportet e Auditit të Brendshëm nuk trajtohet funksionimi i procesit të menaxhimit të riskut *(Bashkitë Lezhë etj.)*.

AKTIVITETET E KONTROLLIT

- Nuk ka plan investimesh për programet e Teknologjisë së Informacionit (TI). Nuk ka procedurë për ruajtjen e të dhënave të aktiveve. Nuk ka një plan menaxhimi të riskut të TI për rikuperimin e të dhënave në raste fatkeqësish, *(Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Vlorë, Lezhë, Cërrik, Divjakë, Patos, Mat, Malësi e Madhe, Roskovec, Sarandë, Këlcyrë, Këlcyrë, Kukës,.)*.
- Nuk janë miratuar gjurmët e auditimit për detajimin e procedurave kryesore të njësisë, *(Bashkitë Kolonjë, Divjakë, Tepelenë, Sarandë etj.)*.
- Mungojnë procedurat e shkruara dhe specifike për vlerësimin, përzgjedhjen, kostimin dhe monitorimin e investimeve, *(Bashkia Shkodër etj.)*.

- Nuk ka rregulla të miratuara për komunikimin elektronik, apo sisteme të ndryshme online edhe për faktin se nuk ka ecuri në lidhje me përdorimin e teknologjisë së informacionit në ushtrimin e veprimtarisë, *(Bashkia Tepelenë etj.)*.

INFORMIMI DHE KOMUNIKIMI

- Sistemi i raportimit nuk ofron informacion të plotë për monitorimin e progresit në arritjen e objektivave në tërësi të institucionit dhe të njësive të varësisë të saj. Mungojnë raporte periodike apo publikime vjetore për performancën e bashkisë në lidhje me shërbimet e ofruara publikut *(Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Vlorë, Lezhë, Mat, Tepelenë, Sarandë etj.)*.
- Sistemi i komunikimit të institucionit nuk është eficient. Nuk ka procedurë të veçantë për mbledhjen dhe dokumentimin e gabimeve, ankesave për analizën e tyre, identifikimin e shkaqeve dhe për eliminimin e problemeve të dala gjatë kryerjes së detyrave, *(Bashkitë Himarë, Fier, Sarandë etj.)*.
- Mungojnë raporte periodike apo publikime vjetore për performancën e bashkisë në lidhje me shërbimet e ofruara publikut, *(Bashkitë Devoll, Vlorë, Mat etj.)*.
- Nuk kryhen rregullisht konsultime me publikun dhe palët e interesit, në rastet kur kryhen mungon dokumenti i plotë i konsultimit publik, *(Bashkia Mat etj.)*.
- Mungon programi i transparencës, si dhe regjistri me kërkesat dhe përgjigjet e qytetarëve, *(Bashkia Sarandë, etj.)*.

MONITORIMI

- Mungojnë raportimet e menaxherëve për përmbushjen e objektivave mbi bazë impakti dhe produkti *(Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Vlorë, Lezhë, Mat, etj.)*.
- Mungojnë rregulla të brendshme të miratuara për monitorimin e Sistemit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit. Aktivitetet e vlerësimit të njësive nuk janë në përputhje me burimet dhe pjesërisht të përshtatshme për të përmbushur qëllimet për të cilat janë ngritur *(Bashkitë Belsh, Devoll, Konispol, Vlorë, Lezhë, Mat, Shkodër, Roskovec, Tepelenë, Sarandë, etj.)*.
- Auditit i Brendshëm nuk ka dhënë vlerësime për sistemin e kontrollit të brendshëm, *(Bashkitë Devoll, Vlorë, Lezhë, Mat, etj.)*.
- Nuk ka sektor të auditit të Brendshëm, për rrjedhojë nuk ka vlerësime për sistemin e kontrollit të brendshëm *(Bashkitë Belsh, Këlcyrë etj.)*.
- Njësia e Auditit të Brendshëm ka mungesë të specialistëve referuar strukturës së miratuar *(Bashkia Kolonjë etj.)*.
- Nuk janë dërguar periodikisht raportet e monitorimit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, si dhe hartimi i tyre nuk është në formatin e duhur, *(Bashkia Cërrik etj.)*.
- Monitorimi i progresit lidhur me arritjen objektivave dhe analiza e shkaqeve për dështimet e mundshme nga ana e drejtuesve të programeve buxhetore nuk lidhet me monitorimin e veprimtarive të kontrollit para faktit dhe pas faktit në lidhje me ligjshmërinë dhe rregullshmërinë, duke marrë parasysh parimet e ekonomizimit, të efikasitetit dhe të efektivitetit *(Bashkitë Shkodër, Malësi e Madhe, Pogradec, Këlcyrë etj.)*.
- Nuk është hartuar gjurma e auditit për proceset kryesore të veprimtarisë, *(Bashkitë Pogradec, Has, Kukës etj.)*.

FUNKSIONIMI I NJËSISË SË AUDITIT TË BRENDSHËM

- Nuk ka strukturë funksionale për kryerjen e shërbimit të auditimit të brendshëm (*Bashkitë Belsh, Konispol, Këlcyrë, Kuçovë, Has etj.*).
- Specialistët e Njesisë së Auditit të Brendshëm nuk janë të gjithë të kualifikuar/certifikuar/trajnuar sipas përcaktimeve të ligjit nr. 114/2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik” dhe VKM-së nr. 83, datë 03.02.2016 “Për miratimin e kriterëve të krijimit të Njesisë të Auditimit të Brendshëm në Sektorin publik”, (*Bashkitë Maliq, Mallakastër, Patos, Mat, Krujë, Shkodër, Roskovec, Kukës etj.*). Në dosjet e auditimit ka mungesa të dokumenteve që vërtetojnë kryerjen e të gjitha fazave të auditimit që nga planifikimi i angazhimit për auditim dhe deri në vlerësimin e cilësisë së auditimit në kundërshtim me përcaktimet e Manualit të Auditit të Brendshëm (*Bashkitë Kolonjë, Lezhë, Mirditë, Roskovec, Tepelenë, Sarandë etj.*).
- Njësitë e audituara në përgjithësi nuk kanë paraqitur plan veprimet për zbatimin e rekomandimeve, dhe nuk është bërë ndjekja e tyre nga Njësia e Auditit, duke sjellë një mungesë të informacionit në lidhje me statusin e rekomandimeve të lëna (*Bashkitë Kolonjë, Devoll, Vlorë, Patos, Mat, Krujë, Malësi e Madhe, Roskovec, Kukës etj.*). Nuk janë ndërmarrë angazhime auditimi në fusha me risk të lartë siç janë prokurimet, aktiviteti i Drejtorisë Financës, Drejtorisë së Planifikimit dhe Zhvillimit të Territorit, Drejtorisë së të Ardhurave apo Menaxhimi i Aseteve, (*Bashkitë Kolonjë, Fier, Devoll, Vlorë, Mallakastër, Lezhë, Divjakë, Mat, Gramsh, Shkodër, Malësi e Madhe, Roskovec, Sarandë, Kukës etj.*).
- Njësitë e Auditit të Brendshëm funksionojnë jo me numrin e duhur të punonjësve, (*Bashkitë Kolonjë, Himarë, Devoll, Mallakastër, Cërrik, Divjakë, Patos, Berat, Kukës etj.*).
- Nuk është realizuar plani i auditimeve në masën 100% (*Bashkitë Himarë, Mallakastër, Lezhë, Cërrik, Patos, Kuçovë, Berat etj.*).
- Nuk është kryer një analizë dhe vlerësim i riskut në hartimin e planit vjetor të auditimit si dhe gjatë realizimit të auditimit nuk janë kryer etapat dhe procedurat e auditimit, (*Bashkitë Himarë, Kuçovë etj.*).
- Në auditimet e kryera për zbatim të rekomandimeve nuk është dhënë asnjë opinion apo analizë mbi arsyet e mos realizimit, dhe nuk përcaktohen masat që duhet të marrë menaxhimi i subjektit të audituar për realizimin e tyre, (*Bashkia Lezhë etj.*).
- Nuk janë kryer auditime me qëllim vlerësimin dhe monitorimin e funksionimit të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm, duke mos ofruar siguri dhe këshilla për titullarin e njesisë publike nëse ky sistem është ngritur në përputhje me rregullat, standardet dhe parimet e menaxhimit të shëndoshë financiar, (*Bashkitë Shkodër, Malësi e Madhe, Roskovec etj.*).
- Dosjet koherente të auditimit të brendshëm të njësive publike nuk arkivohen në arkivin e njesisë vendore (*Bashkitë Shkodër, Malësi e Madhe etj.*).
- Nuk ka një program trajnimi dhe nuk janë organizuar trajnime për specialistët e Njesisë së Auditit të Brendshëm, (*Bashkitë Pogradec etj.*).
- Nuk është dërguar Karta e Auditimit të Brendshëm në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe në Drejtorinë e Përgjithshme të Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm, (*Bashkitë Pogradec, Kuçovë etj.*).
- Nuk është hartuar dhe miratuar një program për sigurimin e cilësisë së Njesisë së Auditit të Brendshëm, (*Bashkitë Pogradec etj.*).

H.5.Opinionet e auditimeve të KLSH si tregues i cilësisë së sistemeve të kontrollit të brendshëm.

KLSH për vitin 2021, ka përfunduar një numër të konsiderueshëm auditime financiare dhe te pajtueshmërisë. Auditimet janë kryer në bazë të standardeve profesionale dhe metodologjive të përditësuara të auditimeve financiare dhe të pajtueshmërisë. Në bazë të kësaj metodologjie, institucioni i KLSH-së ka dhënë opinionet e auditimit për Përputhshmërinë dhe Pasqyrat financiare, duke dhënë konkluzione në lidhje me pajtueshmërinë me kuadrin ligjor në fuqi për çdo subjekt të audituar. Opinionet e auditimit për Përputhshmërinë në institucionet shtetërore të audituara, janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 76 Opinionet e auditimit Financiar, të Përputhshmërisë dhe të kombinuara 2021.

Subjektet e audituara	Opinion i pamodifikuar	Opinion i kualifikuar	Opinion i kundërt	Gjithsej
Institucionet e Nivelit Qendror	5	13	1	19
Gjithsej	28	94	23	145

Burimi: Të dhëna të KLSH

Siç shihet nga tabela e mësipërme, nga auditimet gjithsej me dhënie opinionit në institucionet shtetërore të qeverisjes qendrore dhe vendore kanë rezultuar: 28 raste opinione të pamodifikuara si dhe në 117 raste opinione të modifikuara (prej tyre: 94 opinione të kualifikuara dhe 23 opinion i kundërt).

Ky tregues demonstroi ndër të tjera dhe dobësitë e sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, që sipas raportit të konsoliduar mbi zbatimin e buxhetit të shtetit për vitin 2021, hartuar nga ana e Ministrisë përgjegjëse për financat, është vlerësuar “pjesërisht efektiv”.

Aneksat e Raportit

1. Lista e auditimeve që kanë shërbyer për hartimin e Raportit të Zbatimit të Buxhetit

1	Banka e Shqipërisë
2	Aparati i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë
3	Drejtoria e Përgjithshme të Buxhetit, Drejtorinë e Përgjithshme të Thesarit dhe Drejtorinë e Borxhit Publik dhe Bashkërendimit të Ndhmës së Huaj në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë
4	Drejtoria e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë
5	Autoriteti i Mbikëqyrjes së Lojërave të Fatit
6	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
7	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
8	Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor
9	Instituti i Sigurimeve Shoqërore
10	Drejtoria Rajonale Tatimore Tiranë
11	Dega e Doganës Durrës
12	Dega e Doganës Tiranë
13	Agrokredit SHA
14	Drejtoria Rajonale Tatimore Korçë
15	Dega e Thesarit Tiranë
16	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë
17	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
18	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë (MASR)
19	Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Provës
20	Drejtoria e Përgjithshme e Transportit Rrugor
21	Ministria e Mbrojtjes (riauditim)
22	Ministria e Kulturës dhe Cirkut Tiranës
23	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Shërbimi Social Shtetëror
24	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore
25	Ministria e Kulturës
26	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës
27	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
28	Drejtoria e Shërbimeve Qeveritare
29	Institucioneve Rezidenciale të Për kujdesit Shoqëror për Fëmijë
30	Bashkia Rrogozhinë

31	Bashkia Belsh
32	Bashkia Kamëz
33	Bashkia Himarë
34	Bashkia Vau Dejës
35	Bashkia Fier
36	Bashkia Vlorë
37	Bashkia Kolonjë
38	Bashkia Poliçan
39	Bashkia Cërrik
40	Bashkia Patos
41	Bashkia Devoll
42	Bashkia Maliq
43	Bashkia Mat
44	Bashkia Lezhë
45	Bashkia Mirditë
46	Bashkia Mallakastër
47	Bashkia Konispol
48	Bashkia Shkodër
49	Bashkia Malësi e Madhe
50	Bashkia Roskovec
51	Bashkia Gramsh
52	Bashkia Krujë
53	Bashkia Pogradec
54	Bashkia Tepelenë
55	Bashkia Sarandë
56	Bashkia Berat
57	Bashkia Kuçovë
58	Bashkia Këlcyrë
59	Bashkia Elbasan
60	Bashkia Vorë
61	Bashkia Përrenjas
62	Bashkia Korçë
63	Bashkia Dibër
64	Bashkia Shijak

65	Bashkia Dimal
66	Bashkia Tropojë
67	Bashkia Librazhd
68	Bashkia Kavajë
69	Bashkia Kukës
70	Bashkia Has
71	Bashkia Lushnjë
72	Auditim tematik P. F Bashkia Cërrik
73	Auditim tematik P. F Bashkia Devoll
74	Auditim tematik P. F Bashkia Maliq
75	Auditim tematik P. F Bashkia Mat
76	Auditim tematik P. F Bashkia Mirditë
77	Auditim tematik P. F Bashkia Patos
78	Auditim tematik P. F Bashkia Roskovec
79	Auditim tematik P. F Bashkia Sarandë
80	Agjencia Kombëtare e Mbrojtjes Civile
81	Agjencia Kombëtare e Ujësjetës-Kanalizime dhe Infrastrukturës së Mbetjeve
82	Spitali Universitar Obstetrik Gjinekologjik Mbretëresha Geraldinë
83	Spitali Psikiatrik Vlorë
84	Spitali Rajonal Durrës
85	Spitali Rajonal Vlorë
86	Spitali Universitar Shefqet Ndroqi
87	Spitali Rajonal Shkodër
88	Ujësjetës Kanalizime Kurbin
89	Enti Kombëtar i Banesave
90	Autoriteti i Aviacionit Civil
91	Ujësjetës Kanalizime Vlorë
92	Albcontrol
93	AlbGaz SHA
94	Ujësjetës Kanalizime SHA Elbasan
95	Ujësjetës Kanalizime SHA Gjirokastrë
96	Ujësjetës Kanalizime SHA Shkodër
97	Ujësjetës Kanalizime SHA Sarandë
98	Ujësjetës Kanalizime SHA Fier

99	Spitali Bashkia Sarandë
100	Autoriteti Rrugor Shqiptar, Projekti “Ndërtimi i By-Pass Fier & Vlorë”
101	Autoriteti Rrugor Shqiptar, Projekti “Ndërtimi i rrugës Qukës-Qafë Plloç”
102	Fondi Shqiptar i Zhvillimit, Auditim Tematik, Projekti “Konektiviteti i rrugëve Rajonale dhe Lokale, investimi “Rikonstruksioni i rrugës Ujë i Ftohtë-Orikum dhe ndërtimi i 2 by-pass-eve”
103	FSHZH, Projekti “Furnizimi me ujë i zonave rurale III”
104	MSHMS, Projekti “Përmirësimi i Sistemit Shëndetësor”
105	FSHZH, Projekti "Zhvillimi i integruar Urban dhe Turizmit
106	OST, Projekti "Eficienca Energjetike, Programi për Sektorin e Transmetimit të Energjisë Elektrike"
107	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Projekti “Modernizimi i Asistencës Sociale”
108	Auditim IT: Autoriteti Kombëtar i Ushqimit
109	Auditim IT: Agjencia e Prokurimit Publik
110	Auditim IT: Instituti I Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë
111	Auditim IT: Posta Shqiptare sh.a
112	Auditim IT: Agjencia Shtetërore e Kadastrës
113	Auditim Performance: Efektiviteti I Menaxhimit të sistemit Blektoral RUDA
114	Auditim Performance: Menaxhimi I Burimeve Ujore
115	DVASHK Kavajë
116	DVASHK Kukës
117	DVASHK Rurale 1
118	DVASHK Rurale 2
119	ARM Tiranë-Durrës -Dibër
120	ARM Berat-Elbasan-Korçë
121	Inspektorati Shtetëror i Mbikëqyrjes së Tregut

2. Përmbledhje e dëmi ekonomik dhe efektit financiar negativ për buxhetin 2021

Në mijë lekë

I.	TË ardhura të munguara për buxhetin e shtetit	2021
1	Nga shkeljet në zbatimin e legjislacionit tatimor	45,383,203
2	nga shkeljet në zbatimin e kodit doganor	846,142
3	nga keqadministrimi i pronës shtetërore të dhënë me qera dhe koncesione	7,273
4	nga shkeljet në zbatim të legjislacionet për taksat dhe tarifatat vendore	89,591
5	të tjera	1,000
Totali i të ardhurave të munguara të konstatuara në zbatim të buxhetit të shtetit, viti 2021		46,327,209

Në mijë lekë

II.	Dëmi ekonomik për buxhetin e shtetit në shpenzime	2021
1	Në shpenzimet operative	9,155
2	Në shpenzimet për investime	253,565
3	Në zbatimin e projekteve me financim të huaj	8,131
4	Të tjera	6,162
Totali i dëmit të konstatuar në zbatim të buxhetit të shtetit, 2021		277,013

Në mijë lekë

I.	Efekte negative në të ardhurat e buxhetit	2021
1	Nga shkeljet në zbatimin e legjislacionit tatimor	183,895
2	Nga shkeljet në zbatimin e kodit doganor	657,648
3	Nga keqadministrimi i pronës shtetërore të dhënë me qera dhe koncesione	38,046
4	Nga shkeljet në zbatim të legjislacionet për taksat dhe tarifatat vendore	549,628
5	Të tjera	96,102
Totali i efekteve në zbatim të buxhetit të shtetit, viti 2021		1,525,319

Në mijë lekë

II.	Efekte negative për shpenzimet e buxhetit	2021
1	Në shpenzimet për paga, sigurime dhe shpërblime	52,139
2	Në shpenzimet operative	132,425
3	Në shpenzimet për investime	2,731,049
4	Në zbatimin e projekteve me financim të huaj	49,877
5	Të tjera	33,303,859
Totali i efekteve në zbatim të buxhetit të shtetit, viti 2021		36,769,349

Adresa:
Rruga "Abdi Toptani" Nr.1 Tiranë
www.klsh.org.al, E-mail: klsh@klsh.org.al